

# שאלות ותשובות בחסידות ברסלב

אוסף שאלות ותשובות אקטואליות  
העוסקות בכל תחומי החיים

אמונה

זוגיות

חינוך

בריאות

פרנסה

אקטואליה

שמחה

ועוד

חלק כ"ט



הכְּתַבְת לְהַשִּׁיג אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה  
וְכָל סֵפֶרֵי אֲדָמו"ר מוֹהֵר"ן מְבַרְסֶלֶב זי"ע  
וְסֵפֶרֵי תַלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים

\* \* \*

בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל  
יְבֵנְאֵל  
עִיר בְּרֶסֶלֶב בְּגָלִיל

\* \* \*

בְּאֶרְצוֹת הַבְּרִית  
מְתִיבְתָא הֵיכַל הַקְּדוֹשׁ - חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב

42nd st. 1129

Brooklyn N.Y. 11219

\* \* \*

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי

מוֹסָדוֹת 'הֵיכַל הַקְּדוֹשׁ' חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב בְּאֶרֶץ וּבְחוּ"ל  
שְׁעַל-יְדֵי עֲמַתַּת 'יִשְׁמַח צְדִיק - קֵהֶלֶת בְּרֶסֶלֶב בְּגָלִיל'  
בְּנִשְׂיאוֹת כ"ק מוֹהֵרָא"ש זְצוּק"ל - הַצְּדִיק מִיְבֵנְאֵל  
רַח' רַבִּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב 1, ת.ד. 421 יְבֵנְאֵל, 15225  
טֶלְפוֹן רַב קוֹי: 04-6656666 - פֶּקֶס: 04-6656655  
דְּאָר אֶלְקָטְרוֹנִי: [info@breslevcity.co.il](mailto:info@breslevcity.co.il)  
אֶתֶר אִינְטֶרְנֶט: [www.breslevcity.co.il](http://www.breslevcity.co.il)

\* \* \*

לְהַזְמִינַת סֵפֶר זֶה וְהַפְּרָכִים הַקּוֹדְמִים:  
'בְּרֶסֶלֶב סְנַטֶר' - הַמְּרֻכָז לְתַשְׁמִישֵׁי קְדוּשָׁה וְיוֹדְאִיקָה  
הַגָּדוֹל בְּצִפּוֹן  
04-6650050

# תֵּכֵן הָעֵינַיִם

- טו..... **הַקְדָּמָה**
- ג' תרפב.** אֲנַחְנוּ זֹג צָעִיר, וּמֵאֲז שְׁנוֹלַד לָנוּ בֶּן חוֹלָה נֶעְלָמָה לָנוּ  
שְׁמַחַת הַחַיִּים..... יז
- ג' תרפג.** מִדּוּעַ רַב אֲנָשִׁי הָעוֹלָם עָדִין לֹא רוֹאִים אֶת הָאוֹר שֶׁבְּתוֹרָתוֹ  
שֶׁל רַבִּי נַחֲמָן וְנִמְשָׁכִים אֵלָיו?..... כ
- ג' תרפד.** אָבֹא שְׁלִי קִבֵּל צוּ הַרְחָקָה מֵהַבַּיִת, וְאֲנִי חוֹשֶׁשֶׁת שֶׁהוּא  
יִחְזַר הַבַּיִתָּה וְיִפְגַע בְּאִמִּי..... כג
- ג' תרפה.** בְּנֵנוּ פָּרַק עַל, וְאֲנִי חוֹשֶׁשִׁים שֶׁהוּא יִגְרַר אַחֲרָיו אֶת שְׂאָר  
הַיְלָדִים. מָה עוֹשִׂים?..... כו
- ג' תרפו.** רַבְּנוּ גָּלָה לָנוּ אֶת תּוֹרַת 'אַזְמְרָה'. אִיךְ מְקַיְּמִים אֶת דְּבָרָיו  
בְּתוֹרָה זוֹ הַלְכָה לְמַעֲשֶׂה?..... לא
- ג' תרפז.** לְאִשְׁתִּי יֵשׁ טֵבַע רַע, וְעַל כֵּל דְּבַר קָטָן שֶׁקוֹרָה בִּינֵינוּ הִיא  
מִתְפָּרֶצֶת בְּצוּרָה לֹא נוֹרְמָלִית..... לד
- ג' תרפח.** הָאֵם יֵשׁ חֶסְרוֹן בְּכָךְ שֶׁאֲדָם לוֹמַד יוֹם שְׁלָם בְּכוֹלֵל, וְרַב  
הַפְּרָנְסָה מְגִיעָה דָּרָךְ אִשְׁתּוֹ?..... לו
- ג' תרפט.** בְּחֻדְשִׁים הָאֲחֵרוֹנִים נֶעְלָמָה הַמְּשִׁיכָה בִּינִי לְבִין בְּעָלִי. אִיךְ  
מְחַזְּרִים אֶת הָאֲהָבָה?..... לט
- ג' תרצ.** הָאֵם זֶה נִכּוֹן שֶׁכָּדִי שֶׁאֲדָם יִגִּיעַ לְשִׁלְמוֹתוֹ וְתִקּוּנוֹ בְּזֶה  
הָעוֹלָם הוּא מְכַרְח לְהַתְקַרֵּב דּוֹקָא לְרַבִּי נַחֲמָן מְבָרְסָלְב?..... מא

- ג' תרצא.** אָנִי נִכְשָׁל בְּכָל יוֹם בְּפָגַם הַבְּרִית, וְאֲנִי לֹא מִצְלִיחַ לְהַפְסִיק עִם זֶה. מָה אֲנִי יְכוּל לַעֲשׂוֹת?...  
מג.....
- ג' תרצב.** חֲבָרֵי נִרְצָח, וְאֲנִי מִתִּיָּסֵר שֶׁלֹּא קִרְבִּיתִי אוֹתוֹ יוֹתֵר לְבָרֶסֶלֶב.....  
מה.....
- ג' תרצג.** שְׁנֵיתֵי אֶת שְׁמִי כְּבָר כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים, וְאֲנִי מְבַלְבֵּל מְאֹד. הָאֵם תּוּכַל לְכַנֵּן אוֹתִי?...  
מח.....
- ג' תרצד.** הָאֵם זֶה נִכּוֹן שֶׁכָּאֲשֶׁר נִפְטָר מִיִּשְׁהוּ בְּשִׁכּוּנָה צְרִיכִים לְשַׁפֵּר מַיִם אוֹ לְפַתַּח אֶת הַבְּרָז?...  
נא.....
- ג' תרצה.** הָאֵם בְּכָל פֶּעַם שֶׁמְבַקְּשִׁים מִמֶּנִּי טוֹבָה אֲנִי מְכַרְחַת לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ?...  
נג.....
- ג' תרצו.** אֲנִי מְשַׁדְּדָת, אֶךְ חוֹשֶׁשֶׁת לְהִתְקַדֵּם לְחֻתְנָה. מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת?...  
נה.....
- ג' תרצז.** חֲדָשׁ אֶדָּר הוּא חֲדָשׁ שֶׁל מִזֵּל וַיִּשׁוּעוֹת. מְדוּעַ, אִם כֵּן, הֵצְרוּף שְׁלוֹ מְרֻמָּז עַל דֵּינִים?...  
נד.....
- ג' תרצח.** הָאֵם זֶה שִׁירָ לַעֲשׂוֹת לְבְנֵי חֲלָאק'ה וְלְהַשְׁאִיר לוֹ פְּאוֹת לְמָרוֹת שֶׁלְּבַעֲלֵי אֵין פְּאוֹת?...  
נח.....
- ג' תרצט.** אֲנִי לֹא מִצְלִיחַ בְּשׁוּם דָּבָר - לֹא בְּרוּחָנִיּוֹת וְלֹא בְּגִשְׁמִיּוֹת. מְדוּעַ?...  
סא.....
- ג' תש.** מֵרַב סְפוּרִים שֶׁשִּׁמְעֵתִי עַל חֶסֶר בְּשָׁלוֹם בֵּית וּמְקָרֵי גְרוּשִׁין נִכְבָּס בִּי פַחַד גָּדוֹל לְהִתְחַתֵּן. אֵיךְ מֵתַגְבְּרִים?...  
סד.....
- ג' תשא.** בְּשִׁבּוּעוֹת הָאֲחֵרוֹנִים פִּקְדוּאָת מַחְנֵנוּ אֶסּוֹנוֹת נוֹרְאִים. מָה רוֹמְזִים לָנוּ מִשְׁמַיִם?...  
סו.....
- ג' תשב.** הָאֵם זֶה נִכּוֹן שֶׁלְּפִי הַתּוֹרָה חַיִּים שֶׁל בֵּן יוֹתֵר חֲשׁוּבִים מִחַיִּים שֶׁל בֵּת?...  
סח.....

## תָּכַן הָעֵינַיִם

ה

- ג' תשג.** אָנִי רוֹצֵה לְקַיֵּם אֶת עֲצַת רַבְּנוֹ וּלְהִתְנַדֹּד לְפָנֵי הַצַּדִּיק, אֲךָ  
אֲנִי מִתְבַּיֵּשׁ מְאֹד.....טו
- ג' תשד.** אִיךָ יִתְכַּן שְׁבַע עוֹלָם הָעֵשִׂיָה מֵאִיר שֵׁם ב"ן, וּבְעוֹלָם הַיְצִירָה  
שֵׁם מ"ה, הֲרִי ב"ן זֶה יוֹתֵר מִמ"ה?.....ע
- ג' תשה.** הִיָּה לִי שְׂדוּף מְצִין, אֲךָ בְּגִלּוֹל שֶׁנִּכְשַׁלְנוּ בְּנִגְיעַת הַבְּחוּרָה  
הַחֲלִיטָה לְהַפְסִיק אֶת הַקֶּשֶׁר. מָה עוֹשִׂים?.....עב
- ג' תשו.** הַיְצֵר הָרַע מִתְבַּבֵּר עָלַי וּמְפִיל אוֹתִי לְמַעֲשִׂים רָעִים. אִיךָ  
זוֹכִים לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה?.....עו
- ג' תשז.** אֵין לָנוּ כֶּסֶף כְּדֵי לְעַרְךָ לְבַנְנוּ בַר-מִצְוָה. הָאֵם כְּדַאי לְקַחַת  
הַלְוָאָה לְשֵׁם כָּרְךָ?.....עח
- ג' תשח.** הָאֵם מִתֵּר לְקַלַּח אֶת שְׁתֵּי בְּנוֹתֵינוּ הַקְּטָנוֹת יַחַד?.....פ
- ג' תשט.** הָאֵם צְרִיכִים לְדַבֵּר עִם הַיְלָדִים מִעַנֵּן יוֹם הַמִּיתָה?.....פא
- ג' תשי.** אֲנַחְנוּ עוֹבְרִים בְּבֵית הַרְבֵּה בְּעִיּוֹת, וְכָל הַיְלָדִים שְׁלֵי סוּבָלִים  
מִבְּעִיּוֹת נְפֻשׁוֹת.....פג
- ג' תשיא.** אֲבֵא שְׁלֵי נְפֻטֵר הַשָּׁנָה. הָאֵם מִתֵּר לְתַת אֶת הַתְּפִלִּין שְׁלוֹ  
לְנִכְדוֹ שְׁחוּגַג בַּר-מִצְוָה?.....פה
- ג' תשיב.** הַתְּלוּנְנָתִי בְּמִשְׁטָרָה עַל בְּחוּר אֵלִים שֶׁתִּקַּף אוֹתִי פִּיזִית,  
וּמֵאֲז אֲנִי חוֹשֶׁשֶׁת לְשְׁלוֹם מִשְׁפָּחָתִי.....פו
- ג' תשיג.** אֲנִי עוֹרֶכֶת דִּין בְּמִקְצוּעֵי. הָאֵם לְפִתַּח מִשְׁרָד פְּרֻטֵי או  
לְהַמְשִׁיךְ לְעַבֵּד כְּשִׂכְרָה?.....פח
- ג' תשיד.** עוֹלוֹת בְּדַעְתִּי מִחֲשָׁבוֹת שֶׁל כְּפִירָה וְקִשְׁיוֹת עַל צַדִּיקִים.  
אִיךָ מְסַלְקִים אוֹתָן?.....פט

**ג' תשטו.** מוזבא בספֿר המדוֹת: "על יְדֵי הַתְּבוּדוֹת וּמִפְּנֵה לְבוֹ לְבַטְלָהּ בָּא לְכַעַס". מה הכוונה?..... צא

**ג' תשטז.** אַנִּי רוֹצֵה לְהַתְּחַתֵּן עִם בֵּת-זוּגִי, אֲךָ אֵין לִי עֲבוּדָה מְסֻדָּרֶת. מה עלי לעשות?..... צג

**ג' תשיז.** אַנִּי נִשׂוּי בַּפֶּעַם הָרְבִיעִית, וְכַנְרָא שָׁגַם הַפֶּעַם אֶאֱלָץ לְהַתְּגַרֵּשׁ. מדוע נגזר עלי לסבל כל כך הרבה?..... צד

**ג' תשיח.** בְּעָלִי מִשְׁמֵשׁ בְּתַפְקִיד רַב, וְלִמְרוֹת זֹאת הוּא מְתַעֵלל בִּי. מה עושים?..... צו

**ג' תשיט.** הַכְּרָתִי בַּחֲרָה בְּעֵלְת חַן וּמְדוֹת טוֹבוֹת, אֲךָ יֵשׁ בֵּינֵינוּ הַבְּדֵל הַשְּׁקֵפְתִי. האם להתקדם?..... צט

**ג' תשכ.** רַבְּנוּ ז"ל אָמַר שֶׁשְׂעוּדַת רֹאשׁ חֹדֶשׁ מְסַגֵּלֶת לְבָנִים. מה ההסבר לכך?..... קא

**ג' תשכא.** אֵיךְ אַנִּי, בְּתוֹר מַחְנֻכָּת, אֲמוּרָה לְהַתְּמוּדֵד עִם הָאֱלִימוֹת הַפִּיזִית וְהַמְּלוּלִית שֶׁל הַתְּלִמִּידִים?..... קג

**ג' תשכב.** יֵשׁ לִי נִסְיוֹנוֹת בְּמִקּוֹם הָעֲבוּדָה, וְאֲנִי מְשַׁפְּעַת שֵׁם לְרַעָה מִבְּחִינָה רוּחָנִית. להשאיר או לעזב?..... קה

**ג' תשכג.** קָשָׁה לִי לְהִסְתַּדֵּר בְּלִי הַסִּיגְרִיּוֹת וְלָכֵן אֵינֶנִּי שׂוֹמֵר שְׁבֵת. איך זוכים לסייעתא דשמיא?..... קז

**ג' תשכד.** הַרוֹפְאִים מְמַלִּיצִים לְבָנֵנוּ לַעֲבֹר נְתוּחַ לְהִסְרַת הַשְּׁקָדִים, וְאֲנוּ מְאֹד מְבַלְבְּלִים. וְאֲנוּ מְאֹד מְבַלְבְּלִים..... קט

**ג' תשכה.** אָבִי נִפְטַר לִפְנֵי כַּמָּה חֳדָשִׁים. האם מתר לי לבקר בקברו בתוך שנת האבל?..... קי

**ג' תשכו.** אָנִי עוֹשֶׂה הַכֹּל כְּדֵי לְהִתְחַתֵּן, אֲךָ הַשָּׁם מוֹנֵעַ מִמֶּנִּי אֶת זֶה.  
לְמָה?..... קיב

**ג' תשכז.** אָנִי רוֹצֵה לְלַמֵּד בְּמַכְלָלָה חֲרָדִית, אֲךָ לֹא מְקַבְּלִים אוֹתִי  
מִכִּיּוֹן שֶׁאֲנִי חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה..... קיד

**ג' תשכח.** הַחֲבֵרָה שְׁלִי רָאֲתָה אֶת דְּמוּת אָבִיהָ שֶׁנִּפְטַר מְשׁוֹטְטָת  
בְּחִנּוּת שְׁלֵה. מָה צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת בְּמִקְרָה כְּזֶה?..... קטו

**ג' תשכט.** אָנִי רוֹצֵה לְהִתְחַתֵּן שׁוֹב עִם גְּרוּשָׁתִי, אֲךָ הִיא לֹא מוֹכֶנָה  
אֶפְלוּ לְשִׁמְעַתְּ אֶת קוֹלִי..... קיז

**ג' תשל.** פְּעַם הָיוּ לִי רְצוֹנוֹת וְכִסּוּפִים שֶׁל קְדֻשָּׁה, וְלֹאחֲרוֹנָה הַכֹּל  
נֶעְלַם. אִיךָ מֵתְחַדְּשִׁים?..... קיח

**ג' תשלא.** חִלַּק גְּדוֹל מֵהַיּוֹם שְׁלִי עוֹבֵר בְּלִי כְּלוּם וּמֵתְבַזֵּז. אִיךָ זוֹכִים  
לְשׁוֹר וּלְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן?..... קכא

**ג' תשלב.** לֹאחֲרוֹנָה הֶעֱסַק שְׁלִי לֹא מְצַלִּיחַ וְהִפְרָנְסָה הִתְדַלְּדָלָה  
מְאֹד. מָה הַגּוֹרֵם לְכָל זֶה?..... קכג

**ג' תשלג.** אָנִי פְּרוֹד מֵאִשְׁתִּי כְּבָר הִרְבֵּה שָׁנִים, וְאָנִי חִי עִם אִשָּׁה  
אֲחֵרָה. הָאֵם לְתֵת לְאִשְׁתִּי גֵט אוֹ לֹא?..... קכה

**ג' תשלד.** בְּתַנּוּ נִדְרָסָה וְנִצְלָה בְּנֵס גְּלוּי. הָאֵם עָלִינוּ לַעֲרֹךְ סְעוּדַת  
הוֹדֵיָה? וְהָאֵם כְּדַאי לָנוּ לְתַבַּע אֶת הַבְּטוּחַ?..... קכז

**ג' תשלה.** מִדּוּעַ הַחֲסִידִים עוֹשִׂים עֲנָן גְּדוֹל מֵהַשִּׁירִים שֶׁל הַרְבֵּי  
וּמִשְׁתַּדְּלִים לֶאֱכֹל מִהֶם?..... קכט

**ג' תשלו.** הַבְּנֵי מְדַבְּרִיכֶם שֶׁלֹּא כְּדַאי לְלַכֵּת לְשִׁדְּכָנִים. הָאֵם  
הִתְכַּוְּנֶתֶם בְּאִפְסוֹן גּוֹרֵף, כְּלוֹמַר לֹא לְלַכֵּת לְשִׁדְּכָנִים  
בְּשׁוּם מִצֵּב?..... קלא

**ג' תשלז.** המחשבות הרעות מתגברות עלי וגורמות לי למקרה לילה. איך מתגברים על המחשבות הללו?.....קלב

**ג' תשלח.** לצערנו, מצב היהדות בארצות הברית הוא בכי רע, והרבנים אדישים. מה דעתכם בענין?.....קלו

**ג' תשלט.** אני בהריון, ואני רוצה לזכות לבן צדיק. מה עלי לעשות כדי לזכות לכך?.....קלט

**ג' תשמ.** גילתי שלבעלי יש קשר עם אשה אחרת, ומאז אני מרסקת לגמרי.....קמא

**ג' תשמא.** מדוע מברכים את החתן בברכת 'בסימן טוב ובמזל טוב'?.....קמב

**ג' תשמב.** מה המקור למשפט "הכל תלוי במזל אפלו ספר תורה שביהיכל"? ומה ההסבר שלו?.....קמד

**ג' תשמג.** רבנו אמר שלפעמים מפילים משמים את האדם ממדרגתו. למה הכוונה?.....קמו

**ג' תשמד.** אשתי התאהבה בגבר אחר ורוצה להתגרש ממני. האם להלחם או לוותר?.....קמח

**ג' תשמה.** אני מורה לחנוך מיוחד, ולעתים התלמידים מקללים אותי. האם יש לי ממה לחשש?.....קנא

**ג' תשמו.** רואים שלפעמים הצדיק בבחינת 'דין' ולפעמים בבחינת 'ע'ת רצון'. מה ההסבר לכך?.....קנב

**ג' תשמוז.** יש הנוהגים לומר אחרי תפלת ערבית של שבת את המזמור "יגדל אלקים חי". מה דעתכם על מנהג זה?.....קנד



**ג' תשמח.** הַפְּרַנְסָה שְׁלִי קִשָּׁה וְאֲנִי מְרַגֵּשׁ שְׂאִינְנִי מִמְצָה אֶת עֲצָמֵי.  
הָאֵם יֵשׁ צָרָךְ לְשָׁנוֹת אֶת שְׂמִי?..... קנה

**ג' תשמט.** מִהִי הַמַּעֲלָה שֶׁל כְּתִיבַת סְפוּרֵי צְדִיקִים?..... קנה

**ג' תשנ.** יֵשׁ לִי סְפָקוֹת בְּאֲמוּנָה. אִיךְ זֹכִים לְהֶאֱמִין בְּמֵאת הָאֲחוּזִים  
וּבְלִי שׁוּם שְׂכָל?..... קס

**ג' תשנא.** אִיךְ מְשַׁלְּבִים בֵּין הָרְצוֹנוֹת וְהַכְּסוּפִים בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם לְבִין  
הַמְּצִיאוֹת מִבְּלִי לְהִשְׁבֵּר?..... קסב

**ג' תשנב.** אֲנִי עוֹמֵד לְחַתֵּן אֶת בְּתִי, וְאִין בְּיַדִּי פְּרוּטָה לְפָרְטָה עֶבֶר  
הוֹצָאוֹת הַחֲתָנָה. .... קסד

**ג' תשנג.** אֲנִי וְאִשְׁתִּי הַחֲתַנּוּ בְּנִשְׂוָאִים שְׁנַיִם, וְכָל הַזְּמַן יֵשׁ מְרִיבוֹת  
בֵּין הַיְלָדִים שְׁלִי לְיְלָדִים שְׁלָה. מָה עוֹשִׂים?..... קסו

**ג' תשנד.** בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת מְזַכֵּיר מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל שֶׁהֵיוּ לוֹ פְּחָדִים. אִיךְ  
יִתְכַן שְׂאֵדָם בְּדַרְגָּתוֹ יִפְחַד מִבְּשׂוּר וְדָם?..... קסח

**ג' תשנה.** קִבְּלַתִּי עַל עֲצָמֵי הַמּוֹן קִבְּלוֹת, וְאֲנִי חוֹשֵׁשׁ שֶׁמֶרְבַּ עֵמָס  
לְבַסּוֹף אֶעֱזֵב אֶת הַכֹּל. מָה עוֹשִׂים?..... קע

**ג' תשנו.** אִשְׁתִּי טוֹעֵנַת שְׁלֵא רַק שֶׁתְּפִלוּתֶיהָ לֹא נֶעֱבַרְתָּ, אֲלֵא הִיא  
מְקַבְּלַת בְּדִיּוּק הַהֶפֶךְ מִמָּה שֶׁבִקְשָׁה. אִיךְ מְחַזְּקִים אוֹתָהּ?..... קעד

**ג' תשנז.** הֵבֵן שְׁלִי נֶפֶל לְהַמּוֹרִים, וְהַמְּצַב שְׁלוֹ הֶפֶךְ לְכַדּוֹר שְׁלֵג שְׂאִי  
אֶפְשָׁר לְהַחְזִיר אַחֲרָה. מָה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת?..... קעח

**ג' תשנח.** בְּדוֹר הַקּוֹדֵם הָיוּ הַמּוֹן צְדִיקִים וְגֵאוּנִים שֶׁהִתְנַגְּדוּ בְּתַקִּיפוֹת  
לְלַמּוּד הַדָּרַךְ הַיּוֹמִי. מָה נִשְׁתַּנָּה הַדּוֹר הַזֶּה מִהַדּוֹר הַקּוֹדֵם?..... קעט

**ג' תשנט.** הִיָּה לִי בְּעֲבוּדָה נְסִיוֹן גָּדוֹל בְּמִדַּת הַכַּעַס וּבִקְשֵׁי הַצְּלַחַתִּי  
לְעֵמֶד בּו. מָה אֶעֱשֶׂה בְּפַעֲמִים הַבָּאוֹת?..... קפג

**ג' תשס.** בַּעֲלֵי בְּגַד בֵּי וְעֵזֵב אוֹתִי, וְעִכְשָׁו הוּא רוֹצֵה לְמַכֵּר אֶת הַבַּיִת שֶׁלִּנוּ. הֲאֵם לְהִלָּחֵם אוֹ לִוְתֹר?..... קפ

**ג' תשסא.** קִטְשָׁה לִי לְרֵאוֹת שְׂיִישׁ אֲרוֹגוֹנִים שֶׁמְפִיצִים כְּפִירָה וּמִטְעִים אֲנָשִׁים תְּמִימִים. לְמָה אֲנַחְנוּ לֹא מְצִילִים אוֹתָם?..... קפט

**ג' תשסב.** קְרוֹב מְשִׁפְחָתְנוּ עוֹבֵר מִשְׁבֵּר בְּחַיֵּי הַנְּשׂוֹאִין, וְרֵב גְּדוֹל הוֹרָה לוֹ לְהִתְגַּרֵּשׁ. הֲאֵם לְעוֹדֵד אוֹתוֹ לְכַף?..... קצא

**ג' תשסג.** הֲאֵם כְּדַאי לִי לְעֵזֵב אֶת הָעֵבוֹדָה לְגַמְרֵי לְטוֹבַת לְמוֹד הַתּוֹרָה, וְלִסְמוֹךְ עַל הַשֵּׁם שְׂיִפְרֹנֵס אוֹתְנוּ?..... קצג

**ג' תשסד.** אֲנוּ מֵאֵד מְחַבְּרִים לְרַבֵּי נַחֲמוֹן, וְעַדִּין לֹא מְצָאנוּ אֶת מְקוֹם הַמְּגוּרִים שֶׁבוּ אֲנוּ מְרַגְּשִׁים בְּבֵית..... קצה

**ג' תשסה.** אֲנִי בְּהַרְיוֹן, יֵשׁ לִי מַעוֹט מִי שֶׁפִּיר וְהִתִּינוֹק בְּמַצֵּב עִכוֹז. הֲאֵם כְּדַאי לְבַצֵּעַ הַתְּעַרְבוֹת רְפוּאִית?..... קצט

**ג' תשסו.** הֲאֵם מִתֵּר לְעֵלוֹת לְקַבֵּר שֶׁל צְדִיק בְּשָׁנָה הָרֵאוּשׁוֹנָה לְפִטְיֹרְתוֹ?..... רא

**ג' תשסז.** הַצִּיעוּ לִי בַחֲוָרָה פְּחוֹת חֲרָדִית מְמַנִּי. הֲאֵם אֲנִי יְכוֹל לְסַמֵּךְ עַל הַבְּטָחָתָה שֶׁבְּהַמְשָׁךְ הִיא תִתְקַדֵּם בְּקִדְשָׁה וְיִרְאֵת שְׂמִימִם?..... רד

**ג' תשסח.** מַה צָרִיךְ לְעֵנוֹת לְתַלְמִידִים כְּשֶׁהֵם שׂוֹאֲלִים אִיךְ הַשֵּׁם נִרְאָה, מִי בְּרָא אֶת הַשֵּׁם וּשְׂאֵלוֹת כִּי־צֵא בְּאֵלוּ?..... רה

**ג' תשסט.** יֵשׁ לִי בֶן זֶג כְּכָר שֶׁלֹּשׁ שָׁנִים, וְאֲנַחְנוּ עוֹמְדִים לְהַפְרֹד. הֲאֵם לְנִסּוֹת לְהַצִּיל אֶת הַמַּצֵּב אוֹ לְהַמְשִׁיךְ בְּדַרְכֵי?..... רז

**ג' תשע.** מִדּוּעַ לֹא הִסְכִּיִם רַבְּנוֹז"ל שֶׁמוֹהֲרַנ"ל יִמְנָה לְרַב?..... רט

**ג' תשעא.** חֲזַרְתִּי בְתִשְׁבָּה, אָבֵל הֵיִצֵּר הָרַע מִתְגַּבֵּר עָלַי שׁוּב וְשׁוּב.  
אֵיךְ מִתְמוּדְדִים עִם מִצָּב כָּזֶה?..... ריב

**ג' תשעב.** אֲשֶׁתִּי בְהַרְיוֹנָה הָרִאשׁוֹן, וְאָנֹכִי שׁוֹקֵלִים לְאִמֶּץ יֶלֶד נֹסֵף.  
הֵאֵם יֵשׁ בְּזֶה בְּעֵינָה?..... ריד

**ג' תשעג.** הָאִסּוּנוֹת הַקְּשִׁים שֶׁקָּרוּ לְאַחֲרוֹנָה גָּרְמוּ לִי צַעַר רַב. מָה  
אֶפְשֶׁר לַעֲשׂוֹת כְּדֵי לְקָרֵב אֶת הַגְּאֻלָּה?..... רטו

**ג' תשעד.** אֲנַחְנוּ רוֹצִים לְעַבֵּר לְעִיר בָּהּ נוֹכַל לְהִתְקַדֵּשׁ יוֹתֵר, אָךְ  
חוֹשְׁשִׁים שְׂזֵה יִגְרַם צַעַר לְהוֹרִים..... ריז

**ג' תשעה.** אַחַד מֵהַחֲנִיכִים שְׁלִי בְּפִנְיֵימִיָּה זָרַק אֲבָנִים עַל הַבַּיִת שְׁלִי.  
כִּיצַד עָלַי לְהִתְנַהֵג בְּמִקְרָה כָּזֶה?..... ריט

**ג' תשעו.** מָתִי גַם אָנִי אֶהְיֶה צְדִיק וְקָדוֹשׁ וְקָרוֹב לְהַשֵּׁם וְיִתְבָּרַךְ, מָלֵא  
בְּתוֹרָה וְיִרְאָה?..... רכא

**ג' תשעז.** עֲבַרְתִּי לְבֵית סֹפֵר חֲדָשׁ, קֶשֶׁה לִּי מְאֹד לְהִתְאַקְלֵם שָׁם,  
וּשְׂאֵר הַבָּנוֹת לֹא מִתְחַבְּרוֹת אֵתִי..... רכד

**ג' תשעח.** אָנִי דָתִי, אָבֵל לְאַחֲרוֹנָה נֶעְלַמָּה לִּי הָאֲמוּנָה. אֵיךְ מִחְזִירִים  
אוֹתִי לְחַיִּי?..... רכה

**ג' תשעט.** אָנִי בַת שְׁלֹשִׁים וְחֲמִשׁ וְעֵדִין רוֹקֶה. מָה עֲשִׂיתִי שְׂאֻלוֹקִים  
שֶׁכַּח אוֹתִי?..... רלב

**ג' תשפ.** לְפַעֲמִים אָדָם מִרְגִּישׁ שְׂשׁוּרִים עָלָיו דִּינִים. אֵיךְ  
מִמְתִּיקִים אוֹתָם?..... רלד

**ג' תשפא.** הַקְּמָנוּ בֵּית כְּנֶסֶת עַל שֵׁם רַבְּנוּ, אָךְ לֹא תִמְיַד יֵשׁ לָנוּ מִנֵּן.  
הֵאֵם הַמְשִׁיךְ לְהִתְפַּלֵּל יַחַד לְמִרוֹת זֹאת?..... רלה

**ג' תשפב.** האם זה נכון ששמי שפגם בברית לא יכול לקלט את למוד התורה?..... רלז

**ג' תשפג.** אני עוזר רבות לקהלה ביבנאל. האם ראוי שאספר לכם את כל מה שאני עושה?..... רמ

**ג' תשפד.** מה דעתכם לגבי סדנות 'קבוצת תמיכה' המיעדות לצבור החרדי?..... רמב

**ג' תשפה.** אני חושש שאם אמוע מאחותי לגלש באינטרנט היא תפל לדפאון. מה עושים במקרה כזה?..... רמה

**ג' תשפו.** לדעתי כל ענין ההפצה הוא בכלל לא צנוע וגורם חלול השם גדול. הלא כן?..... רמז

**ג' תשפז.** יש ברשותי סכום כסף שיעדתי לצדקה מסימת. האם מתר לי לשנות את היעוד ולמסר אותו לכלה יתומה?..... רנא

**ג' תשפח.** לאחרונה יש לי חלשה גדולה באמונה, ואני מאד מבקבל. למה זה קורה לי?..... רנג

**ג' תשפט.** אני מאד אוהבת את המראה והמנטליות של האשכנזים. האם עלי להתפשר על מישהו מסגנון אחר?..... רנו

**ג' תשצ.** לאחרונה התחלתי ללמד על פי סדר דרך הלמוד, ויש לי כפיה שאלות בענין..... רנח

**ג' תשצא.** כל הזמן אני נמצא במלחמה על שמירת הברית. מה עושים?..... רסא

**ג' תשצב.** אני סובל מרדיפה עצמית שמפילה אותי ליאוש ועברות. מה העצה?..... רסב

**ג' תשצג.** יש לי שאלה לגבי נסח ה'לשם יחוד' שלפני הנחת תפלין..... רסז

**ג' תשצד.** האם יש דרך צנועה ונאותה שבה מתר לבחורה לפנות לבחור שבו היא מעניינת?..... רסח

**ג' תשצה.** הייתי בקשר זוגי במשך שבעה חודשים, ומאז שנפרדנו אינני יודע האם לחזור אליה ולהתחתן או להמשיך הלאה..... ער

**ג' תשצו.** חבר שלי רוצה לתת לבתו את השם 'נויה'. האם זה שם טוב עבורה?..... רעא

**ג' תשצז.** האם חייבים להתבדד דוקא שעה שלמה? והאם זה מכרח להיות בשדה או ביער?..... רעג

**ג' תשצח.** בעלי סלק אותי מהבית, ומאז אני מתלבטת מה לעשות. מה דעתכם?..... רעו

**ג' תשצט.** נכשלתי בהסתכליות אסורות באינטרנט ונפילתי לפגם הבדית. מה עושים?..... רעה

**ג' תת.** אין לי תקשורת טובה עם בעלי, ואני לא מרגישה שמחה אתו..... רפג

**ג' תתא.** האזירה בבית שלנו קשה מאד, ואנחנו עומדים לפני קרע רציני. איך אפשר לתקן את המצב?..... רפד

**ג' תתב.** איך יתכן שלפעמים הצדיק מברך מישהו והברכה לא מתקיימת?..... רפז

**ג' תתג.** רבנו אמר שבתחנון צריך לפל על יד שמאל. איך אני, כאטר יד, צריך לנהג?..... רפט

**ג' תתד.** האם עלי לוותר על חוגי ההתעמלות שלי כדי שאוכל להיות יותר עם הילדים?..... רצא

- ג' תתה.** האם מתר לסרק את הזקן כשנוצרים בו קשרים למרות שזה יגרם לתלישת שערות?.....רצב
- ג' תתו.** אני ואבא שלי מתוכחים בענין רכישת טלויזיה. מה דעתכם בענין?.....רצג
- ג' תתז.** האם זה נכון שיש ימים שבהם לא כדאי לצאת לדרך?.....רצד
- ג' תתח.** יש לי מדי יום רק שעה אחת פנויה ללמוד תורה. מה כדאי לי ללמוד בשעה הזו?.....רצה
- ג' תתט.** אני מרגישה שלעולם לא אוכל לתקן את אשר קלקלתי, וזה שובר אותי מאד. ....רצז
- ג' תתי.** כתוב בספר המדות "אל תתפלל בבית שבנה בעל מחלקת". למה הכוונה?.....רצט

- תפלה לזכות לאמונת חכמים**.....צ
- תפלה לחתן את הילדים בלי חובות**.....קסז
- תפלה לשמחה**.....קעא
- תפלה להנצל מהכעס**.....קפז
- תפלה ללידה קלה**.....ר
- תפלה לאמונה מלקוטי תפלות חלק א' תפלה ע"ג**.....רל
- תפלה לאמונה**.....רנו
- תפלה לשמירת העינים**.....רפ
- תקון הכללי**.....שיג

## הַקְדָּמָה

הַסֵּפֶר הַזֶּה הוּא הַחֵלֶק הָעֵשְׂרִים וְתִשְׁעָה בְּסִדְרַת 'שְׂאֵלוֹת וְתִשׁוּבוֹת בְּחִסְדוֹת בְּרִסְלָב', וְבוֹ מוֹפְיעוֹת שְׂאֵלוֹת וְתִשׁוּבוֹת בְּנוֹשְׂאִים שׁוֹנִים וּמְגֻנָּים, הַנּוֹתְנוֹת מַעֲנָה לְתַהֲיִית וּסְפִיקוֹת שֶׁל מַתְקָרְבִים חֲדָשִׁים לְדַרְכָּה שֶׁל חִסְדוֹת בְּרִסְלָב, וְכֵן לְתַלְמִידִים וְתִיקִים, אֲשֶׁר מְעִנִּינִים לְדַעַת אֶת דַּעְתוֹ שֶׁל רַבְּנוֹ הַקְּדוֹשׁ, רַבִּי נַחֲמָן מְבַרְסֵלָב זי"ע, וְאֶת הַדְרָךְ שֶׁלְמוֹד אוֹתָנוּ.

הַשְּׂאֵלוֹת, שֶׁהִגִּיעוּ מִכָּל רַחְבֵי הָעוֹלָם, נִשְׁלַחוּ לְלִשְׁכַּת כְּבוֹד קִדְשֵׁת מוֹהֲרַא"ש זְצוּק"ל - הַצַּדִּיק מִיְבִנְאֵל, אֲשֶׁר הִשִּׁיב עֲלֵיהֶן בְּאֶפֶן אִישִׁי. הַתִּשׁוּבוֹת אוֹצְרוֹת בְּתוֹכָן עֲצוֹת נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִיךְ לְהַחֲזִיק מַעֲמָד בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, מְקַטֵּן וְעַד גְּדוֹל, בְּרוֹחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְאִיךְ לְהַתְמוּדָד עִם כָּל בְּעִיּוֹת הַחַיִּים בְּזֶה הָעוֹלָם.

מְאַמְצִים גְּדוֹלִים נַעֲשׂוּ עַל מְנַת לְהַגִּישׁ לְקוֹרְאִים אֶת הַסֵּפֶר בְּאֶפֶן מְהֻדָּר וְאִיכוּתִי, וּבְלִבְנוֹ תְקוּהָ, שֶׁכָּל מִי שִׁיקְרָא בַּסֵּפֶר הַזֶּה, יִהְיֶה וְיַחֲפֶיָה אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד, וְיִמְצָא תִשׁוּבָה גַם לְשְׂאֵלוֹתָיו הַפְּרֻטִיּוֹת, כִּי לְמֵרוֹת שֶׁהַמְּכַתְּבִים נִכְתְּבוּ בְּאֶפֶן אִישִׁי לְשׂוֹאֵל, מִיְעָדִים הֵם לְכָל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל.

על-ידי שאתה נוטל עצת מהרב, על-  
ידי-זה תזכה לישועה.

(ספר המדות, אות עצת, סימן ה')

אי אפשר לבוא לאמונה אלא על-ידי  
אמת... ואי-אפשר לבוא לאמת אלא  
על-ידי התקרבות לצדיקים, וילך  
בדרך עצתם.

(לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ז')



# שאלות ותשובות בַּחֲסִידוֹת בְּרֵסְלָב

## ג' תרפב.

**אֲנַחְנוּ זוג צָעִיר, וּמֵאֵז שְׁנוֹלַד לָנוּ בֶן חוֹלָה נֶעְלָמָה לָנוּ  
שְׂמַחַת הַחַיִּים**

### שְׂאֵלָה:

**מֵאת אֲלִירֵן וְאֵילֵת:** לְכַבוֹד הַצַּדִּיק מִיבְנֵי אַל, הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵהוּ  
וְיַחֲיֵהוּ.

אֲנַחְנוּ זוג צָעִיר, וּבְמִשְׁךָ מְעַט שָׁנוֹת הַנְּשׂוּאִים עָבְרָנוּ מִשְׁבָּרִים  
וְגַלִּים - נוֹלַד לָנוּ בֶן חוֹלָה, וּבְלִינוּ תְּקוּפוֹת אַרְכוֹת בְּבִתֵּי  
חוֹלִים. הַמִּצָּב הַזֶּה שׁוֹבֵר אוֹתָנוּ לְגַמְרֵי, וְאֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים אִיךָ  
לְהִתְחַזֵּק וְלְהַמְשִׁיךְ לְתַפְקֵד מִתּוֹךְ שְׂמַחַת חַיִּים.  
נִשְׂמַח לְדַבְרֵי חֲזוֹק וּבְרָכָה לְרַפּוּאָה שְׁלֵמָה. תּוֹדָה רַבָּה!

### תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר מְשֻׁפְטִים, כ' שְׁבָט ה'תשע"ד.

**שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֲלִירֵן וְאֵילֵת שְׂיַחֲיוּ נִצַּח**

לְנִכּוֹן קְבֻלָּתִי אֶת מַכְתְּבְּכֶם.

אֲתֶם לֹא יְכוּלִים לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַצַּעַר וְהָעֲגַמַת נַפְשׁ  
שִׁישׁ לִי בְּצַעְרְכֶם הַקָּשָׁה מִמָּה שְׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם, זֶה פְּשוּט נוֹגֵעַ לִי  
בְּלֵב מְרֻב צַעַר וְכוּ', עִם כָּל זֹאת רַבְּנוּ ז"ל לְמַד אוֹתָנוּ (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן  
חֵלֶק א' סִימָן קצ"ה) עַל הַפְּסוּק (תְּהִלִּים ד') "בְּצַר הִרְחַבְתָּ לִּי" - הֵינּוּ שָׂגַם  
אֶפְלוּ בְּהַצָּרָה בְּעֲצָמָה, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְרַחֵב לָנוּ. כִּי אִם יִסְתַּכַּל הָאָדָם  
עַל חֲסָדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יִרְאֶה שְׂאֶפְלוּ בְּעַת שְׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִצַּר לוֹ,  
גַּם בְּהַצָּרָה בְּעֲצָמָה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְרַחֵב לוֹ וּמַגְדִּיל חֲסָדוֹ עִמּוֹ, וְזֶה  
"בְּצַר הִרְחַבְתָּ לִּי" - הֵינּוּ אֶפְלוּ בְּתוֹךְ הַצָּרָה בְּעֲצָמָה נִתְּתָ לִי הִרְחַבְתָּ

בתוכה, מלבד מה שאנו מצפים שהשם יתברך יושיענו בקרוב מכל הצרות ויטיב עמנו מאד, אך אפלו גם בהצרה בעצמה מרחיב לנו; והפונה הפשוטה, שצריכים להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם ולא להשבר, אלא בתוך הצרות צריכים למצא הרחבות, ואף שגם זה מאד מאד קשה, עם כל זאת מכרחים להמשיך את החיים אף שעובר מה שעובר. ומצינו שאמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי תענית פ"ק א' הלכה ט') "בצר הרחבת לי" - אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבוץ העולמים, כל צרה שהייתי נכנס לה אתה היתה מרחיבה לי, נכנסתי לצרתה של בת שבע ונתת לי את שלמה, נכנסתי לצרתן של ישראל ונתת לי את בית המקדש; הינו שבתקף הצרות והמרירות והבזיונות שעברו עליו וכו', מצא הרחבות בתוך היסורים שלו.

ולכן אני מאד מבקש אתכם שתתחזקו שניכם ותראו שסוף כל סוף אחר הרע יבוא הטוב, אתם צריכים רק להתחזק יחד ולשמח אחד את השני, ואז תראו את הנסים הנגלים שיעשה עמכם הקדוש ברוך הוא, כי אם בר ישראל מתחזק בכל מה שעובר עליו וכו' וכו', ומסתכל תמיד על ההרחבות שהקדוש ברוך הוא מרחיב לו, לבסוף הוא יראה ישועות גדולות מאד. הן אמת שמרב מרירות וצער ועגמת נפש שאתם עוברים נדמה לכם שכלו כל הקצים, עם כל זאת אסור להתיאש בשום פנים ואפן, כי גדול אדונינו ורב להושיע, ואם מתחזקים דיקא בעת הצרה וכו' וכו', אז לבסוף רואים ישועות גדולות.

מוהרנ"ת ז"ל מאריך בענין זה איך שצריכים מתוך הצרות למצא הרחבות (עין לקוטי הלכות פלאי בהמה הלכה ד' אות ה'): מבאר בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ב') שצריכים להרגיל את עצמו להודות ולהלל ולשבח את הקדוש ברוך הוא, ולמצא תמיד את החסדים והרחמים הגמורים שעושה אתנו, כי אפלו בתקף הצרות והיסורים והמרירות והדכאון שעוברים עלינו, אם רק נרגיל את עצמנו לתת לו יתברך תודה והודאה, על ידי זה יתרחב לנו בגשמיות וברוחניות

גם יחד, הינו כי קרבן תודה מביאין כשיוצאין מהצרה, ולכן לעתיד לבוא יהיה כלו תודה והודאה לשמו יתברך, כי אז יתבטלו כל הצרות של העולם הזה, ויהיה כלו טוב, ויעסקו כל עם ישראל רק בנתינת תודה והודאה - להודות ולהלל ולשבח לשמו יתברך, אבל צריכין להמשיך קדשת העולם הבא גם בהעולם הזה, שזהו סוד להמשיך קדשת שבת לימי החל, כי שבת היא סוד עולם הבא ששם מאיר אורו יתברך בהתגלות נוראה ונפלאה מאד, ושם כלו טוב, וימי החל הוא ענין העולם הזה שמלא יסורים וצרות מרירות ומכאובים וכו', שכל אחד סובל מה שסובל וכו', כל אחד כפי ענינו וכו', כל מיני מכאובים וצער וחלישות הדעת ענשים קשים נוראים רחמנא ליצלקן, כמו שכתוב (איוב י"ד) "אדם לעמל יולד" וכתוב (קהלת ב') "כי כל ימיו מכאבים וכעס".

אבל השם יתברך חפץ בקיום העולם, וממתיק ומבטל בכל פעם יסורי וצרות העולם הזה בחסדו וטובו וישועתו הגדול שמתנהג עמנו בכל יום ויום, וצריכין להסתפל על זה היטב על כל הטובות שגמל עמנו עד עכשו, וגם בתוך הצרות והיסורים יכולים למצא הרחבות וכו'.

ולכן מרחים להביא בכל פעם תודה והודאה על זה, שזה סוד שממשיכין הקדשה והשמחה של שבת שהוא הארת עולם הבא אל ששת ימי החל, שהוא הארת עולם הזה, הינו הקדשה והשמחה של עולם הבא שהוא כלו שבת, שאז עקר התודה וההודאה, ימשיכו גם בעולם הזה, הינו גם בעת הצרה, שאפלו בעת הצרה הכי מרה שרק עוברת על בני אדם חס ושלו, יסתכלו על הטובות והחסדים שכבר עשה השם יתברך עמנו עד הנה, וגם בצרה בעצמה בודאי יש איזו הרחבה כשמסתכלין היטב, ועל ידי זה צריכין להביא תודה והודאה, להודות ולהלל ולשבח לשמו יתברך על העבר, ועל ידי זה יכולין לקרותו ולצעק אליו על להבא.

ולכן אני מאד מבקש אתכם תחזקו שניכם ואל תתנו שרות

הזמן תשבר אתכם, תאמינו לי שאני מרגיש את צערכם ממש כמו שזה הצער שלי וכו', אבל אין עצה - רק להתחזק ועוד פעם להתחזק ועוד פעם להתחזק, כי כך הזהירנו רבנו ז"ל להתחזק כל ימי חיינו, ולא להתיאש מן הרחמים, וחכמינו הקדושים אמרו (ברכות י) אפלו חרב חדה מנחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים.

הקדוש ברוך הוא ישמיע מכם תמיד בשורות משמחות.

המאחל לכם ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרפג.

**מדוע רב אנשי העולם עדין לא רואים את האור  
שבתורתו של רבי נחמן ונמשכים אליו?**

**שאלה:**

**מאת אשר צבי:** שלום וברכה לכבוד תורתו שליט"א.  
עברתי והייתי כבר בכמה חסידיות, ולדעתי אין כמו ברסלב - כי רבי נחמן נותן לנו התחזקות כזאת שנוכל להחזיק מעמד בכל המצבים, והוא למד אותנו שגם אם נופלים - צריכים לקום ולעשות התחלה חדשה, ואת זה לא שמעתי בשום מקום אחר.

ולכן אני לא מבין: איך זה שרב אנשי העולם עדין לא רואים את האור שבתורתו של רבי נחמן ונמשכים אליו? ואיך זה שעדין יש אנשים שחולקים על חסידות ברסלב? אשמח לתשובתכם.

## תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר משפטים, כ' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אשר צבי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שהגלוי של רבנו ז"ל זה גלוי חדש לגמרי שעדין לא היה בעולם כלל, וכך אמר רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן סימן רע"ט) מן רבי שמעון בר יוחאי שהיה חדוש כמפרסם, היה העולם שקט עד האריז"ל, הינו שמרבי שמעון בר יוחאי עד האריז"ל לא נתגלו חדשות כמו שנתגלו על ידי רבי שמעון בר יוחאי, עד שבא האריז"ל שהיה חדוש כמפרסם, והוא גלה חדשות לגמרי שלא נמצא מי שיגלה חדשות כאלה עד האריז"ל. ומן האריז"ל עד הבעל שם טוב זכותו יגן עלינו, היה גם כן העולם שקט בלי חדוש, עד שבא הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו שהיה חדוש נפלא, וגלה חדשות. ומן הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו עד עתה היה גם כן העולם שקט בלי חדוש כזה, והיה העולם מתנהג רק על פי ההתגלות שגלה הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו עד הנה, עד שבאתי אנכי. ועתה אני מתחיל לגלות חדשות נפלאות לגמרי שעדין לא נתגלו על ידי שום נברא וכו'.

והחדשות האלו הם תורה מעתיקא סתימאה, שגלה רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"ג) ששם כביכול הקדוש ברוך הוא נמצא בלי שום לבושים, שזו האהבה שיש לנשמות ישראל עוד מקדם הבריאה וכו', ולעתיד, כשתתגלה אורייתא דעתיקא סתימאה, אז יתקיים מאמרם ז"ל (תענית ל"א) עתידין צדיקים להראות באצבע, שנאמר (ישעיה כ"ה ט') "ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה קוינו לו ויושיענו זה הוי"ה קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו"; כי אז יפוש הקדוש ברוך הוא את לבושו, ותמלא הארץ דעה את הוי"ה כמים ליס מכסים, ויתגלה האהבה שהוא בדעת, שהיא פנימיות התורה, הינו אלקותו יתברך השוכנת בתוך התורה וכו', שזה כל ענין השיחה בינו לבין

קונו שגלה רבנו ז"ל - שאדם צריך להגיע למדרגה כזו שירגיש את אמתת מציאותו יתברך שהוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, ויוכל לדבר עם הקדוש ברוך הוא כאשר ידבר איש עם רעהו פנים אל פנים ממש. אבל לזכות להגיע לזה, הינו לאורייתא דעתיקא סתימאה, צריכים לבטל את הישות שלו לגמרי לגמרי, וכל זמן שיש לאדם איזו ישות הוא לא ישיג את זה בשום פנים ואופן.

ולכן תמצא דבר פלא - שאל רבנו ז"ל לא מתקרבים רק אנשים שעברו עליהם משברים וגלים וכו' וכו', והם שבורים ורצוצים וכו' וכו', והם בעיניהם פלא ממש וכו', ודיקא אלו האנשים יכולים להרגיש את האור הטוב והגנוז של רבנו ז"ל, אבל מי ששכח לגמרי את העבר שלו וכו', ויש בו גאות וישות סרוחה, והוא חושב שהוא כבר מבין וכו', ומחזיק את עצמו ליש וכו', ומכל שכן שנכנס בו היצר הרע, שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ג) שזה יצר הרע גדול לומר צדיק זה נאה וצדיק זה לא נאה וכו' - אדם כזה לא יוכל לקבל את דעת רבנו ז"ל שהוא אורייתא דעתיקא סתימאה בשום פנים ואופן, כי לזה צריכים להיות בטל ומבטל לגמרי בעיני עצמו, וככל שיש לאדם יותר שברון לב וכו', ומרגיש את כאב לבבו ממה שעבר עליו וכו' וכו', ואת כאב עוונותיו וכו' וכו', והוא שבור בעיני עצמו - דיקא הוא יוכל לקבל מרבנו ז"ל, כי דבר רוחני אי אפשר לקבל בשום פנים ואופן רק כשמבטל את עצמו ואת ישותו ואת גאותו לגמרי.

ולכן כל כך קשה לרב העולם לקבל את דעת רבנו ז"ל, כי צדין יש בהם אחיזה בגאות וישות וכו' וכו', ועל ידי זה עושים צל לעצמו, ולא יכולים לקבל את הדעת הפשוטה הזו וכו'. אשרי מי שזוכה להיות מכיר את מקומו וכו', ומתחיל להסתפל על עצמו טוב טוב, ולא מטעה את עצמו כלל, אלא יודע את האמת שהוא כלום שבכלום וכו', ואז דיקא יוכל להתקרב אל דעת רבנו ז"ל ויזכה לינק מהאורייתא דעתיקא סתימאה שמגלה רבנו ז"ל שבאה ממקום עליון ונורא מאד, רישא דלא אתידע וכו'.

וְלִכְּנָן לֹא בַחֲנָם שְׁעָדִין מֵאֵד מֵאֵד קָשָׁה לְקַבֵּל אֶת דַּעַת רַבְּנֵינוּ ז"ל,  
 כִּי כִּף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סוֹטָה ה.) כָּל אָדָם שֵׁישׁ בּוֹ גִּסּוֹת הָרוּחַ,  
 אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֵין אֲנִי וְהוּא יְכוּלִין לְדוֹר בְּעוֹלָם; וְכֵן אָדָם  
 כִּזֶּה שֵׁישׁ בּוֹ יִשׁוּת וְגִסּוֹת הָרוּחַ קָשָׁה לוֹ מֵאֵד מֵאֵד לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ  
 בְּרוּךְ הוּא בְּתַמִּימוּת וּפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְאֲדַרְבֵּהּ, זֶה נִרְאֶה בְּעֵינָיו מֵאֵד  
 מוֹזָר וְכוּ' וְכוּ', וְלִכְּנָן לֹא בַחֲנָם שְׁמַתְפוּצָצִים מְזֵה, כִּי עָדִין מוֹנַחִים  
 בְּשִׂאוֹל תַּחֲתִית וּמַתְחָתִיו וְיִשׁוּת וְגִאוּת וְכוּ', וְלִכְּנָן קָשָׁה לְקַבֵּל אֶת  
 הַדַּעַת הַזֶּה - שְׁמֵלֵא כָּל הָאֲרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאִיהוּ מְמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוּבֵב  
 כָּל עֲלָמִין וּבִתּוֹךְ כָּל עֲלָמִין, וְכָל הָעוֹלָם כָּל - דּוּמָם צוּמַח חַי מְדַבֵּר  
 הוּא לְבוּשׁ לְגַבֵּי הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר לָנוּ שְׁנִזְכֶּה לְבַטֵּל אֶת יִשׁוּתֵנוּ וְגִאוּתֵנוּ  
 לְגַמְרֵי, וְאֵז נּוֹכַל לֵינֵק דּוּבְשָׂא וְחִלְבָּא מֵהַנְּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה.  
 הַמְּאַחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תרפד.

**אָבֵא שְׁלִי קַבֵּל צוֹ הַרְחָקָה מֵהַבֵּית, וְאֲנִי חוֹשֶׁשֶׁת שְׁהוּא  
 יַחֲזֹר הַבֵּיתָה וְיִפְגַּע בְּאִמִּי**

**שאלה:**

**מֵאֵת רַבֵּקָה:** לְכַבּוֹד הַצַּדִּיק שְׁלוֹם. בְּרוּךְ הַשֵּׁם שֵׁישׁ לָנוּ אֶתְכֶם  
 שְׂאֵתֶם מְכֻנָּיִם אוֹתָנוּ לְהַמְשִׁיךְ בְּדַרְךְ הַיֵּשֶׁר.  
 הַהוֹרִים שְׁלִי נִמְצָאִים בְּתַהֲלִיךְ גְּרוּשִׁין כְּכֹר הַרְבֵּה זְמַן. הַיּוֹם  
 הַיְּהִי לָהֶם דִּיּוּן, וְאֲבִי סָרַב לְתַתּ לָהּ גִּט. לְאַחַרְוֹנָה קָרָה מִקְרָה  
 חָמוּר - אָבֵא שְׁלִי דַחֵף אֶת אִמָּא שְׁלִי וְקַבֵּל צוֹ הַרְחָקָה מֵהַבֵּית,  
 וְאֲנִי מְפַחֶדֶת שְׁמָא הוּא יַחֲזֹר הַבֵּיתָה וְאוּלִי יִפְגַּע בָּהּ. מַה צָרִיךְ  
 לַעֲשׂוֹת? וְאִיךְ עָלִי לְהַתִּיחֵס לְכָל מַה שְׁקוֹרָה? תּוֹדָה רַבָּה לָכֶם.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר משפטים, כ' שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל רבקה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

החיים של האדם כל כך קצרים, כמו שכתוב (תהלים צ) "ימי שנותינו בהם שבעים שנה", ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ס"א) שהשבעים שנה פורחים לאדם כמו רבע שעה; ואמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה צ"ו סימן ב') כצל ימינו על הארץ ואין מקוה - והלואי כצלו של כתר או כצלו של אילן, אלא כצלו של עוף בשעה שהוא עף, דכתיב (תהלים ק"ד) כצל עובר. ואין מקוה - ואין מי שיקוה שלא ימות, הכל יודעים ואומרים בפניהם שהן מתים.

עם כל זאת אנחנו רואים שבני אדם פשוט משתגעים, רבים איש עם אשתו עד שרוצים להתגרש וכו' וכו' בשעה שימי חיינו הכל פורח וכו', וכבר אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ק"ח) הלא האדם בשביל תענוג קטן אחד של רבע שעה הוא יכול לאבד ולהפסיד כל העולם הזה עם העולם הבא. ואמר בלשון אשכנז בזה הלשון: "א מענטש פון איין תענוג'ל וועגן פון א פערטל שעה, קאן ער אן ווערן גאר דעם עולם הזה מיט דעם עולם הבא"; כל כך כואב לשמע שזוגות רבים ביניהם, מתוכחים יומם ולילה וממורים לעצמם את חיייהם, וכל אחד יש לו את הספור שלו וכו', ואף אחד לא שם לב שאנחנו כמו דגים בים, וכמו שאמר החכם מכל אדם (קהלת ט) "כי גם לא ידע האדם את עתו כדגים שנאחזים במצודה רעה וכצפרים האחוזות בפח כהם יוקשים בני האדם לעת רעה כשתפול עליהם פתאם", וחכמינו הקדושים דרשו על זה (סנהדרין פ"א:) מאי דכתיב (קהלת ט) "כי גם לא ידע האדם את עתו כדגים שנאחזים במצודה רעה"? מאי מצודה רעה? אמר ריש לקיש: חכה. ופרש רש"י: שהוא רע וחלש וקטן, ואוחז בו דגים גדולים פתאום ואינו רואה, ואינו דומה לנאחז ברשתות על ידי מארב ותחבולות; הינו אדם נמצא



בתוך הים הסוער שבעולם הזה וכמו דגים שנמצאים בתוך הים, ובכל עת באים דיגים ומורידים רשתות לתוך המים ומוציאים משם דגים, כך הוא בעולם הזה - בכל פעם פתאום מוציאים כמה בני אדם מזה העולם וכו', ואף אחד לא לומד מוסר השכל מזה, שזה יכול לקרות גם לו יום אחד וכו', תמיד נדמה שרק לזולת זה קורה, אבל לי זה אף פעם לא יקרה וכו', ולכן מחמת קטנות הדעת והמחין האלו איש ואשתו רבים ביניהם, ולא מסתדרים יחד, עד שמתגרשים, ורחמנות גדולה על הילדים שהם נשארים יתומים חיים וכו', והם צריכים לסבל כל החיים, כי אם ההורים מתגרשים זה נשאר צלקת על הילדים למשך כל ימי חייהם.

אשרי הזוג שזוכרים היטב היטב כי החיים כל כך קצרים בזה העולם, ולכן עליהם לכתחלה להיות ותרגים, ולותר אחד לשני, ואז אף פעם לא יצטרכו ללכת אל שום בן אדם שעוסק בשלום בית וכו' כדי שהשלום ישרה בתוך ביתם, צריכים רק שכל ודעת איך להתנהג הבעל והאשה, והיות שעדין אין בית חרשת שמיצר שכל ודעת וכו', וכן אין חנות או קניון וכו' שמוכרים שמה שכל ודעת וכו', ועל כן צריכים לכוון שלש פעמים בכל יום בעת שמתפללים את הברכה "אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה" וכו', לבקש אז על דעת ושכל, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (גורים מ"א). דעת קניית - מה חסרת? דעת חסרת - מה קניית?; אם יש לאדם דעת - יש לו הכל, ואם אין לו דעת - אין לו כלום, ולכן כל זוג צריכים לבקש הרבה ממנו יתברך על דעת ושכל, אשר השכל היבש אומר שצריכים להיות ותרגים, ואז השלום שורה בבית.

הקדוש ברוך הוא יעזר שנשמע ונתבשר תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרפה.

**בנינו פרק על, ואנו חוששים שהוא יגרר אחריו את שאר הילדים. מה עושים?**

### שאלה:

**מאת יצחק משה:** אֲנַחְנוּ יְהוּדִים חֲרָדִים, וְחִנְכְּנוּ אֶת בְּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל סְבֵא. וְהִנֵּה, לְצַעֲרֵנוּ הָרַב, בֵּן אֶחָד פָּרַק עַל וְהוֹרִיד אֶת הַפְּאוֹת, וְהוּא הוֹלֵךְ וּמִתְדַרְדֵּר יוֹתֵר וְיוֹתֵר. לְאַשְׁתִּי וְלִי יֵשׁ צַעַר גָּדוֹל מְאֹד, וְאֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים מַה לַּעֲשׂוֹת אִתּוֹ, כִּי חוּץ מִזֶּה שֶׁהוּא הִתְרַחַק בְּעַצְמוֹ, אֲנַחְנוּ חוֹשְׁשִׁים שֶׁשָּׂאֵר הַיְלָדִים יִתְקַרְרוּ גַם כֵּן וְיִלְכוּ-חַס וְחִלְיָה בְּדַרְכּוֹ. נִשְׁמַח לַעֲצַתוֹ שֶׁל הָרַב, וְיֵהִי רְצוֹן שֶׁנִּשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת וּמְשֻׁמָּחוֹת. אָמֵן.

### תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים, כ"א שְׁבַט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל יִצְחָק מִשֵּׁה נְרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

עָלֶיךָ לְדַעַת שְׁבֻזָּה הָעוֹלָם עוֹבְרִים נְסִיווֹת קָשִׁים וּמְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְעַקֵּר הַחֲכָמָה לְדַעַת אֵיךְ לְהִתְמוּדֵד עִם הַנְּסִיווֹת הַקָּשִׁים, וְלֹא לְהִשָּׁבֵר וְלֹא לְהִכָּנַס בְּלַחֲץ, אִף שֵׁישׁ מַצְבִּים שְׂזָה מְאֹד מְאֹד כּוֹאֵב, וְקָשָׁה מְאֹד לְקַבֵּל אֶת הַמְּצִיאוֹת הַמְּרָה, עִם כָּל זֹאת, לְמַד אוֹתָנוּ רַבְּנוּ ז"ל אֵיךְ יְכוּלִים לְהַחְזִיק מֵעַמֵּד גַּם בַּמַּצְבִּים הַכִּי קָשִׁים שׁוֹרֵק עוֹבְרִים עַל בְּנֵי אָדָם.

לְהִרְחִיק בֵּין מִהֲבִית זֶה לֹא עֲצָה, אִף שֶׁהוּא מְסַכֵּן לְיְלָדִים הָאַחֲרִים בְּבִית, עִם כָּל זֹאת הַצְּלָחָה עִם יְלָדִים זֶה רַק בְּהַדְּבָרוֹת - שֶׁהָאָבָא וְהָאָמָא תְּמִיד צְרִיכִים לְדַבֵּר עִם הַיְלָדִים מֵאֲזוּ גִיל קְטָנוֹת, וְהַבְּעֵיָה הַכִּי קָשָׁה שֵׁישׁ הַיּוֹם הִיא שְׂאֲנָשִׁים טְרוּדִים עַל הַמַּחְיָה וְעַל הַכִּלְכָּלָה,

עובדים קשה עבור הפרנסה, ולכן לאבא אין זמן להתענגין בילדים שלו, ובקשי הוא מדבר אתם משבת לשבת, וגם אז לא, ואזי הבן הוא כמו יתום חי, כי האבא בכלל לא מתענגין מה קורה אתו, ולא אכפת לו איפה הבן הלק, ועם מי הוא מתחבר. והאמא טרודה בעל הבית, וגם לה אין שום סבלנות לילדים, ובצדק, כי אין לה שום עזרה בבית, ואיך תוכל למסר את עצמה כל כלה לילדים? והכי כואב שבכל בית יש שמה כבשה שחורה שההורים שמו פס על בן מיחד או על בת מיחדת, ורודפים אותם עד חרמה, ומסיתים את שאר הילדים עליהם, ותמיד משפילים אותם וכו' וכו', אזי פלא שהבן או הבת האלו יצאו לבסוף לתרבות רעה?

עקר החנוך מתחיל עם עצמם - שהאבא והאמא צריכים לחנוך את עצמם, לא לריב ביניהם, ולא להתנכח ביניהם לפני הילדים, ומכל שכן לא לנבל את הפה אחד על השני. אבא ואמא צריכים לדעת שהילדים מחקים אותם, וזה לא יועיל שום דבר, כי אם האבא והאמא לא יתנהגו כמו שצריכים להתנהג - הילדים, כשהם עדין קטנטנים כבר מחקים את ההורים, ואמרו חכמינו הקדושים (סכה נ"ו): שותא דינוקא בשוקא או דאבוה או דאימיה; מה שהתינוק מדבר בשוק, את זה שמע או מהאבא או מהאמא, וכן אמרו (פתיבות ס"ג). הינו דאמרי אינשי רחילא בתר רחילא אזלא, כעובדי אמה כף עובדי ברתא; כמו שהאם מתנהגת - כך הבת תתנהג, ודבר זה אי אפשר לשנות.

ולכן עקר החנוך צריך להיות קדם לחנוך את עצמם - כשיש שלום ואהבה בין האבא והאמא, ויש הבנה הדדית ביניהם, אזי האוירה בבית מאד רגועה ומישבת, וכשהילדים רואים את זה, אזי הם מחקים את זה, וכן יש לההורים זמן וסבלנות להוריד את עצמם אל ילדיהם. בודאי לאבא זה קשה מאד כי הוא טרוד בפרנסתו, ולאמא קשה שהיא טרודה עם צרכי הבית וכו' וכו', תרוצים יש המון, אבל כמו עץ קטן - אם לא משקים אותו, ואם לא שומרים עליו שיצמח עקום וכו', לא יועיל אחר כך שום דבר, וככל שמשקים את

העץ הקטן, וככל ששומרים עליו שלא יגדל עקום, כך זוכים אחר כך לראות אילן גדול ויפה שמוציא פרות יפים. ואותו דבר זה עם ילדים - צריכים להשקיע בהם, וככל שמשקיעים בהם - מצליחים עמם.

ולכן כשפן או בת יוצאים לתרבות רעה, אסור להאשים אותם, אלא צריכים להתחיל להאשים את עצמנו, אולי אנחנו לא היינו בסדר באיזו שהיא דרך וכו', אולי אנחנו לא נתנו מספיק תשומת לב וכו', ואף שבכל בית יש שמה בן או בת קשים מאד וכו', עם כל זאת צריכים לתת לכל אחד את התשומת לב שלו, וחקמינו הקדושים הקפידו על זה מאד מאד ואמרו (שבת י:) לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים, שבשביל משקל שני סלעים מילת שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו - נתקנאו בו אחיו, ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים; ולכן צריכים מאד מאד לשמר לא לעשות אפלויות בין ילדים, אפלו שיש בן או בת קשים וכו', ואת זה יש בכל בית, אבל אסור לרדף אותם ולרדת לחייהם וכו' וכו', אדרבה, צריכים לחזק אותם יותר ויותר.

עם כל זאת, צריכים רחמים רבים, רחמים עצומים, איך לגדל את הילדים בימים אלו שהנסיונות כל כך קשים ומרים, ופה מדברים מבתים הכי חרדיים שצריכים מאד מאד לשמר קדם כל איך אבא ואמא מתנהגים, ואחר כך איך מתנהגים עם הילדים, כי אפלו בדבר הכי קטן וכו', צריכים לשמר על זה מאד מאד. לדגמא, חקמינו הקדושים אמרו (ספ"ה מ"ו:) לא לימא איניש לינוקא דיהיבנא לך מידי ולא יהיב ליה, משום דאתי לאגמוריה שיקרא, שנאמר (ירמיה ט' ד) "למדו לשונם דבר שקר"; [לא יאמר אדם לתינוק שיתן לו משהו, ולא יתן לו, כי מלמדו לשקר], כי אם הילדים הקטנים רואים שהאבא והאמא הבטיחו ולא קימו, כבר נכנס בהם התר לשקר וכדומה וכו'. ומכל שכן וכל שכן כשהאבא לא הולך לבית הכנסת להתפלל במנין וכו', מה הוא רוצה מהבן שלו שהוא בן ילך? או כשהאמא לא

מתנהגת בצניעות הראויה לבת ישראל, מה היא רוצה שהבת שלה  
כן תתנהג בצניעות?

ולכן צריכים מאד מאד לשמר קדם על עצמם - הינו האבא  
והאמא צריכים להראות דגמא לילדים מה זה אבא ואמא, ואיך  
מתנהגים, וזה החנוך הכי בריא, עם כל זאת אנחנו מוצאים שגם  
מהבתים הכי טובים והכי פשרים וצדיקים לצערנו הרב בן או בת  
יוצאים לתרבות רעה וכו', וכו', עם כל זאת אסור לרחק אותם בשום  
פנים ואפן.

וידוע אשר רבי נפתלי מנעמירוב זכותו יגן עלינו שהיה תלמידו  
החביב של רבנו ז"ל יצא לו בן לתרבות רעה, והתפלל עליו שימות,  
ונפטר. וכששמע את זה מוהרנ"ת ז"ל הקפיד עליו, ואמר: זה לא דרך  
רבנו ז"ל, אם יש לך כח כל כך חזק בתפלה, היית צריך להתפלל עליו  
שיחזור בתשובה, ולא להתפלל עליו שימות. ואנחנו מוצאים אצל  
גדולי עולם שהיה להם בן או בת שיצאו לתרבות רעה, ואף על פי  
כן קרבו אותם מאד מאד, כגון האיש אלקי הבעל 'באר מים חיים'  
שידוע איך שזכה למדרגות כל כך נשגבות בקדשת שבת, עד שחבר  
את ספרו המפרסם 'סדורו של שבת', עם כל זאת היה לו בן שפרק  
על וחלל שבת, ועוד בא לפני אביו לעשן מקטרת וכו', והאבא הזהיר  
את אנשיו אוי ואבוי מי שרק יגע בבני וכו', ויש עוד הרבה דגמאות  
כאלו, ולכן אסור לרחק בן או בת שפרקו על, אדרבה, צריכים לקרב  
אותם יותר ויותר, וכמובן שצריכים לחסן גם את שאר הילדים שהוא  
לא ימשך אותם אליו, וכל זה מדבר בבתים הכי חרדיים.

אבל בתים שרחוקים מקיום תורה ומצוות, ולא רואים שום  
קדשה בבית וכו' וכו', והילדים רואים הפקרות - אין שבת וכו',  
אין מצוות וכו', ובעצמם האבא והאמא רבים ביניהם, ומנבלים את  
הפה אחד על השני וכו' וכו', והחיים הם חיי הפקרות וכו', ואם  
קורה שמה שכן או בת יוצאים לתרבות רעה, לוקחים סמים וכו', או  
מסתבכים בגנבות וכו', או בשאר מרעין בישין וכו', אין להאשים

את הילדים, כי לא היתה להם דגמא ממי ללמד וכו', והדבר הזה מוכן ממילא.

הכלל - שצריכים בחנוך קדם כל לחנוך את עצמו, ואחר כך צריכים הרבה תפלות לבקש רחמים מרבים בכל יום ויום ממנו יתברך, ולשפך דמעות כמים שיצליח עם ילדיו, כמספר, ששאלו את הגאון האלקי הבעל 'חתם סופר' זכותו יגן עלינו: איך זכה לבנים ובנות כל כך מצלחים? ענה ואמר: כל לילה בעת תקון חצות מלאתי את הכוס עם דמעות, והתפללתי על הצלחת ילדי, וכך זכיתי לזה.

וכן מספר מאחד מאנשי שלומנו שהיו לו עשרה ילדים, וכלם היו מצלחים ובעלי דרך ארץ גדולה, ושאלו אותו אנשי שלומנו: איך זכית לילדים טובים כאלו? ענה ואמר: מה אתם חושבים, שהם צמחו לי על העץ? כל לילה שפכתי דמעות להקדוש ברוך הוא, ומלאתי את הכפה שלי עם הדמעות, ואחר כך רחצתי את פני עם הדמעות וכו', עד שזכיתי לראות מהם מה שראיתי וכו'.

וכן ידוע שפעם באה אמא אל החפץ חיים זכר צדיק לברכה ובקשה ברכה על ילדיה שיהיו תלמידי חכמים, ענה ואמר: עם ברכה אתם רוצים שהילדים יהיו תלמידי חכמים? צריכים להשקיע בהם! והעקר להתפלל הרבה להצלחת הילדים, וזה מועיל מאד מאד, כי תפלת האמא על ילדיה עושה רשם בשמים. והוציא מארון הספרים שלו תהלים ישן נושן שהיו הדפים מנפחים עם המון כתמים וכו', וזה היה מרב דמעות של האמא שלו שהתפללה עליו, והראה את זה לאשה, ואמר לה: את רואה? זה התהלים של האמא שלי שהרבתה להתפלל עלי. רואים מכל זה שעקר הצלחת הילדים זה רק על ידי תפלה, ולכן אשרי האבא והאמא שמתפללים על הצלחת ילדיהם, ובודאי תפלת האבות על הבנים מועילה מאד מאד.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתשמיע ותבשר לי בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרפו.

**רַבְנוּ גֵלְה לָנוּ אֶת תּוֹרַת 'אַזְמֶרְה'. אִיךְ מְקִימִים אֶת דְּבָרָיו  
בְּתוֹרָה זוֹ הַלְכָה לְמַעֲשֶׂה?**

**שאלה:**

**מאת משה:** שלום. רבנו גלה לנו את תורת 'אזמרה'. איך מקימים את דבריו בתורה זו הלכה למעשה?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר משפטים, כ"א שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין עוד דבר שהורס את האדם כמו דאגות, כי הדאגה של האדם שהוא תמיד דואג, זה מה שהורס לו את החיים, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין ק:) לא תעיל דוּיָא בְּלִבְךָ דְּגַבְרִי גִיבְרִין קָטַל דוּיָא [לא תכניס דאגה בלבך, כי הרבה גבורים הרגה הדאגה], ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות עצבות סימן א') מי שלא תקן חטאות נעורים על ידי זה באים לו דאגות; ומי האדם שיכול להגיד שהוא נקי מחטאות נעורים, כמו שאמר החכם מכל אדם (משלי כ' ט') "מי יאמר זכיתי לבי טהרתי מחטאתי", ולכן נופלות על כל אחד ואחד דאגות, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות עצבות סימן ד') על ידי דאגה בלב נופל על האדם אימת מות.

וכן אמר (ספר המדות אות פחד סימן ל"א) על ידי דאגה ופחד נעשה הלב אטום; וזה מה שהורס לאדם את החיים, עד שנדמה לו שאבד מנוס ותקוה ממנו לגמרי, והוא מסתובב מיאש והלב שלו מלא קשיות וספקות באמונה רחמנא ליצלן, עד שהסמ"ך-מ"ם מכניס בו יאוש ודכאון פנימי שמבחוץ לא רואים את זה ולא מרגישים את זה, אבל בפנים אדם הוא מאד מאד מרמרר, ודבר זה עובר על רב רבם של בני

הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, אִף שֶׁמִּבְחוּץ הוּא יְכוּל לְהִתְלוּצֵץ וַיִּחְשְׁבוּ שֶׁהוּא הֵכִי מְצַלַח וְכוּ', אָבָל בְּתוֹךְ לִכְבוֹ הוּא שׁוֹרֵה בִּיאֹוֶשׁ גָּמוּר שְׁנֹדְמָה לוֹ שֶׁמִּמֶּנּוּ כָּבַר לֹא יִהְיֶה שׁוּם דְּבָר, כִּי הוּא מְרַגֵּישׁ שֶׁהוּא הֵכִי גְרוּעַ, וְעֲשֵׂה אֶת הַרְשָׁעוֹת הֵכִי גְדוֹלָה כְּכִיכּוֹל נֶגֶד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל זֶה בָּא רַבְנּוּ ז"ל שֶׁהוּא הוּא הַבַּעַל תְּפִלָּה (עֵין סְפוּרֵי מַעֲשִׂוֹת מַעֲשֵׂה י"ב) שֶׁהוּא יֹאסֵף אֶת כָּל הַכַּתּוּת שֵׁישׁ בֵּין כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וַיִּחְזִירֵם אֶל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְגַלְיָה לָנוּ עֲצָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה אִיךָ שֶׁכָּל אֶחָד יְכוּל לְצֵאת מֵעֲצָמוֹ, וְלִזְכוֹת לְהַגִּיעַ לְכָל הַמַּדְרָגוֹת הֵכִי גְדוֹלוֹת בְּעוֹלָם (עֵין לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן רפ"ב).

כִּי יֵשׁ בַּעַל תְּפִלָּה, שֶׁהוּא הַחֲזָן, וְהוּא מִתְפַּלֵּל עִם כָּל הַטוֹב שֵׁישׁ אֲצֵל כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי בְּאֵמַת אָדָם צָרִיךְ תְּמִיד לְדוֹן אֶת עֲצָמוֹ לְכַף זְכוּת, וַיִּחַפֵּשׁ וַיִּבְקֶשׁ לְמַצָּא בְּעֲצָמוֹ אֶת הַטוֹב שֶׁעָשָׂה, כִּי אִיךָ יְכוּל לְהִיּוֹת שְׂאֵף פֶּעַם לֹא עָשָׂה אִיזָה טוֹב בְּחִיּוֹ? וְכֵן צָרִיךְ לְחַפֵּשׁ וְלִבְקֶשׁ וְלִמְצָא גַם בְּזוּלוֹת אֶת הַטוֹב שֶׁעָשָׂה, וְאִפְלוּ שֶׁבְּתוֹךְ הַטוֹב יֵשׁ גַּם כֵּן מְלֵא פְּנִיּוֹת וְכוּ', עִם כָּל זֹאת, אִיךָ שֶׁהוּא, לֹא יְכוּל לְהִיּוֹת אָדָם שְׂלֵא עָשָׂה אִיזָה טוֹב בְּחִיּוֹ, וְזֶה שֶׁמִּזְהִיר הַפְּסוּק (תְּהִלִּים ל"ז) "וְעוֹד מַעֲט וְאֵין רָשָׁע וְהִתְבּוֹנְנֵת עַל מְקוֹמוֹ וְאֵינְנוּ", הֵינּוּ שֶׁהַפְּסוּק מְזַהֵר לְדוֹן אֶת הַכָּל לְכַף זְכוּת, הֵן אֶת עֲצָמוֹ וְהֵן אֶת אַחֲרִים, וְזֶה "וְעוֹד מַעֲט וְאֵין רָשָׁע" שֶׁצָּרִיךְ אֶתָּה לְבַקֵּשׁ בְּעֲצָמְךָ אוֹ בְּאַחֲרִים אֶת עוֹד מַעֲט הַטוֹב שֵׁישׁ בּוֹ עַדִּין, שֶׁשָּׁם אֵינוֹ רָשָׁע, וְעַל יְדֵי שֶׁאַתָּה מְחַפֵּשׁ וּמְבַקֵּשׁ וּמוֹצֵא אֶת הָעוֹד מַעֲט טוֹב שֵׁישׁ בְּךָ אוֹ בְּאַחֲרִים שֶׁשָּׁם הוּא לֹא רָשָׁע, עַל יְדֵי זֶה "וְהִתְבּוֹנְנֵת עַל מְקוֹמוֹ וְאֵינְנוּ" - הוּא כָּבַר לֹא אוֹתוֹ אָדָם. וְהַחְפוּשׁ לְבַקֵּשׁ וְלִמְצָא בְּעֲצָמוֹ אוֹ בְּאַחֲרִים אֶת הַטוֹב, זֶה נַעֲשֵׂה עַל יְדֵי הַצְּדִיק הָאֵמֶת שֶׁהוּא הָרוּעָה, הֵינּוּ רַעֲיָא מְהִימָנָא שֶׁהוּא מְלַקֵּט אֶת כָּל הַטוֹב שֵׁישׁ בֵּין כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, וְעַל יְדֵי זֶה הוּא בּוֹנֵה אֶת הַמִּשְׁכָּן שֶׁשָּׁם תִּשְׁרָה שְׁכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ.

הֵינּוּ שֶׁהַצְּדִיק הָאֵמֶת שֶׁהוּא רַעֲיָא מְהִימָנָא, עַל יְדֵי שְׁדָן אֶת כָּלֵל לְכַף זְכוּת, הוּא מַעֲלֶה אֶת כָּלֵל מִכַּף חוֹב לְכַף זְכוּת, וּמוֹרִיד אֶת



השכינה בתוך כל אחד ואחד, שגם הוא ירגיש את אמתת מציאותו יתברך, וגם הוא יוכל לדבר עם הקדוש ברוך הוא, כאשר ידבר איש עם רעהו והבן אל אביו, וכן יזכה לזמר ולהתפלל אליו יתברך, שזה סוד (תהלים קמ"ו) "אזמרה לאלקי בעודי", בעודי דיקא, הינו על ידי העוד שלי שאני מוצא בעצמי עוד מעט טוב, על ידי זה אני יכול לעשות זמירות ונגונים להקדוש ברוך הוא, שזה סוד השיחה בינו לבין קונו, שהצדיק האמת שהוא הרעיא מהימנא מכניס בכל אחד ואחד.

והזהיר רבנו ז"ל מאד לילך עם הדרך הזאת - לחפש ולבקש ולמצא בעצמו רק הטוב, ותמיד ידון את עצמו לכף זכות, כי הוא יסוד גדול לכל מי שרוצה להתקרב להשם יתברך, ולבל יאבד עולמו לגמרי חס ושלום, כי רב בני אדם שרחוקים מהשם יתברך, עקר רחוקם הוא מחמת מרה שחורה ועצבות, מחמת שנופלים בדעתם, מחמת שרואים בעצמם גדל קלקולם שקלקלו מעשיהם כל אחד כפי מה שיודע בעצמו את נגעי לבבו ומכאוביו, ומחמת זה הם נופלים בדעתם, ורבן מיאשים עצמן לגמרי, ועל ידי זה אינם מתפללים בכונה כלל, ואינם עושים אפילו מה שהיו יכולים לעשות עדין. על כן צריך האדם להשכיל מאד על דבר זה, כי כל הנפילות שבדעתו, אף על פי שהוא מחמת מעשים רעים שעשה באמת, עם כל זה הנפילה שבדעתו והעצבות והמרה שחורה שנופל עליו על ידי זה, הכל הוא רק מעשי בעל דבר, שמחליש דעתו כדי להפילו לגמרי חס ושלום. על כן צריכין להתחזק מאד, לילך עם הגלוי הזה שגלה לנו רבנו ז"ל אשר צריכים לחפש ולבקש בעצמו בכל פעם איזה מעט טוב ונקודות טובות וכו', ועל ידי זה יחיה וישמח את עצמו, ויצפה לישועה עדין, ויוכל להתפלל ולזמר ולהודות להשם יתברך, בסוד (תהלים קמ"ו) "אזמרה לאלקי בעודי", ועל ידי זה יזכה לשוב באמת אל השם יתברך].

ומוהרנ"ת ז"ל מתחיל את ספרו הקדוש והנורא 'לקוטי הלכות'

עם מאמר זה, ומלביש בזה סודות נוראים - ומסביר שכאשר אדם נמצא ביאוש ובדכאון, זה אצלו בחינת שנה, שהמחין שלו ישנים, והוא לא מרגיש את הקדוש ברוך הוא. ואדם צריך לראות להתעורר מהשנה העמקה שישן בה, וזה נעשה על ידי דרך זו - שמחפש ומבקש ומוצא בעצמו את הנקדה הטובה, כי הטוב הזה שיש בכל בר ישראל, זה עצם עצמיות אלקותו יתברך, שנקרא 'טוב', כמו שכתוב (תהלים קמ"ה) "טוב הוי"ה לכל", ומגלה שמשיח צדקנו יכבש את כל העולם כלו על ידי דרך זו, ויחזיר את כלם בתשובה שלמה, וכלם יפתחו את פיהם לדבר אל הקדוש ברוך הוא.

ורואים שמוהרנ"ת ז"ל כותב לבנו ולשאר אנשי שלומנו בהמון מכתבים (עין עלים לתריפה מכתבי מוהרנ"ת) ומרבה לעורר את אנשי שלומנו ואת בנו שילכו רק עם המאמר הזה שהוא "אזמרה לאלקי בעודי", ובזה יכולים להתחזק כל ימי חיינו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרפז.

**לאשתי יש טבע רע, ועל כל דבר קטן שקורה בינינו היא מתפרצת בצורה לא נורמלית**

**שאלה:**

**מאת חיים:** לאשתי יש טבע רע והיא אשה קשה מאד. אני משתדל להעניק לה כל מה שאני יכול, לפנק אותה ולרצות אותה, אבל היא עקשנית גדולה, ועל כל דבר קטן שקורה בינינו היא מתפרצת בצורה לא נורמלית, ועושה אתי ברגז. אני לא יודע איך להתנהג איתה, ואני מרגיש שהבית שלנו הוא כמו חבית של חמר נפץ שבכל רגע יכולה להתפוצץ. מה עושים?

## תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר משפטים, כ"א שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל חיים נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לה, בזה העולם עוברים על כל אחד משברים וגלים ונסיונות קשים ומרים, זה בכה וזה בכה, ועל פי רב זה או שהבעל סובל מאשה קשה מאד, או להפך, האשה סובלת מבעל קשה מאד, וכך הם חיים את חייהם, רבים ומתוכחים ועושים דוקא אחד לשני, ואחר כך משלימים, ואחר כך עוד פעם סובב סובב ובאים לאותו מצב, ואלו החיים המרים שעובר על בני אדם, הן על גברים והן על נשים - לפעמים הבעל הוא איש קשה מאד ואז האשה סובלת, ולפעמים האשה היא אשה קשה מאד ואז הבעל סובל.

רבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות קלפה חלק ב' סימן א') יש שדים שמצויים בבתים, שהם מקלקלין השלום בית, ועל ידי זה כעס וקטטות בבית. ועקר הבית הוא האשה, כי (יומא ב.) ביתו זו אשתו, ועל כן על פי רב עקר הקטטות ממנה. ולפעמים נאחזים בשאר בני הבית, ועל ידי זה נעשים הקטטות והמריבות, ועל ידי זה באים יסורים על בני הבית. וזה מפרש בפסוק (איוב כ"א) "בתיהם שלום מפחד", ודרשו חכמינו הקדושים (רש"י שם) מפחד - אלו שדים, וזהו "שלום מפחד" - כי השלום הפך הפחד, שהם השדים המקלקלים השלום, וזהו "ולא שבט אלוה" וכו' - הינו היסורים, עין שם.

ואני מכרח להגיד לכם שהשדים האלו נבראים רק מהכעס והמחלקת וכו' וכו', כי כך אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות מריבה סימן ס"ו) במקום מריבה שם השטן; ולכן תשמרו מאד מבעס, כי כעס בבית מחריב את הבית, ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות כעס סימן ט"ו) כעס של אשה מחריב את הבית.

והנה מובא בזהר (וארא כ"ח.) זמנין דמתהפכיין הנשים לשידות

אנשים לשדים ניש זמנים שהנשים מתהפכות להיות רעות כמו אותן השדות, ויש זמנים שאנשים מתהפכים להיות רעים כמו אותם השדים], והכלל, מי שהוא איש רע ובליעל הוא כמו שד המזיק, וכן להפך אשה שטבעה להיות רעה ולהציק לבעלה, אזי כדגמת השדה שלא יודעת מה זה להיות טוב, ההכרח לה להציק לבעלה ולמרר את חייו. או להפך הגבר כשהוא רע הוא כמו שד וההכרח לו להציק לאשתו. ולכן אין עצה אחרת רק לאזר את עצמו במדת הסבלנות, ויסבל כל העובר עליו, וישתק לכל הצער והבזיונות שהוא סובל מאשתו, וכך גלה הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו: כשאדם פוגם במחשבה - הוא סובל מהילדים שלו, וכשאדם פוגם בדבור - הוא סובל מאשתו, וכשאדם פוגם במעשיו - הוא סובל מבני אדם, ולכן ראוי לחזור בתשובה שלמה על מחשבה דבור ומעשה שלו, ועל ידי זה יתפרדו כל פועלי און, ויתבטל כל הסבל שסובל מהם.

ולכן אתה צריך להתאזר במדת הסבלנות, ואפלו שזה בא לך מאד מאד קשה, זכר מה שאמר התנא הקדוש (אבות פרק ה') לפום צערא אגרא, ודע לך כשאדם עוצר את עצמו לא לכעס, בזה, אפלו שנמצא במדור הקלפות וכו', הוא עולה עד עולם האצילות, שהוא בטל ומבטל אל האין סוף ברוך הוא, כי הכל תלוי כפי מדת הסבלנות וההמנעות מהכעס, שבדרך כלל בא מגאות וישנות. אדם צריך לבטל את עצמו כל כלו אליו יתברך, ושלא יהיה לו אפלו משהו תרעמת על אשתו וכו', כי האשה היא חלק מבעלה, כמו שכתוב (בראשית ב' כ"ג) "עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת".

אני יודע שכואב לך מהבזיונות שאתה סופג מאשתך, אבל אתה צריך לדעת שהכל הוא בחשבון צדק ממנו יתברך, ואין עצה אחרת רק שתשוב בתשובה שלמה על פגם הדבור שפגמת בימי חיך, ומהיום והלאה תקבל על עצמך לשתק, כמאמר התנא הקדוש (אבות פרק ג') סיג לחכמה שתיקה, ותקח את הכל לכפרת עוונות, ואז יתפרדו כל פועלי און, והכל יתהפך לטובה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרפח.

**האם יש חסרון בכך שאדם לומד יום שלם בכולל, ורב הפרנסה מגיעה דרך אשתו?**

**שאלה:**

**מאת רפאל:** שלום וברכה לצדיק. כַּתְּבֶתֶם בְּכֹמָה וְכֹמָה מְקוּמוֹת, שְׁחָשׁוּב מְאֹד לְשִׁלּוּם הַבַּיִת שְׁדוּקָא הַבֶּעַל יְבִיא אֶת הַפְּרִנְסָה. הָאֵם יֵשׁ חֶסְרוֹן בְּכֹר שְׁאֵדָם לִיּוֹמֵי שְׁלָמִים בְּכֹלֵל, וְרַב הַפְּרִנְסָה מְגִיעָה דְרָךְ אִשְׁתּוֹ? יֵשׁ לְצַיֵּן שְׁאֵנִי אִישִׁית עוֹבְדָה, וְהַשְּׂאֵלָה הִיא רַק לְצַרְף הַבְּנָה. תּוֹדָה, הַצְּלַחָה בְּכָל, וְרַפּוּאָה שְׁלֵמָה.

**תשובה:**

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים, כ"א שְׁבַט ה'תשע"ד.

**שלום וברכה אל רפאל נרו יאיר**

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אֵתָה צְרִיף לְדַעַת שְׁכַשְׁהַבֶּעַל מִתַּחַתֵּן עִם אִשְׁתּוֹ, כְּתוּב בְּכַתְּבָה "וְאֵנָּה אֶפְלַח וְאוֹקִיר וְאִיזוֹן וְאַפְרָנְס יִתִּיכִי כְּהִלְכוֹת גּוֹבְרִין יְהוּדָאִין פְּלַחִין וּמוֹקְרִין וְזִנִּין וּמְפָרְנְסִין לְנִשְׁיָהוֹן בְּקוּשְׁטָא" [שְׁאֵנִי אֶפְרָנְס אוֹתָךְ כְּמוֹ שְׁיִהוּדֵי צְרִיף לְפָרְנְס אֶת אִשְׁתּוֹ עִם אֲמַת], וְלִכֵּן הַבֶּעַל הוּא זֶה שְׁצְרִיף לְהִבִּיא פְּרִנְסָה.

וְכֵן אָמַר הָאֲרִיז"ל שֶׁהַפְּרִנְסָה בָּאָה דְרָךְ הַבֶּעַל וְלֹא דְרָךְ הָאִשָּׁה, שְׁאֵז יֵשׁ בְּזָה דִּינִים, כִּי כְּשֶׁהַבֶּעַל מְבִיא פְּרִנְסָה אֵז יֵשׁ בְּזָה חֲסָדִים, וְלִכֵּן כָּל מִי שֶׁמִּתַּחַתֵּן צְרִיף לְחַגֵּר מִתְּנִיּוֹ שֶׁהוּא יְבִיא פְּרִנְסָה. מִהִכָּא תִּיתִי, אִם אִשְׁתּוֹ רוֹצֶה לְעֹזֵר לוֹ בְּפְרִנְסָה - מִה טוֹב וּמִה נְעִים, וְזָכָה לְאִשָּׁה טוֹבָה, אֲבָל הִיא לֹא מְחַיֶּבֶת לְהִבִּיא פְּרִנְסָה בְּשׁוּם פְּנִים וְאַפֵּן. אִשָּׁה הִיא עֲקָרָת הַבַּיִת שֶׁהִיא עֲקָרָת הַבַּיִת, הִיא צְרִיכָה לְגַדֵּל אֶת הַיְלָדִים וּלְטַפֵּל בָּהֶם, וְכֵן לְסֵדֶר אֶת הַבַּיִת שֶׁהִיא יְהִיָּה מְסֻדָּר, וְהִיא

מבשלת את האכל לבעל ולילדים, וכל המחייבות שיש עליה, אבל היא לא מקרחת ללכת בחוץ ולהביא פרנסה, כמו שכתוב (תהלים מ"ה י"ד) "כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה", ודרשו על זה חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה א' סימן ג') מיכן אמרו אשה שהיא מצנעת עצמה, אפלו היא ישראלית - ראויה היא שתנשא לכהן ותעמיד כהנים גדולים, שנאמר "ממשבצות זהב לבושה".

וזו רשעות ואכזריות שהבעל יסתובב ולא יעשה כלום וכו', והאשה תצטרך לצאת בחוץ ולעבד עבודת פרך וכו', והוא האדון גם לוקח את הכסף ממנה, וגם נותן לה פקדות, אין עוד רע לב ואכזריות כמו זה.

עם כל זאת, יש גברים שבאמת נפשם חשקה בתורה, ולומדים בהתמדה גדולה מאד, ולא מבטלים את הזמן כרגע, והאשה הולך לה בחיים שבעלה ישב וילמד תורה, והיא מוכנה לצאת לעבד העקר שהבעל ישב וילמד בלי שום טרדה ובלבול כלל, זאת אשה צדקת ושכרה הרבה מאד, אבל כמובן שהבעל באמת יושב ולומד, וכך נהגו כל גדולי ישראל - שישבו ולמדו וזכו לנשים צדקניות שמסרו את נפשן כדי שהבעל יוכל לשבת וללמד תורה, וכודאי הן מתחלקות שוה בשוה כפי השכר שמקבלים בלמוד תורה הקדושה, אשריהן ואשרי חלקן.

אבל בעקרון, הבעל צריך להביא פרנסה, והוא צריך לדאג על צרכי הבית, ולא להתאכזר על אשתו. יעזר הקדוש ברוך הוא שנשמע ונתבשר תמיד בשורות משמחות.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרפט.

**בַּחֲדָשִׁים הָאֲחֵרוֹנִים נֶעְלְמָה הַמְּשִׁיכָה בִּינֵי לְבִין בְּעָלֵי.  
אִיךָ מַחְזִירִים אֶת הָאֲהָבָה?**

**שְׁאֵלָה:**

**מֵאֵת רַבָּקָה:** לְכַבּוֹד הָרַב שְׁלוֹם.

אֲנִי נִשְׂוָאָה עֲשָׂרִים וּשְׁמוֹנֶה שָׁנָה, וּבַחֲדָשִׁים הָאֲחֵרוֹנִים אֲנִי מִרְגִּישָׁה שְׂאִין מְשִׁיכָה בִּינֵי לְבִין בְּעָלֵי. אֲנִי לֹא עוֹבְדַת כָּבָר שְׂבָעָה חֲדָשִׁים מִסְבוֹת בְּרִיאוֹתִיזוֹת, וּבְעָלֵי הוּא הַמְּפָרֵנֶס הַיְחִיד - מָה שְׁגוֹרָם לָנוּ לְהִתּוֹכַח עַל כָּל מִינֵי הוֹצָאוֹת. מָה עוֹשִׂים? וְאִיךָ אֶפְשֶׁר לְהַחְזִיר אֶת הָאֲהָבָה הַגְּדוֹלָה שֶׁהִיְתָה בֵּינֵינוּ? אֹדָה לָךְ אִם תֵּעָנֶה לִּי.

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים, כ"א שְׁבָט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל רַבָּקָה תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֶת צְרִיכָה לְדַעַת אֲשֶׁר אִישׁ וְאִשָּׁה צְרִיכִים לְהִיּוֹת וּתְרֻנִים אֶחָד לְשָׁנִי, וְלִתֵּת תְּשׁוּמַת לֵב אֶחָד לְשָׁנִי, וְזוֹ שְׁלֵמוֹת הַבַּיִת, וְעַל יְדֵי זֶה מִמִּילָא יֵשׁ אֲהָבָה וְהַכְּנָה הַדְּדִית, אֲבָל הֶרְגַע שְׂאֶחָד רוֹצֵה לְהַשְׁתַּלֵּט עַל הַזּוּלָת, דְּעוּ לָכֶם שְׁזֵה הַסֵּמ"ך-מ"ם שְׂבָא לְשִׁבְרֵי אֶת הַבַּיִת. הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ קוֹרָא אִישׁ לְבָדוּ פֶלַג גּוּפָא - חֲצִי גּוּף, נִמְצָא כְּשֶׂאֲדָם מִתַּחַתָּן זֶה גּוּף שְׁלָם, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב (בְּרֵאשִׁית ב' כ"ד) "וְדַבַּק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד", הֵינּוּ שְׁנֵיהֶם חֲצִי חֲצִי, וּבִיחַד הֵם שְׁלָם. מָה שְׂאִין כֵּן כְּשֶׂאֶחָד רוֹצֵה לְהַשְׁתַּלֵּט עַל הַזּוּלָת, זֶה הַסֵּמ"ך-מ"ם, הֵינּוּ שְׂשִׁים עַל אַרְבָּעִים, אֲנִי יוֹתֵר מִמֶּךָ וְכו', וְהֶרְגַע שְׂהַבְעַל אוֹ הָאִשָּׁה חוֹשְׁבִים שְׂאֶחָד יוֹתֵר מִהַשְׁנֵי עִם עֲשָׂרָה אַחוּזִים, וְהֵהוּא פְּחוֹת מִמֶּנִּי עִם עֲשָׂרָה אַחוּזִים, זֶה כְּבָר נִקְרָא סֵמ"ך-מ"ם - שְׂשִׁים עַל אַרְבָּעִים, וְלָכֵן כָּל מִי שְׂרוֹצֵה שְׁלוֹם

בית אַמתי, צָרִיךְ לְדַעַת שֶׁהָאִישׁ וְהָאִשָּׁה הֵם גּוּף אֶחָד, וְכִמוּ שֶׁאָמַר הַחֶכֶם מְכַל הָאָדָם (קהלת ד') "טוֹבִים הַשָּׁנִים מִן הָאֶחָד אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם שָׂכָר טוֹב בְּעַמְלָם: כִּי אִם יִפְלוּ הָאֶחָד יָקִים אֶת חֲבֵרוֹ וְאֵילּוּ הָאֶחָד שִׁיפּוֹל וְאֵין שְׁנֵי לְהַקִּימוֹ: גַּם אִם יִשְׁכָּבוּ שְׁנַיִם וְחָם לָהֶם וְלֹאֶחָד אֵיךְ יַחֵם."

וְלָכֵן אִם רוֹצִים שְׁלוֹם בֵּית אַמְתִּי, זֶה צָרִיךְ לְהִיּוֹת מְשַׁנֵּי הַצְּדָדִים, הֵן מֵהַבְּעַל וְהֵן מֵהָאִשָּׁה, לְוֹתֵר אֶחָד לְשָׁנֵי, וְאִזּוּ הֵם חֲצֵי חֲצֵי שְׂתָפִים שְׁלֵמִים, וְתָמִיד יַחֲיוּ בְּיַחַד בְּאַהֲבָה וּבִהְבֵּנָה הַדְּדִית, וְיִצְלִיחוּ בְּחַיֵּי נְשׂוּאֵיהֶם, וְלָכֵן אַחֲרֵי שֶׁאֵת נְשׂוּאָה כָּבֵר עֲשָׂרִים וּשְׁמוֹנֵה שָׁנִים, פְּתֹאוֹם נִזְכָּרְתָּ שְׂאִין לָךְ מְשִׁיכָה לְבַעֲלֶךָ? מַה הִיָּה עַד עַכְשָׁו?

כִּנְרָאָה שֶׁאֵת אִשָּׁה קִנְטְרָנִית, כָּל זְמַן שֶׁעֹבְדָתָ לֹא הִיָּה לָךְ זְמַן לְרִיב עִם בַּעֲלָךְ, וְכֵן לֹא הִיָּה לָךְ אֵת הַזְּמַן לְהִתְוַכַּח עַל כָּל מִינֵי הוֹצָאוֹת שְׁעוֹשִׂים בְּבֵית וְכוּ', וְעַכְשָׁו שֶׁאֵת לֹא עוֹבְדָת אֵת מְחַפְּשֵׁת מִתַּחַת לְאֲדָמָה חֲסֵרוֹנוֹת בְּבַעֲלָךְ, וְרָבָה עִמּוֹ עַל לֹא דָבָר, וְלָכֵן הַעֲצָה לְהַחֲזִיר אֵת הָאֲהָבָה הַגְּדוֹלָה שֶׁהִיָּתָה בֵּינֵיכֶם וְכוּ', שְׂתַפְּסִיקִי לַעֲשׂוֹת עֲלִיּוֹ בְּקִרְתָּ פְּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמַעוֹ, וְאִזּוּ תַחֲזֹר הָאֲהָבָה וְתִשְׁרָה בְּבֵיתְכֶם וְאֵף אֶחָד לֹא יִרְצָה לְהַשְׁפִּיל אֵת הַזּוּלָת, אֲלֹא הַזּוּג יִהְיֶה זּוּג אַמְתִּי, מִתְחַלְקִים חֲצֵי חֲצֵי, וְדָנִים אֶחָד אֵת הַשָּׁנֵי לְכַף זְכוּת, וּמְחַפְּשִׂים וּמוֹצְאִים רַק אֵת הַטוֹב בֵּינֵיהֶם, וְזוֹ הַעֲצָה חֲכִי קְלָה וְהֲכִי נְכוֹנָה.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יְכַנִּיס שְׁלוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...



## ג' תרצ.

**האם זה נכון שכדי שאדם יגיע לשלמותו ותקונו בזה העולם הוא מכרח להתקרב דוקא לרבי נחמן מברסלב?**

**שאלה:**

**מאת אוריאל:** לכבוד הצדיק שלום.

האם התקרבות לצדיקים והליכה בדרך עצתם היא תנאי הכרחי כדי להגיע לשלמות הנפש, או שאפשר להגיע לכך גם באמצעות למוד גמרא, שלחן ערוך ושאר ספרי הקדוש? והאם זה נכון שכדי שאדם יגיע לשלמותו ותקונו בזה העולם הוא מכרח להתקרב דוקא לרבי נחמן מברסלב, או שלכל אחד יש את הרבי שלו לפי שרש נשמתו, והעקר הוא ללכת בדרך הטובה ולהתקרב אל הקדוש ברוך הוא כפי שקבל מרבו?

**תשובה:**

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר משפטים, כ"א שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אוריאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל דבר עם מוהרנ"ת ז"ל (חיי מוהר"ן סימן רצ"ט) מענין שאי אפשר להיות איש כשר באמת כי אם כשמתקרבין להצדיק האמת שבדור, ענה ואמר רבנו ז"ל: 'קדם שנמצא הצדיק האמת בעולם, יכולים להתקרב להשם יתברך מעצמו' אבל אחר שכבר נמצא הצדיק האמת בעולם - אי אפשר להתקרב להשם יתברך באמת בשום אופן כי אם כשזוכין להתקרב אליו; כי בכל דור ודור יש נסיונות חדשים שלא היו בדורות הקודמים, ולכן בכל דור ודור הקדוש ברוך הוא שולח צדיקים אמתיים שהם רועים נאמנים הנקראים רעיא מהימנא שהם יודעים איך לנהל את צאן מרעיתם.

ולכן עליך לדעת שלזכות באמת להיות מתמיד בתורה ולהיות ולטיל בכל חלקי התורה, וכן שיבער לבו בתבערה עצומה אליו יתברך, אי אפשר כי אם כשמתקרבים אל הצדיק האמת שהוא רבנו ז"ל, כי כפי רבוי הנסיונות הקשים והמרים שעוברים על כל אחד ואחד בזה העולם, אי אפשר בשום פנים להגיע לשלמות הנפש אלא על ידי שמקרבים את עצמם אל רבנו ז"ל, שהוא מחזק ומעודד ומשמח אותנו, ומגלה לנו את אמתת מציאותו יתברך בגלוי רב ונורא מאד, עד שנפתח פינו לדבר אל הקדוש ברוך הוא, שזו השלמות שאדם צריך להגיע אליה - שירגיש את אמתת מציאותו יתברך שהוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, ואין לו אף אחד בעולם רק את הקדוש ברוך הוא בעצמו.

ורואים בחוש כל מי שמתקרב אל רבנו ז"ל עם אמת, ולוקח את עצותיו ודבוריו הקדושים עם אמת לאמתה, אזי כל החיים שלו הם חיים אחרים לגמרי, והוא מרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא, עד שלא יכול לחיות בלי זה, כי זה לו כמו אויר לנשימה, וכן זוכה להתמיד ולהיות בכל חלקי התורה הקדושה, והוא תמיד שש ושמח עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בו, והוא מישב בדעתו, וכל החיים שלו משתנים מן הקצה אל הקצה.

אשרי מי שזוכה להתקרב אל רבנו ז"ל, ומקים את דבריו באמת לאמתה, ואז אל רב טוב הגנוז יזכה עוד בזה העולם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרצא.

**אני נכשל בכל יום בפגם הברית, ואני לא מצליח להפסיק עם זה. מה אני יכול לעשות?**

**שאלה:**

**מאת משה:** שלום לכבוד הרב. לצערי הרב אני נכשל בכל יום בפגם הברית. זה גורם לי תסכול גדול ועצבות, אך אני לא מצליח להפסיק עם זה. מה אני יכול לעשות? תעזר לי בבקשה!

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר משפטים, כ"א שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

צריך שתדע שהחטא המגנה הזה של הוצאת זרע לבטלה מטמטם את המח ומעקם את הלב, ומכניס באדם קשיות וספקות עליו יתברך וכו', וכו', כי כל המחשבות של הכפירות והאפיקורסות שנכנסות באדם, זה רק על ידי שנכשלים בחטא המגנה הזה. מלבד זאת שאמרו חכמינו הקדושים (גדה י"ג). אמר רבי יוחנן: כל המוציא שכבת זרע לבטלה חיב מיתה; ואמרו (שם) רבי יצחק ורבי אמי אמרי: כאלו שופך דמים, שנאמר (ישעיה נ"ז ה) "הנחמים באלים תחת כל עץ רענן שחטי הילדים בנחלים תחת סעפי הסלעים" – אל תקרי שחטי אלא סחטי; כי מכל טפה וטפה יכולים להולד ולד, וכשסוחט את זרעו לבטלה הוא שוחט את ילדיו, והעוון הזה מטמטם את המח והדעת, ומכניס את האדם בחלישות הדעת וביאוש גדול כאלו הקדוש ברוך הוא שונא אותו, ולא צריך אותו וכו' וכו'.

ובאמת למה כל כך חמור החטא הזה? כי מכל טפת זרע יכול להולד ולד, כשאדם מוציא את זרעו לבטלה, על ידי זה הוא הורג

את הולד וכו', ואם אחד הורג בן אדם - הרי הוא רוצח, ואם הורג שני בני אדם - הוא רוצח שברוצחים וכו', וכן ככל שאדם הורג יותר אנשים - הוא ארכי רוצח, ומכל שכן כשאדם הורג את בנו או את בתו - זה רוצח משגע וכו'. והנה, מובא בספרים, שאם יסתכלו בטפת זרע, יראו שמתנועע ולד שלם, עם ראש גופה ידיים ורגלים וכו', ולכן כשאדם מוציא זרע לבטלה, הרי הוא הורג ולד, ומכל שכן כשמוציא זרעו לבטלה כמה וכמה פעמים, הרי הוא רוצח וכו', ולכן החמירו על זה חכמינו הקדושים יותר מהכל, מלבד זאת שהחטא הזה מכניס באדם שיהיה תמיד ממרמר ומדכא.

ולכן שלח לנו הקדוש ברוך הוא את רבנו ז"ל לדור הזה, כדי להציל את כל אלו הנשמות הנפולות והפגומות, ולהוציא אותם מהשאול תחתית ומתחתיו, ולכן עצתך להתקרב אל רבנו ז"ל על ידי למוד ספריו הקדושים, שאין למעלה מזה, כי רבנו ז"ל מכניס באדם תקנה לחיות וכו', ונותן עצות איך לצאת מזה. והיה טוב מאד שתעשה לעצמך שעור בספר הנפלא 'קדשת ישראל' המדבר מהחטא הזה, ועצות איך לצאת מזה, וכן בספר 'אוצר הקדשה' שגם כן מלא עצות איך לצאת מהחטא המגנה הזה, כי מי שנפל בחטא הזה, קשה לו מאד מאד לצאת מזה, כי זה מטמטם לו את כל השכל והדעת, עד שנעשה אמלל לגמרי.

ולכן תעשה כל מה שביקלתך לקבל על עצמך קבלה חזקה שזהו זה, אתה לא חוטא יותר בחטא המגנה הזה שעל ידו אתה הורס את הבריאות שלך וכו' וכו', כי מובא (שלחן ערוך אבן העזר סימן כ"ג) אסור להוציא שכבת זרע לבטלה, ועון זה חמור מכל עברות שבתורה וכו'. אלו שמנאפים ביד ומוציאים שכבת זרע, לא די להם שאסור גדול הוא, אלא שהעושה זה בנדוי הוא יושב, ועליהם נאמר (ישעיה א' ט"ו) "ידיכם דמים מלאו" וכאלו הרג הנפש; ולכן אתה צריך לקחת את עצמך בידך, ולהפסיק עם הזבל והזהמא הזו שהורסת לך את החיים שלך.

תרגיל את עצמך לומר בכל יום את התקון הכללי עם התפלה  
שאחריה שתקן מוהרנ"ת ז"ל, ותתודה בכל יום אליו יתברך, ואז  
ושב ורפא לך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרצב.

**חברי נרצח, ואני מתיסר שלא קרבתו אותו יותר לברסלב**

**שאלה:**

**מאת אריה:** שלום וכל טוב סלה לכבוד קדשת מוהרא"ש  
שליט"א.

ראשית, אמר לכם תודה רבה, שכן בזכותכם זכיתי לסיים את  
הש"ס הבבלי והירושלמי, את השלחן-ערוך, ויותר משבעים  
פעם את כל הש"ס משניות.

לפני כמה שבועות דברתי עם אברך אותו אני מכיר וספרתי  
לו על גדל המתנות שקבלתי אצלכם, ואחרי שדברנו מה  
שדברנו, התנצלתי והסברתי שאני צריך ללכת, אך הוא  
הפציר בי שאספר עליכם עוד ועוד, אך לא יכלתי להעטר  
לבקשתו כי מהרתי מאד.

לפני כמה ימים הזדעזעתי מאד, כי שמעתי שאותו אברך  
שדבר אתי לפני כמה שבועות נרצח באפן נורא ומבהיל  
רחמנא ליצלן, עד כדי כך שהיה לו נס שמצאו אותו והביאו  
אותו לקבר ישראל. עדין קשה לי לעכל מה שקרה, ויש לי  
יסורי מצפון שלא דברתי אתו עוד. אשמח שתחזקו אותי.

## תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר משפטים, כ"א שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אריה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

זה מוסר השכל עבורך ועבור כל אחד ואחד - כשאדם בא לדבר אתך ושופך את לבו המר וכו', או שמתענין מאד בדבר רבנו ז"ל, ידוע לנו שהן רבנו ז"ל והן מוהרנ"ת ז"ל הקפידו על זה מאד מאד שמכרחים לדבר עם הזולת, לחזק ולעודד ולשמח את כל בר ישראל, וזו הצדקה הכי גדולה שרק יכולה להיות, כמו שגלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ק"ו) על הפסוק (תהלים מ"א) "אשרי משכיל אל דל" - הינו כשהוא בקטנות המחין, ומשכיל עצמו לבוא לגדלות המחין, אזי "ביום רעה ימלטהו הוי"ה" - נמתקין כל הדינין. ואם לא יכול בעצמו לבוא לגדלות המחין, עצה לזה, שישכיל אחרים, ועל ידי זה נתעורר גם אצלו; ומה גם שזו צדקה גדולה מאד מאד לדבר עם הזולת בעבודת השם יתברך, ולעוררו ולחזקו, ואם מזכים אותו שגם הוא ידע מרבנו ז"ל, ועל ידי זה גם הוא יתחיל להתבודד להקדוש ברוך הוא, אין למעלה מזה.

ומכל שכן וכל שכן אם מסבירים לו את סדר-דרך-הלמוד, אזי עוד בן אדם מתחיל להתמיד במשניות ובגמרא (בבלי ירושלמי תוספתא), וברמב"ם טור ושלחן ערוך, ובכל ספרי המדרשים וכו' וכו', ואין לתאר ואין לשער את גדל הזכות של המזכים את הרבים, ורבנו ז"ל רצה מאד מאד שאפלו נסע נסיעות ונדבר עם בני אדם, כמוכא (חיי מוהר"ן סימן תקמ"ג) שרבנו ז"ל הזהירנו מאד לקרב נפשות להשם יתברך, ולהשתדל לדבר הרבה עם בני אדם כדי לעוררם ולהשיכם ולקרבם להשם יתברך, ורצונו היה אפלו לדבר עם בני העולם שיחות חלין בעסקי העולם, אולי יצמח ויתגלגל מזה דבורים שעוררו אותם להשם יתברך, ואפלו אם לא יפעל כי אם תנועה בעלמא, שיכניס בהם איזה הרהור תשובה או התעוררות לפי שעה, גם כן טוב מאד,

מכל שכן שיכול להיות שברבות הימים כשידבר עמהם ויחזרו וידבר, אולי יזכה לעוררם באמת להשם יתברך ולקרבתם לעבודתו יתברך, אשר אין דבר גדול מזה וכו', וקרא את אנשי שלומנו שלא רוצים לעשות בזה עצים יבשים שלא מוציאים פרות וכו', ובזה אותם מאד וכו', עין שם.

וספר רבנו ז"ל ממשל למה צריכים לקרב אנשים (חיי מוה"ר"ן סימן תמ"ז): פעם אחת היה עשיר גדול שהיו לו כמה אלפים ורבבות וכו' ויהי היום, עשה העשיר כרוז ואמר: כל מי שצריך ללוות כסף, יבוא אצלו והוא ילוהו. מסתמא היו על זה קופצים רבים, ובאו אצלו הרבה אנשים ולוו אצלו כסף, והעשיר הזה היה אצלו פנקס על כל החובות וכו', מי שלוה אצלו, ומי שחיב לו וכו'. פעם אחת לקח את הפנקס בידו והתחיל לעיין בו, וראה שהוציא הרבה כסף על עסק ההלוואות שהלוה לכל כך הרבה אנשים וכו', ואין איש שם על לב שיבוא להחזיר ולפרע לו מה שלוה ממנו. וחרה לו על זה, והיה לו עגמת נפש ויסורים גדולים. בתוך הלולים היה איש אחד שלוה גם כן אצל העשיר, ואבד והפסיד את הכסף שהלוה באיזה משא ומתן וכו', עד שלא היה לו ממה לפרע חובו, והיו לו יסורים גדולים מזה, הינו שהאיש הזה שאבד את הכסף באיזה עסק שעשה ולא הצליח וכו', היה לו יסורים גדולים מזה שאין לו לפרע חובו. והתישב האיש הזה בדעתו, שעל כל פנים צריך להתראות פנים עם העשיר ולספר לו כל לבו, באשר שהוא אנוס בדבר ואבד את הכסף, ואין לו מאיפה לשלם וכו', ובא אצל העשיר והתחיל לספר לפניו לבו באשר שאיך שקבל אצלו כסף בהלוואה והגיע זמן פרעון ואין לו ממה לשלם כי הפסיד את כל הכסף וכו', ואינו יודע כלל לשית עצות בנפשו מה לעשות בזה וכו', ענה העשיר ואמר לו, מה אכפת לי הכסף שאתה חייב לי וכו', כי מה כבר נחשב אצלי סך קטן כזה שאתה חייב לי כשתחזיר לי את זה, או להפך, נגד סך הכולל מההלוואות אשר עולה לאלפים ולרבבות וכו'? על כן רצוני שתלתך אצל כל הלולים שלי ותתבע אותם, ותזכיר אותם שהם חייבים לי כל כך הרבה כסף, ולמה

לא משלמים לי חזרה מה שלוו אצלי, ואפלו אם לא פרעו ויחזירו את הכל, רק כל אחד יתן ויחזיר אפלו מעט מחובו וכו', גם כן יעלה אלפים פעמים כמו הסף כל החוב והלוואה שלך.

היננו כשאדם חוטא וכו', ובא לבכות להקדוש ברוך הוא מאד מתחרט למה חטא ולמה עשה שטיות בתיים, ורוצה לחזור בתשובה, אבל קשה לו, כי הרע מתגבר עליו וכו', אומר לו הקדוש ברוך הוא: לך תגבה את החובות אצל שאר אנשים, היננו תעורר אותם בתשובה שלמה שיחזרו אלי וכו', ואפלו שלא יחזרו בשלמות, רק כל אחד יקים כמה מצוות, זה כבר שוה אצלי פי מיליונים ממה שאתה חייב לי וכו'. ואם תגבה לי חובות אחרים, אז אני אמחל גם את החוב שלך - היננו אם תחזיר בני אדם בתשובה, אזי אני אמחל גם את העוונות שלך.

רואים מזה את גדל המעלה של מי שהולך להפיץ את אור רבנו ז"ל בעולם, ולקרב רחוקים, ומכל שכך וכל שכך כשאחד בא אליך ורוצה לדבר אתך מרבנו ז"ל ומעצותיו הקדושות, בודאי מצוה גדולה לדבר אתו ולגלות לו את דעת רבנו ז"ל.

הקדוש ברוך הוא יזכנו להיות ממזכיי הרבים תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרצג.

**שְׁנִיתִי אֶת שְׁמִי כְּבָר כְּמָה וְכֵמָה פְּעָמִים, וְאֲנִי מְבַלְבֵּלֶת  
מֵאֵד. הָאֵם תּוֹכֵל לְכַוֵּן אוֹתִי?**

**שְׁאֵלָה:**

**מֵאֵת הַדֹּסָה אֵיךְ: שְׁלוֹם וּבְרָכָה לְכָבוֹד קִדְשֵׁת הָאֲדָמוֹ"ר  
שְׁלִיט"א.**



מאז שנולדתי קראו לי 'הדסה מרגלית', ולאחר התיעוצות עם רב החלט לשנות את שמי. הרב נתן לי אפשרות לבחור את שמי, ובהתחלה שקלתי לשנות את שמי ל'איה', אך לאחר המון התלבטויות החלטתי להקרא 'ליה'. לבסוף לא התחברתי לשם 'ליה' והחלטתי לחזור לשם 'איה' כמו שהיה בהתחלה. לאחר שהחלפתי את השם התקשרנו לאשת הרב כדי לקבל ברכה, והבנתי ממנה שהשם ממש לא טוב ושעשיתי טעות. אני יודעת שהיתה כאן רשלנות מבחינתי, ואני ממש אובדת עצות. אשמח מאד אם הרב יוכל לעזור לי ולכונן אותי מה עלי לעשות.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר משפטים, כ"ב שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל הדסה איה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל העניין הזה של להחליף שמות כמו שמחליפים גרבים וכו', זה שטות והבל רוח, ואין לזה שום מקור, רק חס ושלום אם נתנו שם אחר איזה רשע כמו נמרוד וכו', או שאר שמות בדויים מה שהחלוננים המציאו ומצצו מהאצבע וכו', אז שיך להחליף שמות, אבל סתם ככה מפני שכל אחד שקורא את עצמו 'רב', או 'מקבלי' משנה שם - הכל הבל ורעות רוח, ולא צריכים לבלבל את עצמו כלל. אני לא רואה מה כל כך רע בשם 'הדסה' או 'מרגלית', ולכן אל תעשי שום עסק מהשמות האלו, אדרבה, את צריכה לדעת שהשם 'איה' זה שם אחר עוף טמא, כמו שכתוב (ויקרא י"א י"ד) "ואת האיה למינה", ולכן אסור לשחק עם שמות ולהחליף שמות, כי השם של האדם זה הנפש שלו, כמו שכתוב (בראשית ב') "וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו", כי השם הוא הנפש.

ולכן צריכים מאד מאד לשמר לא לתת לילדים שמות בדויים

שְׁאִין לָהֶם שׁוּם עֶרֶךְ וְכוּ', וּמְצִינּוּ בְּדַבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ז:)  
 מָנָא לָן דְּשָׂמָא גְרִים? אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: דְּאָמַר קָרָא (תהלים מ"ו) "לְכוּ  
 חֲזוּ מַפְעֻלוֹת הַיְיָ" אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ" - אַל תִּקְרָא שְׁמוֹת אֲלָא  
 שְׁמוֹת. וּמוֹבָא בְּמַהְרֵשׁ"א (שם) שְׁפַעֲלַת הַיְיָ" נִמְשָׁכִים אַחַר הַשֵּׁם  
 שֶׁל הָאָדָם שֶׁהוּא הַגּוֹרֵם, וְלִכֵּן צְרִיכִים לְהִזְהַר מְאֹד מְאֹד אֵיזָה שְׁמוֹת  
 נוֹתְנִים לְיִלְדִים, וְלֹא לְתַת סֵתֵם שְׁמוֹת שְׁמֻצּוּצִים מִהֶאָצְבַּע וְכוּ' אוֹ  
 שְׁנִכְנְסוּ לוֹ בְּדַמְיוֹן וְכוּ', כִּי אַחַר כֵּךְ הַיִּלְדִים יִסְבְּלוּ סִבָּל גְּדוֹל מְאֹד.

וְלִכֵּן צְרִיכִים לְשַׁמֵּר מְאֹד אֵיזָה שֵׁם נוֹתְנִים לְיִלְדִים, כִּי כְּפִי הַשֵּׁם  
 כֵּךְ נִמְשָׁכִים נִשְׁמַת וּמְזַל הַיִּלְדִים, לִכֵּן מַה טוֹב וּמַה נְעִים לְתַת שֵׁם  
 אַחַר צְדִיק אוֹ אֶחָד מִשְׁמוֹת הָאֲבוֹת וְהָאֲמָהוֹת הַקְדוּשִׁים, אוֹ הַנְּבִיאִים  
 וְהַנְּבִיאוֹת וְכוּ', שֵׁם תַּנְ"כִי, כְּמוֹבָא מִהַצְדִּיק הַקְדוּשׁ הַרְבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ  
 מְלִיצֶנְסֶק זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ (נַעַם אֱלִימֶלֶךְ - בְּמַדְבָּר) שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרוּךְ  
 הוּא גִזַּר בְּבְרִיאַת הָעוֹלָם שֶׁיְהִי כֵךְ וְכֵךְ שְׁמוֹת רְאוּבֵן, וְכֵךְ וְכֵךְ שְׁמוֹת  
 שְׁמֻעוֹן, וְעַתָּה כְּשֶׁנִּתְגַּלְגַּל אֵיזָה אָדָם בְּעוֹלָם וְנוֹתְנִין לוֹ שֵׁם בְּשֵׁם צְדִיק  
 אֶחָד שֶׁיְהִי כְּכֹר בְּעוֹלָם, זֶה גּוֹרֵם לְאִישׁ הַלְוָה שֶׁיְהִיָּה גַם כֵּן צְדִיק  
 מִחֻמַּת שְׁנִתְעוֹרֵר הָאוֹר שֶׁל הַצְדִּיק שֶׁהוּא בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן; אֲשֶׁרִי מִי  
 שְׁנוֹזֵהר בְּזָה וְאִז אֵל רַב טוֹב הַצָּפוֹן יִזְכֶּה.

יְדוּעַ שֶׁהַחֲזוֹן אִישׁ זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ הִיָּה מִיַּעַץ שְׁלֹא לְתַת שֵׁם  
 מִשְׁנֵה לְיִלְדִים, כְּדִי שְׁלֹא יִתְבַּיְשׁוּ מִהַשֵּׁם כְּשֶׁיִּגְדְּלוּ, וְרוֹאִים שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי  
 אָדָם שְׁנוֹתְנִים לְבָנָם אֶת הַשֵּׁם 'מְשִׁיחַ', כִּי הֵם בְּטוֹחִים שֶׁמְשִׁיחַ יוֹלֵד  
 אֲצֵלָם, וְאִין לָךְ עוֹד שְׁטוּת יוֹתֵר גְּדוֹלָה מְזוֹ, כִּי הַיֵּלֵד אַחַר כֵּךְ מִתְבַּיֵּשׁ  
 מִהַשֵּׁם, וְצְרִיכִים לְשַׁנּוֹת לוֹ אֶת הַשֵּׁם כְּשֶׁהוּא גָּדֵל, כִּי הוּא מִתְבַּיֵּשׁ  
 מִשֵּׁם כְּזֶה.

אַל תְּבַלְבְּלִי אֶת עֲצָמְךָ מִשׁוּם דְּבָר, תִּשְׁאַרִי עִם הַשֵּׁם הַדְּסָה,  
 וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתֵּן לָךְ בְּרִיאוֹת וְאַרִיכוֹת יָמִים וְשָׁנִים, וְנִשְׁמַע  
 וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תרצד.

**האם זה נכון שכאשר נפטר מישהו בשכונה צריכים לשפך מים או לפתח את הברז?**

**שאלה:**

**מאת שלמה:** שלום וברכה לרב היקר מיבנאל. בשכונה שלנו נפטר יהודי מבגר שהיה חולה, ואמרו לי שיש הלכה או מנהג שכאשר נפטר מישהו באזור צריכים לשפך מים או לפתח את הברז ולתת למים לזרום. האם זה נכון?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר משפטים, כ"ב שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל שלמה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

יש מנהג, שאם בשכונה שהוא גר שם נפטר אחד, והיו שם מים מגלים, אזי שופכים את המים וזה הכל, אבל זה שייך רק אם זה היה באותו בנין או באותה סביבה ולא יותר, וזה מנהג קדמון, אבל אם אחד מת בעיר גדולה, לא שייך דבר זה כלל, והעקר גם בזה נאמר מה שאמרו חכמינו הקדושים (פסחים ק"י): כלל לא דמילתא - כל דקפיד קפדי בהדיה, ודלא קפיד לא קפדי בהדיה.

העקר להתעורר תמיד מהשנה העמקה שאדם ישן, ויזכר על אחריתו שיבוא יום שהוא יצטרך גם כן לצאת מזה העולם, ולכן אשרי מי שזוכה לחטף טוב אמתי ונצחי בכל יום, כי רק זה מה שילווה את האדם לנצח נצחים. ורבנו ז"ל הזהירנו מאד מאד על הזכרון, ואמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נ"ד) צריכים לשמר מאד את הזכרון שלא יפל לשכחה, ועקר הזכרון הוא לזכר תמיד בעלמא דאתי שלא יהיה בדעתו חס ושלום שאין עולם אלא אחד, ובזה שאדם תמיד חושב מעולם הבא, על ידי זה זוכה להיות שמור מהכל,

כי בזה שאדם חושב תמיד ממנו יתברך, בזה הוא מתקרב אליו יותר ויותר. ולכן כששומעים שרב נפטר מזה העולם, צריכים להזכיר לו שיום יבוא שגם הוא יפטר מזה העולם, וזה העקר בזה העולם - שלא יטעה את עצמו כלל, ויחטף בכל יום טוב אמת ונצחית, כי כל בר ישראל מלא מצוות, והוא לא שם לב איך שהוא מסובב במצוות, ולכן הוא מסתובב שבור ורצוץ על לא דבר, והסמ"ך-מ"ם שובר אותו כאלו אבד מנוס ותקוה ממנו וכו', וכאלו הוא כבר לא שנה לשום דבר וכו', וכאלו ממנו כבר לא יצא כלום וכו', שזה בעצמו עצת הסמ"ך-מ"ם להכניס את האדם תמיד להיות בעצבות ובמרירות ובדבאון וכו'.

ולכן ראוי מאד מאד לשמח יותר ויותר בכל יום ויום עם כל נקדה טובה שיש לו, ובפרט עם נקדת יהדותו, כי אלו החלונים הלצנים, הבורים והריקים, הקלים והפוחזים מפיצים כפירות ואפיקורסות בין המון עם, ומתלוצצים מכל הקדוש לעם ישראל, עד שמכניסים ספקות באמונה הקדושה רחמנא לישזבן, ולכן תכף ומיד כששומעים כשאחד נפטר, ראוי להתעורר בתשובה שלמה, ויזכר שגם הוא יבוא בתור וכו', ולכן עליו לשמח כל רגע וכל דקה שהוא יהודי, ושלא עשני גוי כגויי הארצות, וזו בעצמה המצוה הכי גדולה - שאדם מחיה את עצמו עם נקדת יהדותו, שכל דקה ושניה שרק חושב מזה ושמח עם זה, הוא מקים מצות עשה של יחוד הבורא יתברך שמו. ולא צריכים להשקיע בזה שום דבר ושום עבודה קשה וכו', רק לחשב שמלא כל הארץ כבודו, ואיהו ממלא כל עלמין, וסובב כל עלמין, ובתוך כל עלמין, לית אתר דפניא מיניה, ובזה בעצמו הוא מקים מצות עשה, וכל דקה ושניה שאדם רק חושב מזה, הוא נדבק באין סוף ברוך הוא.

ומכל שכן וכל שכן כשזוכה לשמח עם נקדת האמונה הזו, אין למעלה מזה, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות אמונה סימן ל"ג) על ידי אמונה הקדוש ברוך הוא יסלח לך על כל עוונותיך; והסמ"ך-

מ"ם כל כף מכביד על כל בר ישראל שחושב מי יודע מה וכו', ועל ידי זה הוא שם עליו כבדות מאד מאד גדולה, ומכל שכן וכל שכן שהחלונים הלצנים מפיצים כפירות ואפיקורסות, ומתלוצצים מכל הקדוש לעם ישראל, ומזה בא שאדם נשבר לגמרי וכו', ומנתק את עצמו ממנו יתברך וכו', אבל אם אדם שם על לבו את היום האחרון וכו' וכו', אזי תמיד יחשב ממנו יתברך, והקדוש ברוך הוא ימחל לו על כל עוונותיו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרצה.

**האם בכל פעם שמבקשים ממני טובה אני מכרחת לעשות אותה?**

**שאלה:**

**מאת רותי:** שלומות וברכות לרב שליט"א.

יש לי חברה שגרה בעירי, ולפעמים היא מבקשת ממני לקחת אותה ברכבי לכל מיני מקומות. עזרתי לה ולקחת אותה כבר מספר פעמים, אבל למרות שזה חסד גדול - זה מאד מעיף אותי.

אתמול בערב חזרתי הביתה עיפה מאד, ואז קבלתי ממנה הודעה שאמא שלה נמצאת בבית חולים, והיא שאלה אם אני יכולה לקחת אותה לשם - מרחק של כארבעים דקות נסיעה לצד אחד. מאד רציתי לעזר אבל הרגשתי מותשת, וידעתי שהבררה היחידה שלה חוץ ממני זה לקחת מונית, ובגלל שהייתי מותשת העדפתי לתת לה כסף למונית.

מאז יש לי נקיפות מצפון, ולכן אני שואלת: האם אני צריכה להסיע אותה תמיד כשהיא מבקשת למרות שזה מתיש אותי,

וּלְמִרְוֹת שְׂזָה לֹא כָּל כֶּף צָנוּעַ לְנִסְעַ בַּחוּץ בְּשָׁעוֹת כְּאֵלוֹ? תּוֹדָה  
וּבְרָכוֹת רַבּוֹת.

### תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר מִשְׁפָּטִים, כ"ב שְׁבֵט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל רוּתֵי תַחֲיָה

לְנֶכּוֹן קַבְּלֹתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

יְהוּדֵי צָרִיף תָּמִיד לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לַעֲשׂוֹת חֶסֶד אַחַד עִם הַשָּׁנִי,  
כִּי זֶה סִימָן שֶׁהוּא יְהוּדֵי טְהוֹר, כְּמֵאמָרָם ז"ל (יבמות עט.) שְׁלֹשָׁה סִימָנִים  
יֵשׁ בְּאֵמָה זו - הַרְחַמְנִים וְהַבִּישְׁנִין וְגוֹמְלֵי חֶסְדִּים. רַחֲמָנִים דְּכֹתִיב  
(דְּבָרִים י"ג י"ח) "וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמֶךָ וְהִרְבָּךְ", בִּישְׁנִין דְּכֹתִיב (שְׁמוֹת  
כ' י"ז) "בְּעֵבֹר תַּחֲיָה יִרְאֶתוּ עַל פְּנֵיכֶם", גּוֹמְלֵי חֶסְדִּים דְּכֹתִיב (בְּרֵאשִׁית  
י"ח י"ט) "לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת בְּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ" וְגו', כָּל שֵׁישׁ בּוֹ שְׁלֹשָׁה  
סִימָנִים הִלְלוּ רְאוּי לְהַדְבִּק בְּאֵמָה זו.

עִם כָּל זֹאת, לְכָל דְּבָר יֵשׁ זְמַן, לְדַגְמָא אֶת יוֹשְׁבֵת בְּרֻכָב וּמִמִּילָא  
נוֹסַעַת לְאוֹתוֹ כּוּוֹן, וְחֻבְרָה מִבְּקִשָּׁת מִמֶּךָ טוֹבָה שֶׁהִיא גַם כֵּן רוֹצֶה  
שְׁתִּסְעִי אוֹתָהּ לְמִקּוֹם פְּלוּנֵי וְכוּ', שְׂזָה לֹא כָּל כֶּף רְחוּק מִהַמְּקוֹם  
שְׁאֵלִיו אֶת נוֹסַעַת וְכוּ', לְמָה לֹא לַעֲשׂוֹת לָהּ טוֹבָה? אָבֵל סֵתֵם שְׁאֵת  
תַּחֲיֵי הַנְּהַגָת שְׁלָה וְלֵהִיכֵן שֶׁהִיא רוֹצֶה לְנִסְעַ אֶת מְכַרְחַת לְקַחַת אוֹתָהּ,  
וּמִפֶּל שֶׁכֵּן כְּשֵׁאת עֵיפָה וְכוּ' וְכוּ', בְּזֶה צְרִיכִים לְהַבִּין לְבַד שְׂזָה לֹא  
חֶסֶד וְכוּ', אֲלֵא אַכְזָרִיוֹת עַל עֲצָמָה, כִּי אוֹי וְאָבוֹי אִם אֶת עֵיפָה וְתַנְהַגִּי  
יְכוּל לְצִאת מְזָה הַשֵּׁם יִשְׁמַר תְּאוּנָה קְטַלְנִית וְכוּ', וְהִבְאֵתִי רַק דְּגֵמָא  
אֶחָת. אָדָם צָרִיף תָּמִיד לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם הַשָּׁנִי, אָבֵל לֹא שֵׁיִצֵּא לוֹ רָעָה  
מְזָה, כְּגוֹן אִם הוּא נוֹסַע לְצַפּוֹן לְמִירוֹן, וּבָא חֶבֶר וּמִבְּקֵשׁ תַּעֲשֶׂה לִּי  
טוֹבָה תִּסְעֵה אוֹתִי לְדְרוֹם לְבָאֵר שְׁבַע, אֲזִי אֲנִי צָרִיף לְהִיּוֹת הַנְּהַגָה שְׁלוֹ?  
אוּ אֲנִי צָרִיף לְמַמְן לוֹ רְכָב בְּשִׁבִיל זֶה? אָדָם צָרִיף שִׁיְהִיָּה לוֹ שְׁכָל  
וְיִבֵּן בֵּין טוֹב לְרַע וְכוּ' - אִם אֲנִי מִמִּילָא נוֹסַע לְמִירוֹן וְהוּא מִבְּקֵשׁ

ממני טובה שאסיע אותו לצפת, בזה אני אעשה לו טובה וכדומה וכו' וכו'.

ולכן אסור לך שיהיו לך שום נקיפות מצפון, וצריכים מאד מאד לשמר שלא ינצלו את טוב הלב שלך, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (פסחים ק"ג:) שלשה חתימה אינם חיים - הרחמנים, והרתחנים, ואניני הדעת, הינו כל הפעיות שיש לאדם וכו', כי הוא קנה לעצמו את מדת הרחמים יותר מדי וכו', ומרחם על כל אחד ואחד והוא לא יכול לעמד בזה, אזי נשבר ונכנס בכלל הרתחנים שכועסים הן על האחרים והן על עצמו, מצד אחד - למה הם מבקשים ממני דבר שאני לא יכול להראות? וכן מצד עצמו - נכנסות בו נקיפות מצפון למה שלא אעשה את זה? ואחר כך כל דבר קטן כבר מעצבן אותו, ולכן נעשה מאניני הדעת שכל דבר מעבירו על דעתו, וזה מה ששובר אותו ומכניס בו עצבות ומרירות ודכאון על לא דבר, ולכן כל דבר צריכים לדעת מתי, ואיך, ואימת.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנוזקה לעסק תמיד במדת החסד בעתו ובזמנו, ונוזקה לראות הרבה ישועות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרצו.

**אני משדכת, אך חוששת להתקדם לחתנה. מה עלי לעשות?**

**שאלה:**

**מאת מאיה:** לכבוד הצדיק שלום.

נפגשתי עם בחור במסגרת שדוך כמה פעמים, ואני לא מצליחה להחליט האם להמשיך או לא. אני חוששת שאחרי

החתנה לא אצליח לפתח רגשות כלפיו והוא ירגיש תסכול.  
מה עלי לעשות? תודה רבה.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר משפטים, כ"ב שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל מאיפה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

יש מאמר החכם "מן הזהירות - לא להזהר יותר מדי", העקר  
במציאת הזיווג הוא לחפש רק את המדות טובות של הבחור, שזה  
העקר, כי בלי מדות טובות זה כלום, מי שאין לו מדות טובות יכול  
להיות חיה בצורת אדם, ועל זה צריכים לשים את הדגש - שהבחור  
יהיה עדין, עם מדות טובות, ובעל דרך ארץ, טוב לב, לא קמצן  
וכו' וכו', אלו הם המעלות שצריכות להיות לבחור, ואם יש משיכה  
- צריכים תכף ומיד לגמר את השדוה, ולא לחכות וכו', ולא להיות  
בררנית, שאז פתאום תמצאי את עצמך בגיל שלשים וכו', ותתחרטי  
למה לא לקחתי את הבחור הזה וכו'.

לא יכולים לבלבל את עצמו מה יהיה עוד עשר שנים, ועוד  
עשרים שנה וכו' וכו', אז תהיי כבר סבתא וכו', והטעות הזו מצויה  
אצל הרבה בנות, ובשביל זה אחר כך הן לא מוצאות את בן זוגן,  
ואחר כך מתלוננות למה הקדוש ברוך הוא שכח מהן? שזה מה  
שאמר החכם מכל אדם (משלי י"ט ג') "אולת אדם תסלף דרכו ועל  
הוי"ה יזעף לבו" - הרבה פעמים אדם עושה בחיים טעויות וכו',  
ואחר כך יש לו טענות על הקדוש ברוך הוא.

הקדוש ברוך הוא יתן לך דעת ושכל לבחר טוב, ותזכי לבנות  
בית נאמן בישראל, ותהיי הכי שמחה והכי מאשרת בחייה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...



## ג' תרצז.

**חדש אדר הוא חדש של מזל וישועות. מדוע, אם כן, הצרוף שלו מרמז על דינים?**

**שאלה:**

**מאת משה:** שלום וברכה לכבוד הרב. השם ישלח לכם רפואה שלמה ובריאות איתנה. כתוב שחדש אדר הוא חדש של מזל וישועות לעם ישראל, אף הצרוף של החדש שיוצא מהפסוק "עירה ולשרקה בני אתנו" הוא ההי"ו, והרי ידוע שכפאשר האות ה"א קודמת לאות יו"ד זה רמז על התגברות הדינים. האם זה לא סותר? אפשר לתשובתכם.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, כ"ה שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מובא (תקוני זהר ט:) שהצרוף שיוצא בחדש אדר הוא ההי"ו, ומרמז בפסוק (בראשית מ"ט) עירה ולשרקה בני אתנו, וידוע שחדש אדר הוא חדש השמחה, כמאמרם ז"ל (תענית כ"ט). משנכנס אדר מרבין בשמחה, וכתיב (ירמיה ל"א כ"א) "נקה תסובב גבר", ודרשו על זה חכמינו הקדושים (מדרש תהלים מזמור ע"ג) לעתיד לבוא הנקה תסובב אחר הזכר, שנאמר (ירמיה ל"א כ"א) "נקה תסובב גבר", כן לפי שבעולם הזה הקדוש ברוך הוא מתזר על ישראל שיעשו תשובה, אבל לעתיד לבוא ישראל מחזרין אחר הקדוש ברוך הוא שיעשה רצונם, שנאמר (שם) "נקה תסובב גבר"; הינו בעת הגאולה תהיה אתערוטא דלתתא, שעם ישראל ירצו מעצמם לחזר בתשובה אליו יתברך, ועם ישראל נקראים אשה לגבי הקדוש ברוך הוא שנקרא

איש, וזה מה שִׁדְרָשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת נ"ז.) הַרוּאָה שׁוֹרְקָה (מִיִּן גִּפֶּן מָאֵד מְשַׁבַּחַת שְׁעֵנְבִיָּה אַדְמִים) בְּחִלּוּם יִצְפָּה לְמִשִּׁיחַ, שְׁנֵאמַר (בְּרֵאשִׁית מ"ט) "אִסְרֵי לְגִפֶּן עִירָה וְלִשְׂרָקָה בְּנֵי אֶתְנּוּ", וּפְסוּקַת זֶה נֵאמַר כְּבָרְכָה לִיהוּדָה שְׁמִמְנוּ בָּא הַמְּשִׁיחַ.

ובזוה מובן למה בחדש אדר דיקא אז הנקבה קודמת לזכרים, שזה סוד ה"א ה"א, ואחר כך יו"ד וא"ו, שאז יש אתערוותא דלתתא, כמאמרם ז"ל (שפת פ"ח.) קימו וקבלו היהודים - קימו מה שקבלו כבר, שקבלת התורה היתה מחדש מאהבה שעם ישראל רצו לקבל את התורה, ולא הצרכו לכפות עליהם, עיני שם. ולכן מרמז גם שורקה שהוא מין גפן משבחת מאד, ולכן באדר, הינו בפורים עקר המצוה לשנות יין, ולהכניע בזה את המן עמלק, שעל ידי זה תהיה הגאולה.

הקדוש ברוך הוא יזכנו לראות כמו עינינו באתערוותא דלתתא איך שכל עם ישראל יחזרו אליו יתברך, ויהיה סוד נקבה תסובב גבר, שזה קדם ה"א ה"א, שזה מרמז על הנקבה, ואחר כך יו"ד וא"ו, שזה מרמז על הזכר, ודו"ק.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרחצ.

**האם זה שיף לעשות לבני חלאק'ה ולהשאיר לו פאות למרות שלבעלי אין פאות?**

**שאלה:**

**מאת אורית:** שלום לצדיק שליט"א.

אני מאד רוצה שבעלי יגדל פאות, אף זה לא מאיר לו כל כך, והוא מאד מבבלבל בענין זה - פעם הוא רוצה ופעם לא. ברוך השם זכינו לבן, וכשהוא יגיע לגיל שלוש אני מאד רוצה לעשות לו חלאק'ה ולהשאיר לו פאות, אף אני חוששת

שִׁמְכִינן שְׁלִבְעָלִי אֵין פֹּאוֹת, הוּא גַם לֹא יִרְצֶה בְּכֹה מַה כְּדָא  
לַעֲשׂוֹת?

### תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר תְּרוּמָה, כ"ה שָׁבֵט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל אוֹרֵית תַּחֲקִיָּה

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רַבְּנוּ ז"ל הִפְלִיג מְאֹד מְאֹד בְּמַעֲלַת הַפֹּאוֹת, וְאָמַר (לְקוּטֵי מוה"ר"ן  
חֶלֶק א' סִימָן י"ז) כְּשִׁיְהוּדֵי מְנַעֲנַע עִם הַפֹּאָה גוֹרֵם נַחַת רוּחַ גְּדוֹל לְהַקְדוּשׁ  
בְּרוּךְ הוּא, וְאָמַר (חֲזִי מוה"ר"ן סִימָן תק"ז) שְׁכַפֹּאוֹת יֵשׁ בְּזֶה סוּדוֹת גְּדוֹלִים,  
וּבַפֶּרֶט פֹּאוֹת תַּלְתְּלִים שְׁקוּרִין 'גִּיקְרֵי יוֹלָטֵע פֹּאוֹת', וְזֶה מְרַמֵּז בַּפְּסוּק  
(שִׁיר הַשִּׁירִים ה' י"א) "קִרְצוּתִיר תַּלְתְּלִים".

וְיָדוּעַ, כְּשֶׁרַבְּנוּ ז"ל הִגִּיעַ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל הוּא רָצָה לְנַסֵּעַ תַּכְּף  
וּמִיד לִירוּשָׁלַיִם, וְהִישְׁמַעְעָא לִים כְּשֶׁרָאוּ אֶת רַבְּנוּ ז"ל עִם פֹּאוֹת אַרְכּוֹת  
תַּלְתְּלִים, לֹא הִסְכִּימוּ שְׂיִסַּע לִירוּשָׁלַיִם, וְכַנְרָאָה שְׁנַפְל פַּחַד גְּדוֹל  
עֲלֵיהֶם, וְיָדוּעַ מִצְדִּיקִים אֲשֶׁר הִסְמִ"ךְ-מ"ם עוֹמֵד עִם רִגְל אַחַת עַל הַר  
הַזֵּיתִים, וְעִם רִגְל אַחַת עַל הַר הַבֵּית, (וְרוֹאִים אֵיךְ שֶׁהַנּוֹצְרִים הִתְאַחְזוּ  
בְּהַר הַזֵּיתִים, וְהִישְׁמַעְעָא לִים הִתְאַחְזוּ בְּהַר הַבֵּית), וְכִשְׂיָבּוֹא מְשִׁיחַ,  
הוּא יַחְתֵּךְ לְסִמִּ"ךְ-מ"ם אֶת שְׁתֵּי הָרְגְלִים, וְיִתְבַטְּלוּ שְׁתֵּי הַטְּמָאוֹת  
הָאֵלוּ, וְיַחְזְרוּ בָּהֶם וְיַקְבְּלוּ אֶת עַל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי יִשְׁמַעְעָא  
יּוֹצֵא מֵאַבְרָהָם, וְעֵשׂו יּוֹצֵא מִיִּצְחָק, וְכַבּוֹא הַגָּאֵלָה גַם הֵם יַחְזְרוּ אֶל  
הַקְּדוּשָׁה, וְיַכִּירוּ בְּמַלְכוּת שְׂדֵי, וְיִשְׁלִיכוּ אֶת פְּסִילֵיהֶם וְכו', וְלִכֵּן לֹא  
נִתְּנוּ לְרַבְּנוּ ז"ל לְהַכְּנִס לִירוּשָׁלַיִם, כִּי הוּא הָיָה חוֹתֵךְ אֶת שְׁתֵּי הָרְגְלִים  
שֶׁל הַסִּמִּ"ךְ-מ"ם, וְהַעֲקָר רַעְדוּ וּפְחָדוּ מֵהַפֹּאוֹת שֶׁלוֹ וְכו'.

עַל כָּל פָּנִים, לְלַכֵּת עִם פֹּאוֹת זֶה דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וְאֲשֶׁרֵי מִי  
שֶׁמְגַדֵּל לַעֲצָמוֹ פֹּאוֹת, וְהַתִּימָנִים קוֹרְאִים לַפֹּאוֹת 'סִימָנִים', כִּי עַל יְדֵי  
הַפֹּאוֹת מְכִירִים אֶת הַיְהוּדִי, וְכֵךְ הָלְכוּ עִם יִשְׂרָאֵל בְּמִשְׁךְ כָּל הַדּוֹרוֹת,

ולא התבישו מהגויים, אדרבה, הלכו בגאון עם זקן ופאות להראות שהם יהודים.

וצריכים לדעת שיש לאו בתורה שאסור לגלח את פאת הראש והזקן, כמו שכתוב (ויקרא י"ט כ"ז) "לא תקפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנד", וכתב החנוך (מצוה רנ"א) שלא להקיף פאתי הראש, שנאמר (ויקרא י"ט כ"ז) "לא תקפו פאת ראשכם", ופרשו חכמינו הקדושים שהענין הוא שאסור לישראל לגלח ולהשוות שערות ראשו לאחורי אזניו ולפדחתו, כמו שעושים גם היום עובדי עבודה זרה וכמריהם, וזהו שאמרו חכמינו הקדושים (מכות כ':) איזהו פאת הראש? זה המשווה צדעיו לאחורי אזניו ולפדחתו.

משרשי המצוה, כדי להרחיק ממנו ולהשפיע מביין עינינו ומכל מעשינו כל ענין עבודה זרה וכל הנעשה בשבילה, ובאה האזהרה מפרשת בדבר שיעשו לה בני אדם בגופותם, מפני שהיא למזכרת עוון תמיד אחר שהיא דבר קבוע בגוף, ומפני שזה מעקרי טעם המצוה, היו צריכין חכמינו הקדושים שיבארו לנו כי הקפת כל הראש גם כן בכלל הלאו, שלא תאמר שתכלית מה שנאסר כדי שלא נדמה להם והם לא יגלחו כל הראש כלו, למדונו שגם זה בכלל האסור הוא, כמו שאמרו (יבמות ה.) הקפת כל הראש שמה הקפה, ואפשר כי התורה אסרה הכל משום דומה לדומה.

מדיני המצוה, מה שאמרו חכמינו הקדושים (מכות כ'): שאחד המגלח ואחד המתגלח - כל זמן שסיע, שניהם חייבים, אבל לא סיע אין חייב אלא המגלח, והמגלח את הקטן חייב. ובשעור פאת הראש לא נתנו חכמים שעור. וכתב הרמב"ם (פרק י"ב מהלכות עכו"ם הלכה ו') שמענו מזקנינו שאין מניחין פחות מארבעים שערות וכו', עין שם. וכך מנהגם של ישראל מקדמת דנן שמשאירים פאות משני צדי לחיין, וכן מגדלים זקן, שהם הסימנים של יהודי ירא שמים, ולא מתבישים משום בריה שבעולם, כי זו מצוה גדולה מאד לגדל זקן ופאות, ולהבדיל גוי מאמות העולם הוא משחית את זקנו ופאותיו

וכו', ואנחנו מבדלים מהגויים לגמרי, וזה הסימן שלנו שאנחנו יהודים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרצט.

**אני לא מצליח בשום דבר - לא ברוחניות ולא בגשמיות. מדוע?**

**שאלה:**

**מאת יהודה:** שלום לכבוד מוהרא"ש שליט"א. יש לי הרבה מניעות בחיים - קשה לי לשמור שבת, קשה לי לצום ביום כפור, קשה לי למצא פרנסה וקשה לי למצא זוג. התפללתי המון על ישועתי הגשמית והרוחנית, אבל אני לא רואה אותה באפק והמצב נשאר כמו שהוא כבר שנים. הנחמה שלי הייתה שהצלחתי לשמור את הברית לתקופות ארכות, אבל לאחרונה שוב נפלתי לפגם הברית וקשה לי להפסיק עם זה.

מה אעשה כבוד הרב כדי שיפסקו כל הכשלונות האלו ואתחיל לראות ישועות הן בעבודת השם והן בגשמיות?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, כ"ה שבט ה'תשע"ד.

**שלום וברכה אל יהודה נרו יאיר**

לנכון קבלתי את מכתבך.

החיים של האדם כל כך קצרים, הנה יצא לאויר העולם וכו', והנה צריך כבר לחזור וכו', באנו מהקדוש ברוך הוא, וחוזרים אל הקדוש ברוך הוא, ולכן בדרך אנחנו נמצאים פה בזה העולם העובר,

וְלִמָּה שְׁלֹא נִקְיִים אֶת הַרְצוֹן שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? אִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בִקֵּשׁ אוֹתָנוּ לְשֹׁמֵר שֶׁבֶת, וְנִתֵּן לָנוּ אֶת הַשֶּׁבֶת בְּמִתְנָה, לָמָּה אֲנַחְנוּ זוֹרְקִים לוֹ חֲזָרָה אֶת הַמִּתְנָה בְּפָנִים? הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר נִתְּתִי לָכֶם שֵׁשֶׁה יָמִים שְׁבֵהֶם תַּעֲבֹדוּ וְתִתְפָּרְנְסוּ, וּבַיּוֹם הַשֶּׁבֶת תִּנּוּחוּ, הֵינּוּ שֹׁמְרֵי עַל הַיּוֹם שְׁלִי, וְאִזִּי אֲנִי אֶתֵּן לָכֶם אֶת שֵׁשֶׁת הַיָּמִים שְׁלָכֶם, אָבֵל אִם לֹא שׁוֹמְרִים עַל הַיּוֹם שְׁלוֹ, אִזִּי גַם הַשֵּׁשֶׁה יָמִים לֹא שְׁלָנוּ, וּמִמִּילָא אָדָם מִסְתּוֹכֵב מְלֵא צְרוּת וְיִסוּרִים, לֹא מוֹצֵא אֶת בֶּת זוּגוֹ, וְלֹא מוֹצֵא אֶת פְּרִנְסָתוֹ, מִסְתּוֹכֵב בְּדַמְיוֹנוֹת וְנִכְשָׁל בְּפָגַם הַבְּרִית שְׁמַטְמַטֵּם לוֹ אֶת הַמַּחַ וּמַעֲקֵם לוֹ אֶת הַלֵּב בְּקִשְׁיוֹת וּבִסְפָקוֹת, וְרוֹאֶה רַק כְּשִׁלּוֹנוֹת בְּחַיִּיו, וְנוֹפֵל בִּירִידוֹת אַחַר יִרִידוֹת וְכוּ', וְחֵי אֶת הַחַיִּים שְׁלוֹ בְּמִרְרוֹת וְכוּ', וְרַב עִם עֲצָמוֹ וְכוּ', וְהַכֵּל מִפְּנֵי שְׁלֹא רוֹצִים לְקַבֵּל אֶת הַמִּתְנָה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן לָנוּ, כְּמֵאמָרֶם ז"ל (שֶׁבֶת י'): אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשְׁהָ: מִתְנָה טוֹבָה יֵשׁ לִי בְּבֵית גְּנוּזֵי וְשֶׁבֶת שְׁמָה, וְאֲנִי מִבְּקֵשׁ לִיתְנָה לְיִשְׂרָאֵל, לֶךְ וְהוֹדִיעֵם.

וּכְשֹׁמְרִים שֶׁבֶת כְּהִלְכָתָהּ, אִזִּי זוֹכִים לְפְרִנְסָה בְּשִׁפְעָה, כְּמִבְּאֵר בְּזֶהָר (יִתְרוֹ פ"ח). כָּל בְּרַכָּאן דְלַעֲיֵלָא וְתִתָּא בְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה תְּלִינן, וְתִתָּא אִמָּאֵי לֹא אֲשַׁתְּכַח מִנָּא בְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה? מִשּׁוּם דִּהוּא יוֹמָא מִתְּבְּרַכָּאן מִיְנִיָּה כָּל שִׁתָּא יוֹמִין עֲלָאִין, וְכָל חַד וְחַד יְהִיב מְזוּנִיָּה לְתִתָּא כָּל חַד בְּיוֹמוֹי, מִהֵיכָּא בְּרַכָּה דְמִתְּבְּרַכָּאן בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה; [כָּל הַבְּרָכוֹת שְׁלִמְעָלָה בְּעוֹלְמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, וְלִמְטָה כָּאן בְּעוֹלָם הַזֶּה, תְּלוּיוֹת רַק בְּיוֹם הַשֶּׁבֶת. וְלִמְדֵנוּ, לָמָּה לֹא יֵרֵד מִן בְּשֶׁבֶת? מִפְּנֵי שְׁמִשְׁבֶּת מִתְּבְּרַכִּים כָּל הַשֵּׁשֶׁה יָמִים שֶׁל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַשְּׁבוּעָה, וְכָל יוֹם מִקְּבֵל אֶת הַהִשְׁפָּעָה שְׁלוֹ מִשְׁבֶּת].

וְכֵן אִם שׁוֹמְרִים שֶׁבֶת מוֹצֵאִים בְּקִלוֹת אֶת בֶּת זוּגוֹ, כְּמֵאמָרֶם ז"ל (בְּרַאשִׁית פָּרָשָׁה י"א סִימָן ח') תִּנְיֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי: אֲמָרָה שֶׁבֶת לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, לְכַלֵּן יֵשׁ בֶּן זוּג וְלִי אֵין בֶּן זוּג! אָמַר לָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: כְּנִסְתִּי יִשְׂרָאֵל הִיא בֶּן זוּגָה, וְכִיּוֹן שְׁעַמְדוֹ יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַר סִינֵי אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - זְכָרוּ

הדבר שאמרת לשבת, כנסת ישראל היא בן זוגך, הינו דבור (שמות כ) "זכור את יום השבת לקדשו"; כי השבת הוא בת זוגם של נשמות ישראל, וכשאדם שומר שבת אזי מוצא בקלות את בת זוגו, ויש לו שלום בית נפלא מאד, כי השבת מכניסה בו דעת ושכל לדעת איד להתנהג, ומה בסך הכל הקדוש ברוך הוא רוצה מאתנו? לנוח יום אחד בשבוע ולא לעבד ולא לעשות שום מלאכה, רק לאכל שלש סעודות, ולשמח מאד מאד כל השבת, על ידי זה יבוא לנו השפע על כל ששת ימי החל, ונמשיך על עצמנו אור וזיו וחיות ודבקות האין סוף ברוך הוא, וגם את זה כל כך קשה לקיים?

ואחר כך יש טענות שנופלים נפילה אחר נפילה וכו', ומסתבכים יותר ויותר, ויש קשיות וספקות הן על הקדוש ברוך הוא והן על עצמו, ונעשים ברגז על כל העולם כלו, והולכים ומסתובבים ממרמרים עצובים מדכאים ועצבניים, אזי מי חייב בכל זה? מספן אדם, אין לו שכל לקבל את המתנה היפה שנתן לנו הקדוש ברוך הוא, והיא שמירת שבת שהיא מעין עולם הבא, כי כל השומר שבת טועם טעם גן עדן בזה העולם.

לכן אם אתה רוצה להושע ולצאת מכל הצרות שלך - תתחיל לשמר שבת כהלכתה, ותהיה הכי מאשר בחייה, ותהיה לך פרנסה ותהיה לך בת זוג, ועוד תזכה בחיים חיותך להרגיש את הקדוש ברוך הוא בזה העולם, אשר יכולים להפך את זה העולם לגן עדן ממשי, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ק"ט) כפי המרירות שעובר על כל אדם בזה העולם, הנראה שפאן זה הגיהנם, כי אין דבר כזה עולם הזה, או גן עדן או גיהנם וכו', ולכן אם האדם מקיים את רצונו יתברך, ויש ושמח עם מצוותיו הקדושות, ומנצל כל רגע ודקה עם שמחה עצומה - ששש ושמח שלא עשני גוי כגויי הארצות, על ידי זה מבלה את ימי חיי הבלו בטוב ובנעימים, כי במעבר הזה שבין הולדה לבין המיתה וכו', הוא כבר מרגיש נעם עולם הבא, ומשתעשע בשעשוע אין סוף ברוך הוא אשר מלא כל הארץ כבודו.

אבל אם אדם לא רוצה לקיים את רצונו יתברך, ונמשך אחר ההכל של הגיהנום, אזי זה מה שמרגיש - מרירות דמרירות כמו בגיהנום, וזו הבחירה שהקדוש ברוך הוא נתן לנו, ואמר (דברים י"א) "ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה: את הברכה אשר תשמעו אל מצות הוי"ה אלקיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום: והקללה אם לא תשמעו אל מצות הוי"ה אלקיכם וסרתם מן הדרך אשר אנכי מצוה אתכם היום ללכת אחרי אלהים אחרים אשר לא ידעתם"; הינו נותנים לאדם מתנה את היום, אבל בתוך היום הזה יש ברכה וקללה - מי שמציית את הקדוש ברוך הוא ויש לו אמונה בו יתברך, ולא אכפת לו שום דבר, והוא מבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך - אזי יש לו חיים, ומי שהוא מסכן לא רוצה לשמע בקול הקדוש ברוך הוא, ואין לו אמונה - אזי יש לו קללה, והבחירה היא בידי האדם. אשרי מי שזוכה לבחר בטוב ואז טוב לו בזה ובבא לנצח נצחים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תש.

**מרב ספורים ששמעתי על חסר בשלום בית ומקרי גרושין נכנס בי פחד גדול להתחתן. איך מתגברים?**

**שאלה:**

**מאת רחל:** לכבוד מוה"רא"ש שלום. השם יברך אתכם בכל. אני מתקרבת לגיל שלשים ושמונה, ועדין לא זכיתי להנשא. אני חושבת שמרב ספורים ששמעתי על חסר בשלום בית ומקרי גרושין נכנס בי פחד גדול, ואני מפחדת להקלע למצב דומה.

יש מישהו שמענין בי כבר הרבה זמן, אבל הוא מסתיר ממני הרבה דברים. משהו במדת הישר שלו לא מסתדר לי, וההרגשה אתו היא לא יציבה, מה שמגביר לי את הפחד



המדבר מצד שני הוא לא מרפה ממני, ואני כן מרגישה משהו  
 כלפיו, אולי בגלל ההרגל.  
 מה עלי לעשות כדי להתגבר על כל הפחדים הללו ולהקים  
 בית?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, כ"ה שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל רחל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לכנות לעצמך את הבטחון העצמי, ולדעת, הגעת  
 כבר לגיל כזה שראוי לך להתישב מה התכלית בזה העולם? האם  
 את רוצה לשבת כך עד שילבין ראשך? אם יש אחד שרוצה אותך  
 וכו', למה שלא תתחתני לשם שמים ותבני בית נאמן בישראל? הרי  
 התורה הקדושה אמרה (בראשית ב' י"ח) "לא טוב היות האדם לבדו",  
 ולדעתי כל הפחדים הם פחדים של שוא וכו', שבאים לך מחסר  
 בטחון עצמי, ואת צריכה לעבד על זה שיהיה לך בטחון עצמי, ואז  
 תזכי לחיים טובים וארכים, ותהיי הכי מאשרת.

ראי להרחיק ממך את כל הפחדים היתרים, ותרגילי את עצמך  
 לדבר אל הקדוש ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו, שהרי מלא  
 כל הארץ כבודו, והוא שומע תפלת כל פה, וזה יקרב אותך אליו  
 יתברך, ויבנה את הבטחון העצמי שלך, ותצאי מעצמך, ותראי איך  
 שהכל ישתנה לך לטובה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשא.

**בשבועות האחרונים פקדו את מחננו אסונות נוראיים.  
מה רומזים לנו משמים?**

**שאלה:**

**מאת דן:** שלום לכבוד הצדיק היקר.

בשבועות האחרונים פקדו את מחננו אסונות נוראיים, בהם ילדים וילדות רכים מתו במיתות משנות רחמנא ליצלן. האם יש באסונות אלו מסר מהשמים? והאם יש נושאים מסוימים בהם עלינו להתחזק? והי רצון שנשמע ונתבשר רק בשורות טובות.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, כ"ה שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דן גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בודאי שכל האסונות שקורים עכשו ששומעים כמעט יום יום דברים מזעזעים וכו', כל זה לעורר אותנו מהשנה העמקה שאנחנו ישנים, הבעיה היא שכל אחד מוצא עברות אחרות אצל הזולת וכו', וכל אחד מוצא חטאים אחרים וכו', ואף אחד לא שם לב שלא מבקשים ממה שום דבר, אלא רק שתדאג שאתה ואשתך וילדיך תתקנו את מעשיכם, ושנתעורר בעצמנו בתשובה, ושלא נחפש ונחטט אחר חטאים של הזולת וכו', ומכל שכן לא להעליב אחרים, מה שלאחרונה מזעזע העלבונות והשפיות דמים ששופכים דמם של תלמידי חכמים, מחרפים ומגדפים תלמידי חכמים, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קי"ט): לא חרבה ירושלים אלא בשביל שבזו בה תלמידי חכמים, שנאמר (דברים הימים ב' ל"ו ט"ז) "ויהיו מלעבים במלאכי האלקים ובוזים דבריו ומתעתעים בנבאיו עד עלות חמת הוי"ה בעמו עד לאין מרפא". מאי עד לאין מרפא? אמר רב יהודה אמר רב: כל המבזה תלמידי חכמים אין לו רפואה למכתו.

וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מדרש זוטא קהלת פְּרָשָׁה ט' סימן י"ח) כָּל הַנוֹגֵעַ בְּתַלְמִיד חָכֵם כְּאִלוֹ נוֹגֵעַ בְּשָׂכִינָה; וְזֶה מְאֹד מְאֹד חָמוּר, עַד כְּדִי כִּךְ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (ילקוט מְלָכִים א' רמז ר"א) חֵס הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל כְּבוֹדָם שֶׁל צְדִיקִים יוֹתֵר מִכְבוֹדוֹ; וּבִשְׂבִיל אֱלוֹ הַלְצִים שְׁמַתְלוּצְצִים מִצְדִיקֵי אֵמֶת הַדְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמִתְלַמְּדֵי חֲכָמִים אֲמִתִּיִּים שְׁלוֹמְדִים תּוֹרָה לְשִׁמָּה, לְשֵׁם אֵל עוֹלָם, אַזִּי כָּלֵם צְרִיכִים לְסַבֵּל. וְלֹא עוֹד, אֲלָא אֲנָשִׁים טוֹבִים, אֲנָשִׁים חַפִּים מִפְּשַׁע לְגַמְרֵי, הֵם צְרִיכִים לְסַבֵּל וְלִהְיוֹת הַקְרִבְנוֹת, כְּמֵאמָרָם ו'ל (בְּבֹא קָמָא ס.) כִּיּוֹן שְׁנַתָּן רְשׁוֹת לְמִשְׁחִית - אִינוּ מִבְּחִין בֵּין צְדִיקִים לְרָשָׁעִים, וְלֹא עוֹד אֲלָא שְׁמַתְחִיל מִן הַצְדִיקִים תַּחֲלָה.

וְלָכֵן אֲשַׁרִּי מִי שְׁמִסְתַּכֵּל עַל עֲצָמוֹ, וְעוֹסֵק רַק לְתַקֵּן אֶת עֲצָמוֹ וְאֵת אִשְׁתּוֹ וְאֵת יְלָדָיו, וְאִינוּ מַחְטֵט אֲצֵל חֲטָאִים שֶׁל אַחֲרִים, וְאֲדַרְבָּה, צְרִיכִים לְזַכֵּר מַה שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שְׁבַת קל"ט.) תִּנְיָא רַבִּי יוֹסִי בֶּן אֱלִישֶׁע אוֹמֵר: אִם רְאִיתָ דוֹר שְׁעָרוֹת רְבוֹת בָּאוֹת עָלָיו - צֵא וּבְדוּק בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁכָל פְּרַעְנוֹת שְׁבָאָה לְעוֹלָם לֹא בָּאָה אֲלָא בְּשָׂבִיל דִּינֵי יִשְׂרָאֵל. עִם יִשְׂרָאֵל הֵם קְדוּשִׁים, וְאֵלְמָלָא הַמְנַהֲיָגִים הַרְשָׁעִים הָיוּ כָּלֵם חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה, אֲךָ מַה לְעִשׂוֹת, הֵם הִטִּילוּ אִימָה כָּל כָּף, עַד שְׁאָסוּר אֲפִלוּ לְדַבֵּר מִזֶּה, וְאוֹי וְאָבוֹי מִי שְׁפֹתַח אֶת הָעֵינַיִם לְזוּלַת וְאוֹמֵר אֶת הָאֵמֶת, רוֹצִים לְבַלֵּעַ אוֹתוֹ חַיִּים, וּפּוֹתְחִים נִגְדּוֹ כָּל מִינֵי תִיקִים וְכוּ' וְכוּ', וְלָכֵן נִתְקַזְּמוּ עַכְשָׁיו (עֲמוֹס ה') "כִּי יִדְעֵתִי רַבִּים פִּשְׁעֵיכֶם וְעֲצָמִים חֲטָאֵתֵיכֶם צָרִי צְדִיק לְקַחֵי כֶּפֶר וְאֲבִיּוֹנִים בְּשַׁעַר הַטּוֹ: לָכֵן הַמְשַׁכִּיל בַּעַת הַהִיא יָדַם כִּי עַת רָעָה הִיא: דְּרָשׁוּ טוֹב וְאֵל רַע לְמַעַן תַּחֲיוּ וִיהִי כֵן הַיּוֹי"ה אֱלֹקֵי צְבָאוֹת אֲתֶכֶם כְּאֲשֶׁר אָמַרְתֶּם: שְׁנֹאוּ רַע וְאֲהָבוּ טוֹב וְהִצִּיגוּ בְּשַׁעַר מִשְׁפַּט אוֹלֵי יַחֲנֹן הַיּוֹי"ה אֱלֹקֵי צְבָאוֹת שְׁאֵרִית יוֹסֵף."

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁאָמַר לְעוֹלָמוֹ דִּי יֹאמֵר לְצָרוֹת יִשְׂרָאֵל דִּי, וְנוֹזְכָה כְּבָר לְהַגְאֵל גְּאֵלַת עוֹלָם.

הַמְּאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תשב.

**האם זה נכון שלפי התורה חיים של בן יותר חשובים  
מחיים של בת?**

**שאלה:**

**מאת רותי:** שלום. שמעתי ספור על רב גדול שנסע בספינה יחד עם בנו ובתו, וכשהיתה סופה חזקה, הוא היה יכול להציל רק אחד מהם, והוא בחר להציל את הבן. אני לא מבינה למה - וכי החיים של בן יותר חשובים מחיים של בת? נכון שיש להם יותר מצוות, אבל גם לנו הנשים יש דברים ומצוות חשובות, ואנחנו גם כן בנות של מלך?! אשמח לקבל תשובה, תודה.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, כ"ה שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל רותי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני לא יודע מאיפה המצאת את הספור הזה, ואדרבה, שמעתי ספור בדיוק הפוך - שאגניה נשברה, ואבא החזיק את בנו ואת בתו תחת שתי בתי שחיו, ושט עמהם במסירות נפש עצומה, ואמר לעצמו או שכלנו נטבע, או שכלנו ננצל, ובקש את הקדוש ברוך הוא שיתן לו כחות הנפש להגיע עד היבשה, וכל הזמן ששט באפיסת הכחות צעק לילדים אל תפחדו הנה אנחנו כבר קרובים וכו', והקדוש ברוך הוא עשה עמו נס שהגיעו עד היבשה ונצלו. ולכן אני לא יודע מאיפה לקחת את הספור הזה וכו', כי כלנו בני ובנות הקדוש ברוך הוא.

יעזר הקדוש ברוך הוא שלא נצטרך להגיע לשום נסיונות כאלו, ויציל את כלל נשמות ישראל מכל מיני צרות ויסורים וכו' וכו', ויתרחב לנו בגשמינות וברוחניות גם יחד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשג.

**אני רוצה לקיים את עצת רבנו ולהתודות לפני הצדיק,  
אך אני מתבייש מאד**

**שאלה:**

**מאת מענדי:** השתתפתי בשעור של תלמיד חכם שמתמיד המון בספרי רבנו הקדוש, ולומד גם בספריכם הרבה. דברתי אתו על הענין של ודוי דברים לפני תלמיד חכם, וספרתי לו שקשה לי מאד לקיים את זה מחמת הבושה. הוא אמר לי שכאשר אדם מדבר עם הצדיק, הצדיק יכול להבין מתוך דבריו כל מה שעבר ועובר עליו, וזה בעצמו נחשב לו דוי לפני התלמיד חכם. האם זה נכון שכאשר מדברים עם הצדיק, אפלו מבלי להתודות בפרוש, גם בזה מקימים את דברי רבנו ז"ל?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, כ"ה שבט ה'תשע"ד.

**שלום וברכה אל מענדי נרו יאיר**

לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו (אבות פרק א') עשה לך רב, אדם צריך שיהיה לו רב שילמד אתו, ואתו יוכל לדבר כדי שיצא ממצוקתו וכו'.

והנה הרב והצדיק הדבוק בו יתברך שכל מגמתו הוא רק לקרב את נשמות ישראל אליו יתברך, ואין לו שום חשבונות פרטיים, לא צריך מאדם את הכסף שלו, ולא את הכבוד שלו ולא כלום וכו' וכו' - רב וצדיק כזה שדבוק לגמרי באין סוף ברוך הוא, אתו אפלו כשמדברים דבורים של מה בכך וכו' וכו', הוא מבין מהדברים של האדם בדיוק מי הוא וכו', כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"ו) שכל המחשבות של האדם מכרחות לצאת דרך פיו

וכו', אם הוא כן רוצה או לא רוצה, אדם מגלה את כל מעשיו לזולת, אלא רב בני האדם לא קולטים מה ומי ואימת, מה שאין כן הרב הצדיק שדבוק באמת בו יתברך, הוא מבין ושומע כל מה שעבר על האדם הזה, כי כף אומר החכם מכל אדם (משלי ב' ו') "מפיו דעת ותבונה" - מהפה של האדם יכולים להפיר את כל האדם, כי כף אומר החכם "הלשון הוא קלמוס הלב", וכך אומר "הלשון שער המטמון", הינו הלשון מגלה מה שיש בלב וכו', ואת תכונות הנפש של האדם, ולכן מי שמתבייש לדבר ולגלות לזולת וכו', הרב הצדיק האמת הוא כבר ממילא קולט את הכל.

ולכן זה נכון מאד שאפלו רק לדבר עם הרב הצדיק האמת - כבר מספיק, וזה דבר גדול מאד להיות מקרב אל רב צדיק אמת, ואפלו לדבר אתו על דא ועל הא וכו', כי הוא יאיר בו את אורו יתברך ויחזק ויעודד וישמח אותו להחזיק מעמד בכל המשברים שעוברים עליו, ויאיר לו את הדרך איך שגם הוא יכול לזכות לטיל בכל המקומות של התורה הקדושה, ויוציא אותו מהבץ שנפל אליו. אשרי מי שמקרב אל רב צדיק אמת.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשד.

**איך יתכן שבעולם העשייה מאיר שם ב"ן, ובעולם היצירה שם מ"ה, הרי ב"ן זה יותר ממ"ה?**

**שאלה:**

**מאת משלם:** לכבוד האדמו"ר שליט"א. תודה רבה על התשובות המפליאות האלו, לא נראה כבשם הזה! ברצוני לשאל שאלה בענין סדר ארבעת העולמות - אצילות בריאה יצירה עשייה: איך יכול להיות שעולם העשייה זה כנגד

שם ב"ן, ועולם היצירה זה כנגד שם מ"ה, הרי בגימטריא ב"ן זה יותר ממ"ה?  
 ועוד שאלה: אני מקים את המצות בשמחה, ומשתדל לא לעשות שום דבר נגד רצון השם, אך איני זוכה שיאירו לפני עיני השמות הקדושים. מה עוד צריך לעשות כדי לזכות לדרגה הזו?

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, כ"ה שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל משלם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת כי השמות של הד' עולמות הם לא הולכים כפי המספרים, אלא כפי היחודים שמתיוחדים בכל עולם ועולם וכו', ולכן בעולם האצילות שהוא גלוי אמתת מציאותו יתברך בלי שום לבושים, שם מאיר שם ע"ב שהוא שם החסד, ובעולם הבריאה ששם מתחילה ההתלבשות של העולמות, שם מאיר שם ס"ג שמשם מתחיל הבחירה, ולכן יכול להכנס באדם איזו מחשבה זרה של גסות וכו', ג"ס זה ההפך ס"ג, ובעולם היצירה שם מאיר שם מ"ה, כי שם כבר יותר ויותר מלבש אורו יתברך בלבושים, ויכולות להכנס באדם מחשבות של מציאות בפני עצמו, ולכן שם מאיר שם מ"ה, מ"ה חיינו, מ"ה כחנו, לבטל את עצמו אליו יתברך.

ובעולם העשייה שם מאיר שם ב"ן, כי שם כבר מלא קלפות והעלמות והסתרות, ואדם יכול להטעות את עצמו לגמרי, ולחשוב שהוא ישות בעולם, ולכן שם צריכים לבטל את השכל לגמרי, ולדעת שהוא בהמ"ה ממש, שעולה מספר ב"ן, וכמו שאמר הבעל שם טוב הקדוש וכותו יגן עלינו: אחר כל ההשגות שזכני הקדוש ברוך הוא להשיג וכו' וכו', אני מסלק את שכלי לגמרי, ועובד את הקדוש ברוך הוא כמו בער וכו'. ומצינו שגם דוד המלך קורא את עצמו בער, כמו

שְׁכֵתוֹב (תהלים ע"ג כ"ב) "וְאָנִי בְעַר וְלֹא אֲדַע בְּהֵמוֹת הַיִּיטִי עִמָּךְ",  
וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (חולין ה:): אֵלֹהֵי בְנֵי אָדָם שֶׁהֵן עֲרוֹמִין בְּדַעַת  
וּמְשִׁימִין עֲצָמָן כְּבַהֲמָה.

וְכֵן שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ הַחֲכָם מִכָּל אָדָם קוֹרֵא אֶת עֲצָמוֹ בְּעַר, כְּמוֹ  
שְׁכֵתוֹב (מְשַׁלֵּי ל' ב') "כִּי בְעַר אֹנְכִי מֵאִישׁ וְלֹא בִינַת אָדָם לִי", וְאָמַר  
רַבֵּנוּ ז"ל (שיחות הַר"ן סִימָן ט"ו) שֶׁהוּא חֲכָמָה וּמְלָאכָה גְדוּלָה לְהֵיוֹת  
כְּמוֹ בְּהֵמָ"ה, וְזֶה בַחֲיִינַת (שְׁמוֹת ל"ו א') "כֹּל אֲשֶׁר נָתַן הַיְי"ה חֲכָמָה  
בְּהֵמָה", הֵינּוּ שֶׁהוּא חֲכָמָה לַעֲשׂוֹת עֲצָמוֹ כְּבַהֲמָ"ה; הֵינּוּ לְסַלֵּק אֶת  
דַּעַתוֹ לְגַמְרֵי וּלְהֶאֱמִין בּוֹ יְתִבְרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, בְּלִי  
שׁוֹם חֲכָמוֹת וְהַשְׁפָּלוֹת כָּלֵל, שְׁזֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַדַּעַת, וְזֶה שֵׁם ב"ן  
שְׁמַאִיר בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, וּמִי שֶׁמְגִיעַ לְמַדְרָגָה זוֹ, אָז הוּא בְּאֵמֶת בֶּן  
לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תשה.

**הִיָּה לִי שְׁדוּךְ מִצִּין, אַךְ בְּגַלֵּל שֶׁנִּכְשַׁלְנוּ בְּנִגְיַעַה הַבְּחוּרָה  
הַחֲלִיטָה לְהַפְסִיק אֶת הַקֶּשֶׁר. מָה עוֹשִׂים?**

**שְׁאֵלָה:**

**מֵאֵת שְׁלוֹם:** לְכַבּוֹד הַצַּדִּיק הַקְדוּשׁ שֶׁאֲנִי כָּל כָּף אוֹהֵב וּמוֹנֵסָה  
לְלַכֵּת בְּדַרְכֵי - כְּבוֹד קְדוּשַׁת מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א.  
בְּרָצוֹנִי לְהַתִּיעֵץ אֶתְכֶם בְּשִׂאלָה הַכִּי חֲשׂוּבָה שֶׁהִיָּתָה לִי בְּחַיִּים:  
הַיִּיטִי הַשָּׁנָה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוֹמֵן, וְהַתְּפַלְלִיתִי חֲזָק אֲצֵל רַבֵּנוּ  
נַחְמוֹן שִׁיפֵעַל בְּשִׁבְלִי לְזוּג וּפְרֻסָה וְכו'. אַחֲרֵי שֶׁחֲזַרְתִּי אֶרְצָה,  
הַכֶּרְתִּי בְּשִׁמְחַת תּוֹרָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שְׁלִי בְּחוּרָה, פְּנִיטִי לְאֹמִי  
בְּבִקְשָׁה שֶׁתִּנְסֶה לְשַׁדֵּךְ לִי אוֹתָהּ, וְאֶכֶן הַתְּחַלְנוּ לְהֵיוֹת בְּקֶשֶׁר.  
אֲנִי בֶן עֶשְׂרִים וְשִׁבְעֵי, וְהִיא בַת עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ. הִיָּה בִּינֵינוּ קֶשֶׁר



נפלא, ונזכרתי לראות שיש בינינו משיכה עצומה, ושיש לה את כל המדות הטובות שהרב מונה - חם ואהבה, כבוד, הבנה, מדות טובות ויראת שמים. לפני שהיא הכירה אותי היא יצאה לפגישות עם כמה וכמה בחורים, והיא אמרה לי שבחיים לא היה לה דבר כזה מיחד כמו הקשר שלנו.

במשך כל תקופת הקשר היא דחפה אותי לכוון חתנה, ואמרה שהיא רואה אותי, ורק אותי, בתור בעלה, ושהיא לא רואה את עצמה חיה עם אף גבר אחר. לי היה נורא קשה בקשר אתה, כי אני לא רגיל לקשר שמתקדם לחתנה כל כך מהר, למרות שאני מודע לכך שזה באמת הכי קדוש וטהור שיש - כשזה מתחיל ונסגר מהר לחתנה, אף היא היתה סבלנית והחליטה לקבל את רצוני ולקחת את זה יותר לאט.

לצערי הרב, היצר הרע התגבר עלינו, ואחרי חדשים נכשלונו בנגיעה. אני מצטער על כך מעמק הלב ויודע ששנינו אשמים בכך, אני מודע לכך שעשינו טעות, וכבר קבלתי על עצמי לא לחזור על כך לעולם. יש לצין שלא היו דברים מעבר לנגיעה, ולא היה שום מעשה רציני.

חשוב לי לצין שאני חזרתי בתשובה לפני כמה וכמה שנים, ותמיד היה לי קשה החלק הזה - לשמר נגיעה, כי לא באתי מרקע כזה שיוצאים לשדוכים ופגישות, ואלו הבחורה באה מרקע חרדי, כי אמא שלה חזרה בתשובה, ומגיל צעיר היא הכניסה אותה למוסדות חרדיים, כך שלא היה לה קשר עם שום גבר.

המשיכנו בקשר - היא פגשה את ההורים שלי, ואני פגשתי את ההורים שלה, והיינו כבר קרובים מאד לסגר את פרטי החתנה. תכננו להפגיש בין ההורים שלנו ולסגר את כל הקצוות. אני לא יודע מה קרה, אף השבוע פתאום קבלתי טלפון, והבחורה ספרה לי שהיא החליטה לעצר את הכל. היא ספרה לי שהיתה לה תחושת מועקה מזה שנכשלונו

בנגיעה, והחליטה לספר לאמא שלה על כך, והבנתי מדבריה שאמא שלה היא זו שמכוננת אותה להפסקת הקשר. הבשורה הכואבת הזו נחתה עלי ושברה את לבי לאלפי רסיסים, ומאז אני לא יכול לתפקד - לא בעבודה, לא בלמודים ולא בשום דבר אחר בקשתי מהרב שלי שידבר עם הבחורה, אך האמא לא הסכימה לכך, ואמרה לרב שלי שהיא כבר שאלה דעת תורה בענין, והרב אתו התייעצה פסק לה שצריך לעצר הכל. האם יכול להיות שרב יפסק ככה אחרי שאנחנו כבר ממש קרובים לחתונה, אחרי שכבר ראיתי את ההורים שלה, והיא ראתה את ההורים שלי וכבר עמדנו לסגור את כל הפרטים?

חשוב לי לספר לרב שעברתי בחיי פגיעות כואבות מאד מקטורים שהיו לי בעבר, ובמיוחד מקשר מסים של בחורה שהרסה את שמי וקלקלה לי המון שדוכים, ורק אחרי ארבע שנים מאותה אכזבה הצלחתי לצאת שוב לפגישות, כי אני אדם רגיש מאד שלוקח ללב.

אני רוצה רק אותה, ואני לא רואה את עצמי ממשיך עם מישהי אחרת. אני פשוט אובד עצות ומרגיש שעולמי חרב, ואני מתחנן אליך כבוד הצדיק, אתה זה התקווה האחרונה שלי לפני שאני שוקע בדכאון ובמצב נפשי הכי גרוע שאפשר. אני מתחנן אליך לעזרה - מה עלי לעשות? לאן אני ממשיך מכאן? איך אני ממשיך להסתיר את זה מההורים שלי שחושבים שאני עומד להתחתן אתה? אנא ממך תעזר לי!

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תרומה, כ"ה שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל שלום נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שזכית להיות אצל רבנו ז"ל על ראש השנה שאין למעלה מזה, ואמר רבנו ז"ל (תני מוהר"ן סימן ת"ג) מי שזוכה להיות על ראש השנה ראוי לו לשמח מאד מאד, כמו שכתוב (נחמיה ח') "אכלו משמנים ושתו ממתקים כי חדות הוי"ה היא מעזכם" - וזה נאמר על ראש השנה; ולכן אתה צריך רק לשמח שהיית אצל רבנו ז"ל בראש השנה, וידוע מה שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ט) שהצדיק הוא השדכן המשדף כל השדוכים, ובנדאי אם היתה לכם משיכה כל כך חזקה וכו', אתה צריך לבקש ממנו יתברך בכל יום יום שיגמר השדוף בכי טוב וכו', ומה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא פועל, ולכן אל תתיאש בשום פנים ואפן ותמשיך להתפלל, ותראה נסים נגלים שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא.

אני לא מבין את הבחורה, הרי שניכם תיבים וכו', ותמיד יכולים לחזור בתשובה שלמה, כי גדול אדונינו ורב להושיע, ואני חושב שבשביל זה לא צריכים לעזוב את השדוף. יתן הקדוש ברוך הוא בלבב שתחזר אליה, רק אתה מכרח לקחת את עצמך בידיך ולהתחזק ולהיות רק בשמחה עצומה, כי השמחה זה יסוד הכל, וככל שאדם שש ושמח הוא מקרב את ישועתו, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות שמחה חלק ב' סימן א') מי שהוא שמח תמיד על ידי זה הוא מצליח, ואף שאני יודע שזה מאד קשה לך עכשו להיות בשמחה, אבל אתה מכרח להיות בשמחה, ולא להכנס בעצבות ובמרירות ובדכאון, שזה שובר את רוחך לגמרי, ומחדיר בך יאוש ודכאון וכו', שזה לא יביא אותך לשום דבר, אלא להרס וכו'.

ולכן תתחזק מאד מאד בשמחה, ותמשיך להתפלל להקדוש ברוך הוא, וכך אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות שמחה סימן ע') על ידי שמחה תבוא תפלתך בהיכל מלך, ואמר (שם סימן פ"א) תפלה שהיא בשמחה, היא ערכה ומתוקה להשם יתברך; אל תתיאש בשום פנים ואפן, ותראה נסים נגלים שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשו.

**היצר הרע מתגבר עלי ומפיל אותי למעשים רעים. איך  
זוכים לחזר בתשובה שלמה?**

**שאלה:**

**מאת יהודית:** שלום וברכה.

בכל פעם היצר הרע מתגבר עלי מחדש ומפיל אותי למעשים רעים. אני מאד מתביישת במעשים שלי וכועסת על עצמי, אף נופלת שוב ושוב. אני רוצה לחזר בתשובה ולעזב את מעשי. איך עושים את זה? עזר לי בבקשה!

**תשובה:**

בעזרת השם ותברך, יום ראשון לסדר תרומה, כ"ה שבט ה'תשע"ד.

**שלום רב אל יהודית תחיה**

**לנכון קבלתי את מכתבך.**

רבנו ז"ל אמר: הבחירה בידי האדם, ופעם אחת אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ק"י) לאיש אחד ששאל אותו: כיצד הוא הבחירה? השיב לו בפשיטות: שהבחירה היא ביד האדם בפשיטות, אם רוצה - עושה, ואם אינו רוצה - אינו עושה. וכתב מוהר"ן ז"ל: רשמתי זאת, כי הוא נצרך מאד, כי כמה בני אדם נבוכים בזה מאד, מחמת שהם מרגלים במעשיהם ובדרכיהם מנעוריהם מאד, על כן נדמה להם שאין להם בחירה חס ושלום, ואינם יכולים לשנות מעשיהם. אבל באמת אינו כן, כי בודאי יש לכל אדם בחירה תמיד על כל דבר, וקמו שהוא רוצה עושה. והבן הדברים מאד.

ולכן אם תקחי את עצמך בידיך ותקבלי על עצמך לא לחזר לעשות שטיות, אז תזכי לצאת מזה, בודאי צריכים הרבה להתפלל להקדוש ברוך הוא ולדבר אתו ותברך בשפת האם שלך, ולבקש ממנו ותברך שיציל אותך, כי הרגע שנופלים אל תאות נאוף מאד

מאד קשה לצאת משמה, ואת צריכה לדעת שעל הכל הקדוש ברוך הוא מוחל, אבל לא על זנות וכו', ואין על זה תרוץ שמתגבר עלי יצרי וכו', כי הבחירה חפשית, אם רוצים - עושים, ואם לא רוצים - לא עושים.

ולכן את מכרחת לחזור בתשובה שלמה, כי אחרת, אני מכרח להגיד לך שחכמינו הקדושים אמרו (בראשית רבה פרשה כ"ו סימן ה') על הכל הקדוש ברוך הוא מאריך אפו חוץ מן הזנות. ואמרו (במדבר רבה פרשה ט' סימן ז') אמר הקדוש ברוך הוא: על הכל אני כובש, ועל הזמה אני כועס; ואמרו (תנחומא בראשית) על הכל הקדוש ברוך הוא מותה, חוץ מן הזמה והזנות; ולכן דעי לך שמרה תהיה לך באחרונה אם לא תחזרי בתשובה תכף ומיד, אשה חושבת שהכל הפקר ולית דין ולית דין וכו', ופתאום היא מקבלת את המכה בצורה כזו שהיא לא חלמה, ולכן ראי לחזור בתשובה שלמה ולברח מהזבל והלכלוך הזה, לפני שכבר לא תוכלי לחזור.

ודעי לך שאצלו יתברך מאד מאד חשוכה תשובה עם לב אמת ולב נכון, ואמרו חכמינו הקדושים (ברכות ל"ד) במקום שבעלי תשובה עומדים, שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד. ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא רב כהנא) גדול כחה של תשובה, שכיון שאדם מהרהר בלבו לעשות תשובה, מיד היא עולה לא עד עשרה ימים ולא עד עשרים ולא עד מאה, אלא עד מהלך חמש מאות שנים. ולא עד רקיע ראשון ושני, אלא שהיא עומדת לפני כסא הכבוד. והסמ"ך-מ"ם מאד מאד מפתח מבין אדם שחוזר בתשובה, כי כיון שאדם בא אל הקדוש ברוך הוא אפלו שהוא עשה עד עכשו מה שעשה, ומתודה ומתחרט על כל מה שעשה - הקדוש ברוך הוא כבר מקבלו.

ואמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה כ' סימן י"ג) בלעם היה רשע ערום וידע שאין עומד בפני הפרענות אלא תשובה, שכל מי שחוטא ואומר חטאתי, אין רשות למלאך ליגע בו. בשביל זה הוא מסית את כל אדם "מה לך לחזור בתשובה? ומה לך להתודות?"

כי הוא יודע שמי שחזר בתשובה ומתודה להקדוש ברוך הוא, אין רשות למלאך המות לגע בו. ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא נח) אין מכה בעולם שאין לה רפואה, רפואתו של יצר הרע - תשובה.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך שתזכי לחזור באמת בתשובה שלמה, ושב ורפא לך, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשז.

**אין לנו כסף כדי לערוך לבנינו בר-מצוה. האם כדאי לקחת הלוואה לשם כך?**

**שאלה:**

**מאת חיים:** לכבוד הרב שליט"א, שלום רב.  
בעוד כמה ימים יחגג בנינו בר-מצוה. כרגע אני ואשתי לא עובדים, ואין לנו קרובים שיכולים לעזר לנו בהוצאות ארוע הבר-מצוה. האם כדאי לקחת הלוואה חוץ בנקאית עבור הוצאות הארוע?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תרומה, כ"ו שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל חיים נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

עליך לדעת כי סעודת בר מצוה זה דבר גדול מאד מאד, ומוכא בזהר (זהר חדש בראשית) שרבי שמעון בן יוחאי עשה סעודה גדולה ביום שנעשה בנו רבי אלעזר בר מצוה, ואמר שבו ביום נכנסת ביילד

נשמה קדושה וכו', והיה מאד מאד שמח, ודרש דרוש על הפסוק (תהלים צ"ה) "היום אם בקלו תשמעו", ושמח עם כל התלמידים.

וכן רבי פנחס בן יאיר, חמיו של רבי שמעון בן יוחאי, שהוא היה הסבא של רבי אלעזר, דרש על הפסוק (שיר השירים ג' י"א) "צאנה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו וביום שמחת לבו", מאי חתנתו? ביומא דכשרן למעבד פיקודי אורייתא דהוא חדוותא דצדיקיא [ביום שיכולים כבר לקיים את מצוות התורה שזו השמחה של הצדיקים], ואימתי כשרן? [ומתי זה הזמן?], אמר רבי יצחק: מתליסר שנין ולעילא דההוא יומא חובתא על צדיקיא למעבד חדוותא דלבא כיומא דסליק לחפה וכו', עין שם. [מגיל שלש עשרה ולמעלה, שאז הוא כבר חוב על הצדיקים לקיים את המצוות, ואז היא שמחה גדולה כמו החתן שנכנס לחפה], ומוכא במגן אברהם (סימן רכ"ה סעיף קטן ד') שמצוה על האדם לעשות סעודה ביום שנעשה בנו בר מצוה פיום שנכנס לחפה, ומשמע דהינו ביום שנכנס לשנת י"ד, עין שם.

וכן מוכא בספר "בן איש חי" (שנה ראשונה פרשת ראה הלכה י"ז) וישתדל לעשות סעודה לאוהבים ורעים ויזמין בה תלמידי חכמים, וירבה בסעודה ושמחה כיד השם הטובה עליו, שמסעודה זו יהיה סנגוריא על ישראל שיאמרו מליצי ישר לפני הקדוש ברוך הוא - רבונו של עולם! ראה בניך כמה הם שמחים על אשר נכנסים בעל מצוותיך וכו', עין שם. וכן מוכא בספר "ים של שלמה" (כבא קמא פרק ד' סימן ל"ז) וסעודת בר מצוה שעושים האשכנזים לכאורה אין לה סעודת מצוה גדולה מזו, ושמה יוכיח עליה, ועושים שמחה, ונותנים למקום שבח והודיה שזכה הנער להיות בר מצוה, וגדול המצוה ועושה, והאב זכה עד עתה להכניסו בבית התורה בכללה וכו', עין שם.

הרי שלף לפניה, שיש ענין גדול לעשות סעודת בר מצוה לבנו שנכנס לבר מצוה, וזה דבר גדול מאד מאד, עם כל זאת הייתי מיעץ

לך היות ששעתא דחיקא לך, וקשה לך לעשות דבר גדול מאד, אז תעשה סעודת בר מצוה רק למשפחה, וכן לחברים של הבן, ואם תוכל להזמין גם כמה משכניך וידידיך, והקדוש ברוך הוא ימלא את חסרונה, ויהיה לך שפע, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.  
המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשח.

**האם מתר לקלח את שתי בנותינו הקטנות יחד?**

**שאלה:**

**מאת משה:** שלום וברכה אל כבוד קדשת מרן מוהרא"ש שליט"א, ותודה רבה על ה'שו"ת ברסלב' - זה ממש מחיה אותי.

יש לנו שתי בנות קטנות - אחת בת שנתיים וחצי והשניה בת שנה. האם יש בעיה לקלח אותן יחד? תודה רבה.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תרומה, כ"ו שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בודאי צניעות זה דבר גדול מאד, אבל לא צריכים להגזים וכו', ובכל דבר צריכים להשתמש גם עם השכל, ובגלל שהן עדין קטנטנות והן אחיות, אזי אין בעיה.

על הצניעות צריכים מאד להקפיד כשגדלים, ובדרך כלל חנוך מתחיל מגיל שש ושבע, שאז צריכים לשמר עליהן, ולחנך אותן בדרך הצניעות.



הלוואי שהבנות הגדולות ישמרו ללכת מאד מאד בצניעות שזה דבר גדול מאד מאד, ומקדש שם שמים, ומשרה את השכינה בעולם, וחכמינו הקדושים אמרו (מגלה י"ג:) בשכר צניעות שהיתה בה ברחל, זכתה ויצא ממנה שאול, ובשכר צניעות שהיה בו בשאול, זכה ויצא ממנו אסתר; והיא הצילה את כלל ישראל מהפליון שנגזר עליהם, רואים מזה שבת אחת שמתנהגת בצניעות היא יכולה להציל את כלל נשמות ישראל, ולכן תמיד בת ישראל צריכה לחשב אולי היא הבת ישראל הזאת, שבזכותה ובזכות הצניעות שלה נזכה להגאל גאלת עולם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשט.

**האם צריכים לדבר עם הילדים מענין יום הפיתה?**

**שאלה:**

**מאת ש"י:** שלום לכבוד מוה"רא"ש. אני מאחל לכם ולרבנית רפואה שלמה, ויהי רצון שתמשיך לחזק אותנו תמיד, ואנו מצדנו נגרים לך רק נחת.

האם צריכים לדבר עם ילדים קטנים מענין יום הפיתה? ואם כן, מה לומר ומה לא? ואם לא, איך מתמודדים עם שאלות שעולות להם בענין? תודה רבה.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תרימה, כ"ו שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל שי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשואת חן לך על התפלות שאתה מתפלל על רפואתי ובריאותי,

יעזר הקדוש ברוך הוא שיתקבלו תפלותיך לרחמים ולרצון לפני אדון כל.

העקר להכניס בבית רק שמחה, כי בבית שיש שמה אוירה של שמחה, שם השכינה נמצאת, וכך אמרו חכמינו הקדושים (שבת ל: ) אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה; ואצלו יתברך שורה רק השמחה, כמו שכתוב (דברי הימים א' ט"ז כ"ז) "הוד והדר לפניו עז וחדוה במקומו", ובמקום שהשכינה נמצאת שם הברכה מצויה, ולכן בבית לא צריכים לדבר מיום המיתה, ומכל שכן לא עם הילדים, רק לדבר אתם משבח בר ישראל שזוכה לקיים את מצוותיו יתברך, ואיך שהוא גורם נחת רוח להקדוש ברוך הוא, כי אי אפשר לתאר ולשער את הזכות של בר ישראל שזוכה לצית את הקדוש ברוך הוא ולקיים את מצוותיו יתברך, וכן לדבר אתם הרבה מאמונה וספורי צדיקים, שזה דבר גדול מאד מאד, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רמ"ח) דע, שספורי מעשיות מצדיקים, הוא דבר גדול מאד, כי על ידי ספורים מצדיקים נתעורר ונתלהב הלב בהתעוררות גדול להשם יתברך בחשק נמרץ מאד, כי הרשימו שעשה אותו הצדיק שמספרין ממנו, על ידי עבודתו את השם יתברך, זאת הרשימו נתעוררת בעת שמספרין מהצדיק, והיא מעוררת להשם יתברך בהתעוררות גדולה.

ולכן מה טוב ומה נעים להיות רגיל ולספר ספורים לילדים, שזה מושך את הלב אליו יתברך. והרב הקדוש מצאנו זכותו יגן עלינו בעל "דברי חיים" שאל פעם את המלמדים של בניו האם הם לומדים אתם מוסר, והשיבו: כן! וכששאל אותם: איזה ספרי מוסר? ענו ואמרו: "חובת הלבבות". ענה ואמר להם: "לא לזה התכונתי, אלא תספרו להם ספורי צדיקים מהרבי רבי אלימלך מליזענסק זכותו יגן עלינו ומהרבי רבי זושא מאניפאלי זכותו יגן עלינו". רואים מזה את גדל הכח של ספורי צדיקים, שמושכים את הלב של הילדים לחקות אותם, וכן צריכים ללמד אותם דרך ארץ, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות בנים סימן ס"ד) צריך ללמד את התינוק דרך ארץ מעוררי; כי

אצל רבנו ז"ל הִיָּה הַעֲקָר דְּרַךְ אֲרָץ, וְאָמַר: אִם קִיְסָרִין וּמְלָכִים הִיוּ יוֹדְעִים אֵיךְ שָׁאֲנִי מְלַמֵּד אֶת אֲנָשֵׁי דְרַךְ אֲרָץ, הִיוּ שׁוֹלְחִים אֶת יְלָדֵיהֶם אֵלַי לְלַמֵּד פֶּרֶק בְּדְרַךְ אֲרָץ. וְצָרִיכִים לְשָׁמֵר מְאֹד לֹא לְהוֹצִיא אֶת כָּל הָעֲצָבִים שְׁלוֹ עַל הַיְלָדִים, כִּי כִּף אָמַר רַבְנּוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת בְּנִים סִימָן ק"ז) הַבְּנִים שׁוֹטִים כְּשֶׁאֲבִיָּהֶם כְּעֶסֶן; כִּי כְּשֶׁהֶאֱבָא כְּעֶסֶן וְהִבֵּן שׁוֹאֵל אוֹתוֹ מִשֶּׁהוּ וְכוּ', וְהֶאֱבָא צוֹרַח וְצוֹעֵק עָלָיו כְּמִטְרָף וְכוּ', אֲזִי הִבֵּן נִשְׁאָר שׁוֹטָה וְכוּ'. אֲבָא צָרִיךְ לְהוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ אֶל יְלָדָיו, וּלְסַפֵּר לָהֶם סִפּוּרֵי צְדִיקִים, וְכֵן לְהַתְעַנֵּן בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם, שְׂזָה מֵעֵקֶר הַחֲנוּף, וְכֵן לְדַבֵּר אִתָּם כְּמוֹ שְׂמֻדְבָּרִים עִם מְבַגְרִים וְכוּ', וְעַל יְדֵי זֶה בּוֹנִים לָהֶם אֶת הַבְּטָחוֹן הָעֲצָמִי.

יֵעוֹר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂתַהֲיָה לָךְ רַב נַחַת דְּקַדְשָׁה מִיְלָדֶיךָ, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת מִשְׂמַחֹת.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תשי.

### **אֲנַחְנוּ עוֹבְרִים בְּבֵית הַרְבֵּה בְּעִיּוֹת, וְכָל הַיְלָדִים שְׁלֵי סוֹבְלִים מְבַעִיּוֹת נִפְשִׁיּוֹת**

#### **שְׁאֵלָה:**

**מֵאת רותי:** לְכַבּוֹד קְדֻשַׁת מוֹהֲרֵא"ש שְׁלִיט"א, שְׁלוֹם רַב. זוּ הַפַּעַם הִרְאִישׁוֹנָה שְׁאֲנִי פּוֹנָה אֵלַיךְ, וְאֲנִי מְאֹד מְבַקֶּשֶׁת שְׂתַעֲזֵר לִי כִּי יֵשׁ לִי בְּעִיָּה קְטָה: אֲנִי אֲמַא לְשַׁבְּעָה יְלָדִים בְּרוּךְ הַשֵּׁם, שְׁשָׂה בְּנִים וּבַת אַחַת, וְאֲנִי הִיְחִידָה מְכַל בְּנֵי הַבֵּית שְׂשׁוּמְרַת שְׁבַת.

אֲנַחְנוּ עוֹבְרִים הַמוֹן בְּעִיּוֹת - כָּל רֶכֶב שְׂאֲנַחְנוּ קוֹנִים תְּמִיד מִתְקַלְקֵל, אֲנַחְנוּ לֹא מְצַלִּיחִים לְמִצָּא עֲבוֹדָה מְסֻדְרֶת, וּבּוֹנוֹסָף, לְכָל הַבְּנִים שְׁלֵי יֵשׁ בְּעִיּוֹת נִפְשִׁיּוֹת וְהֵם סִפְרוּ לִי שְׁהֵם שׁוֹמְעִים

קולות מוזרים. לדעתי יש לנו מזיקים בבית, ואני מאד מדאגת ולא יודעת מה לעשות. אשמח לתשובה ותודה רבה.

**תשובה:**

בעזרת השם ותברך, יום שני לסדר תרומה, כ"ו שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל רותי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

הדבר הראשון - אתם צריכים לבדק את מזוזות ביתכם, כי כשיש מזוזות כשרות בבית אין מה לפחד כלל, כי כף מובא בתקוני זהר (תקוני י') על הפסוק (דברים ו' ט') "וכתבתם על מזוזות ביתך", מזוזות - כתיב זו מות [הינו תבת "מזוזות" היא שתי מלים - זו מות, כי בבית שיש מזוזה שמה לא יקרה מות, ולכן צריכים להזהר מאד מאד לבדק את המזוזות של הבית], ולכן אשרי האדם שבודק את המזוזות שלו, ובפרט בעתים הללו ששורים דינים וכו' אזי צריכים לשמור מאד מאד שיהיו לו מזוזות כשרות, ואסור להקל בזה, כי המקל בזה מקל בחייו, ותכף ומיד כשאין על פתח הבית מזוזות כשרות, צריכים לחשש שלא יקרה חס ושלום משהו, וכך מובא (זהר חדש רות) בפתח המצוי מזוזה אין מזיק ואין שטן ואין פגע רע מתקרב אליו.

הדבר השני - צריכים להכניס בבית אוירה של שמחה, כי במקום שיש שמחה יש שמה הצלחה, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות שמחה חלק ב' סימן א') מי שהוא שמח תמיד על ידי זה הוא מצליח, וכנראה הכנסתם בילדים לחץ ודחק ופחד בזה וכו', שמשם נובעות כל הבעיות הנפשיות, כי בבית שהולכים עם יד חזקה עם הילדים, כגון שמחמירים עליהם יותר מדי וכו', או נותנים להם מכות וכו', על ידי זה הם גדלים מערערים בנפשם וכו'. ילדים, כשהם קטנים, צריכים לתת להם להתפרק מה שיותר וכו' וכו', כדי שיוציאו את מרץ הנעורים שלהם וכו', ואם מגבילים אותם, אזי הם נשארים בעלי מומין בנפשם וכו'. כל דבר צריך להיות לענין וכו' וצריכים לתת

לילדים גם את החפש שלהם, ולא להגביל אותם בשום פנים ואפן, וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן נ"ט) מסגל יותר לבנים - להיות רחוק מהם, לבלי להיות דבוק בהם לשעשע בהם בכל פעם, רק לבלי להסתכל עליהם כלל; וכך הם קונים לעצמם את הבטחון העצמי, אבל הרגע שמגבילים אותם וכו', אזי מתחילים לסבל נפשית וכו'.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתהיה רפואה שלמה לכל הילדים, ואת התחילי לשמח מאד מאד, והקדוש ברוך הוא יעזר לך שבזכות השמחה שתשמחי את עצמך, תהיה לך רפואה שלמה, רפואת הנפש ורפואת הגוף גם יחד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשיא.

**אבא שלי נפטר השנה. האם מתר לתת את התפלין שלו לנכדו שחוגג בר-מצוה?**

**שאלה:**

**מאת יעל:** לכבוד הצדיק היקר.

אבא שלי נפטר השנה. האם מתר לתת את התפלין שלו לנכדו שחוגג בר-מצוה? בברכת רפואה שלמה.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תרומה, כ"ו שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל יעל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

בודאי זה דבר גדול מאד לתת את התפלין של האבא שנפטר

לְנֶכֶד שְׁלוֹ, אֲבָל כְּמוֹכֵן צְרִיכִים קִדְּם לְבַדֵּק אֶת זֶה אֲצֵל סוֹפֵר יִרְאֵה שְׁמַיִם, וְלַחְדוֹשׁ אוֹתָן וְכוּ'.

וְאֵת צְרִיכָה מְאֹד מְאֹד לְשִׂמְחָה שֶׁהַנֶּכֶד יֵלֵךְ עִם הַתְּפִלִּין, וּמִצְוַת תְּפִלִּין יִקְרָה מְאֹד מְאֹד בְּעֵינָיו יִתְבָּרֵךְ, עַד כַּדֵּי כִּךָ שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִנְחוֹת מ"ה) כָּל הַמְּנִיחַ תְּפִלִּין - מֵאַרְיֵה יָמִים, וְאֲמָרוּ (פְּסִיקְתָּא זוֹטְרָתָא שְׁמוֹת) כָּל הַמְּנִיחַ תְּפִלִּין - כְּאֵלוֹ קָרָא בַתּוֹרָה, וְאֲמָרוּ (יִלְקוּט שְׁמוֹת רַמְזוֹ רַכ"ב) אֲמָרוּ יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַמָּקוֹם: אָנוּ רוֹצִים לִיגַע בַּתּוֹרָה יוֹמָם וְלַיְלָה אֲבָל אֵין לָנוּ פְּנָאֵי, אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: קִיָּמוּ מִצְוַת תְּפִלִּין, וּמַעֲלָה אֲנִי עֲלֵיכֶם כְּאֵלוֹ אַתֶּם יֹגְעִים יוֹמָם וְלַיְלָה; וְאִם הָיָה אָדָם יוֹדֵעַ אֶת מַעֲלַת הַזּוֹכֵה לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין שֶׁל יָד וְתְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ, הָיָה נִזְהָר בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, וְהַמְּצוּה הַזֶּה מִמְּשִׁיכָה לְאָדָם חַיִּים וְדַבְּקוֹת בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִנְחוֹת מ"ג): כָּל שֵׁישׁ לוֹ תְּפִלִּין בְּרֵאשׁוֹ וְתְּפִלִּין בְּזוֹרְעוֹ - הַכֹּל בְּחֻזּוֹק שְׁלֵא יִחְטָא; כִּי כְּשֶׁאָדָם שָׁשׁ וְשִׂמְחָה עִם מִצְוַת תְּפִלִּין שֶׁהֵנִיחַ הַיּוֹם, הַשְּׂמִיחָה שֶׁל הַמְּצוּה לֹא תִתֵּן לוֹ לַחְטָא, וְלִכֵּן אֲשַׁרֵּי מִי שֶׁנִּזְהָר מְאֹד מְאֹד בְּמִצְוַת תְּפִלִּין, וְיִתְבָּרֵךְ מִפִּי אֵל עֲלֵיוֹן.

הַמְּאֵחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשְּׁמַיִם...

## ג' תשיב.

**הַתְּלוּנְנָתִי בְּמִשְׁטָרָה עַל בְּחוֹר אֵלִים שֶׁתִּקַּף אוֹתִי פִּיזִית,  
וּמֵאֵז אֲנִי חוֹשֶׁשֶׁת לְשִׁלּוֹם מִשְׁפַּחְתִּי**

**שְׂאֵלָה:**

**מַאת וְרַד:** לְכַבּוֹד הַצְּדִיק הַגָּדוֹל.

לְפָנֵי שְׁבוּעִים אֲנִי וּמוֹסְפֵר חֲבָרִים וְחֲבָרוֹת יִצְאָנוּ לְבִלּוֹת, וּבְחוֹר שֶׁפָּגַשְׁנוּ בִּיצִיאָה מִהַבְּלוֹי תִּקַּף אוֹתָנוּ. בְּנִסְיוֹן לְהַרְגִיעַ אֶת הַבְּחוֹר הַתּוֹקֵף, הוּא חֲתַף אוֹתִי בְּפָנִים עִם סִכִּין וְאִים עַל אַחֵי הַקְּטָן.

הגשנו תלונה במשטרה, אך מאז לבי אינו שקט שמא הבחור ינסה לחזור ולנקום בנו. כי התלוננו עליו, ואין לי רגע מנוחה מחשש לשלומם של בני משפחתי. יש לציין שזה בחור אלים ומפחיד שמכר למשטרה, ולכן אני מרגישה חסרת אונים ומבקשת את עצתך תודה מראש לכבודו, בריאות איתנה ואריכות ימים.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תרומה, כ"ו שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל ורד תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

טוב מאוד עשית שפתחת תיק במשטרה, ואת צריכה לעמד בתקף שהוא יענש, ואל תפחדי כלל, כי אלו האלימים צריכים להיות תחת סורג וברית וכו', ואם את צריכה עורך דין תקחי גם עורך דין, העקר לא לפחד כי גדול אדונינו ורב להושיע, והקדוש ברוך הוא יעזר לכם שתהיו שמורים מכל רע.

אי אפשר לתאר ולשער את גדל הזכות של הזוכה לשמר שבת, כי אז השבת שומרת עליו, וכל השפע בא לאדם בזכות שמירת שבת, וזו המתנה הכי יפה שנתן לנו הקדוש ברוך הוא, שיום אחד בשבוע ננוח ונתענג במאכל ובמשטה ונשבח את הבורא יתברך שמו, כמאמרם ז"ל (שיר השירים רבה פרשה ו' סימן ד') על הפסוק (יחזקאל כ') "ואת שבתותי קדשו" - במה את מקדשו? קדשהו במאכל ובמשטה ובכסות נקייה, דכתיב (שמות ל"א) "כי אות היא ביני וביניכם לדעת כי אני הוי"ה וגו', אני השם נאמן לשלם שכר טוב לכם; ולכן תשתדלו מאד לשמר שבת, ואז השבת תשמר עליכם, ונשמע ונתבשר תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשיג.

**אני עורכת דין במקצועי. האם לפתח משרד פרטי או להמשיך לעבד כשכירה?**

**שאלה:**

**מאת מורן:** שלום רב. לאחרונה פטרתי מעבודתי כעוזרת משפטית לאחר חמש וחצי שנים. אני עורכת דין במקצועי, ואני שוקלת מה לעשות בהמשך: האם לפתח משרד פרטי או להמשיך לעבד כשכירה?

שאלה נוספת: יש לי ברוך השם שלשה ילדים. ההריון השלישי היה קשה, הייתי בשמירה ורב הזמן מאשפוזת בבית חולים. ילדתי את בתי בתחלת חודש שביעי, וברוך השם היא מרגישה טוב. האם אתם ממליצים לי להכנס להריון שוב או להמתין?

אודה להקבלת תשובת הצדיק. רב תודות, מורן.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תרומה, כ"ו שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל מורן תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתי את צריכה לפתח משרד פרטי, ותתחזקי בכטחון עצמי ותצליחי בגדול. אל תכנסי בלחץ כי תהלה לאל יש לך כבר את הנסיון וכו', ואת עובדת בתחום הזה כבר למעלה מחמש שנים וכו', ואני בטוח שאת שולטת במקצוע טוב מאד, ולכן הגיע הזמן שתפתחי משרד פרטי אפלו עם עוד שתפים, ותצליחי בגדול.

אם עברת כל כך הרבה סכנות בהריון השלישי, אזי את צריכה עדין לשמר על עצמך ולחכות וכו' וכו', כי פקוח נפש דוחה את הכל. את צריכה לשמר על הבריאות שלך, ואל תשכחי שהיית בסכנה



גְּדוּלָה מְאֹד, וּתְהִלָּה לְאֵל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַחֲזִיר לָךְ אֶת הַבְּרִיאוֹת,  
וְלִכְּנָן תִּשְׁמְרֵי עַל עֲצֻמְךָ מְאֹד מְאֹד, וְאֶת צְרִיכָה תְּמִיד לְזַכֵּר שְׂאֵת בָּאָה  
קָדָם וְכוּ', כִּי הִיָּה לָךְ גַּם שְׁעֵבֶרֶת אֶת זֶה, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים  
(פְּסָחִים ג'): דְּלֹאוּ כָּל יוֹמָא מִתְּרַחֵישׁ נִיסָא; לֹא בְּכָל יוֹם יֵשׁ גַּם, וְלִכְּנָן אֶת  
צְרִיכָה עֲכָשׁוּ לְחִכּוֹת, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר לָךְ לְגַדֵּל אֶת הַיְלָדִים  
בְּקִלּוֹת, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרֹת מְשֻׁמְחוֹת תְּמִיד.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תשי"ד.

**עוֹלוֹת בְּדַעְתִּי מִחֲשָׁבוֹת שֶׁל כְּפִירָה וְקִשְׁיוֹת עַל צְדִיקִים.  
אֵיךְ מְסַלְקִים אוֹתָן?**

**שְׁאֵלָה:**

**מֵאֵת בְּנֵימִין:** שְׁלוֹם לְכָבוֹד הָרַב הַגָּדוֹל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׁלֹמֹה  
שִׁיק שְׁלִיט"א. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יֵאָרֵךְ יְמֵיכֶם בְּטוֹב וּשְׁנוֹתֵיכֶם  
בְּנִיעֻמִּים יַחַד עִם כָּלל יִשְׂרָאֵל.  
לְפָעַמִּים נִכְנָסוֹת בִּי מִחֲשָׁבוֹת אֲסוּרוֹת שֶׁל כְּפִירָה וּמִינּוֹת,  
וְלִצְעָרֵי יֵשׁ לִי מִחֲשָׁבוֹת לֹא טוֹבוֹת גַּם עַל תְּלִמִיד חָכָם גָּדוֹל  
מְאֹד שְׂאֲנִי הוֹלֵךְ לְשַׁעֲרָיו. זֶה מְאֹד מְצַעֵר אוֹתִי וּמַעֲצִבֵן אוֹתִי  
שְׂאֲנִי לֹא יָכוֹל לְהַסִּיר וּלְסַלֵּק אוֹתָן לְגַמְרִי. מֵה כְּבוֹד הָרַב מְצִיעַ  
לִי לַעֲשׂוֹת?

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר תְּרוּמָה, כ"ו שְׁבָט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה אֶל בְּנֵימִין נְרוּ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּדַרְךָ כָּלל נִכְנָסוֹת בְּאֲדָם מִחֲשָׁבוֹת שֶׁל כְּפִירוֹת וְאִפִּיקוֹרְסוֹת

כשפגם בבְּרִית, ובפָּרַט בחטא המגנה של הוצאת זרע לבטלה, שהחטא הזה מטמטם את הדעת לגמרי, ומעקם את הלב, ומכניס בו קשיות וספקות עליו יתברך ועל תלמידי חכמים אמתיים העוסקים בתורה בקביעות, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן ל"א) אמונה וברית תלויים זה בזה, כמו שכתוב (תהלים פ"ט) "ובריתי נאמנת", כי מי שפוגם בבְּרִית נפגמת האמונה שלו, ולכן לא בחנם שיש לך קשיות וספקות על הקדוש ברוך הוא, וכן על הצדיקים, וכך אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן נ"ב) מה שקשה קשיות על הצדיקים, זהו מכרח להיות, כי הצדיקים מתדמים ליוצרים, וכמו שקשה קשיות על השם יתברך, כמו כן בהכרח שיהיה קשה קשיות על הצדיק, כי הוא מתדמה אליו יתברך. ובענין הקשיות שקשה על השם יתברך, מרגלא בפומיה רבנו ז"ל לומר: אדרבא, כך ראוי להיות דיקא, שיהיו קשיות על השם יתברך, וכך נאה ויפה לו יתברך לפי גדלותו ורוממותו. כי מעצם גדלותו ורוממותו, שהוא מרום מאד מדעתנו, על כן בודאי אי אפשר שנבין ונשיג בשכלנו הנהגתו יתברך, ועל כן בהכרח שיהיו עליו יתברך קשיות, כי כך נאה ויפה להבורא יתברך, שיהיה מרום ונשא מדעתנו, שעל ידי זה קשה קשיות, ואם היה הנהגתו כפי חיוב דעתנו, אם כן, היה חס ושלום דעתו כדעתנו.

לדעתי, תאמר בכל יום את התפלה הזו וזה יועיל לך לצאת מהמחשבות המטרידות אותך בכפירות ואפיקורסות:

יהי רצון מלפניך אדני אלהי ואלהי אבותי שתחוס ותרחם עלי שלא יהיו לי שום קשיות וספקות על גדולי מבחרי צדיקיך הנכבלים בך לגמרי, כי אתה יודע את גדל חטאי ועוונותי ופשעי המרבים, שחטאתי ועויתי ופשעתי נגדך ימים ושנים בכל מיני עברות וחטאים מגנים, ובפָּרַט בפגמי הברית, שעל ידי זה נעקר מחי לגמרי ונתעקם לְבָבִי, ונתמלא עקמומיות וקשיות עליה, ומזה בא שיש לי בכל פעם קשיות וספקות על גדולי מבחרי צדיקיך הקדושים ששלחת לזה העולם לגלות ולפרסם את אמתת מציאותו יתברך. ולכן חוס וחמל עלי שאזכה לחזר

בתשובה שלמה, ולדעת את האמת שאין לי דעת בכלל, "כי בער אנכי מאיש ולא בינת אדם לי", ואיך מלאו לבי ודעתי להקשות קשיות עליך ועל צדיקיך האמתיים הדבוקים לגמרי בך, אין זה אלא מפני רע מעללי ועוונותי המרבים.

ולכן אבקש אותך אבי שבשמים שאזכה לחזר בתשובה שלמה לפניך, ולא אעשה יותר הרע בעיניך, ותמחל ותסלח לי על כל מה שחטאתי עויתי ופשעתי נגדך עד היום הזה, ואזכה מעתה לאמונה ברוחה ומזככת בך, שאתה נמצא ואין בלעדיך נמצא, ואזכה לאמונת חכמים - להאמין בדבריהם, ולידע שמעשיהם אינם פשוט, ואף שעולה על לבבי תמיד קשיות וספקות על מעשיהם ומדוניהם, זכני לדעת שמחי פגום לגמרי, ולכן עולים על לבי תמיד קשיות וספקות על מעשיהם והנהגותיהם, מאחר שאני פגום לגמרי, ולכן אבקש אותך שאזכה מעכשו לחזר בתשובה שלמה על פגם אמונת חכמים, ועל ידי זה אזכה להגיע לאמונה ברוחה ומזככת בך, עד שאזכה להפיל בך לגמרי מעתה ועד עולם, אמן סלה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשטו.

**מובא בספר המדות: "על ידי התבודדות ומפנה לבו  
לבטלה בא לכעס". מה הכוונה?**

**שאלה:**

**מאת יצחק: לכבוד קדשת מוה"ר"ש שליט"א.**

ברוך השם אני זוכה ללמוד בקביעות בספר המדות, וראיתי שבאות 'התבודדות' כתוב כן: "על ידי התבודדות ומפנה לבו לבטלה בא לכעס". מה הכוונה שעל ידי התבודדות באים לכעס? אשמח אם תסבירו לי את הענין.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תרומה, כ"ו שבט ה'תשע"ד.  
 שלום וברכה אל יצחק נרו יאיר  
 לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות התבודדות סימן ב') על ידי התבודדות ומפנה לבו לבטלה בא לכעס; הכוונה פה היא כשאדם אינו מתחבר עם אנשים, יושב לבד ומדמין כל מיני דמיונות וכו', ומפנה את לבו לבטלה, הינו שאינו עוסק בשום דבר וכו' - דבר זה מביא אותו לידי כעס ורציחה, וצריכים מאד מאד לשמר לא לבטל את הזמן היקר, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (כתובות נ"ט) הבטילה מביאה לידי שעמום (שגעון) ולידי זמה, ואמרו (אבות דרבי נתן פרק י"א) אין אדם מת אלא מתוך הבטילה.

וכך אמר הנביא (ירמיה ט"ו) "בדד ישבתי כי זעם מלאתני", הינו כשאדם יושב לבד ומבודד את עצמו מבני אדם, על ידי זה "זעם מלאתני" - נתמלא בכעס. אדם צריך להיות תמיד מערב בין הבריות, ואמרו חכמינו הקדושים (תענית כ"ג.) או חברותא או מיתותא, והתבודדות הזו שרבנו ז"ל מדבר מזה פה, זה סובב על אחד שמבודד מבני אדם ויושב לבד ומדמין דמיונות וכו', זה מכניס אותו בכעס גדול מאד, והוא פשוט משתגע משעמום.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשטז.

**אני רוצה להתחתן עם בת-זוגי, אך אין לי עבודה מסדרת. מה עלי לעשות?**

**שאלה:**

**מאת דוד:** שלום וברכה לכבוד הרב. אני בן שלשים ושלש, עובד מעט, אך לא מצליח למצא עבודה מסדרת עם תלוש קבוע. אני רוצה להתחתן עם בת הזוג שלי, אפילו ברבנות, אך יש לי מעט חובות ובעיות שנים. מה עלי לעשות כדי שאוכל לזכות לפרנסה בשפע ולהתחתן כבר? תודה רבה לכבוד הרב.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תרומה, כ"ו שבט ה'תשע"ד.

**שלום וברכה אל דוד נרו יאיר**

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך הרבה לבקש את הקדוש ברוך הוא שיתן לך דעת ושכל, כי סוף כל סוף הגעת כבר לגיל שלשים ושלש, ולמה אתה מחכה, שילבין ראשך? אף אחד בזה העולם לא בטוח עם הפרנסה שלו וכו', וצריכים להתחתן מפני שהקדוש ברוך הוא צוה להתחתן, וזו המצוה הראשונה, ולכן ראה להזדרז להתחתן מה שיותר מהר, ואל תחכה בשום פנים ואפן, ורבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"ט) שהכסף בא בזכות האשה, ולכן בזה שתתחתן הקדוש ברוך הוא כבר יזמין לך פרנסה בשפע ולא תצטרך לדאג.

העקר ראה לקיים את מצוותיו יתברך, ותחזור בתשובה שלמה אליו יתברך, ואז לא יחסר לך שום דבר, ותהיה הכי מאשר בחייה.

**המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...**

## ג' תשיז.

**אני נשוי בפעם הרביעית, וכנראה שגם הפעם אאלץ להתגרש. מדוע נגזר עלי לסבל כל כך הרבה?**

**שאלה:**

**מאת דוד:** שלום לכבוד הצדיק, ותודה על הזמן היקר שאתה מקדיש לנו.

לצערי הרב, אין לי הצלחה בחיים, והתגרשתי כבר שלש פעמים. מאשתי הראשונה יש לי בן אחד, מאשתי השנייה יש לי שתי בנות, ומאשתי השלישית יש לי עוד בן אחד. כעת אני נשוי בפעם הרביעית, ויש לנו ארבעה ילדים משתפים, אף לצערי הרב אני רואה שגם עם האשה הזו יש לי בעיות קשות ואנחנו לא מסתדרים, וכנראה שנאלץ להתגרש.

אמת, אני יודע שאני עקשן, ושיש לי בעיה שתמיד אני מכרח להיות הצודק, אבל אני לא יודע מה חטאתי כל כך שנגזר עלי לפל בפח ארבע פעמים - ולעבר מסכת יסורים של גרושין כמו שעברתי.

אודה מאד לכבוד הרב אם יתיחס למכתבי, ויגלה לי מה התקון שלי, ומדוע אני סובל כל כך?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תרומה, כ"ו שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דוד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, כל הספור שלך אם זה לא מצחיק וכזו, זה מאד מאד כואב, ומה אתה רוצה שאני יגיד לך? ארבע נשים הם לא בסדר? ואתה כן בסדר?

לדעתי אתה מזכיר לי את הספור עם הצבי שהיו לו קרנים

מפצלות והוא רץ לו ביער והסתבך עם קרניו בין ענפי האילן, ולא היה יכול יותר לזוז, והתחיל לבעט באילן. ועבר השועל הפקח ושאל את הצבי: "מה אתה עושה?", ענה לו הצבי: "אתה לא רואה שהקרנים שלי הסתבכו באילן, ואני לא יכול יותר לרוץ?!" שוב שואל אותו השועל הפקח: "אזי מדוע אתה בועט באילן?" ענה ואמר לו הצבי: "אני יעקר עם רגלי את כל האילנות של היער וכך אני אוכל לרוץ לאן שאני רוצה". ענה לו השועל הפקח: "הוי טפש כמוך, אם תחיה כל ימי חייך לא תוכל לעקר אפילו אילן אחד...". שאל אותו הצבי: "אם כן, מה אעשה כדי שלא אסתבך יותר?" ענה ואמר לו השועל הפקח: "עצתי שתחתך את הקרנים שלך, ואז לא תסתבך עם שום אילן, ותוכל לרוץ לאן שאתה רוצה, ותחיה חפשי כמוני."

לדעתי את זה יכולים לומר גם עליך - יש לך מדות גרועות, ואתה כעסן גדול מאד, ואדם שתלטן, אתה מכרח להיות המוביל והמוליך, תמיד אתה חושב שאתה צודק ולא הזולת וכו', וכו', ועוד כל מיני מדות רעות וכו', אזי מה אתה רוצה שאיעצך? אין זה אלא שתשבר את המדות הרעות והמדות המגנות שיש בך וכו', כי אחרת עם מי שרק לא תתחזן תצטרך לבסוף להתגרש.

אתה צריך לדעת שהמדות הם עקר האדם, כי בלי מדות אדם הוא כחיה בצורת אדם, ובשביל זה נתן לנו רבנו ז"ל את "ספר המדות", ואמר שהספר הזה עשה אותו ליהודי, כי על ידי מדות טובות יכולים להגיע לכל טוב אמתי ונצחי, ויסוד כל המדות טובות זו מדת הענוה, שהענוה היא תמיד סבלן, כמו שכתוב (במדבר י"ב ג) "ענו מאד" - ופרש רש"י: "ענו" - שפל וסבלן; כי אדם שקנה לעצמו את מדת הסבלנות, מדת הותרנות, זה מראה שהוא ענו גדול, ושפל בעיני עצמו, ואינו מחפש להשתלט על שום בריה שבעולם, וזו המדה הכי יפה שאדם צריך לקנות לעצמו, ואז יצליח בחייו - הן בחיי הנשואין, והן עם אנשים בחברה, וכך אמרו חכמינו הקדושים (דרך ארץ ויטא פרק א') דרכן של תלמידי חכמים - ענו ושפל רוח, זריז,

ממלא, עלוב ואהוב לכל אדם, שפּל לאנשי ביתו וכו', עינ שם. ולכן כל זמן שלא תקנה לעצמך את המדות האלו להיות ענו ושפּל וסבלן, אין לך שום תקנה. ולכן ראה מה לפניה, ותתקן את המדות המגנות והרעות שלך, שהם הקרנים שאתה מנגח בהם את האשה, תחתך את הקרנים וכו', ותפסיק להיות שתלטן, ואז תצליח בחיי הנשואין.

מה אמר לך, צריכים הרבה לבקש את הקדוש ברוך הוא על דעת ושכל, ולא בחנם שחכמינו הקדושים התקינו לבקש שלש פעמים ביום "אתה חונן לאדם דעת", כי על דעת צריכים לבקש הרבה את הקדוש ברוך הוא, שהוא הנותן חכמה, כמו שכתוב (דניאל ב' כ"א) "יהב חכמתא לחכמיין ומנדעא לידעי בינה", ועדין אין בית חרשת שמיצר שכל ודעת, ומכל שכן שאין חנות או קניון שמוכרים שכל ודעת, ולכן על זה צריכים לבקש הרבה את הקדוש ברוך הוא. המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשיח.

**בעלי משמש בתפקיד רב, ולמרות זאת הוא מתעלל בי.  
מה עושים?**

**שאלה:**

**מאת אשרית:** לכבוד מוה"רא"ש שליט"א.

שמי אשרית ואני נשואה לבעלי כבר חמש-עשרה שנה, יש לנו שבעה ילדים, וכרגע אני בהריון.

במשך כל השנים הללו סבלתי קשות, ומצב השלום-בית שלנו היה לא טוב. היינו אצל ארבעה יועצי נשואין, ובכל פעם כשהדברים היו מגיעים אל בעלי - הוא היה מחליף יועץ, כי הוא לא מוכן לעשות שני והוא חושב שהוא יכול ללמד את כלם.



כָּל מַה שֶׁעָשִׂיתִי לְמַעַנּוֹ לֹא הִסְפִּיק לוֹ. הוּא עוֹשֶׂה מִמְּנִי שְׂפָחָה וְעֵדוּן זֶה לֹא מִסְפִּיק לוֹ. הוּא מְשַׁמֵּשׁ בְּתַפְקִיד שֶׁל רַב מוֹשֵׁב, וְחוֹשֵׁב שְׁאֵנִי תַלְמִידָה שְׁלוֹ וְצָרִיכָה לְצִיַּת לְדַבְּרָיו גַּם אִם אֲנִי חוֹשֶׁבֶת אַחֲרָי, וְהוּא שׁוֹלֵט עָלַי בְּכָל הַמִּישׁוּרִים – כְּלַכְלִית, בְּפִשִּׁית וּפִיזִית.

בְּחֻדְשֵׁים הָאַחֲרוֹנִים הַמְּצַב הַחֲמִיר מְאֹד – מַה שֶׁגֵּרַם לִי לַפְּנוֹת לְיַעוּץ אֶצֶל פְּסִיכוֹלוֹגִית חֲרָדִית בְּעֵלֶת יִרְאַת שָׁמַיִם כְּדֵי שֶׁיְהִי לִי כְּלִים לְהִתְמוּדָד מוֹלוֹ, וְאֶכֶן הַשִּׁיחוֹת עִם הַפְּסִיכוֹלוֹגִית עֲזָרוּ לִי מְאֹד, וְאֲנִי מִתְחַזְּקֶת מְהֵרָה, אֲךָ כִּנְרָאָה שֶׁהוּא הַרְגִישׁ מֵאִיִּם מִזֶּה, וְהוּא הֵלַךְ לְהַלְשִׁין עָלַי בַּמְשֻׁטָּרָה שְׁאֵנִי מְכָה אֶת הַיְלָדִים. זְמַנּוֹ אוֹתִי לְשִׁיחָה בְּמַחְלָקֶת הַרְוָחָה, וְהוּא יוֹדֵעַ שֶׁזֶה מְאֹד מְכַאֵב לִי, כִּי זֶה בְּדִיּוּק הַהֶפֶךְ מִמַּה שְׁאֵנִי בְּאַמַּת, כִּי בְּשִׁבְלֵי הַיְלָדִים הֵם הַכֹּל, וְלֹא זֹאת בְּלִבְד, הוּא מְמַשִּׁיף לְהַפְחִיד וּלְדַכֵּא אוֹתִי בְּכָל מִינֵי צוּרוֹת.

אֵינְנִי מוֹסְגֶלֶת לְהַמְשִׁיךְ לַחַיּוֹת כֶּף אֶפְלוֹ עוֹד יוֹם אֶחָד, כִּי גַם לִי מְאֹד קוֹשֶׁה בְּגִלְל הַהֲרִיִּן, וְגַם הַיְלָדִים סוֹבְלִים כִּי הוּא מְסִית אוֹתָם נְגִדֵי. הֲאֵם יֵשׁ סִכּוּי לְנִשְׂוֹאִים הֵלְלוּ אוֹ לֹא? וְאֵם כֵּן, מַה עָלַי לַעֲשׂוֹת? אֶשְׁמַח מְאֹד לְקַבֵּל אֶת עֲצַתְכֶם וְכֵן אֶת בְּרַכְתְּכֶם לְהַרְיִן קַל וְעֶבֶר בְּרִיא. תּוֹדָה רַבָּה.

### תשובה:

בְּעִזְרַת הַשָּׁמַיִם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסִדְר תְּרוּמָה, כִּי שָׁבַט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל אֲשֶׁרִית תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלִיתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הַסְּפּוֹר שֶׁלְךָ מְאֹד מְזַעְזַע – אֵיךְ אָדָם שֶׁקּוֹרָא אֶת עֲצֻמוֹ 'רַב' יְכוּל לְהַתְנַהֵּג בְּאַכְזָרִיּוֹת כְּזוֹ עִם אֲשֶׁתּוֹ, בְּשַׁעֲהַ שֶׁחֲכַמִּינוּ הַקְּדוֹשִׁים הַזֵּהִירוּ מְאֹד מְאֹד וְאָמְרוּ (בְּכַא מְצִיעָא נ"ט) לְעוֹלָם יֵהָא אָדָם זֵהִיר בְּאוֹנְאָת אֲשֶׁתּוֹ, שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁדַּמְעָתָהּ מְצוּיָה אוֹנְאָתָהּ קְרוּבָה; וְאָמְרוּ (שם) לְעוֹלָם

יֵהָא אָדָם זֶהִיר בְּכבוֹד אֶשְׁתּוּ, שְׂאִין בְּרָכָה מְצוּיָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם  
אֵלָא בְּשִׁבִיל אֶשְׁתּוּ, שְׁנֹאמֵר (בְּרֵאשִׁית י"ב) "וְלֹא־אֲבָרֵם הֵיטִיב בְּעֵבוֹרָה".  
וְהֵינּוּ דְאָמַר לְהוּ רְבָא לְבַנְי מְחוּזָא: אוֹקִירוּ לְנִשְׂיִיכוּ כִּי הֵיכִי דִתְתַעְתְּרוּ  
[תְּכַבְּדוּ וְתִיקְרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם כְּדִי שְׁתַּתְּעִשְׂרוּ]; וְאָמַר רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטֵי  
מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן ס"ט) שְׁעָקֵר הַעֲשִׂירוֹת בָּא בְּזִכּוֹת הָאִשָּׁה; וְאָמְרוּ  
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יְבָמוֹת סב:) הָאוֹהֵב אֶת אִשְׁתּוֹ כְּגוֹפוֹ, וְהַמְּכַבְּדָה יוֹתֵר  
מִגּוֹפוֹ, וְהַמְדַרִיךְ בְּנֵיו וּבְנֹתָיו בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל, וְהַמְשִׂיאֵן סְמוּךְ לְפִירְקָן,  
עָלִיו הַכְּתוּב אוֹמֵר (אִיוב ה') "וַיִּדְעַתְּ כִּי שְׁלוֹם אֶהְיֶה"; וְאִם הוּא קוֹרָא  
לְעַצְמוֹ רַב, מְכָרַח לְהֵיחֹת שְׁלָמָה, כִּי אַחֲרֵת אֵיךְ הוּא יִכּוֹל לְהֵיחֹת רַב?  
אֵלָא אִם כֵּן הוּא מֵאוֹתָם רַע-בְּנִים שְׂאֵף פְּעַם לֹא לְמָדוּ, וְהֵם בּוֹרִים  
וְעַמֵּי אַרְצוֹת גְּמוּרִים, וּמְקִימִים אֶת מֵאֲמָרָם ז"ל (פְּסָחִים מ"ט): תִּנְיָא  
הָיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: כָּל הַמְשִׂיא בְּתוֹ לְעַם הָאָרֶץ, כְּאֵלוֹ כּוֹפֵתָה  
וּמִנִּיחָה לְפָנָי אֲרִי. מָה אֲרִי דוֹרֵס וְאוֹכֵל וְאֵין לוֹ בּוֹשֶׁת פָּנִים - אַף עַם  
הָאָרֶץ מִכָּה וּבוֹעֵל וְאֵין לוֹ בּוֹשֶׁת פָּנִים.

לְדַעְתִּי, אֶת חֲכִיכַת בְּהַכֵּל, כִּי אִשָּׁה צְרִיכָה לְדַעַת אֶת זְכוּתָהּ, וְתַכְּף  
וּמִיד כְּשֶׁהִיא רוֹאָה שֶׁהַבַּעַל הוּא שְׁתֵּלְטָן וְכוּ', הִיא צְרִיכָה לְהַעֲמִיד  
אוֹתוֹ עַל הַמְּקוֹם, וְלְהַגִּיד לוֹ תַכְּף וּמִיד: "אֲנִי לֹא הַשְּׁפָחָה שְׁלָךְ, וְעָלִי  
אֵל תְּשִׁתְּלֵט וְכוּ', עָלִי אֵל תְּאִים, וְאֵל תְּצַעֵק" וְכוּ', אִם הַבַּעַל הִשְׁתֵּלְטָן  
הִיָּה שׁוֹמֵעַ מֵאִשְׁתּוֹ דְּבוֹרִים כְּאֵלוֹ, לְדַעְתִּי הִיָּה חוֹשֵׁב פְּעַמִּים, וְאִם הוּא  
מְמַשִּׁיךְ לְהַשְׁתֵּלֵט עָלֶיךָ וְלְצַעֵק כְּמוֹ חֵיהָ וְכוּ', וְלִתַּת פְּקָדוֹת כְּאֵלוֹ הוּא  
הָאֲדוֹן וְאֵת הַשְּׁפָחָה וְכוּ', אוֹמְרִים לוֹ פְּתוּחַ: "אוֹ שְׂאֵתָה מִשְׁתַּנָּה אוֹ  
שְׂאֲנַחְנוּ מִתְּגַרְשִׁים, אֵין דְּבַר כְּזֶה שְׁתַּעֲשֶׂה מִמֶּנִּי סְמֵרְטוּט" וְכוּ' וְכוּ'.  
הָאִשָּׁה צְרִיכָה לְהֵיחֹת מֵאֵד מֵאֵד חֲזָקָה, וְלֹא לְפַחַד לְהַגִּיד אֶת הָאֲמַת,  
וְדִיקָא בְּאִפְּן כְּזֶה אוֹ שֶׁהַבַּעַל יִשְׁתַּנָּה אוֹ שְׁכַל אַחַד הוֹלֵךְ לְדַרְכוֹ, כִּי  
אִי אֶפְשָׁר לְחִיּוֹת בְּבֵית שִׂישׁ שְׁמָה טְרוֹר וְכוּ'.

וְאִשָּׁה חֲכָמָה צְרִיכָה לְהִבִּין אֶת זֶה תַכְּף וּמִיד בְּתַחֲלַת הַנְּשׂוֹאֵין  
- הַרְגַע שֶׁהִיא רוֹאָה שֶׁבַעֲלָה הוּא שְׁתֵּלְטָן וְכַעֲסָן וְהוּא מוֹצִיא אֶת  
כָּל הַעֲצָבִים שְׁלוֹ עָלֶיהָ וְכוּ', הִיא צְרִיכָה לְהַגִּיד לוֹ פְּתוּחַ: "אֲדוֹן

שתלטון, זה לא ילך ככה. או שאתה משנה את המדות שלך לטובה, או שאנחנו מתגרשים", ואז הוא היה מתקפל לגמרי. ודבר זה שיך לשניהם - כשם שהבעל אסור לו להיות שתלטן על אשתו ולעשות ממנה שפחה, כמו כן ההפך - גם האשה אסור לה להיות שתלטנית על בעלה, ולעשות ממנו עבד.

נשואין בריאים הם כששניהם ותרנים אחד לשני, ולא משתדלים להשתלט אחד על זולתו, ואז יש לנשואין האלו קיום ומצליחים מאד מאד בחיי נשואיהם.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתעברי את ההריון בקלות, ואת צריכה לקחת את עצמך בידך, ולהגיד לעצמך די! עד כאן! אני לא מסגלת יותר שבעלי ישפיל אותי וכו' וישתלט עלי, ואם הוא הולך למשטרה גם את יכולה ללכת למשטרה.

הקדוש ברוך הוא ששמו 'שלום' ישים שלום בתוך ביתך, ונזכה להתבשר תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשיט.

**הכרתי בחורה בעלת חן ומדות טובות, אך יש בינינו הבדל השקפתי. האם להתקדם?**

**שאלה:**

**מאת אברהם:** לכבוד הרב הצדיק שלום!  
אני בחור חוזר בתשובה מזה כחמש שנים, התקרבותי לרבנו, וברוך השם אני נוסע בכל שנה לאומן. כרגע אני משרת בצ"ה"ל עקב התחייבות לפני החזרה בתשובה. במהלך השרות הכרתי בבסיס מישהי מהמגזר הדתי-לאומי, ואנחנו מדברים

על אפְּשָׁרוֹת לְהִתְחַתֵּן. הִיא בְּעֵלְת חַן וּמְדוֹת טוֹבוֹת, אָךְ הַשְׁנִי בְּמִדַּת הָאֱמוּנָה וְאַרְח הַחַיִּים שְׁלֵנוּ: הוּא דִּי גְדוֹל - אֲנִי מֵאֲמִין בְּהֵשֵׁם מְאֹד, וְגַם הִיא, אָךְ לֵה חָשׁוּב מְאֹד גַּם נוֹשֵׂא הָעֲבוּדָה, וְהִיא לֹא מְבִינָה אֶת חֲשִׁיבוֹת הַצְּנִיעוּת וְאֵת זֶה שְׁאֲסוֹר לְדַבֵּר עִם גְּבָרִים יוֹתֵר מְדִי.

אֲנִי מְרַגֵּשׁ שְׂיֵשׁ כִּימִיָּה טוֹבָה בִּיבִינוּ, וּבְאֻמַּת יָכוֹל לְהִיּוֹת שֶׁהִיא הַזּוֹג שְׁלִי. מֵה דַעְתְּכֶם בְּעֵינַי: הָאֵם הִיא מִתְאִימָה לִי, אוֹ שְׁעָלִי לְיוֹתֵר? וְאֵם כֵּן, אִזְ אֵיךְ לְקַרֵּב אוֹתָהּ יוֹתֵר? תּוֹדָה רַבָּה.

### תשובה:

בְּעֵזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר תְּרוּמָה, כִּיז שְׁבֹט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֲבֵרָהֶם נְרוֹ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

לְדַעְתִּי אִם יֵשׁ בֵּינֵיכֶם כִּימִיָּה טוֹבָה וְיֵשׁ בֵּינֵיכֶם מְשִׁיכָה אֶחָד לְשָׁנִי - תִּמְשִׁיכוּ, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שְׂיִהְיֶה בְּסִימָן טוֹב וּבְמִזְל טוֹב.

הַתְּכַלִּית בְּזֶה הָעוֹלָם הִיא לְהַפְּיֵר אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲשֶׁר רַק בְּשִׁבִיל זֶה בְּרָא אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, כַּמּוּבָא (וְהֵר בֵּא מ"ב) בְּגִין דִּישְׁתַּמּוּדְעִין לִיָּה; הֵינּוּ כָּל הַבְּרִיאָה נִבְרָאָה מִשּׁוֹם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה שְׁנַכְיֵר אוֹתוֹ, וְנִתֵּן לָנוּ אֶת מְצוּוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, שְׂזֵה מְקַשֵּׁר אוֹתָנוּ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַמְצוּהָ הִרְאֵשׁוּנָה זֶה לְהִתְחַתֵּן מֵה שְׂיּוֹתֵר מֵהָהָ, כְּדִי לְהִיּוֹת קְדוּשִׁים בְּקִדְשַׁת הַבְּרִית, וְלִכֵּן הִזְהִירוּנוּ רַבְּנוּ ז"ל הַדְּבָר הִרְאֵשׁוֹן לְהִתְחַתֵּן, וְכַתֵּב מוֹהֲרַנ"ת ז"ל (לְקוּטִי הַלְכוֹת יוֹם הַכַּפּוּרִים הַלְכָה א' אוֹת א') מִי שְׂאֵינּוּ נְשׁוּי הוּא פָּגוּם בְּבְרִית, וְלִכֵּן אֶתָּה צָרִיךְ לְרְאוֹת לְהִתְחַתֵּן מֵה שְׂיּוֹתֵר מֵהָה, וְלֹא לְחַפֵּשׁ וּלְחַטֵּט אַחַר חֲסְרוֹנוֹת וְכוּ' וְכוּ'.

אִם יֵשׁ בֵּינֵיכֶם שִׂיחָה מְשִׁתֶּפֶת וּמְשִׁיכָה אֶחָד לְשָׁנִי, אִזְי מִמִּילָא הַכֵּל יִסְתַּדֵּר אַחַר כֵּךְ, וְלֹא צָרִיכִים לְכַפּוֹת אֶת דַּעְוֹתָיו עַל הַזּוּלָת, רַק לְכּוֹן לְהִתְחַתֵּן לְשֵׁם שְׁמַיִם, וְכֵךְ אֲמָרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (קִידוּשִׁין

כ"ט:) משתבח ליה רב חסדא לרב הונא בדרב המנונא דאדם גדול הוא. אמר לו: כשיבוא לירך הביאהו לידי. כי אתא, חזייה דלא פריס סודרא, אמר לו: מאי טעמא לא פריסת סודרא? אמר לו: דלא נסיבנא. אהדינהו לאפיה מיניה, אמר לו: חזי דלא חזית להו לאפי עד דנסבת. רב הונא לטעמיה, דאמר: בן עשרים שנה ולא נשא אשה כל ימיו בעברה, בעברה סלקא דעתך? אלא אימא כל ימיו בהרהור עברה. אמר רבא וכן תנא דבי רבי ישמעאל: עד עשרים שנה יושב הקדוש ברוך הוא ומצפה לאדם מתי ישא אשה, כיון שהגיע עשרים ולא נשא - אומר תפח עצמותיו.

אני מאד מקנה להקדוש ברוך הוא שתזכה לבשר לי בשורות משמחות בקרוב מאד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשכ.

**רבנו ז"ל אמר שסעודת ראש חודש מסגלת לבנים. מה ההסבר לכך?**

**שאלה:**

**מאת אליהו: שלום לצדיק הקדוש!**

רבנו ז"ל אמר שסעודת ראש חודש מסגלת לבנים, ואולי אפשר לומר על-פי מה שכתבתם בספר 'אוצר חנוך הילדים' שכל הורה מכרח לשבת עם ילדיו לפחות חצי שעה בשבוע, אחרת הוא רוצח, והנה אנשים רבים לא זוכים לקיים את זה ואין בינם ובין ילדם כלום, ופתאום, בראש חודש, עושים סעודה יפה, שרים ומדברים יחד, וזה קושר את הילדים להורים. אולי גם לזה התכוון רבנו ז"ל?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תרומה, כ"ז שבט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֱלֹהֵינוּ גֵּרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

מוהרנ"ת ז"ל אמר שאחד מהדברים שהוא זוכר מהספר הנשפך (זה ספר שכתב רבנו ז"ל והעתיקו מוהרנ"ת ז"ל, ואחר כך צוה רבנו ז"ל לשרף את זה מטעמים הכמוסים עמו), שהיה כתוב שמה שסגלה לילדים טובים לעשות סעודת ראש חודש, ואמר בזו הלשון: "אבל את זה אני לא זוכר, אם זה מסגל למי שאין לו ילדים שיהיו לו ילדים, או למי שיש לו כבר ילדים זה מסגל שיהיו ילדים טובים", וסיים "ואני אומר שזה סובב על שניהם, הינו מי שאין לו ילדים - אם יעשה סעודת ראש חודש יזכה לילדים, ומי שיש לו כבר ילדים - אם יקפיד לעשות סעודת ראש חודש יהיו ילדים טובים", זה תכן השיחה.

וכדי למצא איזה רמז על זה מה הקשר בין סעודת ראש חודש לילדים, כדאי לעיין בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קנ"א) סגלה לזרע של קימא שיאמרו שניהם האיש ואשתו קדם הזיווג פרשת "ובראשי חודשיכם", וכן כשהתינוק חולה חס ושלום יאמרו אז גם כן האיש והאשה פרשת "ובראשי חודשיכם", ומסביר שם בעמק וכו', כי מה שאין ילדים או הילדים חולים זה בא מפגימת הלבנה וכו', עיין שם, ולכן לפי זה כשעושים סעודת ראש חודש שאז מתחדש החודש, אזי סגלה להוליד ילדים טובים ושיהיו לו ילדים טובים.

הקדוש ברוך הוא יבשר לנו תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשכא.

**איך אני, בתור מחנכת, אמורה להתמודד עם האלימות הפיזית והמלולית של התלמידים?**

**שאלה:**

**מאת שרה:** השלום והברכה אל כבוד קדשת אדמו"ר מוהרא"ש שליט"א.

השם ישמרכם ויאריך ימיכם בטוב ובנעימים, ותתקבלנה תפלותינו עבורכם ועבור זוגתכם תחיה לבריאות איתנה וכל טוב.

אני מחנכת כיתה, ואני נצבת בשנה זו בבקעה קשה שלא היתה קודם. לצערנו הרב, המצב הוא פשוט כמאמרם ז"ל "פני הדור כפני הכלב" - האלימות הפיזית והמלולית בכיתה הורסת כל חלקה טובה, וכל היום אני עסוקה בלעשות שלום, לתוק להעניש, ולתת מוסר לתלמידים. הם אלימים ותוקפנים ואין לי עצה, כי מעולם לא נתקלתי בתופעות אלו במנון כל כך גבוה.

אני חסרת מנוחה מכך והמצב מדיר שנה מעיני. אגא, יעצו לי מה לעשות. המצפה לתשובתכם מחכימת הפתי.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תרומה, כ"ז שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל שרה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשואת חן על הברכות והאחולים וכל המברך מתברך מפי אל עליון.

אני מכרח להגיד לך שבתור מחנכת אי אפשר להאשים את הילדים, כי היום כשהכל נעשה הפקר אזי מה יעשה הבן שלא יחטא

וכו', ומחנך או מחנכת מטלת עליהם עכשו עבודה מאד מאד קשה בחנוכם, אמת שנתקים מה שאמרו חכמינו הקדושים (סוטה מ"ט): והאמת תהא נעדרת, נערים פני זקנים ולבינו, זקנים יעמדו מפני קטנים, בן מנול אב, בת קמה באמה, כלה בחמותה, אויבי איש אנשי ביתו, פני הדור כפני הכלב, הבן אינו מתביש מאביו. ועל מה יש לנו להשעין? על אבינו שבשמים; עם כל זאת הן מחנך והן מחנכת צריכים לדעת שיש להם משימה קדושה מאד מאד, כי העתיד של כלל ישראל נמצא בידיהם.

ולכן לא כל אחד ואחת יכולים לעסק בחנוך וכו', חנוך זה המקצוע הכי קדוש, ואף אחד לא שם לב אל זה, כי אבא ואמא אין להם סבלנות אל הילדים וכו', יש להם בן או בת או כמה ילדים וכו', והם לא יכולים להסתדר אתם, ואחר כך יש טענות על המחנך או על המחנכת שהם לא יכולים להחזיק כחה שלמה, ואף אחד לא שם לב לגדל האחריות וגדל הכבוד והעל הקשה שיש על מחנך או על מחנכת, ולכן לא מכבדים אותם, ועוד מאשימים אותם וכו', וכו', אבל מחנך או מחנכת טובים יודעים איך לקרב את הנער עם ספורים ושיחות, ועם קרובי לבבות, שזה מה שחסר היום וכו', כי עם הדברות עם תלמידים יכולים לפעל אצלם הרבה מאד.

ולכן אין לתאר ואין לשער מעלת מחנך או מחנכת ואת גדל שכרם בשמים, כמאמרם ז"ל (בבא בתרא ח:) על הפסוק (דניאל י"ב) "ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד" - אלו מלמדי תינוקות; והפרוש הפשוט הוא, כמו שלא יכולים לספר את הכוכבים, כי הם לאין ספור, כך אי אפשר להסביר את גדל השכר של מלמדי תינוקות שמחזירים בהם אמונה פשוטה בו יתברך, ויראת שמים שלמה, ובפרט עכשו שהערב רב לקחו את עצמם לעקר את האמונה הפשוטה מנערי ומבנות ישראל, ולכן אשרי מי שהוא עכשו מלמד תינוקות של בית רבן, ומחזיר בהם אמונה פשוטה בו יתברך, וזכותו גדולה בשמים, עד שאין יכולין לספר את הזכיות שלו, כמו שאי אפשר לספר את הכוכבים.



וְלִכְּנֵן חֲזָקִי וְאִמְצִי מְאֹד בְּעִבּוּדָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁלָּהּ, וְהַנְּסִי לְלַכֵּת רַק בְּדֶרֶךְ רַכָּה וְטוֹבָה עִם הַתְּלַמִּידִים בַּכֶּתֶה, וְלִהְיוֹת לָהֶם בְּדֶרֶךְ דְּגַמְאוֹת שֶׁל הַחַיִּים וְכוּ', כִּי הַיּוֹם צְרִיכִים לִהְיוֹת מְאֹד פְּתוּחִים עִם הַתְּלַמִּידִים, וְלִהְיוֹת לָהֶם טוֹב טוֹב אִיךָ הַחַיִּים שֶׁל הָאָדָם כָּל כֶּךָ קָשִׁים וְכוּ', וְאִם מְרַגְלִים אֶת עַצְמָם עוֹד מְגִיל צַעִיר לְהִסְתַּדֵּר יַחַד, עַל יְדֵי זֶה גַם כְּשִׁיגְדֻלוֹ וְיִקְיָמוּ בְּתִים, אֲזִי גַם אֲזִי יִהְיֶה לָהֶם קָל לְהִסְתַּדֵּר יַחַד, כִּי הַכֹּל מִתְחִיל בְּגִיל הַכִּי צַעִיר וְכוּ', וְכֵן לְהַרְבוֹת בְּסִפּוּרִים כְּדֵי לַעֲשׂוֹת אֶת הַכֶּתֶה מְעַנִּינָת מְאֹד, וַיֵּשׁ בְּזֶה חֲכָמָה עֲמָקָה הֵן לְמַחְנֶנֶךָ וְהֵן לְמַחְנַכְתְּ אִיךָ לְהַכְנִיס אֲוִירָה שֶׁל שְׂמֵחָה וְרִגְיָעָה בְּתוֹךְ הַכֶּתֶה, וְאִיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת הַשְּׁעוּרִים מְעַנִּינִים מְאֹד מְאֹד.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתֵּן לָךְ הַצְּלָחָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְלֹא תִצְטָרְכִי לְקַחַת אֶת זֶה כָּל כֶּךָ אֶל הַלֵּב, וְהַכֹּל יָבוֹא לָךְ בְּקִלּוֹת.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תשכב.

**יֵשׁ לִי נִסְיוֹנוֹת בְּמָקוֹם הָעִבּוּדָה, וְאֲנִי מִשְׁפַּעַת שָׁם לְרָעָה מִבְּחִינָה רוּחָנִית. לְהִשְׁאֵר אוֹ לְעֻזֵּב?**

**שְׂאֵלָה:**

**מַאת אֵילָה:** שְׁלוֹם לְכָבוֹד קִדְשֵׁי הַצְּדִיק. תּוֹדָה רַבָּה לָכֶם עַל הַפְּתִיבָה הַמְּחַזְקָת, הַשְּׁעוּרִים, וְעַל סִפְרֵי 'אֲשֶׁר בִּנְחַל' וְ'שִׁיחוֹת מוֹהֲרָא"ש' שֶׁמְחַזְקִים אוֹתִי מְאֹד. אֲנִי מְרַגְשָׁה שִׁישׁ לִי נִסְיוֹנוֹת בְּמָקוֹם הָעִבּוּדָה שְׁלִי, וְאֲנִי מִשְׁפַּעַת שָׁם לְרָעָה מִבְּחִינָה רוּחָנִית, אֲךָ מִצַּד שְׁנֵי מִבְּחִינָה גִשְׁמִית-כֹּלְכָלִית זֶה נוֹתֵן לָנוּ יְצִיבוֹת כְּלִשְׁהִי, וְזוֹ הַסִּבָּה שֶׁנִּשְׁאָרְתִּי כָּאֵן עַד עַכְשָׁו, כִּי יֵשׁ לִי אַחֲרִיּוֹת לְמִשְׁפָּחָה וְזֶה

מקל הפרנסה שָׁלֵנוּ, וְלִמְדָתִי שְׁלֵא כְדָאי לְשֹׁבֵר אֶת מְקַל  
הַפְּרִנְסָה...

אֲנִי מוֹתְלִבֶּטֶת, וּמְבַקֶּשֶׁת אֶת עֲצַתְכֶם: הֲאִם לְעֹזֵב אֶת מְקוֹם  
הָעֲבוּדָה וְלִסְמוֹךְ עַל הַשֵּׁם שְׂיִבִיא לִי פְרִנְסָה מְקוֹם אַחֵר,  
וְכָךְ אוֹכֵל לְהוֹיֹת יוֹתֵר בְּבֵית עִם הַיְלָדִים, אוֹ שְׁעָלִי לְהַשְׁאֵר  
בְּמְקוֹם הָעֲבוּדָה לְמִרוֹת שְׁבַעֲטָיו נִגְרָמִים לִי לְחֲצִים, תִּסְכּוּלִים  
וְהִרְגָּשָׁה רָעָה?

### תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר תְּרוּמָה, כ"ז שְׁבַט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל אֵילָה תְּחִיָּה

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

הֶרְגַע שְׂאֵת מְרַגְּשָׁה שֵׁישׁ לָךְ נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים בְּמְקוֹם הָעֲבוּדָה  
שֶׁלָּךְ וְאֵת מְשַׁפְּעַת שֵׁם לְרַעָה וְכו', עָלִי לְהוֹדִיעַ לָךְ שְׁכָדָאי לְעֹזֵב אֶת  
הַמְּקוֹם תְּכַף וּמֵיָד, כִּי כָךְ כָּתַב הַרְמַב"ם (פְּרָקו' מֵהַלְכוֹת דְּעוֹת הַלָּכָה א') דְרָךְ  
בְּרִיתוֹ שֶׁל אָדָם לְהוֹיֹת נִמְשָׁךְ בְּדַעוֹתָיו וּבְמַעֲשָׂיו אַחֵר רִיעִיו וְחֻבְרָיו,  
וְנוֹהֵג כְּמִנְהַג אֲנָשֵׁי מְדִינָתוֹ. לְפִיכָךְ צָרִיךְ אָדָם לְהִתְחַבֵּר לְצַדִּיקִים  
וְלִישָׁב אֶצֶל הַחֲכָמִים תָּמִיד כְּדִי שְׁיִלְמַד מִמַּעֲשֵׂיהֶם, וְיִתְרַחֵק מִן  
הַרְשָׁעִים הַהוֹלְכִים בַּחֲשָׁךְ כְּדִי שְׁלֵא יִלְמַד מִמַּעֲשֵׂיהֶם, הוּא שְׁשֻׁלְמָה  
אוֹמֵר (מְשָׁלִי י"ג כ') "הוֹלֵךְ אֶת חֲכָמִים יִחַכֶּם וְרַעָה כִּסִּילִים יְרוּעַ", וְאוֹמֵר  
(תְּהִלִּים א') "אֲשָׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הֵלֵךְ בְּעֲצַת רְשָׁעִים וּבְדַרְךְ חֲטָאִים  
לֹא עָמַד וּבְמוֹשֵׁב לְצִים לֹא יִשָּׁב"; אֵל תְּדַאֲגִי עֲכָשׁוּ עַל פְּרִנְסָה, תְּדַאֲגִי  
יוֹתֵר עַל הַרוֹחֲנִיּוֹת וְכו', וְשֶׁהַשְׁלוֹם בֵּית שֶׁלָּךְ יִהְיֶה יוֹתֵר וְיוֹתֵר חֲזָק,  
וְתִהְיֶה מְחַבֶּרֶת עִם בְּעָלְךָ וְכו', כִּי אִם תִּשְׁאָרִי בְּמְקוֹם הַזֶּה וְיִכְנִיסוּ בְּךָ  
קָרִירוֹת בִּיהָדוֹת וּבְאֲמוּנָה, וְכֵן יִלְמְדוּ אוֹתָךְ לְחֵירוֹת חַיֵּי הַפֶּקֶר רַחֲמָנָא  
לִישׁוֹבָן וְכו', אֲזִי כָל הַבֵּית יִתְפָּרֵק, וְאֲזִי כָּבֵר לֹא יִהְיֶה לָךְ לְמִי לְהִבְיֵא  
פְּרִנְסָה וְכו'.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִזְמִין לָךְ עֲבוּדָה בְּמְקוֹם שֵׁישׁ שְׂמָה יִרְאֵת

שמים, כי במקום שאין שמה יראת שמים, זה מאד מסכן, כמו שכתוב (בראשית כ"א) "ויאמר אברהם כי אמרתי רק אין יראת אלקים במקום הזה והרגוני על דבר אשתי", והיום זה סובב על הריגה רוחנית רחמנא ליצלן, כי אם עובדים במקום שאין שמה יראת שמים, יהרגו אותך ברוחניות לגמרי וכו' וכו', ואז כבר לא יהיה למי להביא פרנסה וכו'.  
המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשכג.

**קשה לי להסתדר בלי הסיגריות ולכן אינני שומר שבת.  
איך זוכים לסייעתא דשמיא?**

**שאלה:**

**מאת יהודה:** שלום לכבוד מוהרא"ש שליט"א.  
במכתבי הקודם ספרתי לך שיש לי הרבה מניעות בחיים, ואתה אמרת לי שאשמור שבת ואראה איך שהכל יסתדר. הבעיה היא שקשה לי להחזיק מעמד בלי הסיגריות, כי בלעדיהן אני הופך למטרף בדעת מקש וסובל יסורי נפש קשים מאד. לשמור שבת אחת זה יהיה פרויקט גדול מאד שספק אם אצליח בו, מכל שכן לשמור שבתות בקביעות. מה אעשה כבוד הרב כדי שתהיה לי סייעתא דשמיא כדי שאוכל לשמור באהבה את כל השבתות?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תרומה, כ"ז שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יהודה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מכרח להגיד לך שעצם העבדה לעשן סיגריות זה דבר מסכן מאד מאד ויכול להביא סרטן בראות, כמו שהרופאים מזהירים על זה, אבל בני אדם הם חכמים בעיניהם, ותמיד אומרים "לנו זה לא יקרה", ולוקחים את הסכונ הגדול הזה, ומכל שכן לעשן בשבת שבוזה עוברים על הלאו (שמות ל"ג) "לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת", וכתוב (שמות ל"א י"ד) "ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם מחלליה מות יומת", ולכן אם אתה מרגיש שאתה לא יכול בלעדיהן, וזה הופך אותך למטרף בדעת וכו', לך אל רופא שיתן לך כדורי הרגעה וכו'.

הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו אמר: "אל תגיד שאתה לא יכול, תגיד שאתה לא רוצה. תרצה ותוכל!", כי הבחירה בידי האדם, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ק"י) לאחד ששאל אותו כיצד הוא הבחירה, השיב לו בפשיטות: שהבחירה היא ביד האדם בפשיטות, אם רוצה - עושה, ואם אינו רוצה - אינו עושה וכו'. [וכתב מוהרנ"ת ז"ל: ודבר זה הוא נצרך מאד לדעת, כי כמה בני אדם נבוכים בזה מאד, מחמת שהם מרגלים במעשיהם ובדרכיהם מנעוריהם מאד, על כן נדמה להם שאין להם בחירה, חס ושלום, ואינם יכולים לשנות מעשיהם. אבל באמת אינו כן, כי בודאי יש לכל אדם בחירה תמיד על כל דבר, וכמו שהוא רוצה - עושה]; ובפרט שכל הברכות של האדם וכל ההשפעות שלו באות מיום השבת, כמובא בזהר (יתרו פ"ח). כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעא תליין, ותאנא אמאי לא אשתכח מנא ביומא שביעא? משום דההוא יומא מתברכאן מיניה כל שיתא יומין עלאין, וכל חד וחד יחיב מזוניה לתתא כל חד ביומו, מההיא ברכה דמתברכאן ביומא שביעא; וכל הברכות שלמעלה בעולמות העליונים, ולמטה כאן בעולם הזה, תלויות רק ביום השבת. ולמדנו, למה לא ירד מן השבת? מפני שמשבת מתברכים כל הששה ימים של ששת ימי השבוע, וכל יום מקבל את ההשפעה שלו משבת, ואתה מבקש שתהיה לך סיעתא דשמאי וכו', עם לעשן סיגריות בשבת, איך זה הולך ביחד?

ולכן ראה לקחת את עצמך בידיך ותתחיל לשמר שבת, ואז השבת תשמר עליך ולא יחסר לך שום דבר, ואם אתה מרגיש שאתה משתגע בלי סיגנונות, קח כדורי הרגעה וזה ירגיע אותך.

הקדוש ברוך הוא ישלח לך רפואה שלמה רפואת הנפש ורפואת הגוף גם יחד, ותזכה לשמר שבת קדש שבזכותה תהיה לך רפואה שלמה, כמו שכתוב (שמות כ"א י"ט) "רק שבתו יתן ורפא ירפא"; אם רק תשמר שבת תהיה לך רפואה שלמה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשכד.

**הרופאים ממליצים לבננו לעבר נתוח להסרת השקדים,  
ואנו מאד מבלבלים**

**שאלה:**

**מאת אשרי:** שלום רב לכבוד קדשת מוה"רא"ש שליט"א.  
התיעצנו אתך לפני כמה חודשים לגבי נתוח להסרת השקדים שביננו צריך לעבר, והשבת לנו לעשות את הנתוח. הודיעו לנו בבית החולים שיש אפשרות לבצע את הנתוח רק ביום מסוים בחודש, וכבר פעמים קרה שבדיוק ביום הנתוח הי"לד לא הרגיש טוב והנתוח בטל.

בנוסף, אני מאד מבלבל, כי בפעם הראשונה שהתיעצתי אתך בענין אמרת שלא לעשות את הנתוח, ובפעם השניה ששאלתי, אמרת שכן לעשות אותה, וקראתי, שמה שהצדיק אומר בפעם הראשונה - זו האמת לאמתה, ומה שהצדיק אומר אחר כך - זה כבר מה שהאדם רוצה לשמע.

אני מבקש את סליחתך שאני מטריד אותך בזה, אבל אני מאד דואג לילד ורוצה שיהיה לי ברור מה עלי לעשות בלי

צַל שֶׁל סֹפֶק. אָנָּא עֲזֵר לִי, כִּי אֲנִי מְבַלְבֵּל מְאֹד. תּוֹדָה רַבָּה,  
וַיְהִי רְצוֹן שֶׁתִּזְכְּנוּ לְאַרְיֵכוֹת יָמִים מְתוֹךְ בְּרִיאוֹת אֵיתָנָה וְכָל טוֹב,  
אָמֵן.

### תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר תְּרוּמָה, כ"ז שְׁבֹט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֲשֵׁרֵי גְרוּ יְאִיר

לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

הַיּוֹם נִתְּוַח לְהִסְרֵת שְׁקָדִים זֶה הַדְּבָר הַכִּי קָל, וְלִכְּנֹן אֵל תִּתֵּן לְבַן  
שְׁלֹף לְסִבְל. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁלַח לָכֶם אֶת הַמְּלֶאךָ רִפְאֵל עַל יְמִין  
הַרּוּפָא וְהַפֵּל יַעֲבֵר בְּקִלּוֹת, וְאֵל תְּדַאֲגוּ כָּלֵל.

וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק ב' סִימָן ג') שְׁקָדִים שֶׁהוֹלְכִים אֶל  
רוּפָא נוֹתְנִים עַל פְּדִיוֹן, וְעַל יְדֵי זֶה יִמְתְּקוּ הַדֵּינִים עַל יְדֵי פְּלֵא עֲלִיוֹן,  
וְלִכְּנֹן לְמָה לָכֶם לְהִיּוֹת כָּל כֶּךָ מְבַלְבְּלִים? הוֹלְכִים אֶל רוּפָא מִמְּחָה  
בְּתַחוּם הַזֶּה, וְהוּא יַעֲשֶׂה אֶת הַנִּתְּוַח, וְהַפֵּל יִסְתַּדֵּר עַל הַצַּד הַכִּי טוֹב.  
הַמְּאֵחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תשכה.

**אָבִי נִפְטַר לְפָנַי כִּמְהַ חֲדָשִׁים. הָאֵם מְתָר לִי לְבַקֵּר בְּקִבְרוֹ  
בְּתוֹךְ שְׁנַת הָאֲבֵל?**

### שאלה:

**מַאת יַעֲלֵ:** לְכַבּוֹד מוֹהַר"ש הַיֵּקָר.

לְצַעֲרִי, אָבָא שְׁלִי נִפְטַר הַשָּׁנָה בְּחֻדְשׁ אֱלוּל. לְאַחֲרוֹנָה יְלַדְתִּי  
בֵּן, וְאֲנִי מְאֹד רוּצָה לְבּוֹא עִם הַתִּינוּק אוֹ אֶפְלוּ לְבַד לְקַבֵּר שֶׁל  
אָבָא שְׁלִי, אָבֵל הַרְבֵּה אֲנָשִׁים אָמְרוּ לִי שֶׁזֶּה לֹא טוֹב לְנִשְׁמָה

שֶׁל הַנֶּפֶטֶר כְּשֶׁבָּאִים לְקַבְּרוֹ בַּשָּׁנָה הַרְאִשׁוֹנָה וּמְטַרְיִדִים אוֹתוֹ  
בְּבִקְשׁוֹת וְכוּ'. עוֹד אָמְרוּ לִי, שְׁגַם אַחֲרֵי הַשָּׁנָה הַרְאִשׁוֹנָה זֶה  
לֹא טוֹב שֶׁאֲשֶׁה אוֹ תִינּוֹק בָּאִים לְבֵית הַקְּבָרוֹת. וּבְרִצּוֹנִי לְשַׁאל:  
א. הָאֵם מִתֵּר לִי לְבַקֵּר בְּקַבְּרוֹ שֶׁל אָבִי בְּתוֹךְ שְׁנַת הָאֶבֶל?  
ב. הָאֵם מִתֵּר לִי לְקַחַת אֶתִּי אֶת הַתִּינּוֹק?  
ג. הָאֵם יְהִיֶה מִתֵּר לִי לְבַקֵּר בְּקַבְּרֵי אָבִי לְאַחַר שְׁנַת הָאֶבֶל?  
תּוֹדָה רַבָּה עַל כָּל מֶה שֶׁאַתֶּם עוֹשִׂים עִבּוֹר עִם יִשְׂרָאֵל, וְעִבּוֹר  
כָּל אֶחָד בְּפִרְטִיּוֹת. בְּאֲחוּלֵי בְּרִיאוֹת שְׁלֵמָה וּבְהוֹקְרָה.

### תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר תְּרוּמָה, כִּי שָׁבַט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל יַעַל תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אֵת יְכוּלָּה לְלַכֵּת אֶל קֶבֶר אָבִיךָ עָלְיוֹ הַשְּׁלוֹם, וְאֵת יְכוּלָּה  
לְהַתְּפַלֵּל שָׁמָּה, וְתַעֲשִׂי נַחַת רוּחַ גְּדוּלָּה לְנַשְׁמָה שְׁלוֹ, וְאִין לָךְ מֶה  
לְדַאֵג, אֲדַרְבְּהָ, בְּכָל עֵת שֶׁתִּפְקְדִי אֶת קַבְּרוֹ תִּדְלִיקִי גַר לְנַשְׁמָתוֹ,  
וְתִפְרִישִׁי לְצִדְקָה לְעֵלוֹי נַשְׁמָתוֹ, וְתִאֲמְרִי כַּמָּה מְזֻמְרֵי תְהִלִּים לְזִכְרוֹתוֹ,  
וְזֶה יוֹעִיל לוֹ מְאֹד מְאֹד, וְאִין לָךְ מֶה לְהַתְּבַלְּבֵל כָּלֵל.

אָבֵל לֹא כְּדַאי לְקַחַת אֶת הַתִּינּוֹק מִכַּמָּה טְעָמִים וְכוּ'.

אָדָם לֹא יוֹדֵעַ לְהַעֲרִיף אֶת הַמַּצּוֹת וְהַמַּעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁהוּא  
עוֹשֶׂה לְעֵלוֹי נַשְׁמַת הַהוֹרִים שֶׁנִּסְתַּלְקוּ מִזֶּה הָעוֹלָם, כִּי שָׁם בְּשָׁמַיִם  
זֶה מְאֹד מְאֹד יָקָר וְכוּ', כָּל דְּבַר קָטָן מֶה עוֹשִׂים בְּשִׁבְלֵם וְכוּ' זֶה  
לָהֶם לְנַחַת רוּחַ מְאֹד מְאֹד גְּדוּלָּה, וְחִכְמִינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (קִידוּשִׁין  
ל"א:) מְכַבְּדוּ בְּחַיָּיו וּמְכַבְּדוּ בְּמוֹתוֹ; כְּמוֹ שֶׁצְּרִיכִים לְכַבֵּד אֶת הַהוֹרִים  
בְּחַיָּיהֶם, כֵּן צְרִיכִים לְכַבֵּד אוֹתָם לְאַחַר מוֹתָם, וְאִין מְכַבְּדִים אוֹתָם  
לְאַחַר מוֹתָם? עוֹסְקִים בְּמַצּוֹת לְזִכְרוֹתָם, וְזֶה לָהֶם לְנַחַת רוּחַ גְּדוּלָּה  
מְאֹד בְּשָׁמַיִם.

הקדוש ברוך הוא יעזר שאביך עליו השלום יהיה עליך מליץ  
ישׁר בשמים, ואת יכולה ללכת ולבקש ממנו כל מה שאת צריכה  
וכו' וכו'.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשכו.

**אני עושה הכל כדי להתחתן, אך השם מונע ממני את  
זה. למה?**

**שאלה:**

**מאת רחלי:** לכבוד הצדיק שלום וברכה.  
עוד מעט אגיע לגיל עשרים ותשע, ועדין לא זכיתי להתחתן.  
אני לא מבינה למה אני צריכה להתחנן כל כך הרבה כדי  
לזכות להקים בית, בזמן שאני רואה חלונים רבים וגוויים רבים  
אשר בשם השם לא קראו מעולם, ובכל זאת זכו-מזמן להקים  
בית עם ילדים, ויש להם פרנסה ושמחה...  
אני מתפללת בלי סוף, הולכת לקברות צדיקים, מתבודדת  
ושומרת על הצניעות. אני יודעת שהקדוש ברוך הוא כל כך  
ישמח בבית שאני רוצה להקים - בית של תורה עם ילדים  
צדיקים, אז למה הוא לא מאפשר לי לעשות זאת?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תרומה, כ"ז שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל רחלי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

החכם מכל אדם אמר (משלי י"ט ג) "אולת אדם תסלף דרכו ועל  
הר"ה יזעף לבו"; הרבה פעמים אדם עושה בחיים טעויות וכו', ואחר



כך יש לו טענות על הקדוש ברוך הוא, אני בטוח שהציעו לך כבר הרבה שדוכים, אף היות שאת בררנית וכו', זה מה שקורה לאלו שהם בררנים וכו', פי כך אמרו חכמינו הקדושים (יבמות סג.) נחית דרגא נסיב איתתא - את צריכה לרדת מדרגה ואז תמצאי את הזוג שלך, כי בדרך כלל בחורה היא גאותנית וכו', ולא מתאים לה לקחת את זה או את זה וכו', וחושבת לעצמה "אני הכי חכמה והכי יפה וכו', אקח את זה?" או "אני הכי חכמה והכי יפה והכי משפילה וכו', אקח את זה?" והיא מסתובבת ומחפשת את הבן זוג שלה כפי הדמיון שנכנס בה כאלו מי יודע מה היא, והיא רוצה שיבוא אליה זוג משהו שעדין לא נברא וכו', ועל ידי זה היא מחפשת וכו' ומסתובבת ויוצאת לפגישות פן ואולי אמצא את בחיר לבבי שיבוא אלי על סוס לבן עם שקים מלאים כסף וכו', ובשביל זה הבחורה מחפה עד שיולד זוג כזה, ובין כך היא לא קולטת שהזמן לא מחכה, כמאמר החכם "הזהר מן הזמן כי הוא אויב רע מאד", ועד שהיא תופסת את עצמה רואה שהיא כבר בגיל שלשים, ומא עושים עכשו? על זה באים חכמינו הקדושים ונותנים לנו עצה (יבמות סג.) נחית דרגא נסיב איתתא - תרדי מדרגה ואל תחזיקי מעצמך כל כך גדלה וכו', ואז תמצאי בקלות בן זוג שיתאים לך, צריכים להתחתן לשם שמים ולבנות בית נאמן בישראל.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתכניסי את הדברים האלו בתוך לבך, ונזכה לשמע אצלך בשורות משמחות בקרוב.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשכז.

**אני רוצה ללמד במכללה חרדית, אך לא מקבלים אותי  
מכיוון שאני חוזרת בתשובה**

**שאלה:**

**מאת אורטל:** לכבוד הרב שלום. תודה על כך שהרב מוסר את נפשו למען עם ישראל - וברוך השם ספרי השו"ת מחזקים אותי מאד ומיִשבים את דעתי.

בעבר למדתי תאר ראשון בפסיכולוגיה, אך אינני עוסקת בכך כיום. אני שוקלת ללמד כעת תאר שני בטפול באמנות במכללה חרדית, אך לא מקבלים אותי מכיוון שלא למדתי בתיכון בית יעקב, ולמרות שכיום אני חרדית - לא מאשרים למכללה לקבל חוזרות בתשובה.

אשמח לברכת ועצת הרב שיפתחו לי הדרך בכל התחומים וגם בתחום המקצועי. תודה רבה

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תרומה, כ"ז שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל אורטל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להתחזק מאד מאד בבטחון עצמי ולא להסתכל על כל העכובים והמניעות שיש לך מכל הצדדים וכו' וכו', תמשיכי ללמד בתחום שאת רוצה ותצליחי בגדול.

את הכלל הזה תקחי בידיך - מי שרוצה להצליח בחיים צריך שיהיה לו אמץ ומרץ רב מאד, ולא לפחד משום מונע ומעכב כלל, יהיה מאיזו סבה ומאיזה טעם שרק יהיה וכו', כי עם בטחון עצמי ואמץ לב ורצון חזק יכולים להגיע להכל, וכבר אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רמ"ט) עקר הגבורה בהלב, כי מי שלבו חזק ואינו

מתירא משום אדם ומשום דבר, יכול לעשות גבורות נוראות ולכבש המלחמות על ידי חזק ותקף לבו שאינו מתירא ורץ לתוך תקף המלחמה, וזה בחינת (אבות פרק ד') איזהו גבור? הכובש את יצרו. וזה היה גבורות שמשון שנאמר בו (שופטים י"ג) "ותחל רוח הוי"ה לפעמו במחנה דן בין צרעה ובין אשתאל", שבאותן המקומות צלחה עליו רוח השם יתברך ולכש גבורה, דהינו שבא לו חזק ותקף גבורה בלב, ועל ידי זה עשה גבורות נוראות.

ולכן אל תבלבלי את עצמך משום דבר, אם את רוצה להצליח בחייה, את צריכה להתחזק ברצון חזק מאד מאד, ולא לעזב את הרצון, ותראי שתצליחי בגדול.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשכח.

**חברה שלי ראתה את דמות אביה שנפטר משוטטת  
בחנות שלה. מה צריכים לעשות במקרה כזה?**

**שאלה:**

**מאת ענבל:** לכבוד קדשת מוה"רא"ש שליט"א, שלום רב.  
לחברה שלי יש חנות לבגדי נשים. לפני מספר ימים היא יצאה מהחנות, והשאירה את בתה להשגיח על החנות עד שתחזור, ולפתע התקשרה אליה הבת בכיזת, וספרה שהיא רואה את דמות הסבא שלהם, שנפטר לפני שש שנים, משוטטת על קירות החנות.

ובאמת, בבדיקה שערכו בסרט שהקלט על ידי מצלמות האבטחה של החנות, רואים בברור את דמות הסבא מסתובבת על קירות החנות. מה צריכים לעשות במצב כזה?

## תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תרומה, כ"ז שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל ענבל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

דבר כזה יכול מאד מאד לקרות וכו', והדבר הראשון צריכים לבדק את המזוזות בחנות אם הן כשרות, כי המזוזה היא שמירה מהכל, והדבר השני צריכים לבדק טוב טוב אם המכירה היא בישר ובצדק, ואם לא מטעים בני אדם וכו', ואם שומרים שבת וכו'.

פעם הייתי בחנות ענקית של ירקות, ובא אלי בעל הבית לבכות שהוא לא יודע מה לעשות, כי בכל פעם נכנס פלב מאים ורץ ישר אל השלחן ששם עומד המשקל, והפלב קופץ על המשקל והופך את זה עד שנופל על הרצפה ונשבר לרסיסים, וכבר כמה פעמים קרה לו דבר כזה, והוא לא יודע מה זה. ומלבד זאת זה מפחיד מאד מאד, והוא לא ישן בלילות מרב פחד וכו'. שאלתי אותו של מי היתה החנות? אמר של אביו, עניתי ואמרתי לו מי יודע אם האבא לא רמה את הקונים עם המשקל, ולכן באה לך הצרה הזו וכו', כי זה יכול להיות שזה גלגול של האבא וכו', והעצה היא שתשים קפת צדקה על השלחן איפה שעומד המשקל, ובכל יום תכניס שמה צדקה ותאמר שאם הטעו את מישהו במשקל הזה, הרי הצדקה לעלוי נשמת אביו וכו'. אחר חדש חפש אחרי ובא להודות לי, ואמר שמאז שהוא שם את הקפה אין כבר פלב וכו', ואין כבר שום דבר מפחיד וכו', ולכן אדם צריך מאד מאד לשמר כשיש לו חנות שלא יטעה בני אדם עם המשקל או עם המחירים, או שלא יעבד על בני אדם וכו', כי אחר כך משלמים על זה מחיר מאד כבד וכו' וכו'.

הקדוש ברוך הוא יעזר לנו שנזפה לשמר את מצוות התורה, והקדוש ברוך הוא ישמר עלינו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשכט.

**אני רוצה להתחתן שוב עם גרושתי, אך היא לא מוכנה  
אפילו לשמע את קולי**

**שאלה:**

**מאת רחמים:** לכבוד הצדיק שלום.  
לפני כארבע שנים הייתי אצלכם וספרתי לכם שאני ואשתי  
התגרשנו, והרב אמר לי שהוא יתפלל עבורי שנתחזר להיות  
יחד ונתחתן שוב, אך בפעל יש בינינו נתק גדול מאד וגרושתי  
לא מוכנה אפילו לשמע את קולי.  
אני לא יודע מה לעשות, בפרט שקשה לי מאד להתחבר  
לאשה אחרת. אשמח לברכה ועצה, תודה.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תרומה, כ"ז שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל רחמים נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אדם צריך לתקן את המדות שלו, לא להיות כעסן, אכזרי, קמצן  
ושתלטן וכו' וכו' על אשתו, ואז אף פעם לא יבואו לידי גרושין.  
אדם יש לו את כל המדות הרעות, ומתאכזר נגד אשתו וכו', ואחר  
כך כשבאים לידי גרושין ומתגרשים הוא מתחרט וכו', אך צריכים  
להתחרט קדם על מעשיו ומדותיו הרעות.

אתה צריך לדעת אשר החיים בכלל לא קלים, אלא יש בהם  
נסיונות קשים ומרים, כי יש נשים מאד מאד קשות שיש להן טבע  
של שתלטנות וכו', וכן להפך יש גברים מאד מאד קשים שיש להם  
טבע של שתלטנות וכו', ואם לא ילמדו לותר אחד לשני, אזי יהיו  
להם חיים מרים מאד, כי תמיד יהיו ביניהם וכוחים ואי הבנות, עד  
שמזה באות מריבות קשות עד גרושין חס ושלום וכו', אבל אם

מלמדים את עצמם שניהם - הן הבעל והן האשה שמכרחים לוותר אחד לשני, שזה סוד האהבה וההבנה הדדית שדבר זה מביא את ההצלחה בבית, אם הזוג מבינים את זה, אזי יהיו להם חיי נשואין הכי מאשרים, אבל אם לא ירצו לקבל את זה, אלא כל אחד ירצה להשתלט על הזולת, הם יכולים להיות בטוחים שתמיד יהיו ביניהם מריבות, והבית יתהפך לגיהנום רחמנא ליצלן, בשעה שיכולים למנוע את עצמו מכל זה. וזה המפתח של ההצלחה בין בני זוג, והלואי שבני הזוג היו יודעים את זה לפני שמתגרשים, כי אחר שמתגרשים מאד מאד קשה להחזיר אותם.

ולכן אם אתה יכול לפייס את אשתך ולהסביר לה את הטעות שטעית בחיי נשואיך, אז יש אפשרות שהכל יתהפך לטובה, ובכלבד שיהיה בלב אמת, לב נכון.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשל.

**פעם היו לי רצונות וכסופים של קדשה, ולאחרונה הפל נעלם. איך מתחדשים?**

**שאלה:**

**מאת שמעון:** לכבוד מוהרא"ש, שלום.

ברוך השם אני זוכה לקרא בספרים שלכם וגם להפיץ. היתת תקופה שמאד התחזקתי בשמחה, והיו לי רצונות חזקים להתקרב להשם, ולמרות שבפעל הייתי יודע איפה אני מונח, היו לי רצונות חזקים וגם השתדלתי לעשות מצוות ולהתפלל. קראתי באחד הקנטרסים שכתבתם על מעלת הרצון - שאפלו אם אדם רחוק מהקדשה, העקר הוא הרצון, ואם יהיה לו רצון חזק - בסוף הוא יגיע למה שהוא צריך להגיע, ושאפלו

אם קימתי רק מצוה אחת במשך כל היום - ראוי לי לשמח  
 כל היום.

מצד שני ראיתי שכתבתם שנכון שהעקר הוא להיות בשמחה  
 ולהתחזק ברצונות טובים, אבל צריך להזהר מאד שלא לצאת  
 מהשלחן ערוף, ומאז שקראתי את זה, היצר הרע הכניס בי  
 עצבות, ועולות לי מחשבות "תראה כמה אתה רחוק מלקיים  
 את השלחן ערוף", ואני לא מצליח להיות בשמחה. איך עולים  
 שני הדבורים הללו בקנה אחד?

באמת רצוני הוא להיות איש כשר וקרוב להשם כמו שהייתי  
 פעם, ואשמח אם תעזרו לי כי היצר הרע מנסה לרחק אותי  
 מכם. תודה.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תרומה, כ"ח שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל שמעון נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל זמן שאדם מרגיש שהוא רחוק מהקדוש ברוך הוא וכו',  
 ולבו שבור כחרס וכו', אז ידע שהוא מאד מאד קרוב אליו יתברך,  
 כמו שכתוב (תהלים נ"א י"ט) "זבחי אלקים רוח נשברה לב נשבר ונדכה  
 אלקים לא תבזה"; הזבח והקרבן של הקדוש ברוך הוא, זה כשיש  
 לאדם רוח נשברה ולב נשבר, וכך אמרו חכמינו הקדושים (סוטה ה.)  
 כל אדם שיש בו גסות הרוח, אמר הקדוש ברוך הוא: אין אני והוא  
 יכולין לדור בעולם, והרגע שנכנסת באדם איזו ישות וחושב שהוא  
 כבר מקרב אל הקדוש ברוך הוא, אז מתחיל להרגיש רחוק גדול,  
 וככל שמרגיש שהוא יותר קרוב, כך מרגיש יותר רחוק, ולכן כל זמן  
 שהרגשת שאתה הכי גרוע והכי רחוק, אז היו לך רצונות חזקים לחזר  
 אל הקדוש ברוך הוא, והתחזקת עם כל מיני רצונות וכסופים, כי אף  
 אחד בעולם לא רוצה שירחקו אותו וכו', ואם מרחקים אותו אז הוא

עושה כל מיני מאמצים שבעולם לחזור וכו', אבל תכף ומיד כשוראה שהוא כבר קרוב ואף אחד לא רוצה להרחיק אותו, אז הוא מתרחק מעצמו וכו', ומלביש את זה בכל מיני סבות - פעם הוא ראה משהו בספר וכו', פעם הוא שמע משהו מאיזה רב וכו', כי לסמ"ך-מ"ם יש לו כבר את התחבולות לרחק את האדם מהקדוש ברוך הוא.

ולכן ראה להרגיל את עצמך לשכח בכל יום ובכל שעה את העבר, ותעשה התחלה חדשה, ותתחזק ברצונות וכסופים עצומים אחריו יתברך, ותהיה כל כך חזק ברצון עד שאפלו שתשמע בת קול מהשמים שאין לך תקנה וכו', גם כן לא תתפעל, אתה צריך להיות כל כך חזק ברצונות וכסופים עד שתדע שאתה לא עוזב את הקדוש ברוך הוא בשום פנים ואופן. והעקר להוציא מהפה את הרצונות והכסופים שיש לך, כי כך אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"א) שעל ידי שאדם מוציא את הרצונות והכסופים שלו מפיו, על ידי זה הוא בונה עולמות חדשים וכו', ולכן אל תהיה בטלן, מה שעבר כבר עבר וכו', תעשה התחלה חדשה בכל פעם, ותרגיל את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא, כי אתה לא יכול לתאר ולשער מה שאתה פועל בזה שאתה מדבר אליו יתברך, ואתה מוציא מפיו את הרצונות והכסופים שיש לך לחזור אליו יתברך.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך שתזכה לציית את רבנו ז"ל, ולהתחזק ברצונות וכסופים, ולא להניח את הרצונות שלך, וכן תדבר אל הקדוש ברוך הוא, ולבקש ממנו יתברך הרבה על שמחה, כי שמחה זה דבר רוחני, ואי אפשר להשיג דבר רוחני אלא על ידי תפלה, כי התפלה הוא כלי לקבל בו את כל ההשגות הרוחניות וכו'. ולכן תבקש ממנו יתברך הרבה על שמחה - שתמיד תהיה שש ושמח עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בך, ולא תניח את עצמך לפל בשום פנים ואופן.

אשרי האדם שזוכה לחזק את אחרים, אשר הזכות הזו עולה על כל הזכיות, כמובא בזהר (תרומה קכ"ח): תא חזי כל מאן דאחיד בידיא דחייבא, ואשתדל ביה למישבק ארחא בישא, איהו אסתלק בתלת



סלוקין מה דלא אסתלק הכי בר נש אחרא, גרים לאכפיא סטרא אחרא, וגרים דאסתלק קודשא בריה הוא ביקריה, וגרים לקיימא כל עלמא בקיומיה לעילא ותתא, ועל האי בר נש כתיב (מלאכי ב') "ברייתי היתה אתו החיים והשלום". וזכי למחמי בנין לבנוי, וזכי בהאי עלמא וזכי לעלמא דאתי, כל מארי דינין לא יכלין למידן ליה בהאי עלמא ובצלמא דאתי, עאל בתריסר תרעי ולית מאן דימחי בידיה. ועל דא כתיב (תהלים קי"ב) "גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יברך הון ועשר בביתו וצדקתו עמדת לעד זרח בחשך אור לישראל" וגו' [בא וראה, כל מי שאוחז בידיהם של החיבים, ומשתדל שיעזבו את דרכיהם הרעות וכו', עולה במעלת הקדושה במקום שאף אחד לא יכול לעלות שמה וכו', והוא גורם להכניע את הסטרא אחרא, והוא גורם שיתיקר שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, וגורם שבזכותו כל העולמות יש להם קיום, וזוכה לראות בנין לבנוי, וזוכה לכל טוב אמתי ונצחי בזה העולם ובעולם הבא, וכל הבעלי דינים לא יכולים לדון אותו לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, ונכנס בשלש עשרה שערים של רחמים למעלה בשמים, ואין מי שימחה בו].

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשר לי תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשלא.

**חלק גדול מהיום שלי עובר בלי כלום ומתבזבז. איך  
זוכים לשמר ולנצל את הזמן?**

**שאלה:**

**מאת נחום:** שלום. מדי פעם אני עושה חשבון נפש, ושמתי לב שחלק גדול מהיום שלי עובר בלי כלום ומתבזבז. איך זוכים לשמר ולנצל את הזמן?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תרומה, כ"ח שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נחום נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לה, שאין עוד דבר כל כך יקר כמו הזמן, כי כל רגע שעובר לאדם הוא מת, ולא יחזר אליו אף פעם, ולכן אמר החכם "שוטה מתאבל על אבוד דמיו - ולא ישית לבו על אבדת ימיו", ולכן אשרי מי שפותח את העינים ויודע שאת הכל יכולים לקנות עם כסף, רק לא את הזמן, כי את זה מקבלים בחנם, ומי שאין לו שכל מאבד את זה בלא כלום, ולכן הזהירנו מוהר"נ ז"ל מאד מאד על שמירת הזמן, ומספרים שבביתו היה ארבעה שעונים על כל קיר, כדי שתמיד יוכל להסתפל על השעון, וכן היה לו שעון בכיסו, ותמיד הסתפל על השעון, כי עם הזמן יכולים לעצמו עשר ואשר נצחי אם הוא יודע איך לנצל את הזמן, ואמר החכם "הכן צידה ליום הפרדה, ומבחר הצידה ישר ועבודת האל יתברך".

ולכן אשרי אדם שמרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלו, וכל רגע פנוי שיש לו איפה שרק לא ימצא, ידבר אליו יתברך, כי מלא כל הארץ כבודו, ואיהו ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוך כל עלמין, ובכל מקום יכולים לדבק את עצמו בו יתברך, ומעלת הדבורים שמדברים אליו יתברך, זה אין לתאר ואין לשער כלל, כי זה מזכך את הדמים שלו שמשם בא יצרו הבוער בו, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ע"ב) שעקר היצר הרע הם הדמים שבוטלים בו, וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ע"ה) שכל המלחמות והמחלקות והמריבות שיש לאדם זה בא מהדמים שלא זכך אותם, כי על ידי תאוות רעות דמיו נתעכרים לגמרי, ומשם בוער בו יצרו הרע, ולכן אשרי האדם שמנצל כל רגע לדבר אל הקדוש ברוך הוא.

וְאָמַר מוֹהַרְנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות הונאה הלכה ג') עַל מֵאִמֵּר הַחֶכֶם  
 "אֵין רִגְעַ בְּלֵא פִּגְעַ", כִּי עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד עוֹבֵר בְּזֶה הָעוֹלָם כָּל רִגְעַ  
 צְרוּת וְיִסּוּרִים אַחֲרֵים, עִם כָּל זֹאת אֶסוּר לְהִשְׁבֵּר, אֲלֵא יִקְיַם עֲצָה הַזֹּו  
 שְׂיִדְבֵּר תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שְׁגַם כֵּן נִקְרָא פִּגְעַ, כְּמֵאִמֵּר ז"ל (תענית ט:)  
 אֵין פִּגְיַעַה אֲלֵא תִפְלֵה, שְׁנֵאֵמַר (ירמיה ז' ט"ז) "וְאַתָּה אֵל תִּתְפַּלֵּל בְּעַד  
 הָעַם הַזֶּה וְאֵל תִּשָּׂא בְעַדָם רְנָה וְתִפְלֵה וְאֵל תִּפְגַּע בִּי כִּי אֵינְנִי שֹׁמֵעַ  
 אֶתְךָ"; וְלִכֵּן בְּזֶה שְׂאָדָם רְגִיל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַל יְדֵי זֶה יִשְׁמַר  
 אֶת הַזְּמַן שְׁלוֹ, כִּי תָמִיד יִהְיֶה לוֹ יָשׁוּב הַדַּעַת, וְיִחְשַׁב עֲצוֹת אֵיךְ  
 לְשַׁמֵּר שְׁלֵא יִלְךְ הַזְּמַן שְׁלוֹ לְבִטּוּלָה, כִּי בְּאֶמֶת חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ  
 (כתובות נ"ט) הַבִּטּוּלָה מְבִיאָה לְיַדֵּי שְׁעָמוּם (שְׁגָעוֹן) וְלִיַדֵּי זְמָה, וְאָמְרוּ  
 (אבות דרבי נתן פרק י"א) אֵין אָדָם מֵת אֲלֵא מֵתוֹךְ הַבִּטּוּלָה.

וְלִכֵּן חָבַל מְאֹד שְׁתַּבְּלֵה אֶת הַזְּמַן הַיְקָר שְׁלֵךְ בְּשִׁטּוֹת וְכוּ' וְכוּ',  
 וְאָמַר הַחֶכֶם "הַזְּהַר מִן הַזְּמַן, כִּי הוּא אוֹיֵב רַע מְאֹד", אֵין עוֹד דְּבַר  
 שְׁהוֹרֵס אֶת הָאָדָם מִלְּלֶכֶת בְּטֵל, אָדָם צָרִיךְ אוֹ לִישֵׁן אוֹ לְאָכַל אוֹ  
 לְלַמֵּד אוֹ לְהִתְפַּלֵּל אוֹ לְעַבֵּד אוֹ לְדַבֵּר וּלְחַזֵּק אֲנָשִׁים וְכוּ', אֲבָל סֵתָם  
 כְּכֹה לְהִסְתַּוֵּבֵב בְּטֵל וּמְבִטֵּל זֶה הַדְּבַר הַכִּי גְרוּעַ, כִּי זֶה מְשַׁגַּע אֶת  
 הָאָדָם לְגַמְרֵי, וְלִכֵּן אֲשַׁרֵּי מִי שְׁזוּכָה לְנַצֵּל כָּל רִגְעַ מִמֶּשׁ, וְאָז הוּא  
 הַכִּי מְאֹשֵׁר בְּחַיָּיו.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תשלב.

**לְאַחֲרוֹנָה הָעֵסֶק שְׁלִי לֹא מְצַלֵּחַ וְהַפְּרָנְסָה הַתְּדַלְדְּלָה  
 מֵאֵד. מַה הַגּוֹרֵם לְכָל זֶה?**

**שְׂאֵלָה:**

**מֵאֵת אֲשֶׁר: יש לי עסק קרוב לשמונה עשרה שנה, ולאחרונה  
 הפרנסה הצטמצמה באופן משמעותי ומאד קשה לי. אני יודע**

שֶׁהַשֵּׁם הוּא צְדִיק וְהַכֹּל בְּחִשְׁבוֹן צְדָקָה, אֵךְ אֵינִי מִבִּין בְּאִיזָה עוֹוֹן נִגְזַר עָלַי כִּי הָאֵם תּוֹכְלוּ לְהַסְבִּיר לִי מָה הַגּוֹרֵם לְכָל זֶה כְּדֵי שְׂאוּכַל לְתַקֵּן?

**תשובה:**

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבְעֵי לְסֹדֵר תְּרוּמָה, כ"ח שְׁבַט ה'תשע"ד.

**שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֲשֶׁר גִּירו יְאִיר**

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הַדְּבַר הָרֵאשׁוֹן - תִּרְאֶה לְבַדֵּק אֶת הַמְזוּזוֹת שֶׁבְּעֶסֶק שְׁלֶךְ, וְכֵן תְּבַדֵּק אֶת הַתְּפִלִּין שְׁלֶךְ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְתִשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין בְּכָל יוֹם, כִּי (מִנְחוֹת מ"ה) כָּל הַמְּנִיחַ תְּפִלִּין מֵאַרְיֵף יָמִים, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תַּעֲנִית ח'): דְּכִי יֵהִיב רַחֲמָנָא שׁוֹבְעָא לְחַיִּי הוּא דִּיהִיב; הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן פְּרָנְסָה וְשׁוֹבֵעַ לְבָנֵי אָדָם הַחַיִּים.

הַדְּבַר הַשֵּׁנִי - רְאֵה לְשֹׁמֵר שִׁבְתָּ, וְאִזּוּ הַשִּׁבְתָּ תִשְׁמַר עָלֶיךָ, כִּי כָּל הַהִשְׁפָּעוֹת בָּאוֹת לְאָדָם מִיוֹם הַשִּׁבְתָּ, כַּמּוּבָא בְּזוֹהַר (יִתְרוֹ פ"ח). כָּל בְּרָכָאן דְּלַעֲלֵילָא וְתַתָּא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה תַּלְיִין, וְתַאנָּא אַמַּאי לֹא אֶשְׁתַּכַּח מִנָּא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה? מִשׁוּם דִּיהוּא יוֹמָא מִתְּבַרְכָּאן מִיְנֵיהּ כָּל שִׁיתָא יוֹמִין עֲלֵאִין, וְכָל חַד וְחַד יֵהִיב מְזוּנִיָּה לְתַתָּא כָּל חַד בְּיוֹמוֹי, מֵהֵיחָא בְּרָכָה דְּמִתְּבַרְכָּאן בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה; [כָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁלְּמַעַלָּה בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, וְלִמְטָה כָּאֵן בְּעוֹלָם הַזֶּה, תְּלוּיוֹת רַק בְּיוֹם הַשִּׁבְתָּ. וְלִמְדִנּוּ, לְמָה לֹא יָרַד מִן בְּשִׁבְתָּ? מִפְּנֵי שֶׁמִּשְׁבַּת מִתְּבַרְכִּים כָּל הַשָּׁשָׁה יָמִים מִשְׁשַׁת יְמֵי הַשְּׁבוּעָה, וְכָל יוֹם מִקְּבַל אֶת הַהִשְׁפָּעָה שְׁלוֹ מִשְׁבַּת].

הַדְּבַר הַשְּׁלִישִׁי - עָלֶיךָ לְדַעַת שְׁסָגְלָה לְפְרָנְסָה לְבְּרוּךְ בְּרַכַּת הַמְּזוּן מִתּוֹךְ הַסְּדוּר דִּיקָא, וּבְקוֹל וּבְשִׁמְחָה, וְזֶה מְסָגֵל לְעִשְׂרוֹת נִפְלְאָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מְשִׁלִּי י') "בְּרַכַּת הַיּוֹי"ָּהּ הִיא תַעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסֵף עֶצֶב עִמָּה", הֵינּוּ כְּשֶׁמְבַרְכִּים אֶת בְּרַכַּת הַמְּזוּן בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה, זֶה מְסָגֵל לְעִשְׂרוֹת, וְכֵן לְהַזְהַר מְאֹד עַל נְטִילַת יָדַיִם וְכוּ', וְלִכֵּן מֵהַיּוֹם וְהַלָּא תִקְפִּיד מְאֹד מְאֹד עַל נְטִילַת יָדַיִם כְּשֶׁאֲתָהָה קָם בְּבִקְרָא וְכוּ',

וכן כְּשִׁיּוּצָאִים לְשֵׁרוּתִים וְכוּ', וְכֵן לְפָנַי הָאֲכִילָה לְטַל יָדַיִם עִם נִטְלָה דִּיקָא וְכוּ', כִּי נִטְלֵת יָדַיִם מְסַגְּלַת לְהַנְצִל מֵעֲנִיּוּת, כִּי עַל נִטְלֵת יָדַיִם רָאשֵׁי תְבוּת עֲנִי, כִּי מִי שֶׁמְזַלְזֵל בְּנִטְלֵת יָדַיִם נַעֲשֶׂה עֲנִי, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שְׁבַת ס"ב:): אָמַר רַב חֲסֵדָא: אֲנָא מְשָׂאִי מְלֵא חֲפְנֵי מִיָּא וְיִהְיֶה לִי מְלֵא חֲפְנֵי טִיבוּתָא [אֲנִי נִטְלֵתִי יָדַי עִם מְלֵא מִים וְנִתְנֶה לִי חֲפְנִים מְלֵא טוֹב, כִּי רַב חֲסֵדָא הָיָה עֹשֶׂה גְדוּל מְאֹד, וְהַכֵּל בְּזָכוֹת נִטְלֵת יָדַיִם שֶׁהָיָה מְקַפֵּיד בְּזוֹה].

אם תִּקְיִם אֶת שְׁלֹשֶׁת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, תִּרְאֶה אִיךָ שֶׁהַכֵּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה וְלֹא יִחְסַר לְךָ שׁוּם דְּבָר, וְתִהְיֶה לְךָ פְּרִנְסָה בְּנִקְל, וְתִתְפָּרֵס בְּכַבוֹד.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תשלג.

**אֲנִי פְּרוּד מֵאִשְׁתִּי כְּבַר הַרְבֵּה שָׁנִים, וְאֲנִי חֵי עִם אִשְׁה אַחֲרַת. הָאֵם לְתַת לְאִשְׁתִּי גִט אוֹ לֹא?**

**שְׂאֵלָה:**

**מֵאֵת יִגְאָל:** שְׁלוֹם לְכַבוֹד הַרַב.

בְּמִשְׁךָ כָּל שְׁנוֹת הַנִּשְׂוֹאִין שְׁלִי עִם אִשְׁתִּי הָיוּ לְנוּ מְרִיבוֹת קִשּׁוֹת וְחִרְפוֹת מְאֹד, מִמֶּשׁ לֵלֵא הַפְּסָקָה, וְלִפְנֵי כִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה אִשְׁתִּי נִשְׁבְּרָה וְהַחְלִיטָה לַעֲזֹב אֶת הַבַּיִת. אֲנִי מִצְדֵי הַתְּחַנְנָתִי אֵלֶיהָ שֶׁתְּחַזֵּר וְנַעֲשֶׂה שְׁלוֹם-בַּיִת, אֲבָל הִיא לֹא הִיְתָה מוֹכֶנָה לְשִׁמְע, וּמֵאֲז אֲנַחְנוּ פְּרוּדִים.

בְּמַהֲלָךְ הַשָּׁנִים רְצִיתִי לְתַת לָהּ גִּט וְלִהְתַּחֵיל פֶּרֶק חֲדָשׁ בְּחַיִּים, אָךְ הִיא סְרָכָה בְּטַעֲנָה שֶׁהִילְדִים עֲדוּן לֹא הִתְחַתְּנוּ, וְאַחֲרֵי שֶׁכֵּלֵם יִתְחַתְּנוּ – נִתְגַּרְשׁ, וּמֵאֲז אֲנִי תוֹמָךְ בָּהּ כְּלַכְלִית כִּמְהָ שְׁמַתְאֲפִשֶׁר לִי.

לפני כשמונה שנים הכרתי אשה אלמנה שעלתה מרוסיה ועברה גיור, ומאז אנחנו בקשר. לפני כשנה עברתי לגור איתה יחד, ומאז אני מרגיש לא טוב עם זה שלא התגרשתי מאשתי בצורה מסודרת. לאחרונה פניתי לפרודתי שוב, ושאלתי אותה האם היא מוכנה לקבל גט סוף סוף, והיא אמרה שכן. כבר כמה שבועות אני מתכוון לזה וצריך להיות לנו דיון ברבנות, אף היום הגיע אלי לחנות אדם חרדי שמידד אתי, וכשספרתי לו שסוף סוף אני עומד לתת לה גט, הוא אמר לי שזה לא כדאי.

האמת היא שאני לא ממהר להתחתן עם האשה השנייה, והסבה שאני רוצה לתת גט לפרודתי היא רק משום שאני לא מרגיש טוב עם זה שאני נשוי, ומצד שני חי עם אשה אחרת. אשמח לשמע מה דעתך בעניין. תודה רבה.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תרומה, כ"ח שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יגאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

זה מוסר השכל לכל זוג שיש ביניהם מריבות קשות וחרیפות מאד ממש ללא הפסקה וכו', שזה מראה שהם זוג חולנים וכו', כי מי שרוב עם אשתו, או האשה רבה עם בעלה, אחד מהם צריך להיות חולה נפש, או שניהם צריכים להיות חולי נפש, מה זה המלה מריבות קשות וחריפות מאד ללא הפסקה שאתה כותב, מכרח להיות ששניכם או אחד מכם אינו שפוי בדעתו, מזה יוצא אחר כך התוצאות שאחד מהשנים מי שסובל יותר הוא עוזב את הבית, ואחר כך בוכים ושואלים למה? ואם זה לא מספיק עוד מצאת אשה ואתה חי איתה בלי נשואין וכו', ואתה גם לא מתכוון להתחתן עמה וכו', שאתה משתמש עמה לטובתך ולהנאתך וכו', שזה גם כן רשעות

ואכזריות ממך שיום אחד תזרק אותה וכו', ואתה רוצה עוד לשאול אם כן לתת גט או לא לתת גט? ממה נפשך אם אשתך רוצה לחזור אליך למה שלא תחזור? ותשנה את הנהגותיך, תפסיק להיות כעסן ושתלטן, ותפסיק עם המריבות הקשות והחריפות מאד שאתה כותב וכו', ואם אתה לא רוצה לחזור, או היא לא רוצה לחזור וכו', תן גט למה אתה צריך לעגן אותה?

העקר תחזור בתשובה שלמה, איך אתה חי עם אשה בלי נשואין? אל תחשב שהעולם הפקר, יש דין ויש דין וכו' וכו', ולכן ראה לחזור בתשובה שלמה אליו יתברך, ותתקן את מעשיך, ותתחיל להניח תפלין בכל יום שאין למעלה מזה, וכן תתחיל לשמר שבת ואז השבת תשמור עליך.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתזכה לדעת ושכל, ואז תפסיק לכעס ולרוב וכו', כי כך אמרו חכמינו הקדושים (פסחים ס"ו): כל אדם שכוועס, אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו; ואמרו (נדרים כ"ב). כל הכוועס אפלו שכינה אינה חשוכה כנגדו, ומוסיף טפשות על טפשותו; וזה טרוף הדעת פשוטו כמשמעו, כי הכעסן מאבד את הדעת והשכל שלו לגמרי, עד שלא מסגל לחשב ישר, ואמרו חכמינו הקדושים (זהר חדש נח) לא יהיה בך אל זה, שלא תהיה נח לכעס, כי זה עבודה זרה מממש, כי הוא דוחה את הקדוש ברוך הוא ממנו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשלד.

**בתנו נדרסה ונצלה בנס גלוי. האם עלינו לערוך סעודת הודיה? והאם כדאי לנו לתבע את הבטוח?**

**שאלה:**

**סאת אברהם: לכבוד הצדיק שלום.**

לפני כמה ימים היה לנו ניס גלוי - חזרתי עם אשתי מנסיעה ארצה, וכשבאנו הבייתה הלכתי לנוח מעט. לפתע שמענו צעקות מכוח החצר, וכשיצאנו החוצה בריצה נחרדנו לראות שבתנו בת השנתיים וחצי, שעליה השגיחה בתנו הגדולה באותו זמן, נפגעה מרכב שעבר בשביל הסמוך לביתנו. לקחנו אותה מיד לבית החולים, שם התברר שהיא סובלת משבר ברגל, וברוך השם חוץ מזה שגבסו לה את כל הרגל לא קרה שום דבר אחר. האם אנו צריכים לעשות סעודת הודיה לרגל הניס הגלוי שקרה לנו? שאלה נוספת: אנחנו שוקלים לתבע את הבטוח כי לכאורה מגיע לנו פצוי כספי. האם כדאי לנו לעשות זאת?

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תרומה, כ"ח שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אברהם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שאתה ואשתך פושעים, כי איך נותנים לבת קטנה לשמר על אחותה שהיא בסך הכל בת שנתיים וחצי? אין לך דאגות אחרות עכשו רק להוציא כסף מהבטוח? למה לא תחשוב שהרוחה יקחו לגמרי את הילדים מכם, הרי איך הורים מפקירים תינקת בת שנתיים וחצי?

ולכן לפני שאתם מדברים על נסים ונפלאות שקרו לכם וכו' וכו', תכו "על חטא" על החזה שלכם ושהמצפון לא יעזב אתכם וכו' וכו', כי איך הורים יכולים להפקיר תינקת ביד אחותה הקטנה? ולכן במקום לעשות סעודת הודיה לשכנים וכו', תקראו אותם יחד לביתכם ותעשו עצרת תפלה, ותבקשו ממנו יתברך שימחל לכם על העוון והפשע שעשיתם וכו' וכו'.

רואים מעשים בכל יום שאנשים מפקירים ילדים וכו' ומשאירים



אותם ברכב וכו', ואחר כך כשקורה משהו וכו' יש להם טענות על כלם אבל לא על עצמם וכו', ואם הכל הסתדר והתינוק נשאר בחיים עושים סעודת הודיה בשעה שצריכים לעשות יום תפלה שחטאנו עיננו ופשענו וכו'.

הקדוש ברוך הוא יחונן אתכם עם דעת ושכל, ועוד פעם אל תעשו דבר כזה להשאיר תינקת בת שנתיים וחצי ביד אחותה הקטנה. המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשלה.

**מדוע החסידים עושים ענין גדול מהשירים של הרבי ומשתדלים לאכל מהם?**

**שאלה:**

**מאת אליהו:** שלום לכבוד הרב שליט"א. השתתפתי בכמה טישים חסידיים, וראיתי שהחסידים עושים ענין גדול מהשירים של הרבי, ומשתדלים מאד לקבל חלק מהמאכלים שיש על שלחנו. מה הענין בזה?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תרומה, כ"ח שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אליהו נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

כתיב (משלי י"ג כ"ה) "צדיק אכל לשבע נפשו", וכתיב (ישעיה ג"ח י"א) "והשביע בצחצחות נפשך", ואמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן כ"ד) נמצא לפי זה, שהצדיק הגדול האמתי זוכה על ידי פרנסתו ואכילתו לאורות הצחצחות, ועל ידי אלו הצחצחות נתבטל מסך

המבדיל, ומאיר על הצדיק אור נורא ונפלא מאד וכו', וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"ב) שבעת האכל יכולים לזכות שיהיה נעשה יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה אפין באפין, כמו שפתוב (רות ב') "לעת האכל גשי הלם", כי דיקא בעת האכילה נעשה יחוד בין קודשא בריך הוא ושכינתיה וכו'. הינו כשהצדיק אוכל איזה מאכל, הוא דבוק אז בו יתברך, ועל כל לעיסה ולעיסה הוא מיחד יחודים קדושים מיחודי שמו יתברך וכו', נמצא שהאכל שלו נעשה סעודת מצוה, ואשרי מי שנהנה מסעודת מצוה, ועל ידי זה גם עליו ישפע איזה שפע רוחני ממה שהשאיר הצדיק.

וזה הענין של השירים שלוקחים משירי האכל שאכל הצדיק. ואנחנו מוצאים בדברי חכמינו הקדושים (ירושלמי סנהדרין פרק ה' הלכה ב') רבי יוחנן הוה עליל לכנישתא בצפרא ומלקט פירורין ואכיל, ואמר יהא חלקי עם מאן דקדש ירחא הכא רומשית; שהיה נכנס לבית הכנסת והיה מלקט את הפירורים שנשארו מסעודת המצוה שעשו בעת קדוש החדש ואכלם, ואמר: יהא חלקי בין אלו שאכלו כאן בסעודת מצוה. הרי שלך לפניך, מעלת הדבר הגדול הזה מי שזוכה לאכל משירי מאכל הצדיק, כי הצדיק בעת אכילתו, אז הוא נהנה מזיו השכינה, ולכן אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ס"ד) כל הנהנה מסעודה שתלמיד חכם שרוי בתוכה כאלו נהנה מזיו שכינה, שנאמר (שמות י"ח י"ב) ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חתן משה לפני האלקים. וכי לפני אלקים אכלו? והלא לפני משה אכלו? אלא לומר לה - כל הנהנה מסעודה שתלמיד חכם שרוי בתוכה כאלו נהנה מזיו שכינה.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשלו.

**הבנתי מדבריכם שלא כדאי ללכת לשדכנים. האם התכוונתם באפן גורף, כלומר לא ללכת לשדכנים בשום מצב?**

**שאלה:**

**מאת שמעון:** לכבוד הצדיק מיבנאל, שלום.  
יש לי שאלה שלא נוגעת אלי אישית אך מענינת אותי: הבנתי מדבריכם שלא כדאי ללכת לשדכנים. האם התכוונתם באפן גורף, כלומר לא ללכת לשדכנים בשום מצב? ומדוע? תודה.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תרומה, כ"ח שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל שמעון נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ט) שהצדיק הוא השדכן המשדך כל השדוכים, ולכן מה טוב ומה נעים לבוא אל הצדיק ולתת לו פדיון ולבקש ממנו שיתפלל עליו שיזכה למצא את בת זוגו, וכן הצדיק יחזק אותו באמונה פשוטה בו יתברך שידע שדבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, וגם הוא יתפלל להקדוש ברוך הוא, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ט') לפי שאדם מחבר ומדבק את עצמו עמו יתברך בתפלה, כמו כן מקבל את זוגו מן השמים.

ולכן העקר במציאת הזוג תלוי רק כפי התפלה שמתפלל אליו יתברך, ואז ממילא הקדוש ברוך הוא כבר יסבב את השליחים האמתיים ויציעו לו שדוכים, וכך ימצא את בת זוגו, ואפלו שמרוב חטאיו ועוונותיו עדין הכל סגור וכו', והוא לא רואה שום מראה מקום למציאת הזוג, אבל על ידי רבוי תפלה שיתפלל אליו יתברך,

וכן הצדיק יתפלל עבורו ויברך אותו, אזי הצדיק יהיה השדכן, ואצלו יקיים (תהלים ק"ז) כ"י ש'בר ד'לתות נ'חשת ראשי תבות שדכ"ן, כי הצדיק שהוא השדכן, ואפלו אם יש לאדם מחיצות של ברזל ונחשת וכו', מרב עוונותיו וכו', עם כל זאת הצדיק שהוא השדכן האמתי שובר את הדלתות של הנחשת שנעשה בינו לבין בת זוגו, ומצא בקלות את זוגו, כי זה גדל הכח של הצדיק האמת שהוא השדכן האמתי. מה שאין כן כשהולכים סתם אל שדכן או אל שדכנית, צריכים לזכר שהם לא רוצים אלא את הכסף שלך, ולכן הם ידחקו לך כל מיני שדוכים מה שרק ימצאו, אפלו עגרת וחגרת וכו', וכו', וזה ראשי תבות של שדכ"ן - ש'קר ד'ובר כ'סף ג'וטל, כי כל הענין של השדכנים והשדכניות זה רק להוציא מבן אדם כסף, ולכן עדיף ללכת אל הצדיק שאין לו שום פגנה אחרת רק לעזור לו.

הקדוש ברוך הוא יעזר שנשמע תמיד בקול הצדיק, ונתיעץ עמו על כל דבר, ואז נצליח דרכינו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשלז.

**המחשבות הרעות מתגברות עלי וגורמות לי למקרה  
לילה. איך מתגברים על המחשבות הללו?**

**שאלה:**

**מאת חזי:** שלום לכבוד הרב.

אני נמצא במצב לא פשוט בכלל - אני בן עשרים, עוד לא התחתנתי, ופעמים רבות אני נכשל בעוון קרי לילה שבא בעקבות חלומות לא טובים. ברחמי שמים אני מצליח לשמור על העינים, אבל ההרהורים לא מניחים לי ומתגברים עלי.

איך מגרשים את המחשבות האלו לגמרי? והאם בשמים  
מחשיבים קרי לילה לפגם הברית?

### תשובה:

בעזרת השם ותבדק, יום רביעי לסדר תרומה, כ"ח שבט ה'תשע"ד.

שלוש וברכה אל חזי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

הנה חכמינו הקדושים אמרו (כתובות מ"ו) על הפסוק (דברים כ"ג י')  
"ונשמרת מכל דבר רע" - מכאן אמר רבי פנחס בן יאיר אל יהודה  
אדם ביום ויבוא לידי טמאה בלילה; כי אם אדם מהרהר ביום כל  
מיני הרהורים רעים, ומכניס במח מחשבתו כל מיני מחשבות של  
נאוף וכו' וכו', על ידי זה בא בלילה לידי מקרה לילה, כי באים  
קלפות ומשחיתים ומחממים אותו, ויוצא ממנו זרעו, שזה חטא של  
הוצאת זרע לבטלה, וזה נקרא מקרה לילה, ומובא בזהר (בראשית  
ג"ה) בגין דבעל קרי אתי מסטרא דרוח מסאבא, בעי לאסחאה גרמיה  
לאתדכאה מיניה [מי שהוא בעל קרי צריך לטבל את עצמו ולהטהר  
מקריו], כי בשעה שאדם הולך לישן באות אליו רוחות של נקבות  
ועושים צחוק ממנו ומחממות אותו, והוא מוציא את זרעו לבטלה  
באמצע השנה, והם נקראים נגעי בני אדם, ולכן מי שנכשל במקרה  
לילה עליו לטבל.

ורבנו ז"ל גלה לנו על זה תקון נורא ונפלא מאד (לקוטי מוה"ר  
חלק א' סימן ר"ה ובחלק ב' סימן צ"ב) שיאמר את העשרה מזמורי תהלים  
הנקראים 'תקון הכללי', שהם מזמורים אלו: ט"ז ל"ב מ"א מ"ב נ"ט  
ע"ז צ' ק"ה קל"ז ק"ג. ואמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן קמ"א) בענין  
מקרה לילה נלכדים בודאי שלשה חלקי העולם, יש מי שיקרה לו  
על ידי רבוי אכילה ושתייה, ויש שיקרה לו על ידי חלשה ועיפות,  
ויש שמרהרה הרהורים רעים שמכל זה נבראים ממש קלפות. ואמר  
רבנו ז"ל: מי שילך למקוה לטבל ואחר כך יתן פרוטה לצדקה עבורו,

ויאמר את העשרה מזמורי תהלים הנקראים 'תקון הפללי' יתקן את החטא הזה שארע לו על ידי מקרה לילה לגמרי, שזה בורא קלפות ומשחיתים רחמנא לישזבן, ומכל שכן מי שייזפה לבוא אל ציונו הקדוש בעיר אומן, ושם יתן את הפרוטה לצדקה ויאמר שם את העשרה מזמורי תהלים הנקראים 'תקון הפללי', אפלו אם עצמו וגבהו חטאיו ופשעיו - יוציאו מהשאל תחתית ומתחתיו.

ראה לחזק את עצמך ביתר שאת וביתר עז, ואל תשבר משום דבר, ואפלו שקורה לך מקרה בלתי טהור, אל תשבר, כי כך אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן קי"ז) מה שמבלבל את האדם, כשנכנס לקדשה גבוהה, כגון כשמתקרב להצדיק האמת וכיוצא, אזי דיקא יקרה לו מקרה בלתי טהור חס ושלום, צריך לדעת כשהאדם נכנס לקדשה מתגבר עליו היצר הרע ביותר, כי כל מה שנכנס בקדשה יותר יש לו בכל פעם יצר הרע חדש גדול מבתחלה. ובאמת הבלבול הזה הוא שטות, כי ממה נפשך - אם יקרה לו מחמת הרהור מי חייב בזה? ואין לו להתרעם כלל מאחר שהוא בעצמו גרם לו, ואם אינו מחמת הרהור, אזי בודאי אינו סימן רע כלל, כי אם היה ענין רע, לא היו חכמינו הקדושים נותנין אותו לסימן יפה לחולה, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות נ"ז) שקרי 'סימן יפה לחולה'. ובאמת, אדרבא, מחמת שנתקרב לקדשה גבוהה מאד, מחמת זה נודמן לו, כי (תענית ח) 'כל המצדיק את עצמו מלמטה, מצדיקין עליו הדין מלמעלה', שנאמר (תהלים צ' י"א) "וכיראתך עברתך".

נמצא כשאדם מצדיק עצמו ונכנס בקדשה, מדקדיקין עליו יותר, ומתעוררין עליו קטרוגים ודינים, חס ושלום, ומהשתלשלות הדינים נעשה היצר הרע, ועל כן אין לו להתרעם כלל על זה, כי אדרבא, מחמת שנכנס לקדשה גבוהה כזו, מחמת זה נתגרה בו היצר הרע, ועל כן חשבו חכמינו הקדושים (אבות פרק ה') לנס גדול מה שלא ארע קרי לכהן גדול ביום הכפורים, כי מחמת שנכנס הכהן הגדול ביום הכפורים לקדשה גבוהה כזו לפני ולפנים, היה בודאי עליו קטרוגים

והתגרות הרבה, שמשם נמשך היצר הרע, על כן נחשב לנס מה שנצול הכהן הגדול ממקרה ביום הכפורים. ועתה ראה והבן, איך יבלבל את האדם ענין של מקרה לילה, וכי יש לו להתרעם על שלא היה לו נס כמו להכהן הגדול ביום הכפורים? גם דע שלפעמים יש באדם טמאה טמונה שאין יודעין לה שום תקון, מחמת שהיא טמונה ונסתרת בו, ועל כן זהו טובה מה שארע לו כשמתקרב אל הקדושה, כי יוצא ממנו הטמאה הטמונה וכו', כי אזי כשיוצאת הטמאה הטמונה יכולין למצא לה תקון, מה שאין כן מקדם כשהיתה טמונה וכו'; הרי שלך לפניך, שלא צריכים להשבר משום דבר, רק להיות חזקים באמונה פשוטה בו יתברך, ולבטח על גדל כח הצדיק האמת שהוא רבנו ז"ל שהבטיחנו הבטחה כזו שאם נתן פרוטה לצדקה עבורו ונאמר את העשרה מזמורי תהלים הנקראים 'תקון הכללי', מחק מאתנו החטא הזה.

לדעתי אתה צריך להתפלל הרבה אל הקדוש ברוך הוא שתזכה למצא את בת זוגך, כי רבנו ז"ל רצה מאד מאד שיתחתנו בגיל צעיר מאד, כי חכמינו הקדושים אמרו (אבות פרק ה') בן שמונה עשרה לחפה; ונפסק להלכה (שלחן ערוך אבן העזר סימן א' סעיף ג') מצוה על כל אדם שישא אשה בן שמונה עשרה; וכתבו הפוסקים שהכונה הוא בתחלת שמונה עשרה, הינו כיון שמגיע גיל שבע עשרה ויום אחר, הוא נכנס כבר בשנת השמונה עשרה, ואז הוא צריך להתחתן, וכן הוא החק הקיים בהרבה מדינות.

והנה כתוב בשלחן ערוך (שם סעיף א') חייב כל אדם לשא אשה כדי לפרות ולרבות וכל מי שאינו עוסק בפריה ורבייה - כאלו שופך דמים וממעט את הדמות, וגורם לשכינה שתסתלק מישראל. הגה: וכל מי שאין לו אשה - שרוי בלא ברכה, בלא תורה וכו', ולא נקרא אדם, וכיון שנשא אשה - עונותיו מפקפקים, שנאמר (משלי י"ח כ"ב) "מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מאת הוי"ה".

ולכן צריכים לדעת שכל ענין הנשואין הוא מצוה ראשונה

בתורה, וזה לא סתם להסתובב עם בחור או עם בחורה שיהיו חבר או חברה, בר ישראל מכרח להתחתן כדי שיקרא אדם השלם, וכן שיהיו שמורים מן החטא, וזו תכלית החתונה - לפרות ולרבות ולהשמר מחטאים, ויהיה מחו נקי ללמד את התורה הקדושה, כמאמרם ז"ל (יומא עב:) על הפסוק (תהלים יט) "יראת הוי"ה טהורה עומדת לעד" - אמר רבי חנינא: זה הלומד תורה בטהרה. מאי היא? נושא אשה ואחר כך לומד תורה; ואמרו חכמינו הקדושים (קידושין כ"ט): משתבח ליה רב חסדא לרב הונא בדרכי המנונא דאדם גדול הוא. אמר לו: כשיבוא לידך הביאהו לדי. כי אתא, חזייה דלא פריס סודרא, אמר לו: מאי טעמא לא פריסת סודרא? אמר לו: דלא נסיבנא. אהדרינהו לאפיה מיניה, אמר לו: חזי דלא חזית להו לאפי עד דנסבת. רב הונא לטעמיה, דאמר: בן עשרים שנה ולא נשא אשה כל ימיו בעברה, בעברה סלקא דעתך? אלא אימא כל ימיו בהרהור עברה. אמר רבא וכן תנא דבי רבי ישמעאל: עד עשרים שנה יושב הקדוש ברוך הוא ומצפה לאדם מתי ישא אשה, כיון שהגיע עשרים ולא נשא - אומר תפח עצמותיו.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך שתזכה למצא את בת זוגך ותנצל מכל החטאים והעוונות, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשלח.

**לצערנו, מצב היהדות בארצות הברית הוא בכי רע,  
והרבנים אדישים. מה דעתכם בענין?**

**שאלה:**

**מאת יחיאל:** שלום לכבוד הפאור הגדול הרב אליעזר שלמה  
שיק שליט"א.



אני גר בארצות הברית, ובשנים האחרונות אני עובד בעבודה שמצריכה אותי לנסע ולבקר בהרבה עירות וכפרים ברחבי המדינה. אינני רוצה לקטרג חס וחלילה על עם ישראל, אבל אני רואה שמצב היהדות בהרבה מקומות פשוט מזעזע, כל חומת היהדות נפרצה, ודוקא הרבנים, שאמורים לדאג לטפח את היהדות, לא עושים כלום בענין, ומתעסקים בדברים אחרים. מה דעתכם בענין?

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר תרומה, כ"ט שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יחיאל גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אסור לו לאדם שיפל בדעתו כלל, כי כל אלו הנסיונות הקשים והמרים שעוברים על בני אדם, זה הכל מהשמים לראות אל מי יפנה בעת צרה, ולכן אשרי המנהיגים הרבנים הצדיקים יראי השם וחושבי שמו שמחזיקים את נשמות ישראל, ומוליכים אותם בדרך השם יתברך, בונים להם מקוה טהרה לשמור טהרת המשפחה, בונים תלמוד תורה עבור הבנים שילמדו תורה, בונים בית ספר לבנות שילמדו עמהן אמונה וקיום מצוות מעשיות, בונים כולל לאברכים, מוסרים נפשם עבור בני קהלתם שיהיה להם בשר כשר עם שוחטים הגונים, מזכים את הרבים עם מצות ציצית תפלין וכו', אשרייהם ואשרי חלקם, ואוי להם לאלו הרמאים והצבועים קלי הדעת שגם כן נקראים רע-בנים המכשילים את הרבים שאין מקוה כשר, ולוחמים נגד החנוף הכשר, שמים להם רגלים ככל שרק אפשר, מכשילים את הרבים עם דעות פגומות, ומכניסים באנשי המושבה שלהם קרירות לגבי היהדות וכו'.

מה לעשות, זו הבחירה - שקדם הגאולה יקומו כל מיני עמי הארצות שאף פעם לא קראו ולא שנו ולא שמשו תלמידי חכמים,

והם הנעשים המנהיגים, והם קלים וריקים ופוחזים, חוטאים ומחטיאים את הרבים, כל מגמתם היא רק איך להוציא כסף, זה כל הראש שלהם, איך יכולים לעבד על הזולת, להוציא עוד תקציב ועוד תקציב וכו', ומזניחים את אנשי המקום, אוי להם אוי לנפשם, והמון עם אפלו לא קולטים מה שעושים להם, כמו שקרה בארצות הברית במשך המאה וחמשים שנה האחרונות - דיקא אלו הקלים והריקים והפוחזים שנקראים רע-בנים העבירו על הדת את נשמות ישראל, וכבר אמר החכם מכל אדם (משלי כ"ט כ"ז) "תועבת צדיקים איש עול ותועבת רשע ישר דרך"; צדיקים לא יכולים לסבל איש עושה עול, ולהפך רשע ארוך וטמא אוהב רק את הרמאים והצבועים כמותו, ואינו יכול לסבל את אלו שהולכים בדרך ישרה כפי דרך התורה.

ולכן אשרי הרב שזוכה ומזכה את הרבים ביהדות, ואוי להם הרע-בנים שמכשילים את הרבים ולא אכפת להם רק את הכסף, ולפי דברי הזהר הם הם הערב רב (עין זהר רעיא מהימנא נשא קכ"ה): ואתהדרו אינון ערב רב רעין על ישראל עאנא דקודשא בריה הוא דאתמר בהו (חזקאל ל"ד) "ואתן צאני צאן מרעיתי אדם" וכו' [הערב רב הם נעשים רועים על ישראל, שהם צאנו של הקדוש ברוך הוא]. ואינון ערב רב, אינון עתירין בשלוה בחדוא בלא צערא בלא יגונא כלל [אלו הערב רב המנהיגים, הם עשירים ויושבים בשלוה ובשמחה בלי צער ובלי יגון כלל], גזלנין מארי שוחד דאינון דיינין רישי עמא (בראשית ו') "כי מלאה הארץ חמס מפניהם" עליהו אתמר (איכה א' ה') "היו צריה לראש" [הם גזלנים לוקחים שחד, והם הדיינים והראשים של עם ישראל, ואלו הצרים נעשים ראשים].

ואני יכול להעיד על זה שעם ישראל הם קדושים וטהורים, ואלמלא אלו המפרסמים של שקר הרע בנים שעושים צחוק מעם ישראל וכו' וכו' כלם היו חוזרים בתשובה. ולא בחנם שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קל"ט). תניא רבי יוסי בן אלישע אומר: אם ראת דור שצרות רבות באות עליו - צא ובדוק בדייני ישראל, שכל

פְּרַעֲנוֹת שְׂבָאָה לְעוֹלָם לֹא בָּאָה אֶלָּא בְּשִׁבִיל דִּינֵי יִשְׂרָאֵל. עִם יִשְׂרָאֵל  
הֵם קְדוּשִׁים וְאֵלְמָלָא הַמְּנַהֲיָגִים הָרְשָׁעִים הָיוּ כְּלָם חוֹזְרִים בְּתִשְׁבּוּבָה,  
אֵךְ מָה לַעֲשׂוֹת שֶׁהֵם הִטִּילוּ אִימָה כָּל כָּךְ, עַד שֶׁאַסּוּר אָפְלוּ לְדַבֵּר מִזֶּה,  
וְאוֹי וְאָבוֹי לְמִי שְׁפּוֹתַח אֶת הָעֵינַיִם לְדוֹלֵת וְאוֹמֵר אֶת הָאֲמֶת, רוֹצִים  
לְבַלַּע אוֹתוֹ חַיִּים, וּפּוֹתְחִים נִגְדּוּ כָּל מֵינֵי תִיקִים וְכוּ' וְכוּ'.

וְלִכֵּן אַתָּה לֹא צָרִיךְ לְהִתְפַּעֵל מֵאלוֹ הַשְׁקָרְנִים וְהַצְּבוּעִים וְכוּ'  
וְכוּ', יוֹתֵר טוֹב שֶׁתִּסְתַּפֵּל עַל אֵלוֹ שֶׁכֵּן עוֹשִׂים בְּשִׁבִיל הַיְהוּדוּת, שֶׁכֵּן  
מְקַרְבִּים יְהוּדִים אֶל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

הַמְּאַחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תשלט.

**אֲנִי בְּהֶרְיוֹן, וְאֲנִי רוֹצֵה לְזָכוֹת לְבֵן צְדִיק. מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת  
כְּדֵי לְזָכוֹת לְכָךְ?**

**שְׂאֵלָה:**

**מַאת מֵרַב:** שְׁלוֹם לְכַבוֹד הַצְּדִיק.

זְכַנִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאֲנִי בְּהֶרְיוֹן, וְאֲנִי מֵאֵד רוֹצֵה לְזָכוֹת לְבֵן  
צְדִיק עִם נִשְׁמָה קְדוּשָׁה. מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת כְּדֵי לְזָכוֹת לְכָךְ?  
הֵאֵם יֵשׁ תְּפִלוֹת אוֹ סִגְלוֹת מִיְחָדוֹת?

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְרַת הַתְּצוּנָה, ב' אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל מְרַב תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

בּוֹדָאֵי אִם תִּתְפַּלְלִי עִכְשָׁו בְּעֵת הַהֶרְיוֹן זֶה יוֹעִיל מְאֹד, כִּי  
הַתְּפִלוֹת שֶׁהָאִשָּׁה מִתְפַּלֵּלַת עַל הַיּוֹלֵד שֶׁבְּטָנָהּ מוֹעִילוֹת מְאֹד מְאֹד,

וידוע שרבנו ז"ל החזיק טובה לאמו הצדקת מרת פייגא עליה השלום, שבעת שהיתה מעברת עמו, היתה מבלה ימים שלמים על הציון של סבה - הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו, והתפללה עליו שיהיה צדיק.

הרי שלך לפניך, שתפלת האמא בעת ההריון מועילה מאד מאד, כי את צריכה לדעת שהעבר כשהוא בבטן אמו מבין הכל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (יומא פ"ב) על רבי יוחנן שאמו כשהיתה בהריון עמו ביום הכפורים נכנס בה בלמוס שהיתה צריכה לאכל, באו אל רבי חנינא ושאלו אותו מה עושים? ענה ואמר: לכו ולחשו באזנה שהיום יום הכפורים ואסור לאכל, והפסיקה להתאוות לאכל וגמרה את הצום, וקרא רבי חנינא עליה את הפסוק (ירמיה א' ה) "בטרם אצרך בבטן ידעתך ובטרם תצא מרחם הקדשתיך נביא לגוים נתתיך". וכן אנחנו מוצאים שאמו של רבי יהושע כל ימי הריונה היתה רגילה לבוא לבית המדרש, כדי שהתינוק ישמע קול תורה, וכן אחר כך כשנולדה, אמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי יבמות פרק א' הלכה א) אמו הביאה אותו בעריסה לבית המדרש כדי שישמע דברי תורה, הרי שלך לפניך איך שזה מועיל מאד מאד.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשמ.

## גליתי שלבעלי יש קשר עם אשה אחרת, ומאז אני מרסקת לגמרי

שאלה:

**מאת אדל:** לכבוד הצדיק, שלום וחדש טוב.  
באתי לשפך לפניך את לבי השבור, ולבקש הכונה: במשך כֶּל תקופת הבחורות שלי שמרתי על עצמי מאד, וכשהגעתי לגיל שלשים סוף סוף התחתנתי. בהתחלה בעלי היה נראה בסדר גמור, אבל לאט לאט התחלתי לגלות עליו דברים שליליים. לאחרונה שמתי לב שהוא מדבר בטלפון שלו מאד מקדם בבקרה וכששאלתי אותו עם מי הוא מדבר בשעה כל כך מקדמת, הוא ענה לי שזה קשור לעבודה. אני לא הייתי רגועה, וכשהוא לא שם לב בדקתי את הטלפון שלו וראיתי שם התכתבות עם אשה אחרת, ומפה שהיה כתוב שם היה מובן שהם בקשר ונפגשים מתחת הגב שלי.  
מאז שראיתי את זה חרב עלי עולמי והתרסקתי לגמרי, וכעת החלטתי להתגרש מפנו. כי אני לא מסגלת להמשיך לחיות אתו. מה דעתכם בענין?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תצוה, ב' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל אדל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, לצערי הרב לכל דבר יש תקנה, אבל לגבר שבוגד באשתו או אשה שבוגדת בבעלה, להם אין שום תקנה כפר, כי הם הגיעו לשיא הטמאה וכו', ואין להם שום נאמנות כלל וכו', ומה גם שאין על זה שום תשובה, וחכמינו הקדושים אמרו (סוטה כז:): כשם

שאסורה לבעל כף אסורה לבועל; כי אם אשה בוגדה תחת בעלה הוא מִכָּרַח לְגַרְשׁ אוֹתָהּ, וְכֵן הַבּוֹגֵד אֲסוּר לוֹ לְהִתְחַתֵּן אִתָּהּ, וְכֵן מוֹבָא (שְׁלַחַן עָרוּךְ אָבֵן הַעֶזֶר סִימָן י"א סעיף א') כְּשֵׁם שֶׁהִיא אֲסוּרָה לְבַעְלָהּ כָּף אֲסוּרָה לְבוֹעֵל; עֵינֵי שָׁם.

וְכַמוֹכֵן שְׁזֶה רַק כְּשֶׁרָאוּ אֶת זֶה שְׁנֵי עֲדִים, וְלֹא רַק מִהַשְׁמוּעָה וְכו', וְלִכֵּן קָשָׁה מְאֹד מְאֹד לְפַסֵּק הַלְכָה בְּזֶה, כִּי אִפְלוּ שֶׁהָאִשָּׁה מוֹדָה שֶׁבְּגֵדָה וְכו', לֹא מְאִמְיָנִים לָהּ, שְׂמָא נִתְּנָה עֵינֶיהָ בְּאַחַר וְכו', עִם כָּל זֹאת כְּשֶׁרוֹאִים שֶׁהַגָּבֵר בּוֹגֵד וְכו', אוֹ הָאִשָּׁה בּוֹגֵדֶת וְכו', אֵינֶן עוֹד טְמֵאָה וְזֶהמָא יוֹתֵר גְּדוּלָה מְזוּ, וְאַחַד לֹא צָרִיךְ לְהֶאֱמִין בְּשָׁנֵי, כִּי אֵיךְ יְכוּלִים לְחַיּוֹת עִם בַּעַל בּוֹגֵד, אוֹ אֵיךְ יְכוּלִים לְחַיּוֹת עִם אִשָּׁה שֶׁבּוֹגֵדֶת?

תוציאי את התשובה מבין השורות האלו.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂאָמַר לְעוֹלָמוֹ דִּי יֵאמֵר לְצַרְתָּךְ דִּי שְׁנַפְלָתָ בְּפַח.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תשמא.

**מְדוּעַ מְבָרְכִים אֶת הַחֶתֶן בְּבִרְכַת 'בְּסִימָן טוֹב  
וּבְמִזְל טוֹב'?**

**שאלה:**

**מֵאֵת מְנַחֵם:** לְכַבּוֹד הָרַב שְׁלִיט"א, חֲדָשׁ טוֹב וּמְבָרֵךְ מִלֵּא בְּשִׂמְחָה.

בְּכָל תְּפֹאצוֹת יִשְׂרָאֵל נִהוּג לְבָרֵךְ אֶת הַחֶתֶן בְּ'סִימָן טוֹב וּמִזְל טוֹב', וְאֵינֶנִּי מִבִּין: מִלֵּא 'מִזְל טוֹב' - מְבָרְכִים אֶת הַחֶתֶן שִׁיְהִיָּה

לו מזל טוב כל החיים, אבל מה פרוש הברכה 'סימן טוב'?  
אשמח אם תסבירו לי את זה.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תצנה, ב' אדר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל מְנַחֵם נְרוֹ יְאִיר

לְנֶכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

יש לומר בפשיטות למה אומרים לחתן 'סימן טוב', כי חכמינו הקדושים קוראים את האשה אבדה (קידושין ב:) מפני מה אמרה תורה (דברים כ"ד ה) "כי יקח איש אשה", ולא כתב כי תלקח אשה לאיש? מפני שדרכו של איש לחזור על אשה, ואין דרכה של אשה לחזור על איש. משל לאדם שאבדה לו אבדה - מי חוזר על מי? בעל אבדה מחזר על אבדתו!; ואבדה לא מחזירים אלא עם סימן, ולכן מאחלים 'מזל טוב', שיהיה לה מזל טוב עם האשה הזו שלקחתה, וכן שיהיה 'סימן טוב' לאבדה שאבדתה ועכשו מצאת אותה.

וכן אמרו חכמינו הקדושים (סוטה ב.) ארבעים יום קדם יצירת הולד בת קול יוצאת ואמרת בת פלוני לפלוני; ואדם צריך לחפש אחר הבת הזו שהכריזו עליה מן השמים שהיא שיכת אליו, ולכן כשמצאה אומרים לו 'סימן טוב' שמצאת את מה שהכריזו עליה קדם יצירת הולד.

הקדוש ברוך הוא יעזר שבאמת יהיה בסימן טוב ובמזל טוב.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשמב.

**מה המקור למשפט "הכל תלוי במזל אפלו ספר תורה שבהיכל"? ומה ההסבר שלו?**

**שאלה:**

**מאת אורי:** שמעתי באחת הדרשות את המשפט: "הכל תלוי במזל אפלו ספר תורה שבהיכל". האם זה מאמר חז"ל? אם כן, היכן הוא מופיע? ומה ההסבר שלו?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תצוה, ב' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אורי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

הנה מובא בזהר (נשא קל"ד) הכל תלוי במזל ואפלו ספר תורה שבהיכל וכו', ושם מאריך בסודן של דברים על פי קבלה, ויש לומר בפשיטות, כי יכולים לראות בבית הכנסת שיש בארון קדש הרבה ספרי תורה, ומוציאים את זה או את זה לקריאת התורה, ובדיוק ספר תורה אחד לא מוציאים, ויכולה לעבר שנה שלמה שלא מוציאים לקרא בו כל השנה, הרי שגם על זה צריכים מזל.

כשהייתי בחור צעיר הלכתי פעם למקוה בערב שבת, ודרךי ללכת מקדם, וכשרציתי לצאת ראיתי עומד בדלת איש מכבד ונשוא פנים ומזודה על ידו, ומחכה שמה, ושאלתי את הבלן מי הוא זה האדם? ועל מה הוא מחכה? ענה ואמר לי הרי זה האדמו"ר מסדיגורה רבי מרדכי שלום זכותו יגן עלינו (בעל הכנסת מרדכי), ומחכה שאחד יעזר לו לקחת את בגדיו הביתה. ותכף ומיד נזדרזתי ולקחתי את המזודה ולויתי אותו אל ביתו, ועל הדרך ספר לי כמה ספורים נפלאים, ואחד מהם אמר לי פרוש על המאמר הזהר הזה, "הכל תלוי במזל ואפלו ספר תורה שבהיכל" - רואים דבר פלא, הלא



ספר תורה זה קדש הקדשים לעם ישראל, מלבד זאת גדל היגיעה שהסופר מכניס בכתיבת ספר התורה - הוא נזהר מאד ללכת למקוה לפני שכותב, ומתיגע רבות עד שגמר את כתיבת ספר תורה, ואחר כך מלוים את הספר תורה מאות אנשים, ולפעמים אלפי אנשים להכניסו לבית המדרש לארון הקדש, והנה כשנמצא פסול, אזי צריכים להביא תינוק שאינו חכים ואינו טפש והוא אומר מבינות אם הספר תורה כשר או לא. ושאל אותי בדרך צחות: האין זה פלא שספר תורה שכל כך קדוש דיקא תינוק שאינו לא חכים ולא טפש צריך לומר את המבינות על זה אם הוא כשר? ואמר: היום יכולים להיות אדמו"ר ואף אחד לא מבין את גדלתו, וצריכים לחכות שיבוא איזה תינוק לא חכים ולא טפש שיאמר עליו מבינות נכי לפני מלחמת העולם היו לו אלפים חסידים, ואחר השואה נשאר בודד, ובפרט כשהיה פה בארצות הברית, בקשי היה לו מניין]. והיה פלא גדול מאד שעוברים המון אנשים ואף אחד לא בא לעזר לו וללוותו, ולהוליך את בגדיו לביתו, וסיים ואמר לי בכאב 'הוי שכך נראה הדור שצריכים לחכות על תינוק שיאמר מבינות על רבי'.

ואף שאמר את זה בדרך צחות, אבל הבנתי מדבריו את הפאב לב שהיה לו, ושמתתי מאד שהגיעה לי מצוה כזו שאני יכול לשמש תלמיד חכם גדול. ובאמת רואים היום שיש תלמידי חכמים גדולים מאד לומדים עצומים, ואף אחד לא שם לב על גדלתם בתורה וביראת שמים וכו', וכו', ואין מי שייבין את גדלתם, וצריכים לחכות שאיזה בעל תשובה עם תרמילו על שכמו וכו' שיאמר מבינות מי באמת הצדיק, אוי לאותה בושח וחרפה וכו'. וכבר אמר רבנו ז"ל (לקיטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ג) ושאר וחמץ שבלב האדם הוא המסית את האדם שיהרהר אחר תלמידי חכמים שבדור ולומר זה נאה וזה לא נאה, עיין שם.

ורואים את זה בחוש שכל הדיוט ופרחח וכו' וכו', הוא הנעשה מבין מי באמת תלמיד חכם ומי לא וכו', האין זה מצחיק? זאת

אומרת שצריכים מזל שתינוק דלא חכים ולא טפש הוא יאמר מבינות על הספר תורה אם הוא כשר אם לא, וכו'. וזה מה שאמרו חכמינו הקדושים (סוטה מט:) בעקבות משיחא חוצפא יסגא וכו', וחקמות סופרים תסרח, ויראי חטא ימאסו, והאמת תהא נעדרת, נערים פני זקנים ילבינו, זקנים יעמדו מפני קטנים וכו', אויבי איש אנשי ביתו, פני הדור כפני הכלב וכו', ועל מה יש לנו להשעין? על אבינו שבשמים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשמג.

**רבנו אמר שלפעמים מפילים משמים את האדם  
ממדרגתו. למה הכוונה?**

**שאלה:**

**מאת עדן:** לכבוד מוהרא"ש שליט"א.  
מובא בספרי רבנו, שלפעמים משמים מפילים את האדם ממדרגתו. האם הכוונה היא שמפילים אותו לעברה ממש, או שהכוונה היא שמפילים אותו לירידה רוחנית גדולה?  
אני שואל, משום שהרבה אנשים טועים בזה, וכשהם עוברים עברה חס וחלילה הם אומרים שהפילו אותם משמים, ומפילא הם לא יענשו על זה... אשמח לדעת מהי אמתה של תורה. תודה רבה.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תצוה, ב' אדר א' ה'תשע"ד.  
שלום וברכה אל עדן נרו יאיר  
לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אָמַר (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן רס"א) כְּשֶׁנוֹפֵל אָדָם מִמְדַּרְגָּתוֹ יֵדַע שְׁמֵן הַשָּׁמַיִם הוּא, כִּי הֵהֱתַרְחֲקוֹת הִיא תַּחֲלַת הֵהֱתַרְקָבוֹת, עַל כֵּן נִפְל שִׁיתְעוֹרֵר לְהִתְקַרֵּב לַהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ, וְעֲצָתוֹ שִׁיתְחִיל מִחֲדָשׁ לְהַכְנִס בְּעִבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּאִלוֹ לֹא הִתְחִיל עֲדִין כָּלֵל מֵעוֹלָם, וְזֶה כָּלֵל גְּדוֹל בְּעִבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׁצָרִיכִים מִמֶּשׁ בְּכָל יוֹם לְהִתְחִיל מִחֲדָשׁ.

הַתְּכַלִּית שֶׁל הָאָדָם הִיא שֶׁתְּהִיָּה לוֹ אֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיֵדַע שֶׁהַכֵּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, עִם כָּל זֹאת עֲלִינוּ לְדַעַת שִׁישׁ לְאָדָם בְּחִירָה, שְׁזֶה מֵה שְׁאֵמַר רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן כ"א) בְּעֵינֵי הַיְדִיעָה וְהַבְּחִירָה שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְשַׁכַּל הָאֲנוּשֵׁי לְהַבִּין אֶת זֶה, עִם כָּל זֹאת אָדָם צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק בְּאֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁכֵּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו זֶה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאֵף עַל פִּי כֵן יֵדַע שֶׁהַבְּחִירָה בְּיָדוֹ. וְרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן ק"י) לְאִישׁ אֶחָד שֶׁשָּׂאֵל אוֹתוֹ כִּיצַד הוּא הַבְּחִירָה? הִשִּׁיב לוֹ בְּפִשְׁטוּת: שֶׁהַבְּחִירָה הִיא בְּיַד הָאָדָם בְּפִשְׁטוּת, אִם רוּצָה - עוֹשֶׂה, וְאִם אֵינּוּ רוּצָה - אֵינּוּ עוֹשֶׂה. [וְכֹתֵב מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל: רִשְׁמִתִּי זֹאת, כִּי הוּא נִצְרָךְ מְאֹד, כִּי כִּמָּה בְּנֵי אָדָם נְבוֹכִים בְּזֶה מְאֹד, מִחֲמַת שֶׁהֵם מְרַגְלִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם וּבְדַרְכֵיהֶם מְנַעֲרוּיָהֶם מְאֹד, עַל כֵּן נִדְמָה לָהֶם שְׂאִין לָהֶם בְּחִירָה חֵס וְשְׁלוֹם, וְאֵינֶם יְכוּלִים לְשַׁנוֹת מַעֲשֵׂיהֶם. אָבֵל בְּאֵמַת אֵינּוּ כֵן, כִּי בּוֹדָאֵי יֵשׁ לְכָל אָדָם בְּחִירָה תְּמִיד עַל כָּל דְּבַר, וְכִמוֹ שֶׁהוּא רוּצָה - עוֹשֶׂה. וְהֵבֵן הַדְּבָרִים מְאֹד.]

וְהַעֲנִין הוּא כִּי כִּף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סוֹטָה ג') אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה אֶלָּא אִם כֵּן נִכְנָס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת, נִמְצָא כְּשֶׁאָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה, רוּחַ שְׁטוּת יֵשׁ בּוֹ, וְעַל יְדֵי זֶה הוּא מִתְיָאֵשׁ וְאֵינּוּ רוּצָה לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, כִּי מֵאֲחֵר שֶׁהוּא רוּצָה שֶׁכָּבֵר נִפְל קֶשֶׁה לוֹ לְחֹזֵר מֵרַב חֲלִישוֹת הַדַּעַת שֶׁנִּכְנָסָה בּוֹ, וְעַל זֶה אָמַר רַבְּנוּ ז"ל "כְּשֶׁנוֹפֵל אָדָם מִמְדַּרְגָּתוֹ יֵדַע שְׁמֵן הַשָּׁמַיִם הוּא, כִּי הֵהֱתַרְחֲקוֹת הִיא תַּחֲלַת הֵהֱתַרְקָבוֹת, עַל כֵּן נִפְל שִׁיתְעוֹרֵר לְהִתְקַרֵּב לַהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ. וְעֲצָתוֹ שִׁיתְחִיל מִחֲדָשׁ לְהַכְנִס בְּעִבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּאִלוֹ לֹא הִתְחִיל עֲדִין כָּלֵל מֵעוֹלָם", וְלֹא שִׁיף

שִׁיחֹשֵׁב שֶׁמִן הַשָּׁמַיִם מְכַשִּׁילִים אוֹתוֹ בְּעִבְרָה חֵס וְשְׁלוֹם, אֲלֵא הוּא אֶבֶד אֶת עֲשֵׂתוֹנוֹתָיו וְחָטָא, וְלִכֵּן צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה וְלַחֲזוֹר מִחֲדָשׁ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ. וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן קי"ב) אִם אַתָּה מֵאֲמִין שִׁיכוֹלִים לְקַלְקֵל תֵּאֲמִין שִׁיכוֹלִים לְתַקֵּן.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תשדמ.

**אֲשֶׁתִּי הִתְאַהֲבָה בְּגִבּוֹר אַחַר וְרוֹצָה לְהִתְגַּרֵּשׁ מִמּוֹנִי.  
הֲאִם לְהִלָּחֵם אוֹ לוֹתֵר?**

**שְׂאֵלָה:**

**מֵאֵת מֵאִיר: לְכַבּוֹד מוהר"א"ש שְׁלִיט"א.**

אֲנִי נָשׂוּי עִם אֲשֶׁתִּי שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁנָה, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם יֵשׁ לָנוּ אַרְבָּעָה יְלָדִים. לְפָנַי כַּחֲצֵי שָׁנָה אֲנִי וְאֲשֶׁתִּי סַעֲדָנוּ בְּמַסְעָדָה, וְלִידָנוּ יָשָׁב גִּבּוֹר שְׁסֹפֵר לָנוּ שְׁכַרְגַּע הוּא חָזַר מֵאוּמָן וְהִמְלִיץ לָנוּ בָּחֵם לְנוֹסֵעַ גַּם. לְמַפְרָע הַתְּבַרֵּר לִי שְׁמֵאוֹתוֹ יוֹם אֲשֶׁתִּי הִתְאַהֲבָה בּוֹ לְגַמְרִי וְהִחֵל לְהִתְפַּתַּח בְּנִיָּהֶם קֶשֶׁר הַדּוּק.

שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים לְאַחַר מִכֵּן הִיא טָסָה לְאוּמָן בְּהַמְלָצָתוֹ, וּמֵאֵז הִיא מְעַיֵּנָת לְהִתְגַּרֵּשׁ, כִּי לְדַבְרֶיהָ הִיא בְּטוּחָה שֶׁהוּא הַנְּפֹשׁ הַתְּאוּמָה שְׁלָה. כְּפִי שְׁכַתְּבֵתִי, עִבְרָה מֵאֵז כֶּבֶר חֲצֵי שָׁנָה, וּבְמִשְׁךְ כָּל הַתְּקוּפָה הַזֶּה הִיא מִתְרַחֶקֶת מִמּוֹנִי לְגַמְרִי.

נְסִיתִי לְהִלָּחֵם בְּכָל כַּחֲצֵי עַל שְׁלוֹם הַבַּיִת, אָבֵל שׁוֹם דְּבַר אֵינוֹ מוֹעִיל. אֲנִי עַל סֹף יְאוּשׁ וְכִבֵּר מוֹכֵן לְתֵת גִּט, אֲךָ אֵינִי יוֹדֵעַ מַה לַעֲשׂוֹת: הֲאִם לְהִמְשִׁיךְ וְלְהִלָּחֵם אוֹ לוֹתֵר? אֲנֵא יַעֲץ לִי בְּבִקְשָׁה.

## תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תצווה, ב' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל מאיר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

הספור שלך מעיד על מה שאמרו חכמינו הקדושים (קידושין פ"ב.) כל שעסקיו עם הנשים סורו רע; ולכן זו קלות דעת גדולה מאד שנמצאים היום בעלי תשובה שקורין את עצמם מנהיגים וכו', ולומדים עם נשים וכו', וכן אפלו אדם פרטי אסור לו להכנס בשיחות עם נשים, כי סורו רע, כי לא יוצא מזה שום דבר טוב וכו', וכמו שאמר החכם מכל אדם (משלי ו') היחתה איש אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה: אם יהלך איש על הגחלים ורגליו לא תכוינה: כן הבא אל אשת רעהו לא ינקה כל הנגע בה: ולא צריכים לנגע בה, אלא אפלו הדבור בעצמו לדבר עם אשה זה מסכן מאד, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן רל"ז) שהדבור יש לו כח גדול לטוב או להפך, ולכן צריכים מאד מאד לשמר.

עכשו בענין הגרושין וכו', לדעתי תחכה עוד ואל תכנס לשום יאוש, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ע"ח) אין שום יאוש בעולם כלל, אין דבר כזה להתיאש, ואת הכל יכולים לתקן.

ולכן אל תרוץ לתת גט וכו', כי כל כף כואב לשמע שזוגות רבים ביניהם, מתוכחים יומם ולילה, וממררים לעצמם את חייהם, וכל אחד יש לו את הספור שלו וכו', ואף אחד לא שם לב שאנחנו כמו דגים בים, וכמו שאמר החכם מכל אדם (קהלת ט') "כי גם לא ידע האדם את עתו כדגים שנאחזים במצודה רעה וכצפרים האחוזות בפח כהם יוקשים בני האדם לעת רעה כשתפול עליהם פתאום", וחקמינו הקדושים דרשו על זה (סנהדרין פ"א:) מאי דכתיב (קהלת ט') "כי גם לא ידע האדם את עתו כדגים שנאחזים במצודה רעה"? מאי

מצודה רעה? אָמַר ריש לְקִישׁ: חֲכָה. וּפְרַשׁ רַש"י: שֶׁהוּא רַע וְחִלְשׁ וְקִטָּן וְאוּחוּז בּוֹ דְגִים גְּדוּלִים פְּתָאוּם וְאִינוּ רוֹאֵה, וְאִינוּ דוֹמֵה לְנֶאֱחָז בְּרִשְׁתוֹת עַל יְדֵי מֵאֲרָב וְתַחֲבֹלוֹת.

הֵינּוּ אָדָם נִמְצָא בְּתוֹךְ הַיָּם הַסּוֹעֵר שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה, וְכִמוֹ דְּגִים שֶׁנִּמְצָאִים בְּתוֹךְ הַיָּם וּבְכָל עֵת בָּאִים דְּגִימִים וּמוֹרִידִים רִשְׁתוֹת לְתוֹךְ הַיָּם וּמוֹצִיאִים מִשֵּׁם דְּגִים, כִּי הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה, בְּכָל פַּעַם פְּתָאוּם מוֹצִיאִים כַּמָּה בְּנֵי אָדָם מִזֶּה הָעוֹלָם וְכוּ', וְאִף אֶחָד לֹא לוֹמַד מוֹסֵר הַשֶּׁכֶל מִזֶּה, שֶׁזֶּה יְכוּל לְקָרוֹת גַּם לוֹ יוֹם אֶחָד וְכוּ', תְּמִיד נִדְמָה שֶׁרַק לְזוּלָת זֶה קוֹרֵה, אֲבָל לִי זֶה אִף פַּעַם לֹא יִקְרָה וְכוּ', וְלִכֵּן מַחֲמַת קִטְנוֹת הַדַּעַת וְהַמְחִין הָאֵלוּ אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ רַבִּים בִּינֵיהֶם, וְלֹא מִסְתַּדְרִים יַחַד, עַד שֶׁמִּתְגַּרְשִׁים, וְרַחֲמָנוּת גְּדוּלָּה עַל הַיְלָדִים שֶׁהֵם נִשְׁאָרִים יְתוּמִים חַיִּים וְכוּ', וְהֵם צְרִיכִים לְסִבֵּל כָּל הַחַיִּים, כִּי אִם הַהוֹרִים מִתְגַּרְשִׁים זֶה נִשְׁאָר צְלֻקָּת עַל הַיְלָדִים לְמִשְׁךָ כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם.

וְלִכֵּן לְדַעַתִּי תִּרְאֶה אֶת הַמְּכַתֵּב הַזֶּה לְאִשְׁתְּךָ, אוֹלִי הִיא תִּתְעוֹרֵר מִהַדְמִיּוֹן הַכּוֹזֵב שֶׁנִּכְנַס בָּהּ וְכוּ', וְכִבֵּר אֶמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סוּטָה ג) אִין אָדָם עוֹבֵר עַבְרָה אֲלֵא אִם כֵּן נִכְנַס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת, וְאֶמְרוּ (תַּנְחוּמָא נְשֵׂא) אִין הַמְּנַאֲפִים נוֹאֲפִים עַד שֶׁתִּכְנַס בָּהֶם רוּחַ שְׁטוּת, וְלִכֵּן הִיא צְרִיכָה לְהִתְעוֹרֵר וְכוּ', לֹא לִפְלִי בַּפֶּחַשׁ שֶׁל הַנוֹאֲף הַזֶּה וְכוּ'.

יַעֲזֹר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁנִּזְכָּה לְצִאת מֵהַגְּלוּת הַמְּרָה וְהָאֲרָכָה הַזֹּאת, וּמִי שֶׁאֶמַר לְעוֹלָמוֹ דִּי יֵאמֵר לְצְרוּתֵינוּ דִּי.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תשמה.

**אני מורה לחנוך מיחד, ולעתים התלמידים מקללים אותי. האם יש לי ממה לחשש?**

**שאלה:**

**מאת דן:** שלום לכבוד הצדיק. אני מלמד בכיתה של תלמידי חנוך מיחד, לתלמידים אלו יש בעיות רגשיות ולמודיות וחלקם אף לוקחים טפול תרופתי. לעתים קורה שתלמידים אלו בשעת כעס מקללים אותי. האם אני צריך לחשש לקללות אלו? אודה לרב על תשובתו.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תצנה, ב' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דן גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

כמו רופא ממחה שמשתדל לרפאות חולים וכו', ובדרך כלל חולה הוא בקטנות המחין וכו', וחושב שרוצים רק את הרע שלו, ולכן הוא מקלל ומבזה את הרופא וכו', אך הרופא הממחה יודע שזה חלק מהמקצוע וכו', כי רופא צריך להיות גם פסיכולוג, לדעת איך להתנהג עם החולה וכו', כמו כן ויותר מכן מלמד - שהוא רופא ברוחניות, צריך לדעת איך להתנהג עם התלמידים, ולא להסתכל על זה שמבישים אותו וכו', או אומרים לו מלה לא על המקום וכו', הוא צריך להתאזר בסבלנות גדולה מאד מאד, ומכל שכן וכל שכן חנוך מיחד של תלמידים שיש להם בעיות נפשיות, בודאי צריכים לדון אותם לכף זכות, כי זה חלק מהעבודה.

ולכן אין לך מה לפחד ולהתבלבל מהקללות, כי כבר אמר החכם מכל אדם (משלי כ"ו ב') "כצפור לנוד כדורר לעוף כן קללת חנם לא תבא", ולכן תתאזר בסבלנות גדולה מאד, ורק תכניס בין

התלמידים אִוְרָה שֶׁל שְׂמֵחָה, שְׂאִין עוֹד מְצוּה יוֹתֵר גְּדוּלָה מִזוּ, בַּפְּרָט תְּלִמִידִים שֵׁישׁ לָהֶם בְּעִוֹת רִגְשִׁיּוֹת וְכוּ' וְכוּ', צְרִיכִים לְדוֹן אוֹתָם לְכַף זְכוּת, וְלִשְׂמַח וּלְבִדּוּחַ אוֹתָם, וְלֹא לְשִׁים לֵב לְמָה שֶׁהֵם צוֹעֲקִים אוֹ צוֹרְחִים אוֹ מְקַלְלִים וְכוּ', כִּי כֵּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (כְּתוּבוֹת מ.). אֵיזֶהוּ בּוֹשֵׁת? הַכֹּל לְפִי הַמְּבִישׁ וְהַמְּתַבִּישׁ, וְלִכֵּן תִּהְיֶה רַק בְּשְׂמֵחָה וְתִכְנִיס בְּתִלְמִידִים שְׂמֵחָה, וְאֵז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תשמו.

**רואים שלפעמים הצדיק בבחינת 'דין' ולפעמים בבחינת 'עת רצון'. מה ההסבר לכך?**

**שאלה:**

**מאת עידו:** שְׁלוֹם וּבְרָכָה וּבְרִכָּת חֲדָשׁ טוֹב לְמוֹרֵי וְרַבֵּי שְׁלִיט"א.

רְאִיתִי שְׂמוּבָא בְּהֶרְבֵּה סְפוּרֵי צְדִיקִים שְׁלִפְעָמִים הַצְּדִיק הוּא מְאִים מְאֹד וְנִמְצָא בְּבַחֲיַנַּת 'דִּין', וְזֶה נִרְאֶה כְּאִלוֹ הוּא כּוֹעֵס וּמְקַפֵּיד, וַיֵּשׁ זְמַנִּים בָּהֶם הַצְּדִיק נִמְצָא בְּבַדִּיחוֹת הַדַּעַת וּבְבַחֲיַנַּת 'עַת רְצוֹן', וְאֵז הוּא נֹחַ יוֹתֵר. וְכֵן מוּבָא גַם בְּתַנ"ךְ וּבַגְּמָרָא וּבַמְדַרְשִׁים סְפוּרִים עַל תַּנְאִים וְגְדוּלֵי עוֹלָם שְׁלִפְעָמִים הָיוּ בְּבַחֲיַנַּת 'דִּין' וְהַקְּפִידוֹ עַל מִישָׁהוּ וְגָרְמוּ לוֹ נִזְקָה, וּלְפַעְמִים הָיוּ בְּבַחֲיַנַּת 'עַת רְצוֹן' וּפְעָלוּ יְשׁוּעוֹת לְכֹל מִי שֶׁבָּא אֵלֵיהֶם.

אֲנִי מֵאֲמִין בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַצְּדִיקִים נִבְדְּלִים מֵאֲתָנוּ לְגַמְרֵי, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַבִּין אֶת מַעֲלָתָם וְעִנְיָנָם הַנִּשְׁגָּבִים מִבִּינָתוֹ וְכוּ', וּבְרְצוֹנִי לְשֵׁאל: א. הָאֵם הַשְּׁנַי בְּמִצַּב הָרוּחַ שֶׁל הַצְּדִיקִים נּוֹבַע מֵהַצָּרוֹת שְׁעוֹבְרוֹת עֲלֵיהֶם, כְּמוֹ שֵׁישׁ אֶצֶל כָּל אָדָם, וְאֶצֶל הַצְּדִיקִים שְׁסוֹבְלִים עוֹנוֹת כְּלָנוּ זֶה עֲשָׂרַת מוֹנִים מֵאֲתָנוּ.



וכו', או שבתאמת אין דבר כזה 'מצב רוח' אצל הצדיקים, וזה שלפעמים הם בבחינת 'דין' ולפעמים בבחינת 'רצון' זה רק למראה עינינו?  
 ב. והאם כשצריכים לבקש מהצדיק ישועה או ענין אחר כדאי לחכות לזמן שאז נראה שהוא בבחינת 'עת רצון'?

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תצווה, ב' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל עידו נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

צריכים לדעת שגם הצדיק הכי גדול הוא גם כן בשור ודם, וגם עליו עוברים משברים וגלים, ואדרבה, רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ע"ז) שכל אחד מישראל אפלו צדיק גדול צריך שיהיה לו איזה צער בכל יום, ואדרבה, מי שדעתו יותר גדולה צערו גדול ביותר, כמו שכתוב (קהלת א') "יוסף דעת יוסף מכאוב", ואי אפשר לתאר ולשער את גדל הצער והיסורים והמרירות שעוברים על צדיקים גדולים מאד, כי ככל שהצדיק יותר גדול ויותר דבוק בו יתברך, עוברים עליו יותר ויותר צרות ויסורים הן מצד עצמו והן מצד אחרים - שהסמ"ך-ד"מ"ם מקים עליו רשעים ארורים ומדברים עליו כל דבר אסור, ומעלילים עליו עלילות שוא ושקר, והוא צריך לסבל את זה.

וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קס"ג) שהצדיק מקרח להיות בפיהם של רשעים שהם לו עסים אותו בארס פיהם הטמא וכו', ויש אדם שנעשה מכלו וממנו דבור, שנעשה שיחה בפי הבריות, והכל דוברים ממנו, והוא הולך נע ונד ומתפזר בפי כלם, ואצל כל אחד ואחד שבא לשם יש לו ענויים וצרות משנות וכו', ולכן גם על צדיק גדול מאד עוברות כל מיני צרות ויסורים ומרירות ומכאובים מכל הכווננים, ואדם רגיל לא היה יכול לסבל רגע אחד

מה שהם סובלים וכו', וזה עקר גדלת הצדיק שיכול להחזיק מעמד בכל צרה וצוקה שרק עוברים עליו.

ולכן צריכים לדעת שגם עליהם עוברים צרות ויסורים ומרירות, אלא כפי גדלתם הם ממתיקים את הדינים האלו, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ע"ב) אשר גדולי מבחרי הצדיקים כשעובר עליהם איזה משבר, הן הן מדת הדין שמתגברת עליהם, וכמוכא אשרי מי שזוכה לחזק את הצדיק בעת צרתו, ואז אל רב טוב הצפון יזכה, ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות צדיק סימן ק"ז) לפעמים על ידי נחת רוח אחד ומעט שעושים להצדיק, על ידי זה זוכים לעולם הבא.

הקדוש ברוך הוא יעזר שנוזכה לחזור בתשובה שלמה, ולהמתיק את הדינים מאתנו, ונוזכה תמיד לשמח את הצדיק, וכך אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות תפלה סימן ע"ה) מי שמשמח את הצדיק - תפלתו נשמעת.

טוב להודות להקדוש ברוך הוא על כל החסד חנם שעשה עמנו שקרבנו אל רבנו ז"ל שהוא הצדיק שבדור, ועלינו לעסק לגלות ולפרסם את הצדיק בעולם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשמו.

**יש הנוהגים לומר אחרי תפלת ערבית של שבת את המזמור "יגדל אלקים חי". מה דעתכם על מנהג זה?**

**שיאלה:**

**מאת גיא:** לכבוד מוהרא"ש שליט"א.

יש הנוהגים לשיר אחרי תפלת ערבית של שבת את המזמור

"יגדל אלקים חי". מה דעתכם לגבי מנהג זה?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תצוה, ב' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל גיא נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

כתב רבי חיים ויטאל זכרוננו לברכה (עין שער הפנונת דרושי עלינו לשבח דרוש א') שהאריז"ל לא החזיק מהפיוטים של האחרונים וכו', ובפרט מתפלת יגדל אלקים חי וכו', עין שם.

וכן מובא (פרי עץ חיים - שער התפלה הקדמה) מורי זכרוננו לברכה לא היה חפץ בשום פזמון או פיוט מאותן שחברו האחרונים, רק מאותן שחברו הראשונים, כגון תפלת רבי עקיבא, ורבי ישמעאל ורבי אלעזר בן ערף, ורבי אליעזר הקליר ודגמתן, שנתקנו על דרך האמת. אך אלו האחרונים שלא ידעו דרך קבלה, אינם יודעים מה שהם אומרים, וטועים בסדר דבורם בלא ידיעה כלל, ולא היה אומרים כלל, ובפרט "יגדל אלקים" וכו' עין שם.

וכן כתבו גורי האריז"ל שהתפלה הזו אינה על פי פנונת האמת וכו', ולכן אצל החסידים מקפידים מאד מאד לא לומר את זה בשום פעם, ומכל שכן לא בליל שבת.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

**ג' תשמח.**

**הפרנסה שלי קשה ואני מרגיש שאינני ממצה את עצמי.  
האם יש צורך לשנות את שמי?**

**שאלה:**

**מאת יוסף:** לכבוד כבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א.  
שמי יוסף, אני בן ארבעים, נשוי ואב לשלשה ילדים. אני עובד

בעבודה מסודרת אולם הפרנסה לא מספיקה לנו, וכמו-כן  
אינני מרגיש שאני ממצה עצמי מבחינה אישית.  
האם יש צורך לשנות את שמי או להוסיף שם לשמי הנוכחי?  
ואם כן, איזה שם כבודו ממליץ להוסיף?

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תצוה, ב' אדר א' ה'תשע"ד.  
שלום וברכה אל יוסף נרו יאיר  
לנכון קבלתי את מכתבך.

כל הבעיה שלך היא רק בעיה אחת - שאתה לא שמח ואתה לא  
מכיר בטוב שנתן לך הקדוש ברוך הוא אשה נפלאה ושלשה ילדים  
חמודים, ומחמת שאין לך הכרת הטוב לו יתברך, בשביל זה אתה  
מסתובב עצוב ומדכא, ולכן קשה לך מאד מאד בפרנסתך, כי באמת  
אם היית תמיד שש ושמח ונותן תודה להקדוש ברוך הוא על כל  
החסדים והרחמים הגמורים שעושה אתך, היית רואה איך שהפרנסה  
הייתה רודפת אחריך, כי השם של פרנסה שהוא חת"ך היוצא מהפסוק  
(תהלים קמ"ה) פותח את ידך, יוצא גם מהפסוק (דברים ט"ז ט"ו) וְהִיִּיתָ  
אך שִׂמְחָה, ולכן הדבר הראשון - אתה צריך להשתדל להיות מאד  
מאד בשמחה, ולשמח את עצמך, ואף שאני יודע שמאד מאד קשה  
לך ומרים לך החיים ממנות, עם כל זאת עם עצבות ומרירות ודאגות  
לא תבוא לשום דבר, אלא תסתפק יותר, ולכן הדבר הראשון - רק  
להיות בשמחה.

ואם תאמר במה יש לי לשמח? הרי אני עני ואביון ומלא  
חובות? אלא דע לך שחכמינו הקדושים אמרו (נדרים מא.) אין עני אלא  
מדעת; עקר העניויות תלוי בחסרון דעת, כי המאמין האמתי שמאמין  
שאינו בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, והוא יתברך  
מנהיג את עולמו בחסד וברחמים בצדק ובמשפט, ודבר גדול ודבר  
קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, עד כדי כך

שְׁאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (חולין ז): אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה אֶלָּא אִם כֵּן מְכַרְיִין מִלְמַעְלָה - שְׁאָדָם לֹא מְקַבֵּל מִכָּה קִטְנָה בְּאֶצְבַּע קִטְנָה אִם לֹא מְכַרְיִין עַל זֶה קִדָּם מִלְמַעְלָה - הָאָדָם הַזֶּה הוּא תְּמִיד שְׂמַח, וְאָמַר רַבְנּוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת מִמּוֹן סִימָן פ"ג) אֲמוּנָה הוּא טוֹב לְפָרְנִסָּה; וְלָכֵן בְּזֶה שֶׁתְּשֻׁמַּח עִם נִקְדַּת יְהוּדוּתָךְ שֶׁנִּבְרָאתָ יְהוּדִי וְשֵׁלֵא עֲשֵׂנִי גוֹי כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, הַשְּׂמָחָה וְהָאֲמוּנָה הַזֹּאת תִּפְתַּחְנָה לָךְ אֶת כָּל צְנוּרֵי הַשָּׁפַע וְהַפְרָנְסָה.

גַּם רְאוּי לָךְ לְדַעַת שֶׁסֶגְלָה לְפָרְנִסָּה לְבָרְךָ בְּרַכַּת הַמְזוֹן מִתּוֹךְ הַסְדוּר דִּיקָא, וּבְקוֹל וּבְשִׂמְחָה, וְזֶה מְסַגֵּל לְעֲשִׂירוֹת נִפְלְאוֹה, כְּמוֹ שְׂכָתוּב (מְשִׁלִּי י) "בְּרַכַּת הַיּוֹי" הִיא תַעֲשִׂיר וְלֹא יוֹסֵף עֲצָב עִמָּה", הֵינּוּ שְׂמֵכְרָךְ אֶת בְּרַכַּת הַמְזוֹן בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, זֶה מְסַגֵּל לְעֲשִׂירוֹת, וְכֵן לְהַזְהֵר מְאֹד עַל נְטִילַת יָדַיִם וְכוּ', וְלָכֵן מֵהַיּוֹם וְהַלְאָה תִּקְפִּיד מְאֹד מְאֹד עַל נְטִילַת יָדַיִם כְּשֶׁאֲתָה קָם בְּבִקְרָ וְכוּ', וְכֵן כְּשִׁיּוֹצְאִים לְשִׁירוֹתֵי וְכוּ', וְכֵן לְפָנֵי הָאֲכִילָה לְטַל יָדַיִם עִם נְטִילָה דִּיקָא וְכוּ', כִּי נְטִילַת יָדַיִם מְסַגֵּלַת לְהַנְצִל מֵעֲנִיּוֹת, כִּי עַל נְטִילַת יָדַיִם רְאֵשִׁי תְבוֹת עֲנִי, וּמִי שֶׁמּוֹלִיז לְבִנְטִילַת יָדַיִם נַעֲשֶׂה עֲנִי, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שְׁבַת ס"ב): אָמַר רַב חֲסֵדָא: אֲנָא מְשָׂאִי מְלֵא חֲפָנֵי מִיָּא וְיִהְיִו לִי מְלֵא חֲפָנֵי טִיבוּתָא [אֲנִי נְטִילְתִּי יָדַי עִם מְלֵא מִיָּם וְנִתְנּוּ לִי חֲפָנִים מְלֵא טוֹב, כִּי רַב חֲסֵדָא הִיָּה עֲשִׂיר גְדוֹל מְאֹד, וְהַכֵּל בְּזָכוֹת נְטִילַת יָדַיִם שְׁהִיָּה מְקַפִּיד עַל זֶה].

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלְתִּי שְׁאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ שְׁיִהְיֶה לָךְ הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תשמט.

### מהי המעלה של כתיבת ספורי צדיקים?

#### שאלה:

**מאת דן:** שלום לכבוד הצדיק אשר מוסר נפשו לעודד ולחזק אותנו.

זכיתי ואני כותב ספורים על צדיקים ועל הישועות שהם עושים, וכן ספורים על השגחה פרטית. מהי בעצם המעלה של כתיבת ספורי צדיקים? והאם יש לכתיבה הזאת אותה מעלה של חדושי תורה שבכחם לתקן את פגם הברית כפי שמוצא בספרים הקדושים?  
אודה לרב מאד על תשובתו, כי זה יעודד אותי להמשיך במלאכת הכתיבה ביתר שאת.

#### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תצוה, ב' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ק"ה) שלחדש בתורה זה דבר גדול מאד מאד, כי הוא תקון גדול להרהורים רעים, כי כל הרהורים באים על ידי פח המדמה, על ידי שמחדשים איזה דבר בתורה, זה ענין של מדמה מילתא למילתא, ועל ידי זה מתקנים פגם הרהורים רעים שבאים על ידי המדמה.

והנה מבאר בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רל"ד) שספורי מעשיות מצדיקים הינו ממה שנגרע להם הוא דבר גדול מאד, ועל ידי זה נטהר מחשבתו וכו', גם נצול מצרות וכו', וזוהה למחין דגדלות וכו', וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רמ"ח) שספורי מעשיות מצדיקים, הוא דבר גדול מאד, כי על ידי

ספורים מצדיקים נתעורר ונתלהב הלב בהתעוררות גדול להשם יתברך בחשק נמרץ מאד, כי הרשימו שעשה אותו הצדיק שמספרין ממנו, על ידי עבודתו את השם יתברך, זאת הרשימו נתעוררת בעת שמספרין מהצדיק, והיא מעוררת להשם יתברך בהתעוררות גדול, שזה מושך את הלב אליו יתברך.

ולכן גם לרשם על פני הכתב ספורי מעשיות של צדיקים זה דבר גדול מאד מאד, ומטהר את מח מחשבתו, וממתיק את הדינים ממנו, וזה ענין נפלא כשיכולים לסדר ספורי מעשיות של צדיקים ולרשםם על הכתב. כמובן שזה צריך להיות ספורים אמתיים ולא דמיוניים שדמין אותם מדעתו וכו' וכו', אלא לרשם ספורי צדיקים אמתיים שקרו להם וכו', וזה דבר גדול מאד מאד, וגם זה בכלל חדושי תורה, ומכל שכן כשמשלים בהם מאמרי חז"ל - אין למעלה מזה, וכבר אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות צדיק סימן קנ"ז) על ידי ספורי מעשיות מצדיקים, על ידי זה זוכים להתקרב להם, ואמר (שם אות בגדים חלק ב' סימן א') על ידי ספורי מעשיות של צדיקים ממשיכין אורו של משיח בעולם, ודוחה הרבה חשך וצרות מן העולם, גם זוכה לבגדים נאים.

הקדוש ברוך הוא יעזר לנו שתמיד נזכה לספר ספורי מעשיות מצדיקים אמתיים שהם כמו מעשה מרכבה, ומשרים את השראת הצדיקים עלינו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשנ.

**יש לי ספקות באמונה. איך זוכים להאמין במאת האחוזים ובלי שום שכל?**

**שאלה:**

**מאת עקיבא:** יש לי ספקות באמונה, ובכל פעם שאני קורא חמר מסוים או שומע שיעור ומשתכנע שזו האמת - שיטת אלקים ושהתורה נתנה משמים וכו' ומקבל קצת מוטיבציה ללכת לפה לפה הזה, איך שאני סוגר את הספר או שמסתים השעור, חמש דקות אחר כך כבר חוזרים לי הספקות כאלו. לא קראתי או שמעתי כלום. האם יש לרב עצה איך להשאיר עם התובנות ולהמשיך אתם הלאה, ולהצליח לשכנע את עצמי במאת האחוזים שכך היא האמת בלי שום שכל? תודה.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תצוה, ב' אדר א' ה'תשע"ד.

**שלום וברכה אל עקיבא נרו יאיר**

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, האמונה זו נשמת האדם, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן רע"ד) ויש רשעים שעובדים ויגיעים כל ימיהם לעקר את עצמם מהשם יתברך ומתורתו לגמרי, אבל זה לא הולך להם, כי הנקודה הקדושה של קדשת ישראל שזו נקדת האמונה נמצא בהם, ולכן זה מבלבל אותם מאד מאד וכו', עיין שם.

הרי שלך לפניך, שנקדת האמונה זו נשמת האדם, אבל כשאדם מטמא את עצמו בפגם הברית ובפרט בחטא המגנה של הוצאת זרע לבטלה, על ידי זה נפגמת אצלו האמונה, וקשה לו מאד להגיע לאמונה, וכמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן ל"ב) יש עברות שהם



מכניסים כפירות באדם, ויש שבאים עליהם מחשבות על האמונה מחמת שלא נולדו בקדושה כראוי. ויש שהוסיפו על זה מעשיהם הרעים שעשו בעצמם, כי יש עברות שהם מזיקים ופוגמים את האמונה, ולזה צריכין בושה ולב נשבר, שמי שיש לו חקירות ומחשבות אלו חס ושלום ראוי לו להתבייש מאד על אשר נולד בגשמיות כזה או שעשה מעשים כאלו שבא לזה שיבואו לו מחשבות כנגד אמונתנו הקדושה, "וימלא כבוד הוי"ה את כל הארץ" (במדבר י"ד כ"א) כי (ישעיה ו' ג) "מלא כל הארץ כבודו", ועליו באים מחשבות חס ושלום לגרשו ולעקרו חס ושלום מאלקים חיים אשר הוא חי החיים יתברך ויתעלה שמו. ואין צריך לבאר גדל הבושה שראוי שיהיה לו כשבאים עליו מחשבות כאלו חס ושלום. ועל ידי בושה ולב נשבר על ידי זה מגרש ומשבר החקירות והמחשבות הנ"ל.

ובאמת, אמונה הוא ענין חזק מאד וחייו חזקים מאד על ידי אמונה. כי כשיש לו אמונה, אפלו כשבאים עליו יסורים חס ושלום, אזי יוכל לנחם עצמו ולהחיות את עצמו כי השם יתברך ירחם עליו ויטיב אחריתו, והיסורים הם לו לטובה ולכפרה, ובסוף ייטיב לו השם יתברך בעולם הזה או בעולם הבא. אבל מחקר שאין לו אמונה, כשבא עליו איזה צרה אין לו למי לפנות ואין לו במה להחיות את עצמו ולנחם את עצמו. והמשכיל יבין דברים אלו מאליהו ויבין דבר מתוך דבר כי אי אפשר לבאר הכל בכתב. והכלל שעקר הוא האמונה בלי שום חקירות כלל, ובזה יהיה חזק לעולם בעולם הזה ובעולם הבא ולעולם לא ימוט אשרי לו.

גם זאת צריך לדעת, שיש נשמות כשרות שנולדו בכשרות וגם לא קלקלו מעשיהם שאין באים עליהם כלל מחשבות כאלו, ואפלו כשמדברים בפניהם מענינים אלו לא אכפת להם כלל ואינו מבלבל דעתם כלל. וזה דומה כמו שמדברים מתאוה הידוע בפני סריס שבודאי אינו מבלבל דעתו כלל, כן אלו האנשים כשרים אינם שומעים כלל ואינו נכנס באזניהם כלל עניני חקירות ובלבולים.

ולכן עליך להתפלל הרבה להקדוש ברוך הוא שתזכה לאמונה פשוטה, כי גם על זה צריכים המון תפלות, ובפרט מי שחטא בפגם הברית, לו נכנסות בכל פעם קשיות וספקות עליו יתברך, וכל כך קשה לו להגיע לאמונה, כי כל הכפירות והאפיקורסות שנדבקו בו על ידי הקלפות שברא מחמת עוונותיו, על ידי זה קשה לו מאד להשיג את האמונה, ולכן צריכים המון תפלות להתפלל ולבקש את הקדוש ברוך הוא בתמימות ובפשיטות שזוכה לאמונה ברוחה ומזככת בלי שום בלבול וספקות כלל.

נא ונא ראה לחזק את עצמך ותראה ששום דבר בעולם לא יוכל לשבר אותך, ועל ידי רבוי תפלה תזכה לכל טוב אמתי ונצחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשנא.

**איך משלבים בין הרצונות והכסופים בעבודת השם לבין המציאות מבלי להשבר?**

**שאלה:**

**מאת יהושע:** שלום לכבוד הרב.

הלב שלי בוער מאד לעבודת השם, ואני רוצה לעסוק בתורה, להתבודד ולהתקדש, אבל לצערי הרב נשאר בגדר רצונות ולא יוצא מהכח אל הפעל. אני מתסכל מאד שאני לא מצליח לעשות את כל מה שאני רוצה. איך משלבים בין הרצונות והכסופים בעבודת השם לבין המציאות מבלי להשבר?

## תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תצוה, ב' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יהושע נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן מ"ט) שהתלהבות ותבערת הלב של האדם הוא עד אין סוף, אבל צריך לצמצם את התלהבות לבו, כי כמו כשברא הקדוש ברוך הוא את עולמו היה הכל אין סוף, כך הלב של האדם אין סוף וכו', וכמו שבתחלת הבריאה הצריך הקדוש ברוך הוא לצמצם את האור אין סוף וכו', ולברא את כל העולמות וכו', כמו כן צריך כל אדם לצמצם את התלהבות של לבו כדי שיוכל לקנות לעצמו מדות טובות.

ולכן זה דבר גדול מאד לצמצם את עצמו, וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן כ"ז) אף על פי שהאדם צריך להיות זריז גדול מאד מאד בעבודת השם יתברך, להזדרז מאד בכל עת ובכל שעה לעשות הרבה בעבודת השם יתברך, כי עקר הוא העשייה, ללמד הרבה ולעשות מצוות הרבה ולהתפלל ולהתחנן הרבה לשפך לבו לפניו יתברך, וכיוצא בזה שאר עניני עבודת השם, אף על פי כן אל תהי נבהל כשאתה רואה בספרים קדושים עניני עבודות הרבה, אל תהי נבהל מפני זה לאמר מתי אוכל לקיים אחת מהנה מכל הענינים הללו, מכל שפן כלם. כי צריך לבל יהיה מבהל לחטף הכל בבת אחת, רק לילך בנחת בהדרגה מעט מעט. ולא שיהא מבהל ומבלבל שרוצה לקיים ולחטף הכל בבת אחת ומחמת זה נתבלבל לגמרי. כמו שיש בשרפה חס ושלום שמחמת הבהלה חוטפין מה שאין צריכין, רק צריך לנהוג בהדרגה בנחת מעט מעט. ואם לפעמים אין האדם יכול לעשות כלל בעבודת השם יתברך, מה לעשות, אונס רחמנא פטריה (בבא קמא כ"ה:), וירגיל עצמו לכסף ולהתגעגע ולהשתוקק תמיד אליו יתברך כי ההשתוקקות והפסופין בעצמם הם דברים גדולים מאד, ורחמנא לבא בעי (סנהדרין ק"ו:).

ולכן ראה לצמצם את עצמך, וזכור מה שאמר רבנו ז"ל למוהרנ"ת ז"ל בענינים אלו "מעט גם כן טוב", ואמר מוהרנ"ת ז"ל שעל ידי עצה זו הצליח מאד מאד, כי תמיד הוא התחיל עם מעט ועוד מעט וכו' וכו', וכך הצליח. יעור הקדוש ברוך הוא שתמיד תבשר לי בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשנב.

**אני עומד לחתן את בתי, ואין בידי פרוטה לפרטה עבור הוצאות החתנה**

**שאלה:**

**מאת יצחק:** אני עומד לחתן את בתי, ואין בידי פרוטה לפרטה עבור הוצאות החתנה. הכל כבר סגור - האולם, הצלם, התזמורת וכו', והלחץ הפספי מחליש אותי מאד. אשמח לדברי חזק מכבוד הרב.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תצוה, ג' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יצחק נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני לא יודע למה אתה נכנס כל כך בלחץ זו הדחק. אומרים בשם צדיקים בשעה שאדם הולך לחתן בן או בת, אזי נפתחים לפניו שערי השמים, ואסור להיות אז בטלן אלא להכין כלים כדי לקבל את ההשפעות, ועקר הכלי הוא תפלה שעטופה עם שמחה, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות שמחה סימן פ"א) תפלה שהיא בשמחה היא ערכה ומתוקה להשם יתברך; ולכן קדם כל עליך לשמח מאד

שתהלה לאל אתה זוכה לחתן את בתך בשעה טובה ומצלחת, שזה חסד חנם מהקדוש ברוך הוא, כי (נדה ל) לעולם אפלו בעל הנס אינו מכיר בנסו; כמה אלפים וכו' לא מוצאים בן או בת זוג לילדיהם הן מצד החכמות של הבל שנכנס בהם שהם ברונים, ובין כך הבן או הבת מתבגרים, והן מפני סבות של כסף ושאר דמיונות שיש היום וכו' וכו', ואתה זוכה להוליד את בתך לחפה, בזה ראוי לך להודות ולהלל ולשבח את הבורא יתברך שמו על החסד שעושה עמך, ובתוך השמחה וההודאה תבקש ככר ממנו יתברך הלאה:

רבונו של עולם! זכני שיהיה לי על הוצאות החתנה בהרחבה וברוח גדול, ולא אצטרף להלוות שום הלוואה, ובעת שאתה פותח לי את אוצר הטוב, תשפיע לי שפע כזה שאוכל לקנות לי ולאשתי וילידי בגדים, וכן לשלם את כל חובותי, כי אתה הודעת לנו על ידי צדיקיך הקדושים אשר בעת שמוליכים בן או בת לחפה, נפתחים כל ההשפעות מן השמים. חוס ורחם עלי וזכני להכין כלים רבים לקבל בהם את השפע, ואזכה לצאת מכל הדחקות והצמצומים שבהם אני נמצא, וזכני להפיל בך מעתה ועד עולם, אמן סלה.

מובא מהרב הקדוש החוזה מלובלין זכותו יגן עלינו שלכן נקרא האב המתן את בנו או את בתו "בעל השמחה" כי הוא הבעלים של השמחה, ויכול עוד להשפיע על הזולת, ולכן ראוי לבעל השמחה לברך את כל בר ישראל בשמחה ובטוב לב, ואז נעשה צנור להשפיע גם לעצמו וגם לאחרים, ומהצדיק הקדוש רבי מאיר מאפטא זכותו יגן עלינו בעל 'אור לשמים' ראיתי (פרשת תולדות) כאשר האדם עושה נשואין לבניו, משם באה לו פרנסה, ומצאתי רמז בזה הפסוק (בראשית כ"ו ל) "ויעש להם משתה" - דהינו שעושה חתנה לבניו, ויאכלו וישתו" - באה לו פרנסה וכל טוב, כלומר מן המשתה שעושה אדם לבניו הנשאים לא רק שאינו מדלדל, אדרבה, צנור השפע משפיע עליו ברכה ומכאן זוכה להרוחה, עין שם. ומהרב הקדוש רבי שלמה

מקרה לין זכותו יגן עלינו איתא (שמע שלמה פּרשת וי"א) מי שיזכרו השם יתברך לעשות שמחה של מצוה, כגון נשואין לבניו, פותחין לו כל ההיכלות וממלאים כל משאלותיו להשיג כל ההשגות וכו', עין שם.

הרי שלך לפניך, מה מחכה לך אם תוכל לנצל את הימים והשבועות והחדשים האלו שאתה הולך לחתן את בתך בתפלה שהיא עטופה עם שמחה - שיהיה לך שפע גדול לכל צרכי החתונה, ועוד ישאר לך עבור כל החובות שלך, ויתרחב לך בגשמיות וברוחניות... המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשנ"ג.

**אני ואשתי התחתנו בנשואים שניים, וכל הזמן יש מריבות בין הילדים שלי לילדים שלה. מה עושים?**

**שאלה:**

**מאת אלימלך:** שלום לכבוד הצדיק שליט"א.  
לפני שש שנים התאלמנתי מאשתי שנפטרה בפתאומיות, אני נשארתי לבד עם חמשת ילדינו, ואין צורך להסביר את השבר הגדול שעבר עלי.  
הקדוש ברוך הוא עזר לי לשקם את עצמי ולקום על הרגליים, ולפני כארבע שנים התחתנתי עם אשתי השנייה, שהיתה גרושה עם שבעה ילדים. ברוך השם אני ואשתי מסתדרים טוב מאד, יש בינינו אהבה ושפה משתפת, ונולדו לנו שני ילדים משתפים, הבעיה היא שהילדים שלה והילדים שלי לא מסתדרים ורבים ביניהם כל הזמן, מה שגורם למתח גדול בבית, מתח שמאים על השלום והשלום בית שלנו. האם יש לכבודו עצה מה עושים במצב כזה? תודה רבה.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תצוה, ג' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אלימלך נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

העקר שבכל העקרים שאמה תראה להסדר עם אשתך, כי היא אינה חייבת בזה שאמה אלמן, ואתה לא חייב לה בזה שהיא גרושה, ולכן מאחר שהתחתנתם וכבר יש לכם שני ילדים משתפים, אתם צריכים לראות לחזק מאד מאד את הקשר ביניכם, ולדעת שככה זה הולך בנשואין שניים, שכל אחד מביא עמו ילדים, וזה דבר מאד מאד מצוי שיש קנאה ותחרות בין שתי קבוצות הילדים, וההורים קרועים בנפשם וברוחם מזה וכו', וזה דבר טבעי, כי סוף כל סוף ילדים נשארים ילדים, והם לא יכולים להבין איך אבא הביא אמא חדשה, והיא לא מקבלת עליהם. וכן להפך - הם לא יכולים להבין איך אמא הביאה אבא חדש.

ולכן אתם צריכים להיות פקחים והעקר להרגיע אותם עם הרבה הסברה והדבורות, ואי אפשר ללכת ביד חזקה בשום פנים ואופן, כי זה לא יועיל, אלא יחמיר את המצב, וצריכים לקרב את כלם ולהסביר להם כפי השכל שלהם מה קורה. אף שזו עבודה מאד מאד קשה, עם כל זאת, אם ההורים מבינים אחד את השני ולא משתדלים כל אחד ללכת לצד הילדים שהוא הביא וכו', זו כבר ישועה גדולה, כי ככה הם יעבדו ביחד בשתוף פעולה להרגיע את הילדים ולקרב אותם וכו', אבל בשום פנים ואופן לא ללכת אתם ביד חזקה כי זה לא יועיל בשום פנים ואופן, זה רק יחמיר יותר ויותר את המצב וכו'.

בכל נשואין שניים צריכים להיות מוכנים כבר לסיטואציה כזו וכו', אבל עם חקמה ושכל יכולים לפתור את כל הבעיות, העקר לא לאבד את עשתונותו וכו', כי חבל שזוג שמבינים אחד את השני בשביל הילדים יתחילו ביניהם אי הבנות ומריבות, אתם צריכים רק

לעבד בַּיַחַד בְּשִׁתּוּף פְּעֻלָּה וּבְהִסְבָּרָה וְהַדְּבָרוֹת נְכוֹנָה, וְאִז תְּצַלִּיחוּ בְּגִדּוֹל. וְכַמוֹכֵן שֶׁהַכֹּל צָרִיךְ לְהִיּוֹת עִם תְּפִלָּה, כִּי מֵה שֶׁתְּפִלָּה פּוֹעֵלֶת - שׁוֹם דְּבַר בְּעוֹלָם לֹא פּוֹעֵל.

הַמֵּאחֲל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תשנ"ד.

**בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת מְזָכִיר מוֹהַרנ"ט ז"ל שֶׁהָיוּ לוֹ פְּחָדִים. אֵיךְ יִתְכַן שְׂאָדָם בְּדַרְגָּתוֹ יִפְחַד מִבָּשָׂר וְדָם?**

**שְׂאֵלָה:**

**מֵאֵת רוֹבִי:** לְכַבֹּד הָרַב שְׁלוֹם.

יְדוּע, שְׁמִי שֶׁשָּׂם מִבְּטַח בְּבוֹרָא עוֹלָם אֵינוֹ צָרִיךְ לִפְחַד מִשׁוֹם אָדָם וּמִשׁוֹם דְּבַר. קִרְאֲתִי בַּסֵּפֶר 'עֲלִים לְתַרוּפָּה' מִרְבִּי נֶתָן מִבְּרַסְלָב זָכַר צְדִיק לְבְּרָכָה, וְרֵאִיתִי שֶׁמִּסְפָּר פְּעֻמִּים הוּא רוֹשֵׁם שָׁם בְּעֵינָיו פְּחָדִים שֶׁהָיוּ לוֹ, וְאַצִּטֵּט לְדַגְמָא: "עֲצָם הַפְּחָדִים שֶׁעָבְרוּ עָלַי עַד עֵתָה אֵי אֶפְשָׁר לְבָאֵר" וְכו'. כִּיצַד יִתְכַן שְׂגָם לְרַבִּי נֶתָן זָכַר צְדִיק לְבְּרָכָה הָיוּ פְּחָדִים?

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר תְּצוּחָה, ג' אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל רוֹבֵי נְרוֹ יֵאִיר

לְנֶכֶן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

הַחֲכָם מְכַל אָדָם אוֹמֵר (מְשַׁלֵּי כ"ח י"ד) "אֲשֶׁרִי אָדָם מִפְּחַד תְּמִיד וּמִקְשָׁה לְבוֹ יְפוּל בְּרָעָה", וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ס.) שֶׁהַפְּסוּק הַזֶּה סוֹכֵב עַל דְּבָרֵי תוֹרָה - שְׂאָדָם צָרִיךְ תְּמִיד לִפְחַד אִם הוּא לֹא יוֹצֵא יְדֵי חוּבָתוֹ וְכו', וְאִם הוּא לֹא לֹמֵד מִסְפִּיק וְכו', אוֹ לֹא מְקִים מִסְפִּיק, עֵינֵי שָׂם. וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ה.) אָמַר דָּוִד לְפָנָי הַקְּדוּשׁ



ברוך הוא: רבוננו של עולם! מבטח אני בך שאתה משלם שכר טוב לצדיקים לעתיד לבוא, אבל אני יודע אם יש לי חלק ביניהם אם לאו שמא יגרם החטא, כדרכי יעקב בר אידי, דרבי יעקב בר אידי רמי: כתיב (בראשית כ"ח ט"ו) "והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך", וכתיב (בראשית ל"ב ח) "ויירא יעקב מאד". אמר שמא יגרם החטא.

הרי שלך לפניך, שאדם צריך תמיד לפחד שלא יפל לנוקבא דתהומא רבה וכו', ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קפ"א) כשמתקשרים איזה אנשים על איש אחד, אפלו אם הוא אדם חשוב יותר מהם, עם כל זה יכולים להפילו, כי נתקבצים חלקי הכבוד שיש לכל אחד מהם, ועל ידי זה נתבטל חלק כבוד שלו ונופל על ידם וכו'. וכשמפילין איזה אדם, עקר הנפילה שנופל לתאות נאוף וכו', עין שם.

אזי בודאי שאדם צריך תמיד לפחד ובפרט כשיש עליו מחלקת גדולה, וידוע איך שמוהר"ן ז"ל היה נרדף כל ימי חייו, ולכן כשהיה באמצע המחלקת באותם המקומות שהיו שם מתנגדים שבזו אותו מאד וכו', מוכן מה שכתב שהיו עליו פחדים גדולים וכו' - לא שהוא פחד מהם פיזית, כי כבר ידוע כשהוליכו את מוהר"ן ז"ל לבית סהר, והיו על ידיו אזקים, והמתנגדים עמדו בשני צדי הרחובות ורקדו ומחאו כף אל כף בשמחה וכו', ושאלו אותו אחר כך אנשי שלומנו איך הוא היה יכול לעבר את הבזיונות האלו? ענה ואמר: צירתי לעצמי שאני כבר ארבעים שנה אחר המיתה, כאומר כשאדם חושב שכבר מזמן נסתלק וכו', אז זה לא עושה לו רשם כלל, ולכן הפחדים שהיו לו זה רק פחדים של רוחניות, כי סוף כל סוף כשמתחברים כמה אנשים על אדם אחד, יכולים להפילו לנוקבא דתהומא רבה.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנוצח להתחזק כל ימי חיינו, ושום דבר בעולם לא יוכל לשבר אותנו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשנה.

**קבלתי על עצמי המון קבלות, ואני חושש שמרב עמוס  
לבסוף אעזב את הכל. מה עושים?**

**שאלה:**

**מאת גל: לכבוד הרב שלום!**

לפני כשלוש שנים התחלתי להתחבר לדת ולחזור בתשובה, ותוך ימים ספורים קבלתי על עצמי להניח תפלין ולהתפלל את שלשת התפלות בכל יום, לשמור שבת ולשמור את הברית, אף תוך זמן קצר נפילתי מהכל וחדרתי אחורה. לפני כחודש השם זכה אותי להתקרב שוב, ועוד פעם קבלתי על עצמי המון דברים. אני בן אדם של שחור או לבן, או הכל או כלום, ואני פוחד שיקרה לי אותו דבר כמו לפני שלוש שנים, ולכן אני חושב שאולי אני צריך להאט את הקצב ולקחת על עצמי בינתיים רק תפלין ושבת, ואת נושא שמירת הברית לעזב כרגע, כי הוא מאד קשה לי ומיאש אותי, כף אוכל להתקדם לאט לאט ולא יקרה לי עוד פעם מקרה כזה שאעזב את הכל מרב עמוס.

האם אני צודק בכך, ועלי להתחזק לאט לאט ובשלבנים וככה יהיו לי יסודות חזקים ובטוחים או שעלי להכנס בכל הכח בעבודת השם? תודה מראש.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תצוה, ג' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל גל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

עקר התשובה - להיות תמיד בשמחה, כי אצלו יתברך נאמר (דברי הימים א' ט"ז כ"ז) "עז וחדוה במקמו", כי שם שורה רק השמחה,

וְלִכֵּן כָּל שְׂאֵדָם יוֹתֵר שְׂמֵחַ בְּשִׂמְחַת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, בְּזֶה הוּא מְגַלֵּה אֶת טֵהַר לִבּוֹ שְׂאֵינוֹ רוֹצֵה שׁוֹם שְׂכָר, אֲלֵא רוֹצֵה אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעִצְמוֹ, כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ עִם מִצְוֹתָיו הֵם דְּבַר אֶחָד, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן ה')

וְלִכֵּן אֲדָם צָרִיךְ לְעַבֵּד רַק עַל נִקְדָּה אַחַת - לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְלִקְיָם אֶת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ שֶׁהֵם מִצְוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וּבְזֶה אֲדָם יִכּוֹל לְמַדֵּד אֶת עֲצוּמוֹ אִם הִגִּיעַ כְּבָר אֶל מְקוֹר הַקְּדוּשָׁה וְכוּ', וְאִם כְּבָר חָזַר בְּאֵמַת בְּתִשׁוּבָה וְכוּ', כִּי כָּל שְׂאֵדָם שָׁשׁ וְשִׂמְחַת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, הוּא נִכְלָל יוֹתֵר בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׁשֵׁם שׁוּרָה רַק הַשְּׂמֵחָה, וְאִם עֲדִין הָאֲדָם מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל וְכוּ', וּמְכַל שִׁפְן שִׁישׁ לוֹ עֲדִין סִפְקוֹת בְּאֵמוּנָה רַחֲמָנָא לִי צֵלָן וְכוּ', וְנוֹפֵל בְּעֲצָבוֹת וּבְמִרְרוֹת וּבְדַכְאוֹן וְכוּ', וְקָשָׁה לוֹ כֹּל דְּבַר שְׂבִקְדוּשָׁה וְכוּ', זֶה סִימָן שֶׁעֲדִין הוּא רְחוּק מִהַשְּׁלֵמוֹת. וְלִכֵּן צָרִיכִים לְעַבֵּד הַרְבֵּה עַל נִקְדָּת הַשְּׂמֵחָה, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ שִׁיזְכֶּה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וְעַל כֵּן רָאָה לוֹמֵר אֶת הַתְּפִלָּה הַזֹּאת בְּכָל יוֹם, וְאָפְלוּ כַּמָּה פְּעָמִים בְּיוֹם:

רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! זַכְּנִי לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וְאִזְכֶּה לְהַרְגִישׁ אֶת הַשְּׂמֵחָה בְּרַמ"ח אֵיבָרִי וּבְשֵׁס"ה גִּידֵי, עַד שֶׁהַשְּׂמֵחָה תִּגִּיעַ לְרַגְלִי, שְׂאִזְכֶּה לְרַקֵּד בְּכָל יוֹם מֵרַב שְׂמֵחָה עַל גְּדֹל הַחֶסֶד שֶׁעָשִׂיתָ עִמָּדִי, שֶׁנִּבְרַאתִי מִזְרַע יִשְׂרָאֵל, וְאֵנִי יִכּוֹל לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתֶיךָ. אֲנִי רַחֵם עָלַי וְהַרְחֵק מִמֶּנִּי אֶת הָעֲצָבוֹת וְהָעֲצָלוּת, וְזַכְּנִי לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִם אַחֲרִים מִשְּׂמֵחָה, וְאִזְכֶּה לְשִׂמְחַת אֶת אַחֲרִים, וְעַל יָדֵי זֶה גַּם אֲנִי אִזְכֶּה לְשִׂמְחָה, וּבְזִכְרוֹת הַשְּׂמֵחָה אִזְכֶּה לְהַפְלִיל בְּךָ לְגַמְרִי, עַד שֶׁלֹּא אֶרְאֶה לְפָנַי עֵינֵי רַק אֶת אֵמַת מִצִּיאוֹתָהּ תִּתְבָּרֵךְ, אֵיךְ שְׂאֵתָה מַחִיָּה וּמְהוּהָ וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיָּאָה כְּלָה, וְזַכְּנִי לְאֵמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת שְׂאִזְכֶּה לְדַעַת בִּידִיעָה בְּרוּרָה שְׂאֵתָה נִמְצָא וְאֵין

בלעדיך נמצא, ועל ידי זה תמחל לי על כל עוונותי, ואזכה להכליל בך מעתה ועד עולם, אמן סלה.

הבעיה שלך שאתה רוצה להיות אדם כליל השלמות, שזה נקרא 'פרפקציוניסט' - זאת אומרת אדם המסרב לקבל דבר שאינו משלם; וזה לא רק חסרון וכו', אלא גם מחלה שנדבקת בבני אדם כשאר המחלות, וזה נובע ממחלת העצבים וכו', כי אין דבר כזה כליל השלמות, ואין דבר כזה או שחור או לבן, החיים לא הולכים ככה, בר ישראל צריך שתהיה לו שאיפה אחת לקיים את רצונו יתברך שהם מצוותיו הקדושות שצוה אותנו לעשות, וישתוקק תמיד לעשות את רצונו יתברך, אבל אסור לפל בדעתו משום דבר שבעולם, וכמאמר רבנו ז"ל "אדם צריך להשתוקק להגיע למדרגות הכי עליונות, ולא לפל בדעתו מהנפילות הכי גדולות".

אדם צריך לדעת שבזה העולם עוברים על כל אחד משברים וגלים, זה בכה וזה בכה וכו' וכו', ועקר השלמות שלא להשבר משום דבר, כי לאף אחד לא הולך בחיים כמו שהוא רוצה וכו', ולכל אחד יש את הנסיונות שלו וכו', אף על פי כן, כל בר ישראל מקיים את רצונו יתברך שהם מצוותיו הקדושות כפי יכולתו, וככל שאדם שש ושמח עם קיום מצוותיו יתברך שהם רצונו, בזה הוא מראה את טהר לבבו שפונתו עם אמת, ולא מחכה ומצפה על קבול שכר, אלא הוא שש ושמח לעשות את רצון קונו.

ולכן העצה היעוצה - לעבד רק על נקדה אחת שהיא נקדת השמחה, וככל שאדם יותר בשמחה הוא יותר נכלל בו יתברך, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קס"ט) כשאדם שש ושמח אזי הקדוש ברוך הוא בעצמו שומר אותו שלא יבוא לידי פגם הברית; כי פגם הברית הוא אבי אבות הטמאה שעוקר את נשמתו משרשו וכו', וזה בא לאדם רק מחמת עצבות שמסבכת אותו, כי הקלפה שמחטאת את האדם בפגם הברית נקראת על שם היללה שהוא ליליית, ולכן ככל שאדם שש ושמח על ידי זה הוא משלים את עצמו, ומשלים

את דעתו, ואז כבר לא אכפת לו אם זה שחור ולבן ביחד וכו', והוא לא מחפש שיהיה או שחור או לבן וכו'. וזה כמו שאחד שיאמר אם אני אהיה עשיר גדול מאד אז אעשה את רצונו יתברך, אבל אם עדין אני עני גדול מאד אני לא עושה את רצונו יתברך, הרי לשוטה גדול יחשב, כי אדם צריך לעשות את רצונו יתברך בין שהוא עני בין שהוא עשיר, והשאיפה של בר ישראל צריכה להיות לעשות רק את רצונו יתברך, בין שיקבל שכר ובין שלא יקבל שכר, ומי שאוחז בזה הוא כבר זוכה לכליל השלמות, כי אינו עושה חשבון אם זה שחור או אם זה לבן, או אם הוא עשיר או אם הוא עני וכו', לא אכפת לו שום דבר, הוא צריך רק לעשות את רצונו יתברך, ואז הוא תמיד שש וששמח.

ואותו דבר בדברים גשמיים - אדם צריך להיות איש שמח ועליו מאד, ואזי אף שלא יצא דבר בשלמות כמו שהוא רוצה אז הוא גם כן לא מתבלבל, ובאריכות גדולה מאד הסביר את זה רבנו ז"ל (ספורי מעשיות מעשה ט' מהחכם ותם): החכם חפש תמיד להיות משלם שהוא רק לבן וכו', ואזי כל ימיו היה לו מרים ממות החיים, ולבסוף נפל בטיט ה'ון וכו', מה שאין כן התם - שהיה תמיד שש וששמח, אפלו שלא היה לו בשלמות המלאכה, ואדרבה היה מלא חסרונות, כגון נעל עם שלש קצוות וכו', אף על פי כן שמח שזו עבודתו, וכשאשתו שאלה אותו למה אחרים מרויחים יותר? ולמה העבודה של אחרים יותר מצליחה? ענה ואמר לה: מה יש לי עם אחרים? ומה גם, בואי ונעשה חשבון כמה אני מרויח מיד ליד וכו', והיה רק בשמחה. ואף שכלם צחקו ממנו, הוא לא הסתפל על זה, ולבסוף נעשה שר על כל השרים שגדלו המלך על כלם. רואים מכל זה איך שאדם שנדבקת בו המחלה הזו שנובעת ממחלת עצבים שרוצה להיות 'פרפקציוניסט' - הינו אדם המסרב לקבל דבר שאינו משלם, מרים לו החיים מאד מאד, והוא תמיד מבהל ומבלבל ואינו יודע להחליט מה הוא רוצה מעצמו - פעם הוא חושב שבמצוה זו הוא יקנה את הקדוש ברוך הוא וכו', ופעם הוא חושב שבעבודה זו הוא יקנה את הקדוש ברוך הוא

וכו', ולכן הוא תמיד שבור ומלא ספקות אם הוא יוצא ידי חובתו או לא, וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן נ"א) שאדם לא יכול לומר שהוא יכול לעבד את הקדוש ברוך הוא וכו' וכו', אלא העקר הוא הרצון, ולהיות תמיד שש ושמח עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בו, ולא יבלבל את עצמו משום דבר - זה נקרא כליל השלמות.

יעזר הקדוש ברוך הוא שהלמוד הזה יכנס בתוך לבך טוב טוב, ואז תתחיל לחיות חיים נעימים ומאשרים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשנו.

**אשתי טוענת שלא רק שתפלותיה לא נענות, אלא היא מקבלת בדיוק ההפך ממה שבקשה. אין מחזקים אותה?**

**שאלה:**

**מאת נתן:** שלום רב לכבוד הרב, ותודה על כף שאתם מתאמצים לענות לכל שואל ושואל. אשתי אומרת שכל מה שהיא מבקשת מהשם יתברך היא מקבלת בדיוק ההפך. אני מאמין שבדאי הכל לטובה, אבל השאלה היא איך אני יכול לחזק אותה? דבר שני, לא כף לה עם דרך התשובה. איך אני יכול לעזור לה? תודה רבה וכל טוב.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר תצוה, ג' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נתן גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אדם צריך לדעת שאין שום תפלה הולכת לריק, כל תפלה, כל תחנה וכל בקשה כבר מתקבלת בשמים לרחמים מרבים, ומה שנדמה לאדם שלא רואה ישועה כבר על המקום, ומפל שכן כשרואה שבקש משהו ונתקיים בדיוק ההפך וכו', אל יתיאש את עצמו מן הרחמים, כי כבר אמרו חכמינו הקדושים (ברכות י) אפלו חרב חדה מנחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים; כי אנשים ראו נסים ונפלאות על ידי תפלה, ובודאי אינו דומה תפלה של זה לתפלה של זה וכו', כי כל אחד הוא ענין אחר לגמרי וכו', אבל תפלה מועילה בודאי. ומצינו שחכמינו הקדושים אמרו (דברים רבה פרשה ב' סימן י"ז) על הפסוק (דברים ד' ז) "כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרבים אליו כהו"י"ה אלקינו בכל קראנו אליו", מהו בכל קראנו אליו? אמרו רבנן: יש תפלה שנענית לארבעים יום, ממי את למד? ממשה, דכתיב (דברים י"ח) "ואתנפל לפני הוי"ה ארבעים יום" וגו'. ויש תפלה שנענית לכ' יום, ממי את למד? מדניאל, דכתיב (דניאל י') "לחם חמדות לא אכלתי עד מלאת שלשת שבועים ימים ואחר כך אמר הוי"ה שמעה הוי"ה סלחה" וגו'. ויש תפלה שנענית לשלשה ימים, ממי את למד? מיונה, דכתיב (יונה ב') "ויהי יונה במעי הדג" וגו' ואחר כך "ויתפלל יונה אל הוי"ה אלהיו ממעי הדג". ויש תפלה שנענית ליום אחד, ממי את למד? מאלהו, דכתיב (מלכים א' י"ח) "ויגש אליהו הנביא ויאמר" וגו'. ויש תפלה שנענית לעונה, ממי את למד? מדוד, דכתיב (תהלים ס"ט) "ואני תפילתי לך הוי"ה עת רצון". ויש תפלה שעד שלא יתפלל אותה מפיו - הקדוש ברוך הוא יענה, שנאמר (ישעיה ס"ה) "והיה טרם יקראו ואני אענה".

ולכן אסור להתיאש מתפלה, אדם צריך להתפלל ולבקש ממנו יתברך כל מה שהוא צריך בין בגשמי ובין ברוחני, ולא יתיאש בשום פנים ואפן, אפלו שהוא רואה שאינו נענה, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (ברכות לב:) אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה - יחזור ויתפלל, שנאמר (תהלים כ"ז י"ד) "קנה אל הוי"ה חזק ויאמץ לבך וקנה אל הוי"ה", כי בודאי אם מתעקשים אצלו יתברך פעם אחר פעם ולא

מתעייפם בתפלה, אזי רואים ישועות גדולות, כי מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא יכול לפעל.

ומה שאשתף אומרת שהיא מקבלת בדיוק ההפך מה שהיא בקשה וכו', אין דבר כזה, כי מוהרנ"ת ז"ל אמר: הרבה פעמים לוקחים את התפלות של האדם ומשתמשים בזה לדברים אחרים, לדגמא - אם אשתף מבקשת שיהיה לה כסף וכו' שתהיה לה דירה יפה וכו', ונתקיים בדיוק ההפך, אסור לה להתיאש מתפלה, כי מי יודע אם לא לקחו את התפלה שלה לדברים אחרים, כגון שנגזר עליה רחמנא ליצלן איזו מיתה משנה וכו', איזה מחלות וחלאים רעים וכו', או איזה צרות אחרים וכו', ועל ידי התפלות האלו שהתפלה בבכיות על כסף או על דירה השתמשו בזה להצילה מכל נגע ומחלה וכו' וכו'? אני בטוח שאם היא היתה יודעת מה שפעלה עם תפלתה לא היתה אומרת כך, כי בעוונותינו הרבים אנחנו שומעים בכל יום מה שעובר על נשים ועל ילדים וכו', כל מיני מיתות משנות וכו', כל מיני מחלות וחלאים רעים וכו', ומי יודע אם לא לקחו את התפלות שלה להצילה ממה שנגזר עליה וכו'? ולכן אף פעם אסור להגיד שהתפלתה וכא לי בדיוק ההפך ממה שבקשתי, אין דבר כזה, ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות התבודדות חלק ב' סימן א') השיחה שאדם משיח בינו לבין קונו, השיחה הזאת נעשית אחר כך גאלה וישועה לבניו; הרי שלך לפניך ששום תפלה לא הולכת לריק.

יעזר הקדוש ברוך הוא שהדברים האלו יכנסו אל לבה, והיה כדאי שתלך לכמה בתי חולים לבקר שם בכל המחלקות ובפרט במחלקת הילדים, והיא תראה מה שקורה שמה רחמנא ליצלן כל מיני מחלות וחלאים רעים שפקדו נשים צעירות וילדים קטנים וכו' וכו', ואני חושב שהיא תצא בחוץ ותגביה את שתי ידיה אל השמים ותתן תודה להקדוש ברוך הוא: "תודה ששמעת אל תפלותי שבקשתי ממה, והצלת אותי ואת ילדי ואת בעלי מכל המחלות והחלאים רעים האלו שראיתי לפני עיני", וכבר לא תגיד שלא כף לה עם דרך התשובה וכו'.



אני רק יכול להוסיף שאני התפללתי על דבר אחד במשך עשרים שנה בלי להפסיק יום אחד, ותמיד ראיתי שהולך בדיוק ההפך ממה שהתפללתי וכו', וכלם אמרו לי בפה מלא שזה בלתי אפשרי שיתקיים רצוני וכו', ואני לא שמתי לב אל אף אחד, רק המשכתי להתפלל יום יום על דבר זה, והנה הקדוש ברוך הוא עזר לי בסוף לישועה כזו למעלה מהמשער. ויכולים לראות את זה ביבנאל כשסתכלים על בית הכנסת הגדול שהוא פאר ממש, חן כזה שקשה למצא בית כנסת מפאר כזה, ויכולים ללכת לראות את זה, וזה נבנה רק על ידי תפלה, כי עמדו על זה מניעות עצומות, כי הסמ"ך-מ"ם בעצמו מנע עם כל כחות הטמאה שלו שלא יבנה, אבל אף אחד לא ידע שהתפללתי על זה יום יום בלי להתיאש, והנה זה מה שתפלה פועלת, וזה לא סתם ספור, אלא מציאות, ויכולים לראות את המציאות, וכל זה מפני שלא התיאשתי לרגע מלהמשיך להתפלל, ואף שבמשך כל העשרים שנה ראיתי בדיוק ההפך וכו' - זה לא ענין אותי כלל, אני את שלי עשיתי יום יום בעקשנות גדולה מאד.

וכן יש לי עוד המון ספורים שהיו ענינים שהתפללתי תשע שנים על דבר אחד, שזה היה כמו על מנת שתעלה לרקיע וכו', ולבסוף קבלתי את זה, וכן עוד המון דברים ועדין אני עומד ומתפלל ומבקש ממנו יתברך על ישועות וכו' וכו', ולכן אסור לדבר ככה שהתפללות לא פועלות, אדרבה, הלואי שכל אחד היה מצית את רבנו ז"ל ומתפלל רק להקדוש ברוך הוא, ומבקש ממנו יתברך כל מה שצריך, שזה מעקרי האמונה, כמו שאנו אומרים בכל יום ב"ג העקרים שתקן הרמב"ם "אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו לו לבדו ראוי להתפלל, ואין לזולתו ראוי להתפלל".

הקדוש ברוך הוא יעזר לנו שנזכר לעסק בתפלה כל ימי חיינו, כי רק זו החיות שלנו, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ט) שעקר החיות מקבלים מהתפלה, כמו שכתוב (תהלים מ"ב) "תפלה לא-ל חיי".

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשנז.

**הבן שלי נפל להמורים, והמצב שלו הפך לכדור שלג  
שאי אפשר להחזיר אחורה. מה אפשר לעשות?**

**שאלה:**

**מאת רבקה:** לכבוד הצדיק מיבנאל, שלום.  
הבן שלי נשוי ויש לו חמשה ילדים מתוקים. לפני כשנה הוא נכנס לענין ההמורים, ומאז הוא הפסיד והפסיד עד שנותר ללא כלום - ממש עני ורש. בנסיון להציל את המצב הוא מלוה עוד ועוד כספים, אך המצב הפך לכדור שלג שקשה מאד להחזיר אחורה.

אני מסתכלת מהצד בתור אמה ולבי מתפלץ, כי אני רואה מה יקרה בסוף, ומי יודע אם הוא לא יסתבר עם רשיות החק או עם השוק האפר, ואני מאד מפחדת מזה. אגא, צדיק יקרה תעזר לי בבקשה: מה אני יכולה לעשות?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תצוה, ד' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל רבקה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מכרח להגיד לך, כמו מי שמכור לסמים וכו', או מי שמכור לאלפיהול וכו', או מי שמכור לפורנוגרפיה וכו', או שאר דברים, כך אדם מכור להמורים. המורים זו פשוט מחלה התמכרותית שאדם מכור לזה וכו', כי המהמר נכנס למעגל קסמים, ורואה שהוא משיג כסף וכו', ואפלו שהמהמר מפסיד וכו', אף על פי כן בדמיונו הוא רואה שוב ושוב שהוא משיג כסף וכו', עד כדי כך שיש שמרבים ללוות כספים הן מקרובי משפחה והן משאר אנשים, ומאמללים את בלם וכו', וכאשר אין לו כבר מקורות להלוואה נוספת וכו', אזי

המהמר הזה נגדר לעתים לפעילות עברנית וכו', ומסתבך עם החק וכו', כל כך מכור הוא נעשה מזה, עד כדי כך שהמהמר הפפתי אינו יכול לרסן את הדחף הפנימי שבו להמר, למרות שהוא מודע לנזקים ולתוצאות הצפויות מכך.

וכל כך מר לו למי שנכנס בהמורים, עד כדי כך שעל פי רב ההמורים שולטים בחייו, וההתעסקות בהמורים רק הולכת וגוברת, וזו הפרעה נפשית ממש כרונית וכו', ובזה הוא דומה להתמכרות אחרות וכו'. ולכן כל מי שנפל למחלת ההמורים הוא מכרח ללכת למקום גמילה שיגמלו אותו מהמחלה הזו, ואסור לקחת את זה בקלות, כי בדיוק כמו מי שמכור לסמים או לאלכוהול וכו' וכו' שהוא צריך ללכת להגמל, כך מי שנפל בהמורים מכרח ללכת להגמל וכו'.

הקדוש ברוך הוא יעזר שנזכה לשמע אצלכם בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשנח.

**בדור הקודם היו המון צדיקים וגאונים שהתנגדו  
בתקיפות ללמוד הדף היומי. מה נשתנה הדור הזה  
מהדור הקודם?**

**שאלה:**

**מאת נתן:** שלום וברכה לרב הגאון שליט"א.  
אני רואה שאתם מעוררים מאד את המון העם ובפרט את תלמידיכם ללמוד בכל יום את הדף היומי, ואתם מפליגים מאד בחשיבות הענין, ואני מתפלא מאד, שהרי בדור הקודם היו המון צדיקים מפרסמים וגאונים שהתנגדו בריש גלי

ובתקיפות לענין למוז הדף היומי. ומה נשתנה הדור הזה  
מהדור הקודם?  
חשוב לי לציין שאני שואל בתמימות כדי לדעת, ולא כדי  
להקנטר חס וחלילה. אשמח את תתייחסו לשאלתי. תודה רבה.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תצוה, ד' אדר א' ה'תשע"ד.  
שלום וברכה אל נתן נרו יאיר  
לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צודק מאד עם השאלה שלך, כי ידעתי גם ידעתי שכל  
הצדיקים מהדור הקודם התנגדו לזה, אבל הסבה היתה משום שהיתה  
מפלגה מפרסמת שהיא אמצה לעצמה את הדף היומי, וחרתה על  
הגלה שצריכים ללמד את הדף היומי, והיות שכמעט כל הצדיקים  
מהדור הקודם התנגדו למפלגה הזו, ולכן התנגדו ללמוד דף היומי.  
וידוע הספור שפעם שאל אחד את הרב הקדוש רבי בנציון מבאבוב  
זכותו יגן עלינו (השם יקם דמו) מה כל כך רע ללמד בכל יום דף  
גמרא בסדרת הדף היומי, סוף כל סוף יהודים לומדים דף גמרא? ענה  
ואמר לו: דף גמרא - אין יותר טוב מזה, אבל אם חותכים דף גמרא  
ועוטפים עם זה דג מלוח, הרי אתה מחלל את הדף גמרא? וכל זה  
היה כשהמפלגה הזו חטפה במצודתה אנשים לרעיון שלהם וכיו,  
אבל זה ברור לכלם שאחר מלחמת העולם השנייה רב רבם של כלל  
ישראל יודעים שאין שום תועלת במפלגה הזו, והיום לומדים רבבות  
רבבות יהודים תמימים דף גמרא בסדרת הדף היומי, אף שאין להם  
שום שיכונת למפלגה הזו, ורבם ככלם לא יודעים מהמפלגה הזו, וזה  
ברור, ובפרט פה בארצות הברית, מי יש לו שיכונת אליהם?

ולכן מה כל כך רע ללמד דף גמרא, אותו דף שעוד רבבות  
רבבות נשמות ישראל לומדים!?

ועכשו אגלה לך קצת מה שידוע בין אנשי שלומנו חסידי ברסלב

בענין למוד דף היומי וכו', וכך אמרו אנשי שלומנו מהדור הקודם כמו רבי יצחק בריטער זכרונו לברכה (השם יקם דמו) ורבי אהרן לייב ציגלמאן זכרונו לברכה (השם יקם דמו), ועוד גדולי תלמידי חכמים מאנשי שלומנו מפולנייה, וכלם אמרו פה אחד שהגאון רבי מאיר שפירא זכר צדיק לברכה קבל את הרעיון של הדף היומי מתנה מרבנו ז"ל, כי ידוע אשר הוא מסר את נפשו פשוטו כמשמעו עבור אנשי שלומנו, והזמין אותם שיעשו את הקבוץ הקדוש שלנו בישיבתו "חכמי לובלין", כי אנשי שלומנו היו להם מניעות גדולות כל שנה איפה לעשות את הקבוץ הקדוש שלנו בראש השנה, מאחר שלא נתנו לנסע לאומן, והוא הזמין אותם שיעשו את הקבוץ בלובלין, וגם נתן לאנשי שלומנו את האולם הגדול של ישיבתו, שזה היה קדוש שם רבנו ז"ל מאד מאד בכל פולנייה, שרב מפרסם כל כך גדול הזמין אצלו את כלל אנשי שלומנו בראש השנה, ועוד התפלל עמם יחד, אף שהיו לו הרבה מונעים שיעצו לו שזה לא מתאים וכו', עם כל זאת לא הסתכל על שום דבר, אלא כמה שנים התפללו אצלו, והיה קדוש שם רבנו ז"ל גדול מאד בכל ערי פולנייה עבור זה, ועבור זה רבנו ז"ל שלם לו חזרה את הרעיון של הדף היומי.

כי באמת, רבנו ז"ל נתן לנו את סדר דרך הלמוד (שיחות הר"ן סימן ע"ו) ללמד בסדרן ש"ס דף אחר דף, פרק אחר פרק, מסכתא אחר מסכתא, וכשיגמר את הש"ס יתחיל עוד פעם, וזו היתה שיטת רבנו ז"ל ללמד בסדרן את כל הש"ס, ותהלה לאל רב רבם של אנשי שלומנו עוד בפולנייה, ואחר כך אחר מלחמת העולם השנייה לקחו על עצמם את השיטה הזו ללמד בכל יום דף גמרא בסדרת דף היומי, וזה לא קשור בכלל לשום מפלגה, כי כל אלו שהתנגדו לדרך היומי, הם לא התנגדו נגד דף גמרא, אלא מפני שמפלגה מסימת לקחה לעצמה את הדף היומי כאלו זה שלה, אבל זה בשום פנים לא קשור אל שום מפלגה שבועולם. וידוע שהחפץ חיים זכרונו לברכה מאד הפליג במעלת רבי מאיר שפירא זכרונו לברכה, והוא אמר: אני מקנא בך שאתה החיית המון מסכתות שכך לא היו לומדים אותן, כמו ערכין

תמורה וכריתות וכו', אבל אם לומדים בסדר דרך הלמוד של רבנו ז"ל, מתחילים מברכות, שבת, עירובין, פסחים, ראש השנה, יומא, סכה וכו' וכו', וכן ממשיכים בסדרן בכל יום דף אחר דף - אז זוכים לסיים את הש"ס, שאין למעלה מזה.

ולכן למה שלא נזכה עוד יהודים ללמד בכל יום דף גמרא בעקשנות גדולה מאד מאד, הרי יכול לעבר לאדם שבוע, חדש, וכמה חדשים וכו' וכו', שאפילו לא פותח גמרא, וזו מצויאות, אזי מה כל כך רע להתחבר עם עוד רבבות רבבות נשמות ישראל שלומדים בכל יום את הדף היומי?

היה בין אנשי שלומנו יהודי בשם רבי אברהם שטרנהרץ זכרונו לברכה, הוא היה נכד של הרב מטשערין זכרונו לברכה, ונכד ממוהרנ"ת זכרונו לברכה, והוא אמר שיש לו קבלה מהספא שלו עד מוהרנ"ת ז"ל, שרבנו ז"ל הזהיר ללמד בכל יום דף גמרא, ופלא על גבי פלא שהיה בין אנשי שלומנו יהודי בשם רבי בן ציון אפטער זכרונו לברכה, שהיה עובד השם גדול מאד, והוא היה מאד מאד מחבר אל כל הצדיקים מפולנייה, כלם קרבו אותו, והוא היה מאד מחבר אל רבי מאיר שפירא ז"ל, שהוא היה המחולל של הדף היומי, ויש אומרים שהוא השפיע עליו שיצא עם הענין של למוד בסדרן ש"ס, והיות שרבי מאיר שפירא ז"ל היה מאד מפרסם בכל פולנייה כי הוא היה ציר בפולמנט של פולנייה והוא היה שמה חבר בתוך הסיים, שזה בית הנבחרים של פולנייה, עד כדי כך היה כל כך מפרסם גם בין הגויים, מכל שכן וכל שכן להבדיל בין היהודים היה מאד מאד מפרסם עם הישיבה שלו - ישיבת חכמי לובלין, שהוא לא הכניס בישיבה שלו אלא מי שידע מאתים דף גמרא בעל פה, הוא היה מאד מפרסם לגאון גדול - ולכן כשהוא יצא עם הדף היומי, נתקבל מאד בכל תפוצות ישראל.

הקדוש ברוך הוא יעזר שנזכה לקבל את האמת ממי שאומרה.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשנט.

**הִיָּה לִי בְּעֹבֹדָה נִסְיוֹן גְּדוֹל בְּמִדַּת הַכֶּעַס וּבִקְשֵׁי הַצְּלַחְתִּי  
לְעֵמֶד בּוֹ. מָה אֶעֱשֶׂה בְּפַעְמִים הַבָּאוֹת?**

**שְׂאֵלָה:**

**מֵאת מְאִיר:** לְכַבּוֹד הַצְּדִיק מִיִּבְנָאֵל.

אֶקְדִים וְאֹמַר שְׂאֵנִי אוֹהֵב אוֹתָךְ מְאֹד מְאֹד, כִּי גַם בְּתוֹךְ הַחֲשָׁךְ  
אֶתָּה נִמְצָא וְנוֹתֵן לִי עֲצוֹת חֲזָקוֹת וְנִכּוֹנוֹת לְשִׁמְחָה וְהַתְּחַזְּקוֹת.  
לֹא אוֹכֵל אֶף פֶּעַם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל כָּל הַטוֹב שְׂאֵתָה עוֹשֶׂה אֶתִּי.  
אֲנִי בַּחוֹר כְּעֶסֶן וְעֶצְבָּנִי, וְלֹא צָרִיךְ יוֹתֵר מְדִי כְּדֵי לְהַדְלִיק אוֹתִי,  
וּמִשֵּׁם הַדְרָךְ קִצְרָה לְפָרְעָנוֹת. לִפְנֵי כַּמָּה יָמִים קָרָה לִי מִקְרָה  
בְּעֹבֹדָה: צְחָקִתִּי עִם מִיִּשְׁהוּ בְּעֹבֹדָה, בְּאֵמֶת בְּתַמִּימוֹת מִבְּלִי  
לְתַכְנֵן לְפָגַע בּוֹ, וְכִנְרָאָה שְׂעֵבְרִתִּי אֶת הַקוֹ הָאָדָם שְׁלוֹ. הוּא  
נִפְגַּע, וּבַחֲדָר הָאֶכֶל מוֹל כָּלָם הוּא שׂוֹפֵךְ לִי הַנְּקָמָה פְּטֹל בְּפָנַי.  
בְּדְרָךְ כָּלֵל הַתְּגוּבָה שְׁלִי הִיא יִשָּׁר לְתַקּוֹף בְּחֻזְרָה, וְאִין לִי  
מַעֲצוּרִים, אֶף מִשׁוֹם מָה לֹא הִגְבַּתִּי. אֲנִישִׁים שְׂמִכִּירִים אוֹתִי  
יִשָּׁר רָצוּ אֵלַי וּבִקְשׁוּ מִמֶּנִּי לֹא לְהַגִּיב וּלְהַרְגֵעַ, כִּי הֵם פְּחָדוֹ  
שְׂאֵנִי אֶפְגַּע בּוֹ. קָמְתִי וַיִּצְאֵתִי מִחֲדָר הָאֶכֶל, וְתוֹךְ כְּדֵי הַלִּיכָה  
שְׂמַחְתִּי שְׂעֵמְדִתִּי בְּנִסְיוֹן.

לְאַחַר מִכֵּן הִיָּה לְנוֹ בְּרוּר עִם הַסְּמִנְכָ"ל, וְשָׁם, לֹא יוֹדַע אִיָּה,  
יִצָּא שְׂאֵנִי אֲשָׁם, אֲבָל זֶה הַסִּימָן הַכִּי גְדוֹל שְׂכָךְ הַשֵּׁם רָצָה.  
עֶבֶר כְּמַעֲט שְׁבוּעַ, וּבְכָל יוֹם אֲנִי חוֹשֵׁב לְפָגַע בּוֹ אוּ בְּרַכֵּב שְׁלוֹ,  
וְהַהֲרַגְשָׁה הִיא כִּי הַנִּסְיוֹן עֲדִין לֹא עָבַר וְהוּא קוֹשֶׁה מְדִי בְּשִׁבְלִי!  
יִצָּר הָרַע אוֹמֵר לִי "תִּכְבֵּס בּוֹ! אִזְ מָה, אֵל תַּעֲמֹד בְּנִסְיוֹן הַיּוֹם!".  
אֲצִיץ שֶׁהַיּוֹם הַבְּהֲרִתִּי לוֹ שְׂרַסְנִתִּי אֶת עֲצָמִי פֶּעַם אַחַת, וּבְפַעַם  
הַבָּאָה אֲנִי אֶפְגַּע בּוֹ, וְכִנְרָאָה שְׂאֵנִי נִגּוּעַ בְּמִדַּת הַגְּאוּהָ, כִּי אִם  
לֹא, זֶה לֹא הִיָּה מְצִיק לִי.

אֲשִׁמַּח לְקַבֵּל חֲזִיק בְּעֵינַי וְגַם עֲצָה מִה לְעֲשׂוֹת אִם חֵס וְשְׁלוֹם  
שׁוּב יְהִיָּה נִסְיוֹן שֶׁל כְּעַס. בְּתוֹדָה מְרֹאשׁ, מְאִיר.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תצוה, ד' אדר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל מְאִיר נְרוּ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְּלֹתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אתה צריך לדעת שמדת הכעס היא המדה הכי גרועה שרק יש, וכך אמרו חכמינו הקדושים (שבת ק"ה:): המקרע בגדיו בחמתו והמשבר כליו בחמתו והמפזר מעותיו בחמתו - יהא בעיניך כעובד עבודה זרה, שפך אומנתו של יצר הרע - היום אומר לו עשה כן, ולמחר אומר לו עשה כן, עד שאומר לו עבד עבודה זרה והולך ועובד; כי המאמין האמתי שמאמין שדבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, הוא אף פעם לא יהיה בכעס, ואם הוא בכעס, סימן שלא מאמין בו יתברך שהוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, והכל ממנו יתברך, ולכן כפי הכעס, כן דוחה את השכינה ממנו.

ואמרו חכמינו הקדושים (פסחים ס"ו:): כל אדם שכוועס, אם חכם הוא חמתו מסתלקת ממנו; ואמרו (נדרים כ"ב.) כל הכוועס אפלו שכינה אינה חשובה כנגדו, ומוסיף טפשות על טפשותו; וזה טרוף הדעת פשוטו כמשמעו, כי הכעסן מאבד את הדעת והשכל שלו לגמרי, עד שלא מסגל לחשב ישר, ואמרו חכמינו הקדושים (זהר חדש נח) לא יהיה בך אל זר - שלא תהיה נח לכעס, כי זו עבודה זרה ממש, כי הוא דוחה את הקדוש ברוך הוא ממנו, ובזהר החמירו על זה מאד מאד, ואמרו (זהר תצוה קפ"ב.) במאי אתידע לקרבא בר נש בהדיה או לאתמנעא מניה? [איך יכולים לדעת אם מתר להתקרב אל האדם הזה או להתרחק ממנו?], ברוגזיה ממש ידע ליה בר נש, וישתמודע מאן איהו, [בכעסו של אדם מתודעת מהות כל האדם ומתגלה מי הוא]. אי ההיא נשמתא קדישא נטר בשעתא דרוגזוי אתי עליה, דלא יעקר לה מאתרהא, בגין למשרי תחותה ההוא אל זר [אם אדם שומר על עצמו לא להיות בכעס כדי שלא תהיה נעקרת ממנו נשמתו], דא איהו בר



נש כדקא יאות, דא איהו עבדא דמאריה, דא איהו גבר שלים. [זה הוא אדם כמו שצריך להיות, הוא עבד של הקדוש ברוך הוא והוא אדם השלם]. ואי ההוא בר נש לא נטיר לה, ואיהו עקר קדושה דא עלאה מאתריה, למשרי באתריה סטרא אחרא, ודאי דא איהו בר נש דמריד במאריה, ואסיר לקרבא בהדיה ולא תחברא עמיה [ואם האדם הזה לא שומר על עצמו לא להיות בכעס, והוא עוקר את הקדושה ממנו, ונכנסת בו סטרא אחרא, האדם הזה הוא מורד בהקדוש ברוך הוא ואסור להתקרב אליו]. ודא איהו (איוב י"ח ד) "טורף נפשו באפו" - איהו טריף ועקר נפשיה בגין רוגזיה, ואשרי בגויה אל זר [אדם שהוא בכעס הוא עוקר את הנפש שלו ושורה בו הסטרא אחרא], ועל דא כתיב (שם) "חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו", דהיא נשמתא קדישא טריף לה, וסאיב לה בגין אפו [מי שבכעס הנשמה שלו בורחת ממנו, והוא מטמא את עצמו]; ואמר האריז"ל את כל העברות יכולים לתקן וכו', אבל מי שכועס הוא עוקר את הנשמה שלו לגמרי וכו', וקשה להחזיר לו את נשמתו וכו', ולכן סובל מה שסובל וכו'.

ולכן כשזכית להחזיק מעמד ולא להגיב לזה שצער אותך וכו', דע לך שזה עקר התשובה, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן מ"ט) ודע, שעקר התשובה השלמה היא, כשאדם עובר באלו המקומות ממש שהיה מקדם התשובה, כל אחד לפי מה שעבר עליו בימים הקודמים, וכשעובר באלו המקומות והענינים שהיה מתחלה ממש, ועכשו פונה ערף מהם, וכופה יצרו לבלי לעשות עוד מה שעשה זהו עקר התשובה השלמה, ורק זה נקרא תשובה; ולכן ראוי לך לשמח מאד מאד שזכית לרסן את עצמך ולא כעסת, וזו עקר התשובה שלך, ואתה צריך לדעת שיבואו לך עוד המון נסיונות כאלו, ואם תחזיק מעמד לא להגיב, אזי ושב ורפא לך.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנוצה לשבר מאתנו את מדת הכעס לגמרי, ומי יתן שתזכה לומר בכל יום את התפלה הנוראה הזאת להנצל מכעס:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלֵא טוֹב מְלֵא רַחֲמִים, מְלֵא רְצוֹן, שְׁתַּהֲיֶה בְּעֶזְרִי, וְתִשְׁמְרֵנִי וְתִצְלַמְנִי מִן הַכַּעַס וּמִן הַרְגָז וּמִכָּל מִינֵי קְפִידוֹת. וְתִגַּן עָלַי בְּרַחֲמֶיךָ וְתִשְׁמְרֵנִי תְּמִיד. וְאַפְלוּ בְּשַׁעַה שְׁאֲבוּא חֶסֶד וְשְׁלוֹם לְיַדֵּי אֵיזָה כַּעַס, תַּחֲמַל עָלַי בְּרַחֲמֶיךָ וְתִשְׁמְרֵנִי וְתִצְלַמְנִי שְׁלֵא אֶפְעַל בְּכַעֲסִי שׁוּם אַכְזָרִיּוֹת כָּלֵל, רַק אֲזַכֶּה לְשֹׁבֵר וְלִהְפֹּר הַכַּעַס בְּרַחֲמָנוֹת, וְאֲזַכֶּה לְהִתְגַּבֵּר עַל יִצְרֵי לְשֹׁבֵר הַכַּעַס וְלִהְפֹּךְ הַכַּעַס לְרַחֲמָנוֹת, לְרַחֵם דִּיקָא בְּרַחֲמָנוֹת גְּדוּלָּה בְּמָקוֹם שֶׁהֵייתִי רוֹצֵה לְכַעַס חֶסֶד וְשְׁלוֹם. וְלֹא יִהְיֶה בִּי אֵל זָר וְלֹא אֶשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל גֵּבֵר, שְׂזָה נֶאֱמַר עַל הַכּוֹעֵס, שְׁנַחֲשֵׁב כְּאֵלוֹ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה:

רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה יֹדַעַתְּ כַּמָּה קָשָׁה לָנוּ לְשֹׁבֵר וּלְכַבֵּל מִדָּה רְעָה זֶה שֶׁל כַּעַס וּקְפִידוֹת, כִּי כְּשֶׁמִּתְחִיל הַכַּעַס לְבַעַר בְּנוֹ חֶסֶד וְשְׁלוֹם, כְּמַעַט אֵין אָנוּ בְּדַעַתְנוּ, וְקָשָׁה עָלֵינוּ לְכַבוֹת אֵשׁ הַכַּעַס וּלְכַבְּשׁוֹ. עַל כֵּן רַחֵם עָלֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ, וְהִיָּה בְּעֶזְרָנוּ וּשְׁמָרְנוּ וְהִצִּילָנוּ תְּמִיד בְּרַחֲמֶיךָ וּחֲסִדֶיךָ הַגְּדוּלִים, וְעִזְרָנוּ לְשֹׁבֵר וּלְכַבֵּל מִדַּת הַכַּעַס וּקְפִידוֹת מְעַלֵּינוּ וּמַעַל גְּבוּלָנוּ, וְלֹא נִכְעַס לְעוֹלָם, וְלֹא אֶהְיֶה שׁוּם קַפְדָּן כָּלֵל, רַק אֲזַכֶּה לְהִיּוֹת טוֹב לְכָל תְּמִיד מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם, אָמֵן סְלָה.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שְׁתַּבְּשֶׁר לִי בְּשׁוֹרוֹת מְשַׁמְחוֹת.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרִכָּה וְהַצִּלָּתָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תשס.

**בְּעָלֵי בְּגַד בִּי וְעִזְבֹת אוֹתִי, וְעַכְשָׁו הוּא רוֹצֵה לְמַכּוֹר אֶת הַבַּיִת שְׁלָנוּ. הֲאֵם לְהַלְחִים אוֹ לוֹתֵר?**

**שְׂאֵלָה:**

**מֵאֵת אֶסְתֵּר:** בְּעֶבֶר כְּתַבְתִּי לְצַדִּיקָא, וְאַף זְכִיתִי לְהַבֵּל בְּעֵינַי

תשובות חשובות ומחזקות: זה קרוב לשלש שנים מאז עזב בעלי את הבית לאחר עשרים ושתיים שנות נשואין וחמשה ילדים. לאחר שהוא עזב, התברר שיש לו קשר עם אשה אחרת. הוא החלטי להתגרש, והוא עומד על כך שבהסכם הגרושין הדירה שלנו תמכר.

בעבר קבלתי את עצת הצדיק לא לוותר לו על אגורה שחוקה, אך אינני יודעת מה לעשות באם הוא יפנה לבית משפט ובית המשפט יחליט למכר את הבית, כי הכלל במערכת המשפט שמספיק שאחד מבעלי הבית - האיש או האשה מגישים תביעה לפרוק שתפוח כדי שהבית יעמד למכירה.

אני מתפללת רבות שזה לא יקרה, שכן יש לי חמשה ילדים, ובנוסף לכל הכאב והיסורים שעברתי אם אשאר גם ללא קורת גג אני חוששת שזה ישפיע על מצבי ומצבם של הילדים. גם עורך הדין שלי אומר שאפשר לנסות לדחות את המכירה, אך קרוב לוודאי שזה יקרה, ואינני יודעת מה נכון לעשות: האם להמשיך ולהאבק למרות שכל הנראה הבית ימכר בכל מקרה או להכנע כבר עכשו ולסיים? ואולי יש עצה אחרת?

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תצוה, ד' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל אסתר תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

קדם כל אני לא יודע למה את נפלת בקטנות המחין שזה בודאי יקרה שהוא ימכר את הדירה וכו', כי אם יהיה לך עורך דין טוב אני לא כל כך בטוח שהוא יוכל למכר את הדירה, ובפרט שיש לך עדין חמשה ילדים אתה, אזי איפה הם יגורו?

ולכן אל תסתכלי כל כך שחור מפני הכאב העצום שכוואב לה.

ובצדק, שאדם אחר עשירים ושנים שנות נשואין יעזב את אשתו וילך לרעות בשדות אחרים וכו', אין לך עוד נבזה ושפל בריה כמוהו וכו', תאמיני לי הוא לא שונה לך וכו', ואף שזה פואב מאד מאד, עם כל זאת את צריכה לדעת שזה טבעי. זוג גרים יחד עשירים ושנים שנה, והביאו לזה העולם חמשה ילדים חמודים, ואחר כך בורחים עם אשה אחרת וכו', האדם הזה עוד יקבל את הענש שלו בזה העולם, כי לבסוף האשה הזו תזרק אותו לכלבים וכו', והוא יתחיל להרגיש את הכאב שאף עוברת עכשו וכו'.

ולכן אני מאד מבקש אותך, תראי להתחזק עם כל הכחות, ואף שאף הכאב זה בלתי אפשרי להסביר, עם כל זאת ראוי לך להתחזק מעמד, ולהתחיל לחיות עם המציאות שהיום לא יכולים להאמין לאף אחד, ויש כל מיני אנשים או אפלו נשים עם המדות הכי גרועות, ממש כמו חיות טרף וכו', וכשיודעים כל זאת אזי בנקל לקבל את הצער שעוברים פתאום וכו'. ולכן חזקי ואמצי מאד, ותעשי כל מה שביכולתך רק להיות בשמחה, ולשמח עם הילדים, כי אין זו עצה להמשיך אחר הצער, כי כך אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות עצבות סימן ל"ד) כל הנמשך אחר צערו יותר מדי, הצער נמשך אחריו; ולכן תשתדלי להתחיל לחיות עם המציאות המרה וכו', אבל תבני לעצמך את הבטחון העצמי, ותהיי מוכנה ללחם כמו לביאה שלא לתת לו למכר את הבית, תעשי מה שאף רק יכולה לעשות שלא יוכל למכר את הבית, שלא יהיה בבחינת "הרצחת וגם ירשת".

הקדוש ברוך הוא שאמר לעולמו די יאמר לצרתך די.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשסא.

**קִשָּׁה לִי לְרֹאוֹת שֵׁישׁ אֲרֻגוֹנִים שְׂמֹפִיצִים כְּפִירָה וּמִטְעִים  
אֲנָשִׁים תְּמִימִים. לָמָּה אֲנַחְנוּ לֹא מְצִילִים אוֹתָם?**

**שְׁאֵלָה:**

**מאת יחזקאל:** שלום לכבוד קדשת מוהרא"ש.  
די, כְּבָר אֵין לִי כַח לְרֹאוֹת אֲנָשִׁים טוֹעִים וְתוֹעִים, וְשֵׁישׁ אֲרֻגוֹנִים  
שְׂמֹפִיצִים כְּפִירָה לַעַם יִשְׂרָאֵל. לָמָּה אֲנַחְנוּ לֹא מְצִילִים אוֹתָם?  
לָמָּה אֵין מִיִּשְׁהוּ שְׂיַעֲמֵד וַיַּחֲלַק לָהֶם דְּבַרִי תוֹרָה כְּדִי לְקַרֵּב  
אוֹתָם? לָמָּה כָּל אֶחָד מֵאַתָּנוּ אֲדִישׁ וְלֹא מְעוֹרֵר אֶת הַסְּבִיבָה  
שְׁלוֹ?

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר תְּצוּהָ, ד' אָדָר א' ה'תשע"ד.

**שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל יַחְזִקְאֵל נְרוּ יְאִיר**

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

כְּשֶׁהִתְקַרַּב מוֹהֲרַנ"ת ז"ל אֶל רַבְּנוּ ז"ל וְהוּא גָּלָה לוֹ אֶת כָּל  
הַעֲנִיָּן שֶׁל הַתְּבוּדוֹת - שְׁאָדָם יְכוּל לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא  
כְּאִשֶּׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רַעְהוּ וְלִסְפֹּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ,  
וְזֶה הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח לְהַכְנִס אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְרַק זֶה הַבַּיִת מְנוּס  
שֶׁל הָאָדָם לְהַנְצִל מִכָּל רַע, וּכְשֶׁשָּׁמַע אֶת זֶה מוֹהֲרַנ"ת ז"ל שָׂאֵל אֶת  
רַבְּנוּ ז"ל לָמָּה לֹא לְצִאת עַל הַרְחוּבוֹת וְעַל הַשְּׂוָקִים וְלְצַעֵק לְכֻלָּם  
"תִּתְחִילוּ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הֲרִי הוּא נִמְצָא וְאֵין בְּלַעֲדָיו  
נִמְצָא, לָמָּה אַתֶּם מְחַפְּיִים?", וּמֵרַב הִתְלַהְבוֹת שֶׁהַכְּנִס בּוֹ רַבְּנוּ ז"ל  
לְדַבֵּר זֶה אֲזִי רָצָה לְהִתְחִיל לְרוּץ בַּחוּץ וְלְצַעֵק, לָמָּה לֹא כָּל אֶחָד  
מְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְתַפְּסוּ רַבְּנוּ ז"ל בְּמַעֲלֵלוֹ, וְאָמַר לוֹ:  
"תְּעַצֵּר, אַתָּה לֹא תַפְעַל כָּלום", כְּאוֹמֵר שֵׁישׁ לְאָדָם בְּחִירָה. וְלִכְּנָן, אֲנִי  
אוֹמֵר גַּם לָךְ: אַף שֵׁישׁ לָךְ הִתְלַהְבוֹת גְּדוּלָה מְאֹד מְאֹד לְצִאת וְלְצַעֵק

היתכן שמטעים כל כך הרבה אנשים עם דעות נפסדות וכו' וכו', מחמת גדל הבחירה והנסיגון שיש, אלו האנשים יאמרו בדיוק ההפך, שאתה נמצא בטעות, ואתה מוליך שולל בני אדם וכו' וכו'.

ולכן אין שום עצה אחרת רק להפיץ את ספרי רבנו ז"ל לכל עובר ושב, ובפרט הקנטרסים והחוכרות שהם תמצית דברי רבנו ז"ל ומהרנ"ת ז"ל בלשון ובשפה קלה ועממית וכו', שזה מאד מושך את לב האדם אליו יתברך, ורבים ככלם שהתקברו אל רבנו ז"ל במשך ארבעים השנים האחרונות היו רק על ידי אלו הקנטרסים והחוכרות, ואפלו אלו שקוראים את עצמם כבר מנהיגים בברסלב גם כן התקברו אל רבנו ז"ל רק על ידי החוכרות והקנטרסים האלו דיקא, וזו המציאות, ולכן אשרי מי שזוכה להפיץ את אור רבנו ז"ל בין נשמות ישראל, וכל קנטרס וחוכרת יש להם את הכתבת שלהם, וזה מגיע בדיוק לאדם שהוא צריך את זה, ומציל אותו ברגע האחרון. יעזר הקדוש ברוך הוא שתמיד נעסק בעבודה הקדושה הזו, ונזכה לזכות את עם ישראל באמונה ברוחה ומזככת בו יתברך.

ואתה צריך לדעת שקבלנו מרבנו ז"ל מתנה שנקראת 'הפצה' - להפיץ את ספריו הקדושים בין שכבות העם, כי בפרוש גלה לנו (לקיטי מוהר"ן חלק א' סימן י"ד) שעל ידי שמקורבים בני אדם לעבודת השם יתברך מעלים את כבוד השם יתברך לשרשו, ואמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא פ"ח.) על הפסוק (ירמיה ט"ו) "אם תוציא יקר מזולל" - אלו שמקורבים בני אדם לעבודת השם יתברך, כי זה נקרא מוציא יקר מזולל, הינו מזילותה דגלותה. ולכן כל מי שילך להפיץ, תמיד יהיה לו כסף בכיס, וזה בדוק ומנסה, כי מי שזורע רוחניות צומחת לו גשמיות, והלואי שהיית מצית את מהרנ"ת ז"ל שהניח לנו צוואה ארבעה ימים לפני הסתלקותו ואמר אז לאנשי שלומנו: "העבדה שלכם יהיה פוצו מעינותיה חוצה", ואז אף פעם לא היה חסר לה כסף בכיס, והיית צוחק מכל המתנגדים והלצנים שמתלוצצים מזה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלילח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשסב.

**קרוב משפחתנו עובר משבר בחיי הנשואין, ורב גדול הורה לו להתגרש. האם לעודד אותו לכך?**

**שאלה:**

**מאת לאה:** לכבוד קדשת הצדיק שלום וברכה. אחד מבני משפחתנו עובר משבר גדול בחיי הזוגיות שלו, ומכיון שאין זה המקום לפרט, אמר רק שהוא סובל מאשתי מכל הבחינות. צדיק גדול מערב בענין כבר הרבה זמן, והוא הורה בכל מיני דרכים, לרבות טפול פסיכיאטרי, לנסות ולהציל את הזוגיות, אף מכיון שאין שתוף פעלה מצדה והמצב רק הולך ומחמיר, לאחרונה אותו צדיק הורה לבעל חד משמעית להתגרש.

אני רואה בהמון ממכתביכם כמה אתם נזהרים בענין זה, ובכמה מקומות כתבתם על החמרה של התערבות בין בני זוג, ולכן אני שואלת: איך עלינו להתנהג בתור משפחה - האם עלינו לעודד אותו לקיים את הוראת הרב ולהתגרש, או שאסור לנו להתערב?

יש לצין שהם זוג צעיר בשנה הראשונה לנשואיהם ללא ילדים, וחשוב לי לדעת איך לנהג בכדי שלא תצא חס וחלילה תקלה על ידינו.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תצוה, ד' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל לאה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, יש פתגם עממי: "יכולים להביא את הסוס עד המים, אבל לא יכולים להכריח אותו לשותות", ולכן בודאי הרב הצדיק הזה צודק, כי הוא נסה כל מיני אפנים שבעולם להחזיר את השלום ביניהם, ולרבות טפול פסיכיאטרי וכו', והיות שהיא לא רוצה לשתף פעולה, אזי למה צריכים לעגן אברך צעיר שרק עכשו התחתן ועדין אין ילדים, למה הוא צריך לסבל על כל החיים שלו?

בודאי אסור להתגרש, ולא כדאי להתגרש, ובפרט כשיש כבר ילדים וכו' וכו', עם כל זאת יש מסכת שלמה שנקראת 'מסכת גיטין', וכן יש סימנים שלמים בהלכות גיטין, סימן שיש זמנים שמכרחים להתגרש, כי אם האשה לא רוצה ללכת לקבל טפול פסיכיאטרי, מדוע האברך הצעיר הזה צריך לסבל כל החיים שלו? עדיף שיתפטר ממנה מה שיותר מהר, כי שלום יכולים לעשות עם שנים, ורק אם הם מעונינים בשלום וכו', אבל אם אחד מהזוג סובל מעצבים וכו' עדיף להתגרש תכף ומיד לפני שיש ילדים.

הקדוש ברוך הוא ירחם על נשמות ישראל, וישלח לכלם רפואה שלמה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...



## ג' תשסג.

**האם כדאי לי לעזוב את העבודה לגמרי לטובת לימוד התורה, ולסמך על השם שיפרנס אותנו?**

**שאלה:**

**מאת גלעד אברהם:** שלום רב לכבוד הרב היקר והקדוש. אשתי ואני עובדים כבר כמה שנים על חזרה בתשובה, ומחד - יש לי רצון ללמוד ולעסוק בתורה ולמלא את הפער של כל השנים בהם לא למדתי, ובכלל, כי טוב לעסוק בתורה כידוע, ומאידך - עלי לעסוק בפרנסה.

כיום אני עובד כשכיר ואינני מספיק כמעט ללמוד, ואני חושב הרבה להקים עסק משלי, אז אקבע בעצמי את סדר היום שלי בתקוה שאוכל לעסוק כמה שעות ביום בפרנסה גשמית וכמה שעות בפרנסה רוחנית, אך כרגע אין לי את המומן הנדרש להקמת עסק זה. האם כדאי לי לעסוק רק בתורה והפרנסה תגיע ממילא מאתו יתברך, או שכדאי לנסות להשיג את הכסף הנדרש לפתיחת עסק באמצעות הלואה וכדומה? יש לציין שאשתי לא עובדת כעת, וכן שחוץ ממשכרתי כשכיר אנו מקבלים עוד סכום משכירות דירה שבבעלותנו.

סליחה על אריכות הדברים, ותודה רבה לכבוד הצדיק על כל הטובה והברכה, על כל התורה המחזקת שלי, ותודה רבה מראש על התשובה. חזק וברוך, ברוכים תהיו, כל טוב לכם ואתה שלום ובינתך שלום וכל אשר לך שלום. גלעד אברהם.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תצוה, ד' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל גלעד אברהם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

צריך שתדע שתכמינו הקדושים אמרו (אבות פרק ב') פה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משפחת עון. וכל תורה שאין עמה מלאכה, סופה בטלה וגוררת עון; וידוע אשר רבנו ז"ל אמר (חיי מוהר"ן סימן תק"א) שחפץ מאד שיהיה לנו פרנסה, אף על פי שבטחון גם כן טוב מאד, אף על פי כן טוב מאד כשזוכין שיש לו מעמד פרנסה, כי במקום עבודת הבטחון, במקום זה יעשה עבודה אחרת. כלומר כי אם לא יהיה לו מעמד פרנסה ויהיה לו בלבול הדעת מהפרנסה, ויצטרך בכל פעם לחזק עצמו במדת הבטחון, במקום זה יעסק בעבודה אחרת והתחזקות אחר בשאר עניני עבודת השם.

ולכן לדעתי לעת עתה תשאר לעבד ותקבע עתים לתורה, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רפ"ד) לאדם אחד שהתנצל לפני רבנו ז"ל שאין לו פנאי ללמד מחמת שעוסק במשא ומתן, אמר לו רבנו ז"ל: אף על פי כן ראוי לו לחטף איזה זמן לעסק בתורה בכל יום, ואמר שזהו מה שאמרו חכמינו הקדושים (שבת ל"א) ששואלין את האדם 'קבעת עתים לתורה?' - קבע הוא לשון גזלה, כמו שכתוב (משלי כ"ב) 'וקבע את קבעיהם נפש'; הינו ששואלין את האדם, אם גזל מן הזמן שהוא טרוד בעסקיו, אם גזלת מהן עתים לתורה, כי צריך האדם לחטף ולגזל עתים לתורה מתוך הטרדא והעסק דיקא.

העקר שבכל העקרים להצליח בחיים - אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן רס"ד) שצריכים לכבד וליקר את אשתו. כי אמר הלא הנשים הם סובלים צער ויסורים גדולים מאד מאד מילדיהם, צער העבור והלדה והגדול, כאשר ידוע לכל עצם מכאובם וצערם ויסוריהם בכמה אפנים הקשים וכבדים מאד מאד וכו' וכו', על כן ראוי לרחם עליהם וליקרם, ולכבדם. וכן אמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא נ"ט.) אוקירו לנשייכו כי היכי דתתערתו [תכבדו ותיקרו את נשותיכם כדי שתהיו עשירים], וכן אמרו (יבמות ס"ג.) 'דיינו שמגדלות את בנינו ומצלת אותנו מן החטא' ולכן צריכים לכבד וליקר אותן מאד מאד, וצריכים לעשות כל מיני מאמצים שבעולם שיהיה שלום ואהבה בין

הבעל והאשה, כי (סוטה יז.) איש ואשה זכו - שכינה ביניהן, ואמר (ירושלמי ברכות פרק ט' הלכה ח') אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, אי אפשר לשניהן בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצאת שם הברכה מצויה, רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, כי 'שלום' אמרו חכמינו הקדושים (שבת י.) זה שמו של הקדוש ברוך הוא.

ולכן אם מכניסים את הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, זה נקרא 'שלום בית', הינו שמו של הקדוש ברוך הוא בתוך הבית.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשסד.

**אנו מאד מחברים לרבי נחמן, ועדין לא מצאנו את מקום  
המגורים שבו אנו מרגישים בבית**

**שאלה:**

**מאת אביגיל: שלום וברכה.**

אנחנו זוג בעלי תשובה, נשואים כשנה וחצי, עדין ללא ילדים, וגרים בצפת. חזרנו בתשובה לפני שבע שנים, ואנו מאד מחברים לרבי נחמן, ספריו ועצותיו, ובכל שנה בעלי נוסע לאומן לראש השנה.

כבר תקופה אנו מחפשים את המקום שבו נרגיש בבית, כי כרגע אנחנו מרגישים לבד ומעט 'תלושים', ואנו רואים שביבנאל הקהלה מאד מחברת לרב הצדיק, ואף אנחנו מחברים ותורמים לקהלה, אבל לא דבוקים עדין בדרכיו

וְעֻצוֹתָיו. אָנוּ רוֹצִים לְקַבֵּל הַמְלָצָה וְעֵצָה מִהַרְבַּ הַצַּדִּיק לְאֵן פְּנוּיִם וְמָה עוֹשִׂים. תּוֹדָה.

### תשובה:

בְּעֻזַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישֵׁי לְסֵדֶר הַתְּצִיחָה, ד' אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל אַבְיגִיל תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֲשַׁרִּיכֶם וְאֲשַׁרֵּי חֲלֻקְכֶם שְׂזַכִּיתֶם לַחֲזוֹר בַּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֲשֶׁר אֵין לַמְעֻלָּה מְזֵהָ, כְּמֵאמָרָם ז"ל (בְּרִכּוֹת ל"ד) בְּמָקוֹם שֶׁבְּעֲלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים - שֵׁם אֵין צַדִּיקִים גְּמוּרִים יְכוּלִים לַעֲמֹד, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (פְּסִיקְתָּא דְּרַב כְּהֵנָא) גְּדוּל כְּזֵה שֶׁל תְּשׁוּבָה, שֶׁכִּיּוֹן שְׂאָדָם מְהֵרָה בְּלִבּוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, מִיָּד הִיא עוֹלָה לֹא עַד עֲשָׂרָה יָמִים וְלֹא עַד עֶשְׂרִים וְלֹא עַד מֵאָה, אֲלֵא עַד מֵהַלֶּךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנִים, וְלֹא עַד רְקִיעַ רֵאשׁוֹן וְשָׁנִי, אֲלֵא שֶׁהִיא עוֹמְדַת לְפָנֵי כֶּסֶף הַכְּבוֹד. וְהַסֵּמ"ךְ-מ"ם מְאֹד מְאֹד מִפְּחַד מִבֵּן אָדָם שְׂחוֹזֵר בַּתְּשׁוּבָה, כִּי כִּיּוֹן שְׂאָדָם כָּאֵל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶפְלוֹ שֶׁהוּא עֹשֶׂה עַד עַכְשָׁיו מֵה שֶׁעָשָׂה, וּמִתּוֹדָה וּמִתְחַרֵּט עַל כָּל מֵה שֶׁעָשָׂה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כֹּבֵר מְקַבֵּלוֹ.

וּמְכַל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן שְׂזַכִּיתֶם לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל שֶׁהוּא הַצַּדִּיק שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה, שֶׁשָּׁלַח הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתוֹ לְחֻזֵק וּלְאַמֵּץ וּלְעוֹדֵד וּלְשִׂמְחָה אֶת כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּלְהַפְּיֵחַ בָּהֶם רוּחַ חַיִּים חֲדָשָׁה, וּמִנְהִיג אוֹתָם בְּדֶרֶךְ הַקְּלָה, הַדֶּרֶךְ שֶׁל הָאֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים - לְהַרְגִיל אֶת עַצְמָנוּ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ - עֲלִיף וְעַל בְּעֻלְךָ לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד עַל גְּדוּל הַזְּכוּת שְׂזַכִּיתֶם לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וּמְכַל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשׂוֹכֵה בְּעֻלְךָ גַּם לְנִסְעַ לְאוֹמֵן עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׂאֵינְךָ דְּבַר גְּדוּל מְזֵה. וְלִכֵּן רְאוּי לָכֶם לְשִׂמְחָה מְאֹד מְאֹד.

בְּעֵינֵי מְקוֹם מְגוּרִים וְכו', קֶשֶׁה מְאֹד מְאֹד לְהַסְבִּיר מֵה זֶה יִבְנָאֵל וְכו', אֲבָל זֹאת אָמַר לָךְ - שֶׁתְּהַלֵּה לְאֵל בְּנֵינוּ קְהֵלָה קְדוּשָׁה, חֲמֻמָּה

של אמונה, מקור של חסד, ממש לתפארת ביבנאל, שעד עכשו היה שם מדבר שמים מהיהדות, ומאז שיסדו את יבנאל בשנת תרס"א עד שבאנו לשם בשנת תשמ"ח לא היה זכר של יהדות כלל וכו', ואדרבה, פה היה המקום שהעבירו על הדת את עדת התוניסאים ואת עדת התימנים וכו' וכו', וממש המקום היה שמים לגמרי בלי שום זכר של יהדות, ותהלה לאל היום המקום פורח ברוחניות, ומי שרק נכנס שמה לא יכול להאמין מה שרואה לפני מראה עיניו, וחושב שהוא נמצא בירושלים, או בבני ברק, או בברוקלין, בלי שום הגזמה.

קדם כל, יש מנינים מותיקין עד חצות לילה, לשחרית מנחה וערבית מנין אחר מנין, שדבר כזה אין רק בעירות הגדולות, אבל לא באיזו מושבה נדחת שלא ידעו אי פעם איפה זה על המפה וכו', אחר כך יש לנו מקנה מפאר ענקי לגברים עם שלשה בורות לטבילה, וכן יש לנו מקנה טהרה מפאר לנשים (אגב, שמסגל מאד לפקידת עקרות, כי נבנה במסירות נפש הכי גדולה במחתרת כמו ברוסיה לפני שבעים שנה, כי זה שצריך להיות ממנה על הדת, הוא אשר עכב את בנית המקנה בכל מיני מסירות כאחד הרשעים הכי גדולים אשר לא יאמן כי יספר וכו').

וכן יש לנו מערכת חנוך שלמה - הינו שיש לנו פעוטונים, גנים לבנים ולבנות, בית ספר לבנות, וסמינר לבנות, תלמוד תורה לבנים, ושיבה קטנה, ושיבה גדולה לבחורים מציינים, וכן יש לנו ישיבה של בעלי תשובה, אשרי עין ראתה זאת כמו עיניו. מלבד זאת יש לנו כולל לבעלי בתים "אור המאיר" שלומדים שמה קרוב למאה אברכים, וכן כולל להוראה "תפארת בנימין" שלומדים שמה כחמשים אברכים את ההוראה, ותהלה לאל יש לנו "בית הוראה" עם גאב"ד ועם שלשה דינים, שהם פוסקי הלכות המצויות וכו', ושואלים אותם את כל השאלות שיש לכל אחד, והמקום שוקק ביהדות, ועל כלם יש לנו את בית התבשיל - 'אהל אברהם' שמחלק אכל בחנם לכל מי שרק רעב, ובכל יום מתפלת ותיקין עד עשר בערב

זה פתוח לכלם - גברים ונשים וילדים, ובכל יום מחלקים קרוב לאלף מנות אכל טרי וטעים.

יש לנו במשך היום חמשה שעורים נפרדים בדרך היומי, ופה מדברים מאיזו מושבה נדחת שאף אחד לא ידע אי פעם איפה שהיא נמצאת וכו', ועכשיו תהלה לאל יש כבר למעלה מארבע מאות משפחות חסידי ברסלב כן ירבו, וזה למעלה משנתים שפתחנו פה חנות יודאיקה "ברסלב סנטר" - כל מה שיהודי צריך בנקדה אחת, ותהלה לאל יש מהפכה ביבנאל ביהדות, זה ארבעים שנה שמונעים מתושבי המקום להכעיס וברשעות את כל הקשור ליהדות וכו', ותהלה לאל מהרגע שנפתחה החנות התחילו תושבי המקום להכנס, וכל אחד קונה - זה מזוזה, זה ציצית, זה תפלין, זה טלית, זה כפות וכו' וכו', מי כעמד ישראל גוי אחד בארץ, לא יאמן כי יספר קדשת כל בר ישראל, אשרי עין ראתה זאת.

וכן רואים איך שיש דו קיום בין תושבי המקום - חסידי ברסלב לא מפריעים לאף אחד וכו', הם קהלה פתוחה וכו', בבחינת חיה ותן לחיות וכו' ולא מתערבים בחיי אף אחד וכו'. יבנאל תהיה דגמא ומודל איך קמץ קטן של יהודים עם מסירות נפש יכולים להפך מדבר שמים מיהדות וכו' למקום פורת, ועוד רבות יספרו על זה, איך שאחר חצי יובל שנים של רדיפות ומסירות וכו' וכו', שרודף ומוסר אותנו מי שרודף ומוסר איזה רשע ארוור טמא שלבסוף יתגלה קלונו ברבים וכו' וכו', ושם רק מקלות בגלגלים וכו', ומונע ומעכב כל דבר השיך לקדשה, ואף על פי כן בכח הרצון החזק שהכניס בנו רבנו ז"ל הצלחנו להקים אימפריה כזו, אשר לא מקבלים אגורה שחוקה מהמועצה הדתית וכו' וכו', והכל רק בכחות עצמנו בעזרתו יתברך שמו, ואנחנו לא צריכים שום טובות מאף אחד, אלא כל אנשי שלומנו נותנים יד וכתף וביחד עוזרים אחד לשני.

וכן הוא בין נשות אנשי שלומנו - יש אחדות ואהבה גדולה מאד מאד, ויש להם פעמים בשבוע ערבי שמחה שמתאספות יחד

לשמח ולרקד, ועוזרות אחת לשנייה בכל המובנים, ולא בחנם שרבנו ז"ל אמר (חיי מוהר"ן סימן רי"ח) "בעזרת השם איך האב אויס גיפירט אין איך וועל אויס פירן", "נצחתי ואנצח", ותהלה לאל אור הקדשה רק עולה, וחשף הטמאה רק נעלם עד שיתבטל לגמרי, ויקים (זכריה י"ג ב') "ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ".

ולכן אשרי מי שיצטרף אל הקהלה הקדושה הזו במקום הכי יפה בארץ ישראל והוא יבנאל, ויטעם טעם גן עדן בזה העולם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשס"ה

**אני בהריון, יש לי מעוט מי שפיר והתינוק במצב עכוז. האם כדאי לבצע התערבות רפואית?**

**שאלה:**

**מאת רות דקלה:** לכבוד מורנו ורבנו.

ברוך השם אני נמצאת כעת בתחלת החדש השמיני להריוני הראשון, יש לי מעוט מי שפיר והתינוק במצב עכוז. האם יש מה לעשות כדי לגרם להפוכו של התינוק? האם יש תפלות או סגלות לשם כך? האם כדאי לבצע התערבות רפואית לשם הפוך התינוק? תודה רבה.

**תשובה:**

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר תצוה, ד' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל רות דקלה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

בודאי את צריכה להיות בקשר עם רופא ממחה, והקדוש ברוך

הוא יעזר שהכל יתהפך לטובה, וכמו שאמר רבנו ז"ל "יש ענין שנתהפך הכל לטובה" והתינוק כבר לא יהיה במצב עפוז, ותלדי בקלות מאד מאד, ואם הרופא ירצה לעשות זרוז, תעשי את זה תכף ומיד בלי הסוס פרגע, כי אם יש מעוט מי שפיר וכו', צריכים לצית את הרופא.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתבשרי לי בשורות משמחות בקרוב מאד, ותאמרי בכל יום כמה פעמים את התפלה הזו, וזה יועיל לך מאד:

רבנו של עולם! חוס וחמל עלי ותקל מעלי את צער העבור והלדה, ותהיה עמי בעת הלדה, ויצא הולד לאויר העולם ברגע קטן בקלות בלי שום נזק לא לי ולא לולד, ויהיה נולד בשעה טובה ומצלחת, ובמזל טוב לחיים טובים ולשלום ולבריאות לחן ולחסד. ואני ובעלי נגדלהו לעבודתך ולתורתך הקדושה, ונאמין בך תמיד אשר אתה נמצא ואין בלעדריך נמצא, ואתה משגיח עלינו בהשגחה פרטי פרטית, ותשמר אותי ואת העבר שלא אהיה אני והעבר נזוקים לא בגוף, ולא באיברים, ולא בעורקים, ולא בגידים, ולא בעור ובשר, ובשאר בנין האדם, לא בתוך חלל הגוף, ולא חוץ לחלל הגוף, ותחזק את פחי ורוחי ועצמותי, כמו שנאמר רפאות תהי לשרף ושקוי לעצמותיה, כי לך יהוה הוחלתי אתה תענה יהוה אלהי, ואני ביהוה אעלוזה אגילה באלהי ישעי, רצה יהוה להצילני יהוה לעזרתי חושה, ואזכה לילד בקלות מאד בלי שום פחד וכאב וצער כלל, ואזכה להכליל בך מעתה ועד עולם, אמן סלה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...



## ג' תשסו.

**האם מתר לעלות לקבר של צדיק בשנה הראשונה  
לפטירתו?**

**שאלה:**

**מאת שמואל:** לכבוד מורנו ורבנו כבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א, שלום רב!  
בתחלה רצוני לברכו בברכת הדיוט, ולהגיד לכבודו כי אנו מתפללים תמיד עבורו, ומתמידים ברוך השם בסדר דרך הלמוד ובספרים שכבודו כתב.  
שמעתי כי ישנם תאריכים שבהם כדאי יותר ללכת לקברי צדיקים, כגון: ערב ראש חודש, ט"ו לחודש, וביום הארצייט של הצדיק. האם זה נכון?  
כמו כן מה לגבי עליה לקבר של צדיק בשנה הראשונה לפטירתו - האם עולים? תודה רבה.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תצוה, ד' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל שמואל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

האריז"ל אמר לתלמידו רבי חיים ויטאל זכרונו לברכה (שער הגלגולים - הקדמה לח) שלא ימנע מליחד היחודים שמסר לו, ושלא ילך להשתטח על קברי הצדיקים יהיה בערב ראש חודש, או בט"ו יום לחודש, כי אז יש יותר הכנה מכל שאר הימים. ושלא ילך לא בשבת, ולא ביום טוב, ולא בראש חודש, כי אז נפשותם עולות למעלה ואינם מושבות על הקבר וכו', עיין שם.

וזה דבר גדול מאד להיות רגיל להיות אצל קברי צדיקים, כי כך אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות צדיק סימן קע"ג) על ידי השתטחות על

קברי הצדיקים הקדוש ברוך הוא עושה לו טובות אף על פי שאינו ראוי לכה; וכן אמר (ספר המדות אות אמונה סימן ט) מי שנאבד אמונתו ממנו, לך על קברי הצדיקים ויספר החסדים שעשה לו הקדוש ברוך הוא.

אצל חסידים נוהגים להיות ביום היארצייט אצל קבר הצדיק, וכן תלמיד של צדיק הוא הולך גם בשנה ראשונה אל קבר הצדיק, כי מאחר שהיה מקרב אצלו בחייו, הוא יכול ללכת גם בשנה הראשונה, וידוע מה שכתב מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות קרחה וכתבת קצקע ה'לה ג' אות ג') על ידי ההספד וההשתחוות על קברי הצדיק ובוכה ומתגעגע מאד על שנסתלק הצדיק, ואין בידנו להשיבנו אליו יתברך, על ידי זה מעורר נשמת הצדיק וחוזר ומתקשר נפשו בגופו, כידוע, שזה עקר סוד השתחוות, כי (חולין ז:) גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם; והצדיקים במיתתם קרויים חיים (ברכות יח.); והכלל, שעל ידי ההספד וההשתחוות חוזרין וממשיכין הארת הנשמה הקדושה למטה, ונתקשר ביותר הנשמה בהגוף הנפטר וחוזר ונמשך שלום.

וזה השלום, דהינו הארת והתקשרות הנשמה בגוף לאחר ההסתלקות הוא גדול ביותר מהשלום וההתקשרות שהיה בחיים חיותו, כי כל מה שהפרוד וההרחקה הוא ביותר, כמו כן כשנתהפך ונתחברין יחד, אזי השלום גדול ביותר, כי עקר השלום הוא בין שני הפכים, וכל מה שהשני הפכים רחוקים ביותר, כמו כן השלום גדול ויקר יותר כשחוזרים ומתחברים ביחד. ועל כן אחר ההסתלקות, שאז הנשמה רחוקה מהגוף ומעולם הזה בתכלית הרחוק, ובפרט נשמת הצדיק הגדול הגבוה במעלה מאד מאד שהנשמה שלו מסתלקת ועולה למעלה למעלה במקום שעולה, והגוף נקבר בתוך הארץ כמה אמות, נמצא, שעכשו הנשמה רחוקה מהגוף בתכלית הרחוק ועל כן השלום גדול ביותר, ועל כן גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם, כי עכשו השלום ביותר, ויש לו כח עכשו להמשיך כל העולם כלו

לעבודתו יתברך יותר מבחייו על ידי הפלגת השלום שזוכה עכשו בסוד (ישעיה נ"ז ב) "יבוא שלום ינוחו על משכבותם" וגו'.

וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (פתיחות קה) בשעה שהצדיק נפטר מהעולם, שלש כתות של מלאכי השרת יוצאין לקראתו ואומרים לו וכו', יבוא שלום וכו'. כי עקר הוא השלום שהוא סוד התקשרות והארת הנשמה בהגוף אף לאחר הסתלקות ביתר שאת ויתר עז, כי באמת הצדיק הגדול אף על פי שנשמטו מסתלקת למקום שמסתלקת, אף על פי כן, עקר השלמות שתהיה למטה גם כן, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ז) כי אדרבא, מחמת גדל הפלגת מעלתו העצומה והנורא והגבוה מאד מאד, על כן הוא יכול להוריד עצמו למטה למטה יותר ולהגביה ולהרים אפלו הנמוכים והרחוקים מאד מאד בתכלית הרחוק ביותר, כי מעצם השלום שזוכה עכשו, הוא יכול לקשר ולהמשיך כלם להשם יתברך, אפלו הרחוקים מן הקדושה מאד מאד, ועל כן הוא דבר גדול מאד להרבות לילך על קברי צדיקים האמתיים, כי על ידי זה שבאין אצל מקום קבורתם הקדושה, שהוא בחינת ארץ ישראל, כמו שנאמר, (תהלים ל"ז) "צדיקים יירשו ארץ", כמו שאומרים בשם הבעל שם טוב הקדוש זכותו גן עלינו, (עין לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ק"ט) וארץ ישראל הוא ארץ החיים והשלום, כמו שנאמר (תהלים קט"ז) "אתהלך לפני הוי"ה בארצות החיים", וחיים הוא בחינת שלום, וכמו שנאמר (מלאכי ב' ה) "בריתי היתה אתו החיים והשלום".

ועל כן אנו מתפללין, "שים שלום טובה וברכה חיים וכו'", כי עקר החיים הוא השלום, שהוא בחינת התחברות שני הפכים, התחברות הנשמה בהגוף, התחברות צדיקים גבוהים מאד עם רשעים גמורים, כדי להמשיכם להשם יתברך ולהחזירם בתשובה שלמה אליו יתברך.

ועל ידי שכל אחד בא על קבר הצדיק האמת, על ידי בכייתו ותפלתו, שמתפלל ומתחנן שם, על ידי זה חוזר ומעורר ביותר נשמת

הצדיק האמת ומאיר ביותר למטה בזה העולם הגשמי, כי צדיקיא שכיחי יתיר בהאי עלמא בתר דאסתלקו, כמו שאיתא בזהר הקדוש, ונתקשר נשמת הצדיק ביותר בזה העולם, ונתרבה השלום ביותר, ונמשכין כל העולם לעבודתו יתברך.

הקדוש ברוך הוא יזכה אותנו לקיים את כל זה.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשסו.

**הציעו לי בחורה פחות חרדית ממני. האם אני יכול לסמוך על הבטחתה שבהמשך היא תתקדם בקדשה ויראת שמים?**

**שאלה:**

**מאת יוסף: שלום רב.**

אני בחור חרדי, והבחורות שמציעים לי הן פחות חרדיות ממני. האם אני יכול לסמוך על הבטחה של בחורה שאומרת שבהמשך הדרך יהיה אצלה שנוי והתקדמות מבחינת קדשה ויראת שמים?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר תצוה, ד' אדר א' ה'תשע"ד.

**שלום וברכה אל יוסף נרו יאיר**

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל הקפיד מאד מאד להתחתן מה שיותר מהר, ולא לחכות כלל, וכתב מוהרנ"ת ז"ל (לקושי הלכות יום הכפורים הלכה א' אות א) מי שאינו נשוי הוא פגום בברית; ומצינו בדברי חכמינו הקדושים (קידושין כ"ט:) משתבח ליה רב חסדא לרב הונא בדרב המנונא דאדם

גדול הוא. אמר לו: כשיבוא ליך הביאהו לידי. כי אתא, חזייה דלא פריס סודרא, אמר לו: מאי טעמא לא פריסת סודרא? אמר לו: דלא נסיבנא. אהדרינהו לאפיה מיניה, אמר לו: חזי דלא חזית להו לאפי עד דנסבת. רב הונא לטעמיה, דאמר: בן עשרים שנה ולא נשא אשה כל ימיו בעברה, בעברה סלקא דעתך? אלא אימא כל ימיו בהרהור עברה. אמר רבא וכן תנא דבי רבי ישמעאל: עד עשרים שנה יושב הקדוש ברוך הוא ומצפה לאדם מתי ישא אשה, כיון שהגיע עשרים ולא נשא - אומר תפח עצמותיו; הרי שלך לפניך איך שצריכים להזדרז ולהתחתן, כי רב המנונא בא אל רב הונא וראה שעדין לא התחתן, אמר לו: אני לא רוצה לראות את הפנים שלך עד שתתחתן.

ולכן ראה לא להיות בררן, אלא תכף ומיד אם יש משיכה בינך לבין בחורה ואתה רואה שיש לה מדות טובות תגמר את השדוך בכי טוב, ואל תחכה כלל, ואל יפתה אותך יצרך לחפש בחורות וכו', כשמציעים למישהו בת זוג העקר שיסתכל על המדות הטובות שיש לה, כי המדות של האדם זה הכל, כי בלי מדות אין כלום, ולכן אתה תחפש רק מדות טובות, ואז הכל יהיה לך.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתמצא מה שיותר מהר את בת זוגך, ואל תהיה בררן, ותתחתן לשם שמים, ותבנה בית נאמן בישראל. המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשסח.

**מה צריך לענות לתלמידים כשהם שואלים איך השם נראה, מי ברא את השם ושאלות כיוצא באלו?**

**שאלה:**

**מאת דן: שלום לצדיק היקר**

אני מלמד בתלמוד תורה בעיר תל אביב, ומחנך תלמידי חנוך

מיוחד. ברוך השם, בהכוננתו של הרב אני מנהיג בכפתה לדבר בכל יום עם השם חמש דקות לאחר תפילת שחרית - אני מדבר והתלמידים חוזרים אחרי.

לאחרונה, התלמידים, שהנם בגיל שבע, שואלים אותי איך השם נראה, מי ברא את השם ושאלות כיוצא באלו. מה עלי לעשות? ומה צריך לענות לתלמידים על שאלות כאלו? אשמח לקבל את תשובתו של הצדיק בנושא חשוב זה.

### תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר תצוה, ד' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

צריכים לדבר פתוח עם הילדים שהקדוש ברוך הוא אין סוף ואין בו שום ציור ודמות כלל, כמו שכתוב (דברים ד' ט"ו) "ונשמרתם מאד לנפשתיכם כי לא ראיתם כל תמונה ביום דבר הוי"ה אליכם בחרב מתוך האש, פן תשחתון ועשיתם לכם פסל תמונת כל סמל תבנית זכר או נקבה" וגו', וכל זמן שאדם חי ומלבש בגוף הגשמי הוא לא יכול לראות כביכול את הקדוש ברוך הוא, כמו שכתוב (שמות ל"ג כ') "ויאמר לא תוכל לראות את פני כי לא יראני האדם וחי". צריכים לדבר עם הילדים רק מאמונה פשוטה בו ותברך שהוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, ולספר להם המון ספורים של צדיקים, שזה דבר גדול מאד מאד, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רמ"ח) דע, שספורי מעשיות מצדיקים, הוא דבר גדול מאד, כי על ידי ספורים מצדיקים נתעורר ונתלהב הלב בהתעוררות גדול להשם ותברך בחשק נמרץ מאד, כי הרשימו שעשה אותו הצדיק שמספרין ממנו, על ידי עבודתו את השם ותברך, זאת הרשימו נתעוררת בעת שמספרין מהצדיק, והיא מעוררת להשם ותברך בהתעוררות גדול.

ולכן מה טוב ומה נעים להיות רגיל ולספר ספורים לתלמידים,

שְׁזָה מוֹשֵׁךְ אֶת הַלֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְהָרַב הַקְּדוֹשׁ מִצְאֵנוּ זְכוּתוֹ יַגֵּן עָלֵינוּ  
 בְּעַל "דְּבָרֵי חַיִּים" שָׁאֵל פְּעַם אֶת הַמְּלַמְּדִים שֶׁל בְּנֵי הָאֵם הֵם לּוֹמְדִים  
 אִתָּם מוֹסֵר, וְהַשִּׁיבוּ כֵּן! וְכַשְׁשָׂאֵל אוֹתָם אֵיזָה סִפְרֵי מוֹסֵר, עֲנוּ וְאָמְרוּ:  
 "חֻבַּת הַלְּבָבוֹת". עָנָה וְאָמַר לָהֶם: לֹא לָזֶה הִתְכַּוְּנֵנִי, אֲלֵא תִסְפְּרוּ  
 לָהֶם סִפּוּרֵי צְדִיקִים מֵהָרַב רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מְלִיזְעֵנְסֵק זְכוּתוֹ יַגֵּן עָלֵינוּ  
 וּמֵהָרַב רַבִּי זוּשָׁא מְאֲנִיפְאֵלִי זְכוּתוֹ יַגֵּן עָלֵינוּ.

רוֹאִים מִזֶּה אֶת גְּדֻלַּת הַכַּחַשׁ שֶׁל סִפּוּרֵי צְדִיקִים, שְׁמוֹשְׁכִים אֶת  
 הַלֵּב שֶׁל הַיְלָדִים לְחַקוֹת אוֹתָם, וְלִכְּן תִּסְפֹּר לָהֶם רַק סִפּוּרֵי צְדִיקִים,  
 וְכֵן אִתָּה עוֹשֶׂה דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד שְׂאִתָּה מְרַגֵּיל אֶת הַיְלָדִים לְדַבֵּר  
 אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי זוֹ עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת, וְגַם לִי הִיָּה מְלַמֵּד חֶסֶד  
 בְּרִסְלָב בְּהִיוֹתִי בְּגִיל שֶׁשׁ-שָׁבַע, וְלִמַּד אוֹתָנוּ אֵיךְ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ  
 בְּרוּךְ הוּא, וְהִיָּה מְרַבָּה לְסַפֵּר לָנוּ סִפּוּרֵי צְדִיקִים, וְכֵן לְמַד אִתָּנוּ  
 יְהוֹשֻׁעַ שׁוֹפְטִים וְשְׂמוּאֵל א' שְׂמוּאֵל ב', וְהִמְחִישׁ אֶת זֶה לָנוּ מִמֶּשׁ  
 כְּמוֹ חֵי, וְעַד הַיּוֹם אֲנִי רוֹאֶה אֶת זֶה לְפָנַי עֵינַי אֵיךְ שְׂצִיר אֶת הַלְמוּד  
 בְּצִיּוּרִים מוֹחֲשִׁים עַד שֶׁהִיָּה נִרְאָה בְּמוֹחַשׁ, וְזֶה נִחְקֵק בְּתוֹךְ הַיְלָד.

יֵעוֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂתַצְלִיחַ עִם הַתְּלַמִּידִים.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## **ג' תשס"ט.**

**יֵשׁ לִי בֶן זוג כָּבֵד שְׁלֹשׁ שָׁנִים, וְאֲנִי עוֹמְדִים לְהַפְרֹד.  
 הֲאֵם לְנִסּוֹת לְהַצִּיל אֶת הַמִּצֵּב אוֹ לְהַמְשִׁיךְ בְּדַרְכֵי?**

**שְׂאֵלָה:**

**מֵאֵת אוֹרָה:** אֲנִי רֹקֵה בֵּת אַרְבָּעִים וְשֵׁשׁ, וְיֵשׁ לִי בֶן זוג גְּרוּשׁ  
 וְאָבָא לְשְׁנֵי יְלָדִים. אֲנִי חֲנוּ בְּזוּגִיּוֹת כָּבֵד שְׁלֹשׁ שָׁנִים, בְּמַהֲלָךְ  
 הָיוּ כְּפֹה פְּרָדוֹת.

בְּתִקּוּפָה זֹאת, אֲנִי שׁוֹב מְרַגֵּישָׁה שְׂאִתָּרִי אֲהַבָּה מְאֹד גְּדוּלָה

שְׁהִיְתָה בִּינֵנוּ וְאִנְחֵנוּ עוֹמְדִים לְפָנֵי פְּרֻדָּה, וְזֶה מֵאֵד קֶשֶׁה  
 וְכוּאֵב לִי. הָאֵם לְהַמְשִׁיךְ וּלְהַשְׁקִיעַ בְּאֵהָבָה הַזֹּאת, אוּ לְהַמְשִׁיךְ  
 בְּדַרְכֵי וּלְחַפֵּשׂ אֶת הַזּוּג הַחֲדָשׁ? בְּתוֹדָה מְרֵאשׁ.

### תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר תְּצִנָּה, ד' אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל אוֹרֵה תְּחִיָּה

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲסוּר לְחִיּוֹת עִם גָּבֵר בְּלִי נִשׁוּאִין עַל יְדֵי חֲפָה וְקִדּוּשֵׁין, וְזֶה  
 אֲסוּר חֲמוּר מְאֹד, וְגַעַל נֶפֶשׁ, וְלָכֵן עָלֶיךָ לְדַעַת שְׂאֵת עוֹבְרַת עֲבֻרוֹת  
 חֲמוּרוֹת, וְלָכֵן אֶת צְרִיכָה לְרֵאוֹת תְּכַף וּמִיָּד לְהִתְחַמֵּן, כִּי אֶת כָּבֵד בֵּת  
 אַרְבָּעִים וְשֵׁשׁ, וְלָמָּה אֶת מַחֲפָה? עוֹד מַעֲט יוֹצְאִים מִזֶּה הָעוֹלָם וְכוּ',  
 וְתִצְטָרְכִי לְתַת דִּין וְחֻשְׁבוֹן בְּשָׁמַיִם אִיךָ הַכְּשֵׁלֶת גָּבֵר לְחִיּוֹת כְּכֹה בְּלִי  
 נִשׁוּאִין וְכוּ' וְכוּ'.

וְלָכֵן רְאִי לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי אַחֲרַת מְרָה  
 תְּהִיָּה בְּאַחֲרוֹנָה, וְאֶת צְרִיכָה לְדַעַת שְׁעַל הַכֹּל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא  
 מוֹחֵל, אֲבָל לֹא עַל זְנוּת וְכוּ', וְאִין עַל זֶה תְּרוּץ שְׁמִתְגַּבֵּר עָלַי יְצָרִי  
 וְכוּ', כִּי הַבְּחִירָה חֲפָשִׁית, אִם רוֹצִים - עוֹשִׂים, וְאִם לֹא רוֹצִים - לֹא  
 עוֹשִׂים, וְלָכֵן אֶת מְכַרְחַת לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה, כִּי אַחֲרַת אֲנִי מְכַרְחַת  
 לְהַגִּיד לָךְ שְׁחֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פְּרָשָׁה כ"ו סִימָן ה') עַל  
 הַכֹּל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְאִירֶךָ אִפּוּ חוּץ מִן הַזְּנוּת; וְאָמְרוּ (בְּמִדְבָר רַבָּה  
 פְּרָשָׁה ט' סִימָן ז') אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַכֹּל אֲנִי כּוֹבֵשׁ, וְעַל הַזְּמָה  
 אֲנִי כּוֹעֵס; וְאָמְרוּ (תְּנַחֲמָא בְּרֵאשִׁית) עַל הַכֹּל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹתֵר,  
 חוּץ מִן הַזְּמָה וְהַזְּנוּת; וְלָכֵן דְּעִי לָךְ שְׁמֵרָה תְּהִיָּה לָךְ בְּאַחֲרוֹנָה אִם  
 לֹא תִחְזְרִי בְּתִשׁוּבָה תְּכַף וּמִיָּד.

אֲשֶׁה חוֹשֶׁבֶת שֶׁהַכֹּל הַפֶּקֶר וְלִית דִּין וְלִית וְכוּ' וְכוּ', וּפְתָאוּם  
 הִיא מְקַבֵּלֶת אֶת הַמְּכָה בְּצוּרָה כְּזוֹ שֶׁהִיא לֹא חֲלָמָה, וְלָכֵן רְאִי לְחֹזֵר



בתשובה שלמה ולברוך מהזבל והלכלוך הזה, לפני שכבר לא תוכלי לחזור.

הקדוש ברוך הוא יכניס בך הרהור תשובה ותחזורי בתשובה שלמה, ותראי להתחתן אתו תכף ומיד, ולא לגור ככה בלי נשואין.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשע.

**מדוע לא הסכים רבנו ז"ל שמוהרנ"ת ימנה לרב?**

**שאלה:**

**מאת אברהם:** לכבוד הגאון הצדיק הרב שיק שליט"א. זכני הקדוש ברוך הוא ולאחר למוד ממשך ומבחינים קבלתי סמיכה לרבנות. אני שוקל להגיש מעמדות להיות רב באזור מגורי, אף מכיון ששמעתי שרבנו ז"ל לא הסכים למוהרנ"ת ז"ל להיות רב כאשר חמיו של מוהרנ"ת רצה למסור לו את הרבנות - אני חושש.

מה הטעם לסרובו של רבנו ז"ל בעניין? והאם זה שייך גם אלי?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תצוה, ה' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אברהם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שרבנות זו אחריות מאד מאד גדולה, זה לא סתם תאר להיות 'כבוד הרב', ולקבל תקציבים וכו', אלא זו האחריות הכי גדולה שרק יכולה להיות, ולא בחנם שאמרו חכמינו הקדושים (הוריות י.) כמדומין אתם ששררה אני נותן לכם? עבדות אני נותן לכם,

שנאמר (מלכים א' י"ב ז) "וידברו אליו לאמר אם היום תהיה עבד לעם הזה", כי כל העיר תלויה על ראש הרב - הוא צריך לדאג שיהיה ערוב כשר כדי שלא יהיו נכשלים באסור חלול שבת שהוא בסקילה, והוא צריך לדאג שיהיה מקוה כשר שלא יכשלו באסורי כרתות, הוא צריך לדאג שתהיה כשרות בעיר, ולתת הכשר זה לא סתם, אלא הוא צריך שיהיה לו שליח או הוא בעצמו צריך לבוא בכל יום להשגיח אם הכל כשורה ושלא ימכרו שמה טרפות ונבלות, כי אם לא, זה על הראש שלו, והוא צריך לבוא הרבה פעמים בהפתעה בשעה שההוא לא יודע שהרב בא.

וכן צריך להקפיד על כל פרט מה שהעיר מחייבת, כגון תלמוד תורה לבנים, בית ספר לבנות, וכולל לאברכים, הכל זה על הראש שלו, ואם אינו עושה את זה, גדול עונו מנשא. ואנחנו רואים בעירות קטנות או במושבים שיכול להיות שמה קל וריק ופוחז שהולך בתחפשות של רב, אבל מבפנים הוא רקוב מאד, ולצערנו הרב יש הרבה שאין להם אפלו תעודת הסמכה להיות רב כי הכל פיקטיבי וכו', לא אכפת להם שהערוב פסול, לא אכפת להם שהמקוה של הנשים אינו כשר, לא אכפת להם שמפטמים טרפות ונבלות וכו' וכן, ולכן צריכים מאד מאד לשמר על דבר זה, ואם אחד חוגר מתניו להיות רב עליו לדעת שיש עליו אחריות גדולה מאד מאד, ולצערנו הרב כשאין דבר כזה הוא - הוא הכמר, שליח הסמ"ך-מ"ם שמעביר על הדת את אנשי העיר, או אנשי המושבה, או אנשי הכפר, וחבל מאד שאין גוף כזה שהולך לבדק את הרבנים אם הם באמת רבנים יראי שמים, רבנים מסמכים, רבנים בעלי אחריות וכו' וכו'.

הרב הקדוש רבי דוד צבי אוערבה זכותו יגן עלינו היה חמיו של מוהרנ"ת ז"ל, והיה רב על שלש עירות גדולות - קרעמניץ, מאהלוב ושאריגראד, ורצה למסר עיר אחת לחתנו מוהרנ"ת ז"ל שיהיה שם רב, וכשהלך מוהרנ"ת ז"ל לשאל את רבנו ז"ל אם פדאי לו לקחת עליו את על הרבנות, ענה לו רבנו ז"ל: למה לא? הרי צריכים לרב

שִׁפְסַק הַלְכוֹת. שָׁאל אוֹתוֹ מוֹהֲרַנ"ת ז"ל: רַבִּי אַתֶּם מִתְכַּוְּנִים בְּאַמַּת שְׂאֵהֶיָּה רַב? אָמַר רַבְּנוּ ז"ל: כֵּן! בּוֹדְאִי! בְּאַמַּת צְרִיכִים שִׁיְהִיָּה רַב בְּעִיר שִׁישְׁגִיחַ עַל מַעֲשֵׂה הָעִיר. שׁוֹב שָׁאל אוֹתוֹ מוֹהֲרַנ"ת ז"ל: רַבִּי, אַתֶּם מִתְכַּוְּנִים בְּאַמַּת לְאַמַּתָּה? עֲנֵה וְאָמַר לוֹ רַבְּנוּ ז"ל: אִם אַתָּה מִחַפֵּשׁ אֶת הָאַמַּת לְאַמַּתָּה תַעֲמַד כָּאן, כְּאֹמֵר אֶל תִּכְנַס בְּזֶה שְׁזוֹ אַחֲרֵיכֶם מְאֹד מְאֹד גְּדוּלָּה, וְזֶה לֹא כָּל כֶּף פְּשׁוּט לְהִיּוֹת רַב, כִּי כָּל הַמְּכַשׁוּלוֹת שִׁישׁ בְּעִיר זֶה עַל הָרֹאשׁ שֶׁל הָרַב.

וּלְצַעֲרֵנוּ הָרַב אֲנַחְנוּ רוֹאִים בְּחוּשׁ אֵיךְ שְׂדִיקָא אֵלּוּ הִרְע-בְּנִים הַקְּלִים הָרִיקִים וְהַפּוֹחֲזִים, הֵם אֲשֶׁר מְכַשְׁלִים אֶת הָרַבִּים וּמְפַטְמִים אוֹתָם בְּאַכִּילַת טְרַפּוֹת וּנְבִלוֹת, כִּי הֵהֱכִיֵּר שְׁלֵהֶם אֵינּוּ הַכָּשֵׁר, הֵם לֹא בָּאִים לְהִסְתַּכֵּל וְלִהְשִׁיחַ כָּל מַה שְׁנַעֲשֶׂה שָׂם, אֲלֹא פַעַם בְּחֻדֵּשׁ הֵם בָּאִים לְקַחַת אֶת הַצֵּיִק, וְלֹא בְּמִקּוֹם אֶחָד מְצָאוּ שֶׁהַמְּקוֹה שֶׁל הַנְּשִׁים הָיָה פְּסוּל לְגַמְרִי, וְנִמְצָא שֶׁהוּא הַכְּשִׁיל אֶת כָּלֶם בְּאַסוּר כְּרַתוֹת הַחֲמוּה, וְכֵן הָעֵרוּב בְּכֻלָּל אֵינּוּ עֵרוּב אֲזִי הוּא מְכַשִּׁיל אֶת כָּלֶם בְּאַסוּרֵי שֶׁבֶת שֶׁהוּא בְּסֻקִּילָה, וְאֵינּוּ דוֹאֵג שִׁיְהִיָּה תִלְמוּד תּוֹרָה, וְאִם אֶחָד פּוֹתַח תִּלְמוּד תּוֹרָה הוּא מוֹסֵר אוֹתוֹ לְרִשְׁיוֹת כְּדִי שִׁיסְגְרוּ אֶת זֶה, וְלֹא בְּחִנָּם שְׁכָל כֶּף הַרְבֵּה אֲנָשִׁים עֲזָבוּ אֶת הַדֵּת, כִּי הַקּוֹלֵר תְּלוּי עַל צִוְאַרֶם, וְלִכֵּן תִּדַּע אֶל מַה אַתָּה נִכְנָס, וְאֵל תִּקַּח אֶת זֶה כָּל כֶּף בְּקִלּוֹת, כִּי זֶה הָאַחֲרֵיכֶם הַכִּי גְּדוּלָּה.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר וַיַּצִּיל אֶת עַם יִשְׂרָאֵל מִמְּנַהֲיָגִים קְלִיִּם רִיקִים וּפּוֹחֲזִים כְּאֵלוֹ הַמְּכַשְׁלִים אֶת הָרַבִּים, וַיִּשְׁלַח לָנוּ רַבָּנִים יְרָאִי הַשֵּׁם וְחוֹשְׁבֵי שְׂמוֹ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תשעא.

**חזרתי בתשובה, אבל היצר הרע מתגבר עלי שוב ושוב.  
איך מתמודדים עם מצב כזה?**

**שאלה:**

**מאת מיכל: שלום לצדיק.**

אני חוזרת בתשובה, ולצערי הרב בעברי נכשלתי בעברות חמורות. קבלתי על עצמי לא לחזר את השטיות, אבל היצר מתגבר עלי ומכשיל אותי שוב. איך מתמודדים עם מצב כזה?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תצוה, ה' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל מיכל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את כותבת שאת עושה שטיות וכו', אבל את לא יודעת שאת חוטאת ומחטיאה את הרבים רחמנא לישזבון, כן כן, זה שטיות אבל אלו עברות חמורות. חכמינו הקדושים אמרו (סוטה ג) אין אדם עובר עברה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות, ואמרו (תנחומא נשא) אין המנאפים נואפים עד שתכנס בהם רוח שטות; את צריכה לדעת שזה לא משחק ילדים, כי על הכל הקדוש ברוך הוא מוחל, אבל לא על זנות וכו', ואין על זה תרוץ שמתגבר עלי יצרי וכו', כי הבחירה חפשית, אם רוצים - עושים, ואם לא רוצים - לא עושים, ולכן את מכרחת לחזור בתשובה שלמה, כי אחרת אני מכרח להגיד לך שתכמינו הקדושים אמרו (בראשית ובה פרשה כ"ו סימן ה') על הכל הקדוש ברוך הוא מאריך אפו חוץ מן הזנות; ואמרו (במדבר ובה פרשה ט' סימן ז') אמר הקדוש ברוך הוא על הכל אני כובש, ועל הזמה אני כועס; ואמרו (תנחומא בראשית) על הכל הקדוש ברוך הוא מותר, חוץ מן הזמה והזנות; ולכן דעי לך שמרה יהיה לך באחרונה אם לא

תחזירי בתשובה תְּכַף וּמִידָה. אִשָּׁה חוֹשֶׁבֶת שֶׁהִכֵּל הַפֶּקֶר וְלִית דִּין וְלִית דִּין וְכוּ' וְכוּ', וּפְתָאוּם הִיא מְקַבֶּלֶת אֶת הַמִּכָּה בְּצוּרָה כְּזוֹ שֶׁהִיא לֹא חִלְמָה, וְלִכֵּן רָאִי לְחֹזֵר בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלֵמָה וְלִבְרַח מֵהַזְּבִיל וְהַלְכָלוֹף הַזֶּה, לְפָנַי שֶׁכָּבֵר לֹא תוֹכְלִי לְחֹזֵר.

רַבְנּוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק ב' סִימָן מ"ט) שֶׁעָקַר הַתְּשׁוּבָה הַשְּׁלֵמָה הִיא, כְּשֶׁאָדָם עוֹבֵר בְּאֵלוֹ הַמְקוּמוֹת מִמֶּשׁ שֶׁהָיָה מְקַדֵּם הַתְּשׁוּבָה, כָּל אֶחָד לְפִי מַה שֶׁעָבַר עָלָיו בַּיָּמִים הַקּוֹדְמִים, וְכִשְׁעוֹבֵר בְּאֵלוֹ הַמְקוּמוֹת וְהַעֲנִינִים שֶׁהָיָה מִתְחַלֵּה מִמֶּשׁ, וְעִכְשָׁו פּוֹנֵה עֶרְף מֵהֶם, וְכוּפֵה יִצְרוּ לְבַלִּי לַעֲשׂוֹת עוֹד מַה שֶׁעָשָׂה - זֶהוּ עָקַר הַתְּשׁוּבָה הַשְּׁלֵמָה, וְרַק זֶה נִקְרָא תְּשׁוּבָה.

וְכֵן אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשְׁלַמִי סְנֵהֲדֵרִין פֶּרֶק י' הַלְכָה א') שׁוֹמֵר אָדָם אֶת עֲצָמוֹ מִן הָעֵבֶרָה פַּעַם רֵאשׁוֹנָה שְׁנִיָּה וְשְׁלִישִׁית, מִיֵּכֵן וְהִילֵךְ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשֻׁמְרוֹ; וְלִכֵּן אֲנִי מְאֹד מְקוּנָה לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהִקְבִּילָה שְׁלֵךְ תְּהִיָּה קְבִלָה אֲמִתִּית שֶׁתִּקְבְּלִי עַל עֲצָמֶךָ מֵהַיּוֹם וְהַלָּא שֶׁאֵת לֹא עוֹשֶׂה אֶת הַשְּׁטִיּוֹת הָאֵלוֹ וְלֹא מַחְטִיאָה אֶת הָרַבִּים יוֹתֵר, כִּי חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (יְרוּשְׁלַמִי תַעֲנִית פֶּרֶק ב' הַלְכָה א') מֵאֵן דְּאָמַר דְּרַחֲמֵנָא וְתַרְן יְתוּתְרוֹן בְּנֵי מְעוּי, אֲלֵא מְאָרִיךְ רוּחִיה וְגַבִּי דִּיִּדְיָה; מִי שְׂאוּמֵר שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְתַרְן, בְּנֵי מְעוּי יִתְהַפְּכוּ לוֹ וְכוּ', אֲלֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְאָרִיךְ אֵף וְלִבְסוּף הוּא גּוֹבֵה מֵהָאָדָם עַל מַה שֶׁהוּא עָשָׂה וְכוּ', אִם לֹא חֹזֵר בְּתִשְׁבּוּבָה, וְלִכֵּן אֲסוּר לְשַׁחַק עִם דְּבָרִים כְּאֵלוֹ, כִּי פְתָאוּם מְקַבְּלִים אֶת הָעֲנָשׁ בְּצוּרָה כְּזוֹ שֶׁלֹּא חִלְמוּ, וְלִכֵּן תִּרְאִי לְחֹזֵר בְּתִשְׁבּוּבָה וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹלִיךְ אוֹתְךָ עַל הַדֶּרֶךְ הַנִּכְוָנָה.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרִכָּה וְהַצְּלִחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תשעב.

**אשתי בהריונה הראשון, ואנו שוקלים לאמץ ילד נוסף.  
האם יש בזה בעיה?**

**שאלה:**

**מאת גלעד אברהם:** שלום רב לכבוד הרב היקר והקדוש. אשתי ואני נשואים כשנתיים וחצי, ותודה לאל, אחרי הרבה תפלות, השתדליות וטפולים אשתי נמצאת כרגע בחדשים הראשונים להריונה. בלי קשר לזה, אנו חושבים כבר הרבה זמן לאמץ ילד או להיות משפחה אומנת כדי לעשות חסד לילדים נזקקים, בפרט שאשתי במקצועה עובדת סוציאלית ויש לה רצון חזק לתרם מהכון הזה.

השאלה היא: האם זה טוב לאמץ ילד עוד לפני שיש לנו ילדים משלנו? האם זה לא יפריע או יזיק להקמת משפחתנו? האם עדיף לעשות זאת בשלב מאחר יותר או שזה טוב ונכון כעת? תודה רבה לכבוד הצדיק על כל הטובה והברכה, על כל התורה המחזקת שלך, אתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תצוה, ה' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל גלעד אברהם גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אף שזו מצוה גדולה מאד מאד לאמץ ילד ולעשות חסד לילדים נזקקים, אבל לדעתי עד שלא יהיו לכם ילדים מעצמכם לא כדאי מכמה טעמים כמסיום וכו'. יעזר הקדוש ברוך הוא שאשתך תעבר את ההריון בקלות מאד, ותלד בקלות, ותרבו לעשות חסד באפן אחר לגמרי, כי עשית חסד זה מאד מאד חשוב בעיני הקדוש ברוך הוא,

כמאמרם ז"ל (ילקוט תהלים רמז תתל"ד) אמר רבי סימון: בשעה שבא הקדוש ברוך הוא לברא אדם הראשון, נעשו המלאכים כמות כמות, מהם אומרים יברא ומהם אומרים אל יברא, חסד אומר יברא שהוא גומל חסדים.

ואמרו חכמינו הקדושים (ילקוט הושע רמז תקכ"ב) אמר הקדוש ברוך הוא חביב עלי חסד שאתם גומלים זה לזה יותר מכל הזבח שבזבח שלמה לפני אלף עולות; ואמרו (ירושלמי תענית פרק ד') ובצל ידי כפיתיה - זו גמילות חסדים, שכל העוסק בגמילות חסדים זוכה לישוב בצלו של הקדוש ברוך הוא.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתמיד נזכה לעשות חסד עם נשמות ישראל, אשר אין למעלה מזה.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשעג.

**האסונות הקשים שקרו לאחרונה גרמו לי צער רב. מה אפשר לעשות כדי לקרב את הגאולה?**

**שאלה:**

**מאת ישי:** שלום וברכה לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א. אני מרגיש מייאש מכל האסונות והמצב הקשה שעובר עלי ועל עם ישראל בגשמיית וברוחנית, ומרגיש בחסרון ענק מאז הסתלקות מרן הרב עובדיה יוסף זכר צדיק וקדוש לברכה. מה עלי לעשות כדי להתחזק ולקרב את הגאולה? אני אסיר תודה לכבודו על כל מסירות הנפש העצומה לכלל ישראל. תודה רבה.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תצוה, ה' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ישי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו (סנהדרין ל"ז): חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם, וידוע אשר הגר"א זכותו יגן עלינו אמר שאיפה שחכמינו הקדושים אומרים בלשון "חייב" - זה עד מסירות נפש, נמצא שאדם צריך לומר בשבילי נברא העולם, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ה') נמצא, כשהעולם נברא בשבילי, צריך אני לראות ולעין בכל עת בתקון העולם, ולמלאות חסרון העולם, ולהתפלל בעבורם וכו'; הינו שכל אחד צריך לדאג לעצמו, ואם הוא רואה איזה חסרון בעולם, עליו להתפלל על זה, ועליו לתקן את מעשיו וכו', ותמיד יחדיר בדעתו שכל העולם פלו עומד רק בשבילו, והוא צריך לעסק בתקון העולם על ידי שהוא יכריע את כל העולם לכף זכות, כמאמר ז"ל (קידושין מ.) לעולם יראה אדם עצמו כאלו חציו חייב וחציו זכאי, עשה מצוה אחת - אשריו שהכריע עצמו לכף זכות, עבר עברה אחת - אוי לו שהכריע את עצמו לכף חובה, שנאמר (קהלת ט' י"ח) "וחוטא אחד יאבד טובה הרבה", בשביל חטא יחידי שחטא אובד ממנו טובות הרבה; נמצא שכל אדם צריך רק לדאג שהוא יהיה בסדר, ואזי כל העולם פלו כבר יסתדר.

וכן אמר הרב הקדוש רבי אברהם מרדכי מגור זכותו יגן עלינו בעל ה"אמרי אמת" לאחד שדאג כל כך על מעשי העולם וכו', כתיב (ישעיה ו' ג) "מלא כל הארץ כבודו" - הינו שכל אדם צריך למלאות את עצמו עם כבוד השם יתברך שהוא יהיה בתוך האור אין סוף, ואז כשהוא ימלא את הקדוש ברוך הוא בעצמו, ממילא כל העולם פלו יהיה מלא אורו יתברך. ואלו הם דברים עמקים מאד - אם אדם דאג על עצמו, ממילא כבר כל העולם יהיה מתקן.



הקדוש ברוך הוא יעזר שנזכה לתקן את עצמנו וממילא כל העולם כלו יהיה כבד מתקן.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשעד.

**אנחנו רוצים לעבר לעיר בה נוכל להתקדש יותר, אך חוששים שזה יגרם צער להורים**

**שאלה:**

**מאת נעם:** לכבוד מוהרא"ש שליט"א, השם ישלח לכם רפואה שלמה במהרה בתוך כל חולי עמו ישראל. אני ואשתי מאד רוצים לעבר מהמרכז לצפת על מנת להתחזק ולהקים בית על יסודות התורה הקדושה, כי בעיר מגורינו די קשה לנו להתחזק, בפרט ששינינו באים מרקע חלוני.

למרות הרצון לעבר, הקרבה להורים חשובה מאד לשינינו. אצין שאנו לא תלויים בהם כלכלית, וסביר להניח שנקבל מהם את ברכת הדרך למעבר, אך יתכן שיגרם להם צער רב, ואם נשאר - יכול להיות שנזכה לחזק גם אותם ולקרובם לתורה ומצוות. איך נדע מה רצון השם מאתנו?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תצוה, ה' אדר א' ה'תשע"ד.

**שלום וברכה אל נעם נרו יאיר**

**לנכון קבלתי את מכתבך.**

אתה ואשתך צריכים למסר את נפשכם שיהיה ביניכם שלום בית ואהבה והכנה הדרדית, כי זה יסוד גדול בקדושה, ואתם צריכים

לזכר כי (סוטה יז.) איש ואשה זכו - שכינה ביניהן, ואמרו (ירושלמי ברכות פרק ט' הלכה ח') אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, אי אפשר לשניהן בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצאת שם הברכה מצויה, רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, כי 'שלום' אמרו חכמינו הקדושים (שבת י.) זה שמו של הקדוש ברוך הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, זה נקרא 'שלום בית', הינו שמו של הקדוש ברוך הוא בתוך הבית.

בענין מקום מגורים וכו' - קשה מאד מאד לתת עצה לאדם וכו', כי חכמינו הקדושים אמרו (סוטה מ"ז.) חן מקום על יושביו; וכל אחד גר איפה שמוסף לו הלב, כמו שגלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן כ"ד) ששאלו הסבי דבי אתונא: איפה האמצע של העולם? והראה רבי יהושע בן חנניה עם אצבעו: פה! שאלו אותו: מי אומר שכה הוא? אמר להם רבי יהושע בן חנניה: תביאו חבלים ותמדדו ותראו שאני צודק; ומגלה רבנו ז"ל שיש בזה סוד נפלא מאד - כשמתחילים הבלבולים עם האדם איפה המקום שלו להיות ולגור, אזי העצה להגיד לו: פה! איפה שאתה נמצא שם אמצע העולם. ועם כל זאת כשהקלפות והמשחיתים שבא מחמת עוונותיו מבלבלים אותו ושואלים: מי אומר שאתה צריך לגור פה, אולי אתה צריך לגור במקום אחר? ואחר כך כשילך למקום אחר וכו', גם שמה יגידו לו: מי אומר שאתה צריך לגור פה, אולי אתה צריך לגור במקום אחר? כי כשאדם חוטא בפגם הברית אזי הוא בורא קלפות ומשחיתים, והם מבלבלים את דעתו ומעקמים את לבו וכו' בקשיות וספקות, ולא מוצא את המקום שלו, אבל אם אדם מאמין בו יתברך, ומכניס בדעתו את אמתת מציאותו יתברך, על ידי זה איפה שרק תשים אותו הוא יהיה רק שמח, כי אין עוד שמחה כשמחת האמונה בהשם יתברך, ולכן לאיפה שמוסף לבכם - שם תלכו לגור.

אבל אתם צריכים לקבל על עצמכם אתה ואשתך לצלצל להורים בכל יום, שזה מעקר כבוד אב ואם שהוא דבר גדול מאד,

כמאמרם ז"ל (תנא דבי אליהו רבה פרשה כ"ו) כל העולם כלו של הקדוש ברוך הוא, ואין הקדוש ברוך הוא מבקש מהאדם רק שיכבד אב ואם; ואמרו (פסיקתא רבתי) חמורה שבחמורות - כבד את אביך ואת אמך; ואמרו (קידושין ל:): שלשה שתפין הן באדם - הקדוש ברוך הוא, ואביו ואמו. בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אמר הקדוש ברוך הוא מעלה אני עליהם כאלו דרתי ביניהם וכבדוני.

רואים מזה שאם מכבדים את אבא ואמא בזה מכבדים את הקדוש ברוך הוא, ולכן זה דבר גדול מאד להיות בקשר תמיד עם ההורים, ואפלו שהם עדין רחוקים מקיום תורה ומצוות, עם כל זאת הילדים צריכים לכבד את ההורים בכל מחיר, ולחזק ולעודד ולשמח אותם.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתמיד תבשרו לי בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשעה.

**אחד מהחניכים שלי בפנימייה זרק אבנים על הבית שלי.  
כיצד עלי להתנהג במקרה כזה?**

**שאלה:**

**מאת מרגלית: לכבוד הרב שלום.**

התעצתי עם הרב כמה פעמים, ומאד חזקת אותי והרגשתי את ברכתך. תודה על הכל, ויהי רצון שהשם יברך אותך וישמח אותך כל חייך.

אני עובדת בפנימייה דתית עם בנים ובגרים לקראת צבא, אני שומרת ומקפידה על צניעות ונגיעה כפי שהרב הסביר לי, ואף קבלתי את ברכתכם כשהתחלתי לעבד פה. מדבר בנער

קִשָּׁה וְדִי בּוֹדֵד, עִם הַרְבֵּה בְּעִיּוֹת אֱלִימוֹת וְתִסְכּוּלִים, וְאִם הֵם  
 לֹא יֵהְיוּ פֹה - אֵז כְּנִרְאָה שֶׁהֵם יִתְדַרְדְּרוּ לִפְשַׁע בְּרַחוּבוֹת.  
 לְאַחֲרוֹנָה הִיָּה לִי מִקְרָה עִם חֲנִיף שְׂדִבֵּר לֹא יָפֶה וְהֶעֱנִשְׁתִּי  
 אוֹתוֹ עַל כֶּף, וּבִתְגוּבָה הוּא נֹסֶה לְהִתְנַקֵּם בִּי וְזָרַק מִתּוֹף עֲצָבִים  
 שְׁלֹשׁ אֲבָנִים עַל הַבַּיִת שְׁלִי. כִּי־צַד עָלַי לְהִתְנַהֵג בְּמִקְרָה כִּזֶּה?  
 וְהֵאֵם עָלַי לְפָנוֹת לְמִשְׁטָרָה? אֲנִי בְּדִילְמָה גְדוּלָה, וְאַלְף אַחֲרַי  
 הוֹרְאוֹתַיָּהּ.

### תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבִּיעִי לְסֵדֶר תְּצוּהָ, ה' אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל מְרַגְלֵית תַּחֲיָהּ

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲשַׁרְיָךְ וְאֲשַׁרְיָי חֲלַקְךָ שְׂאֵת זֹכָה לְחִזְק וְלַעֲוֹדֵד וְלִשְׂמִיחַ נֶעַר  
 מְנַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וְכוּ', וּבִפְרֹט אֵלּוּ שְׁקִשָּׁה לָהֶם מְאֹד לְהִסְתַּדֵּר בַּחֲבֵרָה  
 וְכוּ', אֵת אֵלּוּ מִצְוָה גְדוּלָה לְחִזְק מְאֹד מְאֹד, וְזוֹ הַצְּדָקָה הַכִּי גְדוּלָה  
 שָׂרַק יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת לְנַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל - לְחִזְק וְלֵאמֹן וְלַעֲוֹדֵד וְלִשְׂמִיחַ  
 נִשְׁמוֹת שְׁבוּרוֹת וְכוּ' וְכוּ', וּבּוֹדָאֵי זֶה קִשָּׁה מְאֹד מְאֹד וְכוּ', וּבִפְרֹט  
 כְּשֵׁישׁ אֱלִימוֹת מְלוּלֵית וְכוּ' וְכוּ', עִם כָּל זֹאת כָּבֵר אֲמַר הַתַּנָּא (אָבוֹת  
 פָּרָק ה') לְפִיּוֹם צַעֲרָא אֲגִרָא; כְּפִי הַצַּעַר שֵׁישׁ בְּקִיּוֹם הַמִּצְוָה - כֶּךָ גְּדֹל  
 הַשְּׂכָר, וְלִכֵּן אֶת צְרִיכָה לְהִתְאַזֵּר בְּמִדַּת הַסְּבָלָנוֹת, כִּי בְּמִצְבַּ שְׁלֹךְ זֶה  
 מְאֹד מְאֹד עֲדִין, כִּי אֵלּוּ הַנִּשְׁמוֹת הַשְּׁבוּרוֹת צְרִיכִים חֵם וְאַהֲבָה וְכוּ',  
 וְאִי אֶפְשָׁר לְהֶעֱנִישׁ אוֹתָם, וְאֶפְלוּ כְּשִׁמְגִיעַ פַּעַם לְתֵת לָהֶם עֵנֶשׁ וְכוּ',  
 אֲזַי גַּם הֶעֱנֵשׁ צְרִיךְ לְהִיּוֹת בְּרַחֲמִים וְחֻסְדִּים וְכוּ', וְתַמִּיד כְּדָאֵי לְלַכֵּת  
 אִתָּם בְּדֶרֶךְ הַסְּבָרָה וְלִדְבַר אִתָּם הַרְבֵּה, וְלִהְסִבִּיר לָהֶם אֶת הַחִיּוּם וְכוּ'.  
 בּוֹדָאֵי זֶה קִשָּׁה מְאֹד, אֲבָל אֶת הַשְּׂכָר עַל זֶה אֵין לְתַאֵר וְאֵין לְשַׁעַר  
 כָּלֵל, כִּי מִי שְׂמַחֲזֵק אֶת אַחֲרִים שְׂכָרוֹ גְּדוּל מְאֹד בְּשָׂמִים, וְאֵין מְלִים  
 לְהִסְבִּיר אֶת זֶה.

בְּכָלֵל, טוֹב לְהִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְקָרֵב אֶת כָּלֵם בְּחִיּוּנָה, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל

(כתובות קיא:): טוב המלביץ שנים לחברו יותר ממשקהו חלב, שנאמר (בראשית מ"ט י"ב) "ולבן שנים מחלב" - אל תקרי לבן שנים אלא לבון שנים; הינו כשאדם מחיך לזולת ומקבלו בסבר פנים יפות, ומראה לו את שניו הלבנות, זה יותר חשוב מלתת לו לשותות כוס חלב, כל כך יקר לקבל את פני חברו עם חייוך ולהראות לו את השנים. וזה שיך יותר למחנה או מחנכת, שצריכים להראות תמיד פנים שמחות לתלמידים או לתלמידות, כי רק כך יכולים לקנות את לבכם.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתצליחי במשימתך הקדושה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשעו.

**מתי גם אני אהיה צדיק וקדוש וקרוב להשם יתברך,  
מלא בתורה ויראה?**

**שאלה:**

**מאת אליאור:** שלום עליכם כבוד הרב.

תודה רבה על החזק בלמוד התורה כסדרן שאני שואב מכם, ויהי רצון מלפני השם יתברך שישלח לי רפואה שלמה, ברכה והצלחה, ושתזכה להוציא את כל רצונותי הנפלאים הפלא ופלא לעזר לעם ישראל ולקדש את שם השם בעולם, אמן.

אני כותב לרב מעמק לבי הכואב: יש לי רצונות חזקים אל הקדושה, אך תמיד כשאני מתחיל להתקדם בתורה ותפלה, לפתע יש לי נפילה בהסתכליות מכערות. שמת לי לב שתמיד זה קורה אחרי שאני מתוכח עם אשתי - מה שגורם לי עצבות ודכאון, ואז אני נופל בזה.

כבוד הרב, אני בוכה דמעות שלישי וצועק להשם יתברך - אני לא מצליח לצאת מהתאוות והקשיים והמדות הרעות

שׁיֵשׁ לִי, עַד שְׁלֹפְעָמִים אֲנִי מְרַגֵּשׁ חֶסֶר אוֹנִים עַד כְּדֵי כֹּף  
שְׁאֲנִי נִלְחַם לְהַשְׁאֵר שְׁפּוּי... אֲנִי רוֹצֵה אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲךָ  
אֲנִי מְאֹד מְבַלְבֵּל וּמְרַגֵּשׁ כְּמוֹ גִלְגַּל הַחֹזֶר שְׁחוֹזֵר בְּכָל פַּעַם  
לְנִקְדַּת הַהִתְחַלָּה. מִתִּי גַם אֲנִי אֶהְיֶה צַדִּיק וְקְדוֹשׁ וְקָרוֹב  
לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מְלֵא בְּתוֹרָה וְיִרְאָה?

### תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר תְּצוּהָ, ה' אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֱלִיאוֹר נְרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֲתָה צָרִיךְ לְדַעַת שְׂאֵצֵל רַבְּנוּ ז"ל הִיָּה שְׁלוֹם בֵּית עֶקֶר גְּדוּל  
מְאֹד מְאֹד, וְאָמַר (שיחות הר"ן סימן רס"ד) שְׁצַרִּיכִים לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת  
אֲשֶׁתּוֹ. כִּי אָמַר הֵלֵא הַנְּשִׂים הֵם סוֹבְלִים צַעַר וְיִסּוּרִים גְּדוּלִים מְאֹד  
מְאֹד מִיְלֻדֵיהֶם, צַעַר הַעֲבוּר וְהַלְדָּה וְהַגְּדוּל, כְּאֲשֶׁר יְדוּעַ לְכָל עֵצָם  
מְכֹאֹבָם וְצַעֲרָם וְיִסּוּרֵיהֶם בְּכִמְהָ אֲפָנִים הַקָּשִׁים וּכְבֵּדִים מְאֹד  
וְכוֹי וְכוֹי, עַל כֵּן רְאוּי לְרַחֵם עֲלֵיהֶם וּלְיַקְרָם, וּלְכַבְּדָם. וְכֵן אָמְרוּ  
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּבֹא מְצִיעָא ג"ט.) 'אוֹקִירוּ לְנִשְׂיֵיכֶם כִּי הֵיכִי דִתְתַעֲתְרוּ'  
[תְּכַבְּדוּ וּתְיַקְרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם כְּדֵי שֶׁתְּהִיוּ עֲשִׂירִים], וְכֵן אָמְרוּ (בְּמֹת  
ס"ג.) 'דִּיֵּינוּ שְׁמַגְדְּלוֹת אֶת בְּנֵינוּ וּמְצַלֵּת אוֹתָנוּ מִן הַחֲטָא', וְלָכֵן צַרִּיכִים  
לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אוֹתָן מְאֹד מְאֹד.

וְלָכֵן אֲתָה צָרִיךְ מְאֹד מְאֹד לְכַבֵּד אֶת אֲשֶׁתְּךָ, וְלֹא לְהִתּוֹכַח  
אֲתָה אֲךָ פַּעַם יְהִיָּה מֵה שְׂיֵהִיָּה, כִּי (סוֹטָה יז.) אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ - שְׂכִינָה  
בֵּינֵיהֶן, וְאָמְרוּ (ירושלמי בְּרֻכּוֹת פֶּרֶק ט' הִלְכָה ח') אִי אֲפֹשֶׁר לְאִישׁ בְּלֹא  
אִשָּׁה, וְאִי אֲפֹשֶׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ, אִי אֲפֹשֶׁר לְשִׁנְיָהּ בְּלֹא שְׂכִינָה,  
וּבְמִקוֹם שֶׁהַשְׂכִּינָה נִמְצְאָת שֵׁם הַבְּרָכָה מְצוּיָה, רַק שְׂיֵהִיָּה בֵּינֵיהֶם  
שְׁלוֹם וְאַהֲבָה גְדוּלָּה מְאֹד, כִּי 'שְׁלוֹם' אָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שְׁבֹת י.)  
זֶה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלָכֵן אִם מְכַנְּסִים אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ  
הוּא בְּתוֹךְ הַבֵּית, זֶה נִקְרָא שְׁלוֹם בֵּית, הֵינּוּ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ  
הוּא בְּתוֹךְ הַבֵּית.

חכמינו הקדושים אמרו (יומא עב:) על הפסוק (תהלים יט) "יראה הוי"ה טהורה עומדת לעד" - אמר רבי חנינא: זה הלומד תורה בטְהָרָה. מאי היא? נושא אשה ואחר כך לומד תורה; פי כְּשֵׁי שֶׁ לְאָדָם אִשָּׁה הָרִי יֵשׁ לוֹ פֶת בְּסֻלוֹ, וְלִכְּנָן לְמָה אֵתָּה צָרִיךְ לָרִיב וּלְהִתּוֹכַח עִם אִשְׁתְּךָ וְכוּ', ואחר כך תפל בנוקבא דתהומא רבה, ותפגם את העינים שלך בהסתכליות מכערות, ותסתכל על נשים אחרות, שבזה אתה מנתק את עצמך משרשך וכו', כי כך אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מה.) אין יצר הרע שולט אלא במי שעניו רואות; ואמר החכם "אין חוצץ בפני התאוה כעצימת העינים" ואמר "אין לך אבר באברי האדם שיגרום לו מכשול כמו העינים". ולכן אתה מִכְרַח מְאֹד מְאֹד לְשֹׁמֵר עַל הָעֵינַיִם שְׁלָךְ, וְמָה אֵתָּה צָרִיךְ לְלַכֵּת לְרַעוּת בְּשָׂדוֹת אַחֵרִים כְּשֵׁי שֶׁ לְךָ אִשָּׁה טוֹבָה, אִשָּׁה צַדִּיקָה וְכוּ'?

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ע"ב) שגם בעבודת השם יתברך יש יצר הרע גדול של רבוי אור, שאדם מתלהב יותר מדי בבחינת (שמות י"ט כ"א) "פן יהרסו אל הוי"ה לראות ונפל ממנו רב" אם אדם רוצה יותר מדי וכו', אזי אחר כך אינו עושה שום דבר, שזה נקרא 'רבוי אור' - שרוצה יותר מדי וכו' ואזי לא עושה אחר כך שום דבר וכו', ולכן גם בעבודת השם יתברך ובפרט בלמוד התורה, אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נ"ד) צריכים מדת ההסתפקות, לצמצם את עצמו, ואז אף פעם לא יפל.

מה אמר לך, כל הירידות והנפילות שיש לאדם, זה רק מחמת העצבות והעצלות שתופסות אותו, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קפ"ט) עקר נשיכת הנחש הוא עצבות ועצלות; ולכן תעשה כל מה שביכולתך להיות רק בשמחה ולשמח את אשתך, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (ראש השנה ו') אשה - בעלה משמחה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשעז.

**עברתי לבית ספר חדש, קשה לי מאד להתאקלם שם,  
ושאך הבנות לא מתחברות אתי**

**שאלה:**

**מאת שרה:** שלום וברכה לצדיק.

אני ילדה בת אחת עשרה, ולפני שנה התחלתי ללמוד בבית ספר חדש, כי עברנו לעיר אחרת. מאז אני מנסה למצא את עצמי בכיתה, ואני מרגישה ממש בודדה וחסרת תכלית, וזה מאד משפיע עלי נפשית ורוחנית וגורם לי חסר חיות ושמחה. עשיתי מאמצים רבים על מנת לשנות את המצב, הלכתי ליועצת בית הספר, נסיתי להתחבר עם בנות, ומשום מה לא קורה כלום, ואני לא מוצאת את עצמי. אחי הגיע גם הוא באותו זמן לבית ספר חדש, אך בשונה ממני - הוא השתלב נפלא. אני ילדה שנחשבת לחרוצת הכיתה והמורות אוהבות אותי, ואני לא מבילה למה הבנות לא מעניינות להתחבר אתי ולמה כל זה קורה לי. אשמח אם הצדיק יענה לי, בתודה מראש.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר תצוה, ה' אדר א' ה'תשע"ז.

שלום רב אל שרה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה תמיד להסתכל רק על עצמך, תבני את הבטחון העצמי שלך, ותהיי תמיד שמחה ועליזה, ואז תראי שיהיו לך המון חברות, ואפלו שיקרה כמה פעמים שיבזו אותך וכו', אל תשימי לב לכל זה, רק שיהיה לך בטחון עצמי חזק מאד, ואז אף פעם לא תהיי בודדה, אדורבה, ילדה שהיא תמיד שמחה ועליזה ומוכנה לעזר



לזולת שלא על מנת לקבל פרס, ולא צריכה את תשומת הלב של אחרים וכו', ילדה כזו מאד מאד מצליחה בחיים, והיא אף פעם לא בודדה, כי כל הפנות אוהבות להתחבר אל בת שהיא שמחה ועליזה ולא צריכה תשומת לב מאף אחד, אדרבה, היא נותנת לזולת תשומת לב, וזה הבטחון העצמי שצריכים לבנות לעצמו.

הקדוש ברנף הוא יעזר שנשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשעה.

**אני דתי, אבל לאחרונה נעלמה לי האמונה. איך מחזירים אותי לחיי?**

**שאלה:**

**מאת משה:** אני דתי, והילדים שלי לומדים בבית ספר חרדי, אבל משום מה נעלמה לי כל האמונה. מה אני צריך לעשות כדי להחזיר את האמונה לחיי?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר תצוה, ו' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שהאמונה בו יתברך זה יסוד כל התורה כלה, וכל המצוות שאנחנו מקיימים זה רק להביא את האדם לאמונה בבורא יתברך שמו - שהוא חי וקיים, ומנהיג את עולמו בחסד וברחמים ובצדק ובמשפט, וכמו שכתוב (תהלים קי"ט) "כל מצותיך אמונה" - כל המצוות צריכות להביא את האדם לאמונה בו יתברך, ואמונה זה

דְּבַר שְׁאֵדָם לֹא יִכּוּל לְהִבִּין וּלְהִסְבִּיר בְּשִׁכּוּל, כְּמוֹ שְׂאִי אֶפְשֶׁר לְהִבִּין וּלְהִסְבִּיר בְּשִׁכּוּל מֵה זֶה אֲוִיר, כִּי הוּא תְּמִיד בְּלִי צִיּוּר וְכוּ', כִּן לֹא יִכּוּלִים לְהִסְבִּיר מֵה זֶה אֲמוּנָה וְכוּ', וְכִמוֹ שְׁאֵדָם חֵי רַק עַל יְדֵי שְׁנוּשִׁם אֲוִיר, אִף שֶׁהוּא לֹא מִבִּין מֵה זֶה אֲוִיר וְכוּ', וְאִיזָה צָבַע יֵשׁ לְאֲוִיר וְכוּ', וְאִיזוֹ דְמוּת יֵשׁ לְאֲוִיר, כְּמוֹ כֵּן וְיוֹתֵר מִכֵּן בְּאֵין עֲרָךְ כָּלֵל לֹא יִכּוּלִים לְהִסְבִּיר לְאִף אֶחָד מֵה זֶה אֲוִיר וְכוּ', אֲבָל הַמְצִיאוֹת שֶׁזֶה קִיָּם, וְהוּא מַחֲיָה וּמְקִיָּם וּמְהִיָּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָהּ.

וְכַתֵּב מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל (לְקוּטֵי הַלְכוֹת עֲבוּדָה זָרָה הִלְכָה ב' אוֹת ב') הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּגוֹף וּנְפֶשׁ, חֲמַר וְצוּרָה. וְכִנְתּוֹ הָיָה לְהַכְנִיעַ הַגּוֹף לְגַבֵּי הַנְּפֶשׁ, כִּי זֶה עֶקֶר עֲבוּדַתְנוּ, וְכִמוֹ שֶׁבְּפִרְטוּת הָאָדָם צָרִיךְ לְהִתְגַּבֵּר לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל הַגּוֹף לְגַבֵּי הַנְּפֶשׁ, שֶׁכָּל פְּעֻלוֹת הַגּוֹף יֵהְיֶה רַק בְּשִׁבִיל הַנְּפֶשׁ לַעֲשׂוֹת רְצוֹן יוֹצְרָנוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶה תְּשׁוּקַת הַנְּפֶשׁ, כְּמוֹ כֵּן בְּכָל־לִיּוֹת הָעוֹלָם יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשׁ הֵם סוּד הַנְּפֶשׁ וְהַנְּשִׁמָּה, שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, וְכָל אֲמוֹת הָעוֹלָם וְכָל הַבְּרוּאִים שֶׁבְּעוֹלָם, כֻּלָּם הֵם גּוֹף כְּנֶגֶד עִם יִשְׂרָאֵל, וְכֻלָּם צָרִיכִין לְהִיּוֹת נִכְנָעִים וּבִטְלִים לְגַבֵּי הַנְּפֶשׁ וְהַנְּשִׁמָּה שֶׁהֵם עִם יִשְׂרָאֵל, וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנָם, כִּי אֵין לָהֶם שׁוּם קִיּוּם וְחַיּוּת בְּלֹא יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׂאִין חַיּוּת לְהַגּוֹף בְּלֹא הַנְּשִׁמָּה, כִּי עֶקֶר הַתְּכֵלִית שֶׁל כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָהּ בְּכָלֵל וּבְפִרְטָה הוּא שֶׁיִּתְבַטֵּל הַחֲמַר וְהַגּוֹף לְגַבֵּי הַנְּשִׁמָּה, לְהַפְשִׁיט כָּל דְּבַר מַגְשָׁמִיוֹתוֹ וְחֲמַרְיוֹתוֹ לְהַפְּךָ מַחֲמַר לְצוּרָה, מַגּוֹף לְנְפֶשׁ, כְּדִי שִׁיעֲלָה וְיִכְלַל וְיִתְדַבֵּק בְּשִׁרְשׁוֹ, וְיֵשׁוּב לְמִקּוּר חוּצָבוֹ שֶׁבְּקִדְשָׁהּ, מְקוּם אֲשֶׁר הָיָה שָׁם אֵהָלוּ בַתְּחִלָּה קִדְּם שֶׁנִּבְרָא. וְזֶה עֶקֶר עֲבוּדַת הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה.

וְזֶה כָּלֵל כָּל הַתּוֹרָה וְהַמְצֻוֹת, שֶׁצִּוְנוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְקַיֵּם אֶת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהֵם מְצוּוֹתָיו, וְלִלְמַד תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה כְּדִי לְדַעַת אֵיךְ לְקַיֵּם אֶת מְצוּוֹתָיו, כְּדִי לְקַשֵּׁר רוּחַנִּיּוֹת לְגִשְׁמִיּוֹת, וּגְשָׁמִיּוֹת אֶל רוּחַנִּיּוֹת, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁעַר בְּדַעַתוֹ שֶׁעַל יְדֵי מְצוּוֹת אֵלוֹ נוֹכַח לְהַפְּיֵר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל כֵּן כָּל הַמְצוּוֹת וְהַעֲבוּדוֹת צָרִיכִין לְהִיּוֹת בְּמִילּוּלָא וּבְעוֹבְדָא דִּיקָא, הֵינּוּ עַל יְדֵי הַדְּבֹר דְּבוּרֵי תּוֹרָה וְתַפְלָה,

וכן לקיים בפעל את מצוות מעשיות, כי צריכין דוקא לעשות המצוה בפעל בעובדא דיקא, כי כף שער השם יתברך, שעל ידי עשיית אלו המצוות במעשה דיקא, על ידי זה דיקא אנו יכולין להתדבק בו יתברך, דהיננו לבטל גשמיות גופנו, שהוא סוד עשייה, וכן לבטל גשמיות כל העולם, שהכל מזדכך על ידי עשיית מצוותינו. ויזדכך החמר עד שיתהפך החמר של כל העולם כלו לצורה בכלל ובפרט, כדי שיעלו ויכללו כל הדברים בשרשן.

דהיננו לדעת ולהפיר אותו יתברך, שזוהי התכלית של כל הבריאה כלה - בגין דישתמודעין ליה, הינו להפיר אותו יתברך מכל פרטי הבריאה, ולידע שהקדוש ברוך הוא מסתתר בתוך הבריאה, כי אין שום דבר נעשה מעצמו, כי הכל לכל אלקות גמור הוא, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ועל כן אמונה הוא יסוד כל התורה כלה, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (מכות כ"ה) בא חבוקוק והעמידן על אחת, שנאמר (חבוקוק ב' ד') "וצדיק באמונתו יחיה", כי זה עקר התכלית של כל הבריאה לזכות לאמונה, להאמין שהשם יתברך ברא הכל בעשרה מאמרות והוא יתברך מחיה את כלם, שעל ידי זה שמאמינים שכל החיות הוא רק מהשם יתברך לבה, על ידי זה מעלין ומרימין כל הדברים להשם יתברך.

ואל כל זה זוכים על ידי קיום מצוות מעשיות דיקא, שזוכים על ידי למוד תורה הקדושה, שהתורה הקדושה מלמדת אותנו איך לקיים את המצוות של הקדוש ברוך הוא.

וזה לעמת זה ברא הקדוש ברוך הוא את הסמ"ך-מ"ם שהוא ימנע את האדם להגיע לאמונה ברוחה ומזככת בו יתברך, כי הוא מכניס כפירות ואפיקורסות באדם שזה קלפת עמ"ל"ק שעולה כמספר ספ"ק, שהיא מכניסה באדם ספקות (שמות י"ז) "היש הוי"ה בקרבנו אם אין", ומזה בא כל הסבל שאדם סובל בזה העולם, כי מי שאין לו אמונה בהקדוש ברוך הוא, על ידי זה הוא מסתובב כמו בעולם הטהור נע ונד, והכל ברא הקדוש ברוך הוא בשביל הבחירה והנסיגון,

כי אם היו כלם רואים שהכל לכל אלקות גמור הוא, והיו רואים את אלקותו יתברך בעיני בשר לא היתה שום בחירה.

ולכן נתנו להסמך-מ"ם כח שיתגבר נגד האמונה הקדושה, ויקרר את האדם מללמד תורה, כי התורה הקדושה היא מטהרת את נשמות ישראל מכל מיני זממות ודעות נפסדות, והתורה הקדושה מלמדת אותנו איך לקיים את מצוותיו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, וזה כל הנסיון שיהיה לפני התגלות מלך המשיח שהוא יגלה את אמתת מציאותו יתברך בגלוי רב ונפלא מאד.

ולכן לא בחנם שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן ל"ה) שהולך אפיקורסות גדול על העולם, וכן ספר כמה פעמים שהולך ונמשך אפיקורסות גדול בעוונותינו הרבים בעולם. אשרי מי שיחזיק עצמו באמונה באלו העתים, ואמר: אף על פי שאינו מועיל כלל מה שהוא מספר זאת, שיהיה אפיקורסות בעולם ושצריכין להתחזק עצמו באמונה, כי אף על פי שהוא אומר זאת, אף על פי כן מתגברת האפיקורסות והבלבולים, כי הלא גם דניאל וכיוצא הודיעו מקדם שקדם שיבוא משיח, יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים, ויהרשיעו רשעים והמשפלים יבינו" (דניאל י"ב י'), ואם כן מאחר שהודיע מקדם שזה יהיה הנסיון קדם ביאת משיח שיתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים באמונה, ומי שיזכה לעמד בנסיון וישאר קיים באמונתו, אשרי לו ויזכה לכל טוב המעתד לבוא לנו במהרה בימינו אשר נבאו עליהם כל נביאינו וחכמינו מקדם, ואם כן היה ראוי שכל אחד ישכיל ויחוס על עצמו להשאר קיים חזק באמונתו, ולא יהיה לו עוד שום נסיון וצורף כלל מאחר שכבר הודיעו זאת מקדם. ובאמת אף על פי כן, אף על פי שהודיעו זאת מקדם אף על פי כן יהיה נסיון גדול, ורבים ירשיעו כמו שכתוב (דניאל י"ב י') "והרשיעו רשעים", אך אף על פי כן אני מודיע זאת מקדם בשביל אותן מעט הכשרים שיחזקו עצמן באמונתן, ובודאי יהיה להם מלחמות גדולות בדעתן, למען יהיה להם למשיב נפש והתחזקות והתאמצות יותר כשיראו שכבר דברו מזה מקדם.

וזה כל הנסיונות שעוברים עכשו על עם ישראל שרוצים לנתק אותם מהתורה הקדושה בכל מיני אמתלאות וכו' וכו', והכל כדי לעקר את נשמות ישראל ממנו יתברך, ומהאמונה הקדושה, אבל זה לא יועיל להסמך"ך-מ"ם שום דבר, כי עם ישראל כבר עברו את הגלות אלפים שנה בכל מיני גזרות של שמד והריגות ורציחות אכזריות של כל מיני עובדי אלילים, וכל מיני אכזרים וכו' וכו', ותהלה לאל עברו על הכל, וכן נזכה לעבר גם עכשו על כל זה אם נהיה חזקים באמונה פשוטה בו יתברך, ונאמין בדברי רבנו ז"ל שאמר (שיחות הר"ן סימן ר"כ) שזה יהיה הנסיון האחרון קדם ביאת משיח, שלכל אחד יכנסו ספקות באמונה הקדושה, והכל בא מחמת תאות נאוף שבוערת באדם, כי עוד לא היו במשך כל הדורות נסיונות קשים ומרים בקדשת הברית כמו שיש לנו בדור הזה, ובפרט כאשר מתגלה בכל יום טכנולוגיה באפן אחר, ומושכת את האדם אל שקוץ ערם וזהו וכו', להכשיל את האדם בפגם הברית, ותכף ומיד כשאדם פוגם בברית, אזי הוא רחוק מאמונה, כי כך אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"א) אשר שמירת הברית ואמונה תלויים זה בזה, כמו שכתוב (תהלים פ"ט כ"ט) "ובריתי נאמנת לו", כי מינות ואפיקורסות והרהורי נאוף תלויים זה בזה, כמאמרם ז"ל (ברכות י"ב:) על הפסוק (במדבר ט"ו ל"ט) "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם". אחרי לבבכם - זו מינות, אחרי עיניכם - זה הרהור עברה.

ולכן כל מי שנפל כבר בכפירות ואפיקורסות, ועולות לו מחשבות נגד האמונה הקדושה, והוא לא יכול להבין איך גשמיות מחברת אל רוחניות, ורוחניות מחברת אל גשמיות, זה סימן שהוא פגום מאד בבריתו, וקלקל את מחו ודעתו מרב נאוף ששקע בו, ועצתו רק להתפלל אל הקדוש ברוך הוא. ומי יתן שתאמר בכל יום את התפלה הקדושה שחבר מוהרנ"ת ז"ל על פי דברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קכ"ג) המדברים ממעלת ארץ ישראל ששם זוכים לאמונה, ואיך שזה לעמת זה הקלפות והמשחיתים הערב רב רוצים להעלים ולהסתיר את האמונה בו יתברך, ולדעתי אם תאמר בכל יום

את התפלה הזו, אזי תחקק בך האמונה הקדושה עד שתראה במו עיניך את מה שאתה מאמין:

### לקוטי תפלות חלק א' תפלה ע"ג

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, אל אמונה, שתזכנו ברחמיך הרבים ובחסדיך העצומים, לאמונה שלמה באמת ובלב שלם, שאזכה להאמין בך ובצדיקיך האמתיים באמונה שלמה באמת. ואזכה להכנס ולהתדבק ולהכלל בתוך שלמות האמונה הקדושה, ואהיה חזק ואמיץ בהאמונה הקדושה, עד אשר אזכה להתהפך מגשמיות גופי, למהות האמונה הקדושה, והאמונה הקדושה תאכל אותי עד שיהיה נאכל ונתבטל כל הרע הנאחז בי, ואזכה להתהפך מרע לטוב, על ידי שלמות האמונה שתזכני להכלל ולהתבטל בתוך האמונה הקדושה בבטול גמור.

ותזכני מהרה לבוא לארץ ישראל בשלום בלי פגע, ולהתקרב ולהתדבק בצדיקים אמתיים בדבקות גדול ובאמונה שלמה באמת, ותחמל עלי בחמלתך הגדולה, ואל תעשה עמי כחטאי ואל תדינני כמפעלי, ותזכני ברחמיך, ותפתח לי שערי האמונה הקדושה, ותעזרני לכנוס לתוך האמונה באמת, ולהכלל בתוכה בכלליות גדול, עד שאזכה להיות נאכל להאמונה ולהתהפך למהותה הקדוש, למהות קדשת ארץ ישראל הקדושה, ולמהות קדשת הצדיקים האמתיים. ולא תקיא אותי הארץ והאמונה הקדושה כאשר קאה את הגוי אשר מלפני, ואף על פי שאיני פדאי וראוי לגע בהאמונה הקדושה, ובארץ ישראל הקדושה, ולהתקרב להצדיקים האמתיים, כי הרעותי את מעשי מאד, וקפחתי את קדשתי, אף על פי כן רחמיך רבים יהוה, רחמיך רבים מאד, זכני ברחמיך ועזרני והושיעני, שתוכל האמונה הקדושה לסבל אותי בתוכה, ולהחזיק אותי תמיד, עד אשר אהיה נאכל ונתהפך למהות קדשת האמונה באמת.

מלא רחמים, זכני לאמונה שלמה בכל הבחינות, כי אין לנו שום תקנה וסמיכה עכשו כי אם על האמונה הקדושה, כמו שכתוב: "וצדיק באמונתו יחיה". כי אתה יודע עצם התגברות על גלות הנפש, על ידי תאוות הגוף המתגברים בכל עת, ובעוונותינו הרבים תש כחנו ומטה ידינו מאד, לעמד כנגדם לשברם ולבטלם לגמרי, כי אם בכח האמונה הקדושה, שתזכנו להכנס ולהכליל בתוך האמונה בכלליות גדול, עד שנזכה להיות נאכל להאמונה, ולהתהפך למהות האמונה הקדושה. ונזכה לקיים מקרא שכתוב: "בטח ביהוה ועשה טוב, שכן ארץ ורעה אמונה". "יהוה, עיניך הלא לאמונה". זכני ברחמיך לאמונה הקדושה בשלמות באמת כרצונך הטוב. "כל מצותיך אמונה, שקר רדפוני עזרני. יהוה שמע תפילתי, האזינה אל תחנוני, באמנתך ענני בצדקתך". ויקיים מקרא שכתוב: "ויודו שמים פלאך יהוה, אף אמונתך בקהל קדשים". ונאמר: "ואמונתי וחסדי עמו ובשמי תרום קרנו". ונאמר: "לעולם אשמר לו חסדי ובריתי נאמנת לו, וחסדי לא אפיר מעמו ולא אשקר באמונת. חסדי יהוה עולם אשירה לדר ודר אודיע אמונתך בפי, כי אמרתי עולם חסד יבנה שמים תכן אמונתך בהם. יהוה אלהי צבאות מי כמוך חסין יה אמונתך סביבותיך". וקיים לנו מקרא שכתוב: "וארשתיך לי לעולם, וארשתיך לי בצדק ובמשפט ובחסד וברחמים, וארשתיך לי באמונה, וידעת את יהוה, אל תעזבני יהוה, אלהי אל תרחק ממני, חושה לעזרתי אדני תשועתי, ברוך יהוה לעולם אמן ואמן".

הקדוש ברוך הוא יעזר לך שתתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, ואז תחיה חיים טובים, חיים נעימים, ותרגיש חיי העולם הבא עוד בעולם הזה, כי עולמך תירש בחייה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשעט.

**אני בת שלשים וחמש ועדין רוקה. מה עשיתי שאלוקים שׁכח אותי?**

**שאלה:**

**מאת צאלה: שלום רב.**

שמי צאלה ואני בת שלשים וחמש. אני חיה כיום בקנדה, יש לי עבודה מספקת, ולא חסר לי כלום מלבד אהבה. אני לא מבינה מה אני עושה לא נכון שגברים לא נמשכים אלי. יש לי שתי אחיות שצעירות ממני - אחת נשואה עם ארבעה ילדים והשניה בדרך להנשא, ואלו אצלי אין שום שנוי. אני מדליקה נרות שבת, שמה צדקה, ומשתדלת לאכל כשר. מה עשיתי שאלוקים שׁכח אותי? אשמח לתשובה.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר תצוה, ו' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל צאלה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, החכם מכל אדם אמר (משלי י"ט ג') "אולת אדם תסלף דרכו ועל הוי"ה יזעף לבו"; הרבה פעמים אדם עושה בחיים טעויות וכו', ואחר כך יש לו טענות על הקדוש ברוך הוא, ודבר זה נאמר ביותר על ענין שדוכים, כי באמת הקדוש ברוך הוא לא שוכח את אף אחד, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (סוטה ב.) ארבעים יום קודם יצירת הולד בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני, נמצא שכל אחד ואחת יש להם כבר בן זוג מוכן.

ואם כן, איך יכול להיות שמסתובבים כל כך הרבה רוקים ורוקות? ועוד יש להם טענות על הקדוש ברוך הוא ששׁכח אותם? אלא התרוץ הוא פשוט, חכמינו הקדושים אמרו (יבמות סג.) נחית דרגא



נסיב איתתא; את צריכה לרדת מדרגה ואז תמצאי את הזווג שלך, כי בדרך כלל בחורה היא גאונתנית וכו', ולא מתאים לה לקחת את זה או את זה וכו', וחושבת לעצמה "אני הכי חכמה והכי יפה וכו', אקח את זה?" או "אני הכי חכמה והכי יפה משכילה וכו', אקח את זה?" והיא מסתובבת ומחפשת את הבן זוג שלה כפי הדמיון שנוכנס בה כאלו מי יודע מה היא, והיא רוצה שיבוא אליה זוג משהו שעדין לא נברא וכו', ועל ידי זה היא מחפשת וכו', ומסתובבת ויוצאת לפגישות פן ואולי אמצא את בחיר לבבי שיבוא אלי על סוס לבן עם שקים מלאים כסף וכו'.

ובשביל זה הבחורה מחכה עד שיולד בן זוג כזה, ובין כך היא לא קולטת שהזמן לא מחכה, כמאמר החכם "הזהר מן הזמן כי הוא אויב רע מאד", ועד שתופסת את עצמה רואה שהיא כבר בגיל שלשים, ומה עושים עכשו? על זה באים חכמינו הקדושים ונותנים לנו עצה (יבמות סג). נחית דרגא נסיב איתתא - תרדי מדרגה ואל תחזיקי מעצמך כל כך גדלה וכו', ואז תמצאי בקלות בן זוג שיתאים לך. וזו הבעיה שיש לכל הרוקים והרוקות שהם ברונים, ומחפשים דבר שעדין לא נולד וכו', אזי הם מחכים, ועד שתופסים את עצמם כבר בגיל שלשים ויותר.

יעזר הקדוש ברוך הוא שיתן לך את הדעת והשכל האמתי ותתחנני לשם שמים, ותזכי לבנות בית נאמן בישראל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשפ.

**לפְעָמִים אָדָם מְרַגֵּשׁ שְׂשׁוּרִים עָלָיו דִּינִים. אִיךָ  
מְמַתִּיקִים אוֹתָם?**

**שְׂאֵלָה:**

**סַאֵת רְבִקָּה:** לְכַבּוֹד קִדְשֵׁי מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א, יְהִי רָצוֹן  
שֶׁתִּזְכְּוּ לְרַפּוּאָה שְׁלֵמָה.  
לפְעָמִים אָדָם מְרַגֵּשׁ שְׂשׁוּרִים עָלָיו דִּינִים. מָה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת  
כְּדִי לְהַמְתִּיק אוֹתָם?

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר תְּצוּהָ, ו' אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל רְבִקָּה תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רַבְנֵנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּשֵׁי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א' סִימָן י') עַל יְדֵי הַמַּחְצֵאת כַּף  
וְרוֹקְדִין זוֹכִים לְהַמְתִּיק אֶת כָּל הַדִּינִים. אָדָם צָרִיךְ לַעֲבֹד עַל נִקְדַּת  
הַשְּׂמִיחָה שֶׁתְּמִיד יִהְיֶה שֶׁשׁ וְשִׂמְחָה, וְעַל יְדֵי זֶה יִזְכֶּה לְהַמְתִּיק מִמֶּנּוּ  
אֶת כָּל הַדִּינִים. וּבְאֵמֶת מָה זֶה דִּינִים? הֲרֵגַע שְׂאָדָם נִכְנָס בְּעַצְבוֹת  
וּבְמַרְירוֹת וּבְדַכְאֹן וּבְדַאֲגוֹת וְכוּ' וְכוּ', זֶה מְרַאָּה שְׂשׁוּרִים עָלָיו  
דִּינִים, הֵינּוּ שְׂאִינוֹ מְרַגֵּשׁ אֶת אֲמֵת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁמִּשֶׁם נוֹכְעוֹת  
כָּל הַצְּרוֹת שְׁלוֹ, כִּי הַמְּאָמִין הָאֲמֵתִי שֶׁמְאָמִין שְׂדָכָר גְּדוֹל וְדָכָר קָטָן  
לֹא נַעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ אֶלֶּא בְּהַשְׁגַּחַת הַמְּאָצִיל הָעֲלִיּוֹן, אַזִּי הוּא תְּמִיד שֶׁשׁ  
וְשִׂמְחָה, כִּי אֵין עוֹד שְׂמִיחָה כְּמוֹ שְׂאָדָם יוֹדֵעַ בְּבִירוֹ גְּמוּר אֲשֶׁר הַכֹּל  
לְכֹל אֱלֻקוֹת גְּמוּר הוּא, וְדוּמָם צוּמַח חַי מְדַבֵּר זֶה לְבוּשׁ לְגַבֵּי הָאֵין  
סוּף בְּרוּךְ הוּא, וּכְכֹל שֶׁנִּכְנָס בְּזֶה הוּא יוֹתֵר שְׂמִיחַ מֵאַחַר שֶׁנִּכְלָל בּוֹ  
יִתְבָּרַךְ שֶׁזֶה הַטוֹב הָאֲמֵתִי וְהַנְּצָחִי, כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ נֶאֱמַר (תְּהִלִּים קמ"ה)  
"טוֹב הַיּוֹי"ה לְכֹל" - הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תְּמִיד טוֹב, וְתְּמִיד מְשַׁפֵּיעַ רַק  
חֶסֶד וְרַחֲמִים. אֲבָל תַּכְּף וּמִיד כְּשֵׁיִשׁ לְאָדָם סְפָקוֹת בְּאֻמוֹנָה, אַזִּי הוּא

נופל בעצבות ובמרירות ובדכאון ובדאגות, וצ"ח ומר לו בחיים שזה נקרא דינים ששורים על האדם.

ובענין שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות המתקת דין סימן כ"ח) מה שהקדוש ברוך הוא מסתיר פניו ממך, הוא מחמת כפירות שיש בך; כי מי שמאמין בתמימות ובכשיטות בו יתברך שהכל לכל אלקות גמור הוא, והוא משגח ממנו יתברך בהשגחה נוראה ונפלאה מאד, על ידי זה נמתקים ממנו כל הדינים, ואין עליו שום דין כלל.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנוזקה להגיע אל מדרגת אמונה כזו עד שנגיש שהוא יתברך נמצא ואין בלעדיו נמצא, ואז ימתקו מאתנו כל הדינים, ונהיה תמיד שמחים ועליזים, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשפ"א.

**הקמנו בית כנסת על שם רבנו, אך לא תמיד יש לנו מנין.  
האם להמשיך להתפלל יחד למרות זאת?**

**שאלה:**

**מאת מאור: שלום לכבוד הרב.**

ראשית, תודה לרב על זכוי הרבים ועל הפצת אור רבנו בעולם, ירבו ימי חייה ויוסיפו לך שנות חיים.

אני גר בדימונה, ואנחנו מנסים להקים כאן בית כנסת על שם רבנו. בתור התחלה אנחנו מתפללים יחד ערבית ולומדים שעור בדברי רבנו, אך לצערנו הרב הרבה פעמים חסרים לנו אנשים למנין, ולבסוף אנו מתפללים יחד למרות שאין לנו מנין. אני מרגיש שהתפלה כאן שונה מתפלה במקום אחר -

היא יותר בכונה, ועם נגונים, ואני מרגיש כאן דבקות להשם הרבה יותר מאשר במקום אחר. האם מתר לנו להמשיך להתפלל יחד למרות שעדיין אין לנו מנין בתקוה שיצטרפו עוד ועוד אנשים למנין שלנו, וכך נוכל לחזק את ההקמה של בית הכנסת על שם רבנו הקדוש? בתודה, מאור.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר תצוה, ו' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל מאור נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שאתה זוכה ומזכה את הרבים בעיר דימונה, ואתה רוצה לפתח שמה בית הכנסת על שם רבנו ז"ל, אשר אין למעלה מזה, כי רבנו ז"ל רצה מאד מאד שנחזיק את עצמנו ביחד ונתפלל ביחד, ואמר (חיי מוה"ר"ן סימן קפ"ז) קדם שיצא מברסלב לאומן להסתלק שם לעילא ולעילא וכו', וכו', בעת שיצא מפתח הבית לעלות על העגלה, עמד אצל המזוזה והניח ידו על המזוזה, ענה ואמר לצבור שהיו שם: תראו להתקבץ יחד ולהתפלל יחד, כי אם תתפללו בכונה, תוכלו להמשיך אותי לכאן.

רואים מכל זה איך שרצונו של רבנו ז"ל היה שנחזיק את עצמנו ביחד, נתפלל יחד, ונלמד יחד, וזה היה רצונו החזק שנחזיק את עצמנו ביחד, ואמרו אנשי שלומנו שראו את זה בחוש, שבכל קבוץ של אנשי שלומנו היקרים שהחזיקו את עצמם ביחד, ותמיד דברו ביניהם רק את דברי רבנו ז"ל, על ידי זה גדלו והזליחו, ולכן זה דבר גדול מאד לפתח בכל עיר ועיר בית הכנסת על שם רבנו ז"ל, ששמה יכולים לדבר פתוח ממנו יתברך, דבורי אמונה והשגחה פרטית, ולחזק ולעודד ולשמח אחד את השני שלא יתיאש בכל המצבים הכי קשים שעוברים עליו וכו', וכן לעורר אותו על

שיחה בינו לבין קונו, לדבר אל הקדוש ברוך הוא, ועל כלם לשמח יחד.

וכך התחילו כל אנשי שלומנו בכל עיר ועיר לפתח בית הכנסת, קדם כל התקבצו יחד במקום אחד, ואחר כך עשו סעודה שלישית במקום אחד, ולאט לאט קבצו עוד אנשים עד שהיה להם מנין, והתחילו בליל שבת להתפלל, ואחר כך בשבת בבקר, ואחר כך באמצע השבוע, וצריכים רק סבלנות ולא להשבר אפלו שזה עובר זמן וזמנים שאין מנין, עם כל זאת אסור להשבר, אלא לאט לאט להתחזק יחד ולהמשיך עד שיהיה להם מנין ויציחו, כי כך היה אצל כל אנשי שלומנו בכל עיר ועיר, ולכן תראו להתחזק יחד בדברי רבנו ז"ל, ואם תהיה פונתכם רק לעבודת השם יתברך, אזי תצליחו בגדול. המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשפב.

**האם זה נכון שמי שפגם בבְּרִית לא יכול לקלט את למוד התורה?**

**שאלה:**

**מאת שיי:** שלום וברכה לצדיק מיבנאל.  
אני בחור חוזר בתשובה, וכבר חצי שנה אני לומד בישיבה. יש לי חשק גדול ללמוד תורה, אבל אני לא מצליח לקלט את החמה ואני מרגיש שהראש שלי אטום.  
קראתי בחוברת אחת שאינני זוכר את שמיה, שמי שחטא בפגם הבְּרִית זה מטמטם לו את המוח והתורה לא יכולה להקלט בו. האם זה נכון? ומה עושים כדי לתקן את זה?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר תצווה, ז' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל שי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שהזרע הוא ממוח האדם, וכשאדם מוציא זרעו לבטלה על ידי זה מתיבש לו מחו, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס') אשר מזה בא שאדם משתגע, כי מאחר שמתביש השמנוניות והלחות הגוף, ועל ידי זה נתקלקל המוח, ומזה בא משגעים. וכן הוא (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"ו) בשביל זה אומרים חכמי הרופאים שהסרוס רפואה למשגע, כי מרב הוצאת זרע לבטלה נתיבש לו המוח והוא פשוט משתגע, ומזה בא שאינו מבין כלום מה שלומד.

ולכן לא בחנם שחכמינו הקדושים הקפידו מאד מאד על החטא המגנה הזה, עד שאמרו חכמינו הקדושים (נדה י"ג.) אמר רבי יוחנן: כל המוציא שכבת זרע לבטלה חייב מיתה; ואמרו (שם) רבי יצחק ורבי אמי אמרי: כאלו שופך דמים, שנאמר (ישעיה נ"ז ה) "הנחמים באלים תחת כל עץ רענן שחטי הילדים בנחלים תחת סעפי הסלעים" - אל תקרי שחטי אלא סחטי; כי מכל טפה וטפה יכול להולד ולד, וכשסוחט את זרעו לבטלה הוא שוחט את ילדיו, והעוון הזה מטמטם את המוח והדעת, ומכניס את האדם בחלישות הדעת וביאוש גדול כאלו הקדוש ברוך הוא שונא אותו, ולא צריך אותו וכו'. וכו'.

ובאמת למה כל כך חמור החטא הזה? כי מכל טפת זרע יכול להולד ולד, וכשאדם מוציא את זרעו לבטלה, על ידי זה הוא הורג את הולד וכו', ואם אחד הורג בן אדם - הרי הוא רוצח, ואם הורג שני בני אדם - הוא רוצח שברוצחים וכו', וכן ככל שאדם הורג יותר אנשים - הוא ארכי רוצח, ומכל שכן כשאדם הורג את בנו או את בתו - זה רוצח משגע וכו', והנה מוכא בספרים שאם יסתכלו בטפת

זרע, יראו שמתנוועע ולד שלם - ראש גופה ידיים ורגלים וכו', ולכן כשאדם מוציא זרע לבטלה, הרי הוא הורג ולד, ומכל שכן כשמוציא זרעו לבטלה כמה וכמה פעמים, הרי הוא רוצח וכו', ולכן החמירו על זה חכמינו הקדושים יותר מהכל, מלבד שהחטא הזה מכניס באדם שיהיה תמיד ממרמר ומדכא. ולכן שלח לנו הקדוש ברוך הוא את רבנו ז"ל לדור הזה, כדי להציל את כל אלו הנשמות הנפולות והפגומות, ולהוציא אותם מהשואל תחתית ומתחתיו.

נמצא שהחטא המגנה הזו של הוצאת זרע לבטלה הורס את האדם לגמרי בגשמיות וברוחניות, ומאבד את שכלו ואת דעתו ואת בינתו, עד שכבר לא מסגל לחשב ישר וכו', ומכל שכן להבין איזה דבר בעמק וכו', מאחר שקלקל את מח מחשבתו לגמרי והוא מלא הרהורים רעים וכו' וכו'.

והנה, באין שום קשר לזה כלל, רבנו ז"ל נתן לנו סדר דרך הלמוד נפלא מאד, למי שיש לו הבנה קשה וכו', ולמי שקשה לו ללמוד וכו', ולמי שאין לו חשק ללמוד וכו', וכך אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן ע"ו): בענין הלמוד תורה שצריכים ללמוד הרבה מאד בכל יום, טוב ללמוד במהירות ולבלי לדקדק הרבה בלמודו, רק ללמוד בפשיטות בזריזות ולבלי לבלבל דעתו הרבה בשעת למודו מענין לענין, רק יראה להבין הדבר בפשיטות במקומו. ואם לפעמים אינו יכול להבין דבר אחד, אל יעמד הרבה שם ויניח אותו הענין וילמד יותר להלן. ועל פי הרב ידע אחר כך ממילא מה שלא היה מבין בתחלה כשילמד כסדר בזריזות להלן יותר.

ואמר: שאין צריכין בלמוד רק האמירה לבה, לומר הדברים כסדר, וממילא יבין. ולא יבלבל דעתו בתחלת למודו שירצה להבין תכף ומחמת זה יקשה לו הרבה תכף ולא יבין כלל, רק יכניס מחו בהלמוד ויאמר כסדר בזריזות וממילא יבין. ואם לא יבין תכף - יבין אחר כך. ואם ישארו איזה דברים שאף על פי כן לא יוכל לעמד על פונתו, מה בכך? כי מעלת רבוי הלמוד עולה על הכל, וכמו שאמרו

חכמינו הקדושים (עבודה זרה י"ט) 'לעולם ליגרים איניש ואף על גב דלא ידע מאי קאמר' שנאמר (תהלים קי"ט כ') 'גִּרְסָה נַפְשִׁי לַתְּאֲבָה', כי על ידי רבוי הלמוד שילמד במהירות ויזכה ללמד הרבה, על ידי זה יזכה לעבר כמה פעמים אלו הספרים שלומד, לגמרם ולחזור להתחיל ולגמרם פעם אחר פעם, ועל ידי זה ממילא יבין בפעם השני והשלישי כל מה שלא היה מבין בתחלה, כל מה שאפשר להבין ולעמד על דבריהם.

ודבר רבנו ז"ל הרבה מאד בענין זה, ואי אפשר לבאר דברים אלו בכתב היטב. אבל באמת הוא דרך עצה טובה מאד בענין הלמוד, כי על ידי זה יכולים לזכות ללמד הרבה מאד לגמר כמה וכמה ספרים, וגם יזכה להבין הדברים יותר, מאשר היה לומד בדקדוק גדול כי זה מבלבל מאד מן הלמוד. וכמה בני אדם פסקו מלמודם לגמרי על ידי רבוי הדקדוקים שלהם, ומאומה לא נשאר בידם. אבל כשירגיל עצמו ללמד במהירות בלי דקדוקים הרבה, התורה תתקיים בידו, ויזכה ללמד הרבה מאד, גמרא ופוסקים כלם, ותנ"ך ומדרשים וספרי הזוהר וקבלה ושאר ספרים כלם. וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן כ"ח) שטוב לאדם שיעבר בחייו בכל הספרים של התורה הקדושה; אשרי מי שמקבל את האמת ממי שאמרה, והוא מכיר את מקומו, ולומד כפי סדר דרך הלמוד הזה, שאז יספיק ללמד הרבה מאד.

המאחל לך שבת שלום...

## ג' תשפג.

**אני עוזר רבות לקהלה ביבנאל. האם ראוי שאספר לכם את כל מה שאני עושה?**

**שאלה:**

**מאת צבי: שלום לכבוד מוהרא"ש שליט"א.**



אָנִי וְאִשְׁתִּי מִתְפַּלְלִים לְרִפּוּאֲתְכֶם וְלְרִפּוּאֵת הָרַבָּנִית, וּמְצַפִּים  
מְאֹד שְׁתִּגִּיעוּ לִיבְנָאֵל.

זָכָה אוֹתִי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּחֶסֶד וּבְחַסְדוֹ הַגָּדוֹל, וְאֲנִי זֹכֵה לַעֲזֹר לְקַהֲלָה  
בִּיבְנָאֵל מְדִי פְעַם בְּפַעַם, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם, הַצְּדִיק לֹא נִשְׁאַר חַיִּב,  
וּבְזָכוֹת בְּרִכּוֹתָיו אָנִי זֹכֵה לְשִׁפְעַת יְשׁוּעוֹת.

יֵשׁ דְּבַר שְׂאֵנִי מִתְחַבֵּט בּוֹ רְבוֹת: מֵצַד אֶחָד אָנִי רוֹצֵה לְסַפֵּר  
לְצַדִּיק אֶת הַדְּבָרִים הַטּוֹבִים שְׂאֵנִי זֹכֵה לַעֲשׂוֹת לְמַעַן הַקְּהֵלָה,  
כְּדִי לְשַׂמַּח אוֹתוֹ, וְגַם כְּדִי לְקַבֵּל אֶת בְּרִכְתּוֹ וְאֶת הַיְשׁוּעוֹת,  
וּמֵצַד שֵׁנִי אוֹלֵי אָנִי צָרִיךְ לְשַׁמֵּר עַל זֶה בְּסוּד, שֶׁכֵּן הַקְּדוֹשׁ  
בְּרוּךְ כְּבָר הוּא יוֹדֵעַ הַכֹּל... אָבֵל אִזּוֹ אָנִי חוֹשֵׁשׁ שֶׁאֶפְסִיד אֶת  
בְּרִכּוֹתָיו שֶׁל הַצְּדִיק. מַה הַדְּבַר הַנִּכּוֹן לַעֲשׂוֹת?

### תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב שַׁבַּת קֹדֶשׁ לְסֹדֵר תְּצַוֶּה, ז' אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה אֶל צְבִי נְרוֹ יֶאֱיִר

לְנִכּוֹן קַבְלְתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

תּוֹדָה רַבָּה מְאֹד עַל הַתְּפִלוֹת וְהַאֲחוּלִים שְׂאֵתָה מִתְפַּלֵּל וּמְאַחַל  
לִי, וְכֹל הַמְבָרֵךְ יִתְבָּרַךְ מִפִּי אֵל עֲלִיוֹן.

אֵתָה צָרִיךְ לְדַעַת שְׁשִׁלְמוֹת הַצְּדָקָה הוּא כְּשֶׁהוּא מֵתֵן בְּסִתְרָה,  
שֶׁהַנּוֹתֵן לֹא יוֹדֵעַ לְמִי הוּא נוֹתֵן, וְהַמְקַבֵּל לֹא יוֹדֵעַ מִמִּי הוּא מְקַבֵּל,  
כְּמוּבָא בְּרַמְבַּ"ם (פְּרָק י' מֵהַלְכוֹת מִתְנוּת עֲנִיִּים הִלְכָה ח') הַנּוֹתֵן צְדָקָה לְעֲנִיִּים  
וְלֹא יוֹדֵעַ לְמִי נִתֵּן, וְלֹא יוֹדֵעַ הָעֲנִי מִמִּי לָקַח, שֶׁהָרִי זֶה מְצוּהָ לְשַׂמָּה, כְּגוֹן  
לְשַׂכַּת חֲשָׂאִים שֶׁהֵיטָה בְּמַקְדָּשׁ שֶׁהָיוּ הַצְּדִיקִים נוֹתְנִין בָּהּ בְּחֲשָׂאֵי,  
וְהָעֲנִיִּים בְּנֵי טוֹבִים מִתְפָּרְנְסִין מִמֶּנָּה בְּחֲשָׂאֵי, וְקָרוֹב לָזֶה הַנּוֹתֵן לְתוֹךְ  
קָפָה שֶׁל צְדָקָה, וְלֹא יִתֵּן אָדָם לְתוֹךְ קָפָה שֶׁל צְדָקָה אֲלֵא אִם כֵּן יוֹדֵעַ  
שֶׁהַמֶּנָּה נֶאֱמָן וְחָכֵם וְיוֹדֵעַ לְהַנְהִיג כְּשׁוֹרָה כְּרַבִּי חֲנֻנְיָה בֶּן תְּרַדְיּוֹן.

וְתִהְיֶה לְאֵל אֲצַלְנוּ יֵשׁ צְדָקָה כְּזוֹ שְׂאִין לְמַעֲלָה מִזֶּה, וְהוּא  
הַזּוֹכֵה לְתֵת לְבֵית הַתְּבַשִּׁיל - אֲהֵל אַבְרָהָם, שְׁנוֹתָנִים לְאָכַל לְרַעְבִּים

וְלַצְמָאִים - מִתְפַּלֵּת וְתִיקֵין עַד חֲצֵי הַיּוֹם יֵשׁ אַרוּחַת בְּקֶר לְכָל דְּכַפֵּין וְכוּ', וּבְאֲמָצַע הַיּוֹם יֵשׁ מָרְק חֵם וְכוּ', וְלַעֲת עָרַב נוֹתְנִים סְעוּדָה דְּשָׁנָה לְכָל הָרַעֲב וְצָמָא וְכוּ', וְזוֹ הַצְּדָקָה הִכִּי גְדוּלָה, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (בבא בתרא ט) אֵין בּוֹדְקֵין לְמִזּוֹנוֹת, הֵינּוּ בְּכָל דְּבָר יְכוּלִים לְרַמּוֹת בְּנֵי אָדָם וְכוּ', אֲבָל אִם בָּא אֶחָד וְהוּא רַעֲב וְצָמָא, שְׁמָה הוּא לֹא יְכוּל לְרַמּוֹת אוֹתָהּ, כִּי מִי שֶׁבִּאָמֶת רַעֲב אוֹ צָמָא הוּא יֵאֱכַל וְיִשְׁתֶּה, וּמִי שֶׁלֹּא רַעֲב וְצָמָא הוּא לֹא יֵאֱכַל וְלֹא יִשְׁתֶּה, וְלִכֵּן אֵין צְדָקָה יוֹתֵר גְּדוּלָה מִלֵּת לְאֶכַל לְרַעֲבִים וְצָמָאִים.

מְלִבֵּד זֹאת קִפְת הַצְּדָקָה "קֶרֶן הַצְּדִיק" זֶה בְּדִיוֹק כְּמוֹ לְשַׁכַּח חֲשָׂאִים שֶׁהִיָּתָה בְּבֵית הַמְּקֻדָּשׁ שְׁעִנְיִים בְּנֵי טוֹבִים מִתְּפָרְנְסִים מְזָה, וּבְזֶה אֲנִי מַחְזִיק אֶת כָּל הַקְּהָלָה הַקְּדוּשָׁה שְׁלֵנִי, שֶׁהִיא חֲמָמָה שֶׁל אֲמוּנָה, וְלִכֵּן אֵין לָךְ יָפָה מִן הַצְּנִיעוּת, וְלֹא צְרִיכִים לְפָרְסָם לְאָף אֶחָד מִה שֶׁאֵתָה נוֹתֵן וְכוּ', וְלִמִּי שֶׁאֵתָה נוֹתֵן וְכוּ', כִּי צְדָקָה בְּסִתֵּר זֶה הַצְּדָקָה הִכִּי גְדוּלָה.

יְעֹזֵר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁתְּמִיד תַּעֲסֵק בַּעֲשִׂית חֶסֶד, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר תְּמִיד בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמְּאַחַל לָךְ שֶׁבֶת שְׁלוֹם...

## ג' תשפד.

**מִה דַּעְתְּכֶם לְגַבֵּי סְדָנוֹת 'קְבוּצַת תְּמִיכָה' הַמֵּיעֵדוֹת  
לְצַבוֹר הַחֲרָדִי?**

**שְׁאֵלָה:**

**מֵאֵת אֶלְעָד:** שְׁלוֹם וּבְרָכָה לְמוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ שְׁלִיט"א.  
לְאַחֲרוֹנָה קָמוּ כְּפָה וְכָמָה אֲרָגוּנִים חֲרָדִיִּים, וּבְתוֹכָם אֲרָגוּנִים  
שֶׁל חֲסִידֵי בְרֶסְלֵב, שֶׁמְאַרְגְּנִים סְדָנוֹת שֶׁמִּתְבַּצְּעוֹת בְּסִגְנוֹן  
'קְבוּצַת תְּמִיכָה' - קְבוּצַת הַתְּלִמִּידִים יוֹשְׁבֵת מוֹל הַפּוֹנֵחָה

ושומעת הרצאה בנושאים חשובים כגון זוגיות, חנוך הילדים, שמחה וכו' וכו', וכחלק מהסדנה כל אחד מהמשתתפים מספר מה שעובר עליו בבית, מה עבר עליו בילדותו, מספר על נקודות החזק ונקודות החלשה שלו, מה הוא חושב על עצמו וכו', וכל זאת כדי להוציא מלבנו את כל מה שמציק לו כדי שהוא יוכל להתרפא. המנחה משתדל להסביר לו ממה הבעיות שלו נובעות, לחזק לו את הבטחון העצמי ולעזר לו להתקדם בחיים. מה דעתכם בעניין?

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר תצוה, ז' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אלעד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שכל הנהגה שגלוקה מהגויים אין לבר ישראל להתעסק בזה, תקרא הקבוצה איך שרק תקרא וכו', כי זה הפך דברי חכמינו הקדושים שאמרו (ברכות לד:) אמר רב כהנא: חציף עלי מאן דמפרש חטאיה, שנאמר (תהלים ל"ב) "אשרי נשוי פשע כסוי חטאה"; אפלו לדברי רבנו ז"ל שאמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ד') שעונותיו של אדם חקוקים על עצמותיו, כמו שכתוב (יחזקאל ל"ב) "ותהי עונתם חקוקה על עצמותם", וזה מה שהורג את האדם, כמו שכתוב (תהלים ל"ד) "תמותת רשע רעה", ועל ידי ודוי דברים שמתודה לפני תלמיד חכם יוצאים מעצמותיו החטאים שחקוקים עליהם וכו', זה סובב על צדיק תלמיד חכם שדבוק בו יתברך ובטל ומבטל לגמרי באין סוף ברוך הוא, שאז בשעה שאדם מספר לו את כל אשר עם לבבו וכו', ואת כל מה שעשה וכו', הצדיק והתלמיד חכם מקשר אותו אז אליו יתברך, שהוא חושב שהוא מדבר אל הצדיק והתלמיד חכם, אבל באמת מרב הבטול שהצדיק והתלמיד חכם מבטל את עצמו אליו יתברך אזי בזה שמתודה ומספר את כל אשר עם לבבו, בדקות

הוא מדבר אליו 'תברך וכו', אבל לא שאדם יושב עם חבורה שלמה ומדברים יחד, וכל אחד מספר מה שעובר עליו בפרטיות וכו', וכן מה שעובר עליו עם אשתו וכו', זו עזות וגעל נפש ששיכת רק לגויים, ואין לזה שום מקור אצל עם ישראל.

ולכן על זה אמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה י' סימן ח') לך לך אמרין לנזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב; זה בכלל לא שייך ליהודים בכלל, ולחסידי ברסלב בפרט, כי הרי אנחנו קבלנו מרבנו ז"ל את דרך ההתבודדות - שהאדם צריך להתבודד אל הקדוש ברוך הוא ולספר לו 'תברך את כל מה שמעיק ומציק לו, ורבנו ז"ל הרבה לדבר עמנו מהנהגה הקדושה הזו, ואמר על עצמו (שיחות הר"ן סימן קנ"ד) שהעקר מה שהגיע למדרגתו הוא רק על ידי ענין פראסטיק (פשיטות) - שהיה מדבר הרבה ומשיח הרבה בינו לבין קונו, ואמר תהלים הרבה בפשיטות. ועל ידי זה דיקא הגיע למה שהגיע. ואמר אם הייתי יודע שהשם 'תברך' יעשה ממני מה שאני עתה, דהינו חדוש כזה, הייתי עושה ביום אחד מה שעשיתי בשנה כלה (כלומר שהיה מזדרז כל כך בעבודתו עד שמה שהיה עושה ועובד השם 'תברך' בשנה כלה היה עושה ביום אחד). והיה מתגעגע מאד אחר מעלת העבודה של פראסטיק (פשיטות) באמת, ואמר: איי, איי, פראסטיק. גם אמר שדבר עם כמה צדיקים גדולים ואמרו גם כן שלא הגיעו למדרגתם כי אם על ידי ענין פראסטיק, שעסקו בעבודתם - עבודת השם 'תברך' בפשיטות גמור בהתבודדות ושיתח בינו לבין קונו וכו', ועל ידי זה דיקא הגיעו למה שהגיעו.

ולכן צריכים להתרחק מכל אלו עם המחות הפגומים וכו', חדשים מקרוב באו שמלמדים הנהגות הגויים וכו', ואין לזה שום מקור בקדושה, ולכן אשרי מי שמתרחק מאלו הקוראים עצמם מנהיגים, ועליהם אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן ס"א) שיש מפרסמים ומנהיגים שאינם יכולים להנהיג את עצמם, ואיך ינהיגו את אחרים? ולכן צריכים מאד מאד לשמר מאנשים כאלו וכו', ויותר טוב

ללכת בדרך הפשוטה של רבנו ז"ל להתבודד עמו יתברך, ולהתודות רק לפניו יתברך, שזה עקר שלמות התשובה, כמוכא ברמב"ם (פרק א' מהלכות תשובה הלכה א'): כל מצות שבתורה, בין עשה בין לא תעשה, אם עבר אדם על אחת מהן בין בזדון בין בשגגה, כשיעשה תשובה וישוב מחטאו - חייב להתודות לפני האל ברוך הוא, שנאמר (במדבר ה') "איש או אשה כי יעשו וגו' ויהתודו את חטאתם אשר עשו" - זה ודוי דברים. ודוי זה מצות עשה, כיצד מתודין? אומר: אנא השם, חטאתי עויתי פשעתי לפניך, ועשיתי כך וכך, והרי נחמתי ובשתי במעשי ולעולם איני חוזר לדבר זה. וזהו עקרו של ודוי, וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה הרי זה משבח; וזה צריך להיות בינו לבין המקום ברוך הוא יתברך שמו.

הקדוש ברוך הוא יצילנו מכל אלו הבעלי דמיונות שלוקחים את דרכיהם מגויים, ויותר טוב לשמע בקול דברי הצדיקים.

המאחל לך שבת שלום...

## ג' תשפה.

**אני חושש שאם אמנע מאחותי לגלש באינטרנט היא תפל לדכאון. מה עושים במקרה כזה?**

**שאלה:**

**מאת עפר:** לכבוד הצדיק, שהוא בחינת בן ותלמיד לרבנו הקדוש והנורא נחל נובע מקור חכמה, שלום רב. ברוך השם, אני נמצא עכשו בתקופה של התחזקות אחרי נפילה גדולה שהיתה לי בעבודת השם. אני עדין גולש באינטרנט ורואה טלויזיה, אך מתפלל להשם יתברך להפסיק גם עם זה. הענין הוא שגם אחותי גולשת דרך האינטרנט שלי, ואני לא מרגיש טוב עם זה - מצד אחד אני רוצה להיות

מחטיא הרבים, אף מצד שני אחותי מאד רגישה ועצובה, ואף נסתה להתאבד מספר פעמים, ואני חושש שאם אמוע ממנה לגלש באינטרנט שלי אולי היא תכנס לדכאון ותפגע בעצמה. כיצד עלי לנהג במקרה זה?  
בתודה רבה ובצפיה לתשובתכם על פי הדרך האמת לאמתה של רבנו הקדוש והנורא.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר תצוה, ז' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל עפר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מצוה גדולה לחזק ולאמץ ולעודד ולשמח את אחותך, ולדבר על לבה, אבל לא על ידי הפלי הטמא וכו', כי היום הזה יש קלפה עצומה שכובשת כל חלקה טובה, ומקררת את האמונה ואת היראת שמים מבר ישראל, ומכניסה בו כפירות ואפיקורסות, והוא הפלי משחית הנקרא מחשב (מכשף) המחבר לאינטרנט, או איפד, או בלקברי וכו', שבזה יכולים לראות כל מיני שקוץ תעוב ערם וזהום, ומאמללים את עצמם וכו', כי על ידי שמסתכלים בזבל ובכלכוף הזה וכו', נדבקת בו כל הזהמא של הערם והתעוב וכו' וכו', עד שנעשים מכורים לזה וקשה מאד מאד לצאת מזה, כי זה בדיוק כמו שאחד מכור לסמים וכו', או אחד מכור לשתיית אלכוהול וכו', כמו כן מי שיש לו מחשב המחבר לאינטרנט או שאר כלי משחית שיכולים לראות בזה כל מיני ערם וזהום וכו' וכו', אדם נעשה מכור לזה וקשה לו לצאת מזה וכו', וזה שורף לו את כל המוח ובוערות בו כל התאוות רעות, והראש והמח שלו נעשים מטמטמים לגמרי מרב הנאוף והלכוף שמסתכלים בזה, והלב מתעקם בעקמומיות עד שנקנסות בו ספקות באמונה, ונעקר ממנו יתברך.

ולכן העקר ראה לזרק מהבית מחשב שמחבר אל אינטרנט או

איפד או בלקברי וכו', וכו', כי כף אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מה.) אין יצר הרע שולט אלא במה שעניו רואות; ואמר החכם "אין חוצץ בפני התאוה כעצימת העינים", ואמר "אין לך אבר באברי האדם שיגרום לו מכשול כמו העינים". ואני מכרח להגיד לך שהרבה בתים נהרסו לגמרי רק מפני שהיה להם מחשב שמחבר אל אינטרנט בבית, והבעל או האשה התחילו להתכתב דרך הפיסבוק וכו', וכו', וכך נפלו בפח, ולבסוף או הבעל או האשה ברחו מהבית וכו', ודבר זה מאד מאד מצוי בעתים הללו, ואף שזה נדמה כאלו זו הגזמה וכו', אבל רבים נפלו בפח בשביל הכלי הארור הזה וכו', ונשבר ביתם, ולבסוף התגרשו רחמנא לישזבן. ולכן אסור בהחלט שהיה בבית מחשב שמחבר לאינטרנט, כי זה הורס כל חלקה טובה של היהדות, ומוריד את היראת שמים עד השאול תחתית רחמנא לישזבן, ומה גם שמאבדים את הילדים, כי ילד או ילדה שלוקחים כלי משחית כזה בתוך ידיהם וכו', הם כבר נופלים בשאול תחתית ומתחתיו, ולכן אשרי מי שמבער את החמץ הזה מביתו, ואז השכינה תשמר עליו.

אני מאד מקנה להקדוש ברוך הוא שתצית אותי, ואז אתה תנצל, ותציל את אחותך.

המאחל לך שבת שלום...

## ג' תשפ"ו.

**לדעתי כל ענין ההפצה הוא בכלל לא צנוע וגורם חלול השם גדול. הלא כן?**

**שאלה:**

**מאת אברהם צבי:** לכבוד הרב שיק שליט"א.

יש לי שאלה חשובה, ואקוה שלא תכעסו עלי: מדוע אתם

מדגישים כל כף את ענין ההפצה? והאם יש בספרי ברסלב מקור לךך שצריכים להפיץ ברחובות לכל עובר ושׁב? לדעתי זה לא כל כף צנוע וזה גורם חלול השם, ושמעתי שגם החסידים אין רוחם נוחה מזה. אשמח שתסבירו לי את הענין.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר תצווה, ז' אדר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אַבְרָהָם צְבִי גֵרוֹ יְאִיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שמוהרנ"ת ז"ל הניח לנו צוואה ארבעה ימים לפני הסתלקותו, ואמר אז לאנשי שלומנו: "העבדה שלכם יהיה יפוצו מעינותיך חוצה", ולכן אשרי מי שזוכה לקיים את צוואתו של מוהרנ"ת ז"ל. וידוע שגם רבנו ז"ל הזהירנו על דבר זה, ואמר (שיחות הר"ן סימן ר"ט) שכל התורות והשיחות שלו אינם בשבילנו לחוד, כי אם "את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה" (דברים כ"ט י"ד). וכמה פעמים דברנו עמו מענין זה, ורמז לנו בדבריו להודיע לדורות הבאים את כל מעשי השם הגדול שעשה עמנו. ופעם אחת אמר בפרוש: גם לבניכם תודיעו את כל התורות והשיחות הנפלאות והנוראות והמעשיות וכיוצא בהם אשר גלה לנו, ואמר אז זה הפסוק בהתלהבות גדול כגחלי אש (דברים ד' ט'): "והודעתם לבניך ולבני בניך" (ואמר בזו הלשון: אייערע קינדער זאלט איר מודיע זיין וואס דא האט זיך גיטאן), ואמר ברית וזיע בהתלהבות נורא "והודעתם לבניך ולבני בניך"; ולכן אשרי מי שמגלה ומפרסם את אור רבנו ז"ל בעולם.

ומה שאתה שואל מאיפה לוקחים את זה שצריכים להפיץ על הרחובות? הלא מקרא מלא הוא (משלי ה' ט"ז) "יפוצו מעינותיך חוצה ברחובות".

ומה שאתה כותב שזה חלול השם, לדעתי מי שלא מקים את דברי רבנו ז"ל ואת דברי מוהרנ"ת ז"ל הוא מחלל את השם, והוא



מחלל את שמו של רבנו ז"ל ומוהרנ"ת ז"ל, כי כל אחד אשר נקרא על שם רבנו ז"ל וקורא את עצמו חסיד ברסלב, עליו להפיץ בכל יום את ספרי רבנו ז"ל, אפלו ספר אחד ביום, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן י"ד) שעל ידי שמקרבים בני אדם לעבודת השם יתברך מעלים את כבוד השם יתברך לשרשו, ואמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא פ"ח.) על הפסוק (ירמיה ט"ו) "אם תוציא יקר מזולל" - אלו שמקרבים בני אדם לעבודת השם יתברך, כי זה נקרא מוציא יקר מזולל, הינו מזילותה דגלותא. ולכן זה דבר גדול מאד לקרב רחוקים, ובפרט בעתים הללו שהכפירות והאפיקורסות, הזבל והזהמא, הפריצות השקוץ והעורב והערים וכו' מתפשטים בעולם, עלינו ללחם עם הסמ"ך-מ"ם ולהפיץ אמונה לכל בר ישראל, ואין לתאר ואין לשער את גדל הזכות שיש לאדם שזוכה להפיץ את אור רבנו ז"ל בחוץ דיקא ועל הרחובות דיקא, ולא מתפעל משום כליב שנוכח וכו'.

ומה שאתה כותב שאין רוח חסידים נוחה הימנו, שכחת או לא למדת מה שאמרו חכמינו הקדושים על זה (שבת קכ"א:) אין רוח חסידים נוחה הימנו, אמר ליה: ואותן חסידים אין רוח חכמים נוחה מהם; עין שם.

עליך לדעת שמי שמדבר נגד הפצת מעינות החכמה חוצצה הוא מאד מאד פגום, ועקר תקונו שגם הוא יקח שקית ספרי רבנו ז"ל, קנטרסים וחוברות ופיץ את זה לכל עובר ושב, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות נאוף סימן מ"א) תקון להוצאת זרע לבטלה שישתדל להחזיר בני אדם בתשובה; ולכן כל מי שהוא יודע שפגם בחטא הזה, עליו להתנגע ולמסור את נפשו להפיץ את ספרי רבנו ז"ל לכל עובר ושב, וזה התקון הכי גדול שרק יכול להיות, כי לקרב בני אדם אליו יתברך זה מאד מאד חשוב בשמים, כמובא בזהר (תרומה קכ"ח:) תא חזי כל מאן דאחיד בידי דחייבא, ואשתדל ביה למישבק ארחא בישא, איהו אסתלק בתלת סלוקין מה דלא אסתלק הכי בר נש אחרא, גרים

לאַכפּיָא סטראַ אַחראַ, וגרַים דאָסטלק קודשאַ בריךּ הואַ ביקריהַ, וגרַים לקיימאַ כּל עֲלמָא בקיומיהַ לעילָא ותתָא, ועל האיַ בר נשׁ כתיב (מלאכי ב) "בריתי היתה אתו החיים והשלום". וזכי למחמי בנין לבנוי, וזכי בהאי עֲלמָא וזכי לעֲלמָא דאתי, כּל מארי דינין לא יכלין למידן ליה בהאי עֲלמָא ובעֲלמָא דאתי, עאל בתריסר תרעי ולית מאן דימחי בדיה. ועל דא כתיב (תהלים קי"ב) "גבור בארץ יהיה ורעו דור ישרים יברך הון ועשר בביתו וצדקתו עמדת לעד זרח בחשף אור לישרים" וגו'.

[בא וראה, כּל מי שאוחז בידם של החיבים, ומשתדל שיעזבו את דרכיהם הרעות וכו', עולה במעלת הקדשה במקום שאף אחד לא יכול לעלות שמה וכו', והוא גורם להכניע את הסטרא אחרא, והוא גורם שיתיקר שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, וגורם שבזכותו כל העולמות יש להם קיום, וזוכה לראות בנים לבניו, וזוכה לכל טוב אמתי ונצחי בזה העולם ובעולם הבא, וכל הבעלי דינים לא יכולים לדון אותו לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, ונכנס בשלושה עשר שערים של רחמים למעלה בשמים, ואין מי שימחה בו].

ובפרט בעתים הללו שהחשף מכסה את העולם עם כל מיני דעות נפסדות וכו', כפירות ואפיקורסות וכו', עלינו להאיר את העולם באמונה פשוטה בו יתברך, שזה יסוד היסודות היום. אשרי אדם שמפיץ בכל יום את ספרי רבנו ז"ל, ושׁב ורפא לו.

המאחל לך שבת שלום...

## ג' תשפז.

**יש ברשותי סכום כסף שיעדתי לצדקה מסימת. האם מתר לי לשנות את היעוד ולמסר אותו לכלה יתומה?**

**שאלה:**

**מאת יחזקאל:** שלום לכבוד הרב הגאון הצדיק שליט"א. יש בידי כספי צדקה שיעדתי עבור דבר מסים, והנה הגיע לפתחי ספור מצער מאד של בחורה יתומה ללא אמצעים שעומדת לפני חתנתה בחסר כל, והספור שלה נגע מאד ללבי.

האם מתר לי לשנות את היעוד של הכסף שברשותי ולמסר אותו כצדקה להכנסת כלה לבחורה היתומה הזו?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר תצוה, ז' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ראובן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

לא רק שמתר להשתמש עם הכסף הזה להשיא יתומה, אלא מצוה גדולה באה לידיך להשיא יתומה, וכן מבאר בשלחן ערוך (יורה דעה הלכות צדקה סימן רנ"ד סעיף ח') אם באו יתום ויתומה להנשא מקדימין להשיא היתומה, וכן הוא (שם סימן רמ"ט סעיף ט"ו) גבאי צדקה שיש בידם מעות צדקה ישיאו בהם בתולות עניות שאין צדקה גדולה מזו, ומוכא באחרונים שאדם רשאי לקחת מהמעשר כספים שלו ולהכניס חתן וכלה לחפה, ועוד כתבו שאפלו כספי צדקה שהם מיעדים למטרות אחרות היתירו להשתמש בהם לצורך נשואי עניים, ובפרט להשיא יתומה שזו מצוה רבה מאד.

ואתה צריך מאד מאד לשמח שנפלה בחלקך מצוה גדולה כזו, וידוע מה שכתוב בזהר (נ"רא ק"ה) בשעתא דקודשא בריך הוא רחמים

ליה לבר נש - מְשֻׁדָּר ליה דורונא, ומאן איהו? מסכנא בגין דיזכי ביה, וכיון דזכי ביה, איהו אִמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ חד חוטא דחֲסֵד דִּאֲתַמְשֵׁךְ מִסְטַר יִמְיָא, ופְרִישׁ אֲרִישִׁיָּה וְרָשִׁים לֵיהּ, בְּגִין דְּכַד יִיתֵי דִינָא לְעֲלָמָא הֵהוּא מִחֲבָלָא יִזְדַּהֵר בֵּיהּ, וזְקִיף עֵינָיו וְחָמָא לֵהֵהוּא רְשִׁימוּ, כְּדִין אִסְתַּלַּק מִנְיָה וְאִזְדַּהֵר בֵּיהּ, בְּגִינֵי כֶּף אֶקְדִים לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמָה דִּיזְכִּי. [בְּשִׁעָה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹהֵב אֶת הָאָדָם, הוּא שׁוֹלַח לוֹ מִתְּנָה עָנִי, כְּדֵי שִׁיזְכֶּה בּוֹ, וְכִיּוֹן שִׁזּוֹכָה בּוֹ, מוֹשֵׁךְ עָלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד מִצַּד הַיָּמִין, וּפּוֹרֵשׁ אֶת זֶה עַל רֹאשׁוֹ, כְּדֵי שֶׁכִּשְׂיֵהִיו דֵּינִים בְּעוֹלָם, הַמְּחַבֵּל שְׂרוּצָה לַחֲבַל וְכוּ' יִתְרַחַק מִמֶּנּוּ, כִּיּוֹן שִׁירָאָה אוֹתוֹ וִירָאָה אֶת הַחוּט שֶׁל חֶסֶד שֶׁנִּפְרַשׁ עַל רֹאשׁוֹ, יִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ הַמְּשַׁחִית, וְיִשְׁמַר אֶת עֲצָמוֹ מִמֶּנּוּ, וּבִשְׂבִיל זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַדֵּים וְשׁוֹלַח לְאָדָם מִתְּנָה עָנִי, כְּדֵי שִׁיזְכֶּה בּוֹ]. וְאִין לֵךְ עוֹד מִסְכַּן יוֹתֵר גְּדוֹל כְּמוֹ יְתוּם אוֹ יְתוּמָה שֶׁהֵם צְרִיכִים לְהִתְחַתֵּן, וְאִין לָהֶם אֶת הָאֲמֻצָּעִים לְזוּה, אִין לְתַאֵר וְאִין לְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַזְּכוּת שֶׁל אָדָם שִׁזּוֹכָה לְעֵסַק בְּמִצְוֹת הַכִּנְסַת כֶּלָּה, שְׁאֵל רַב טוֹב הִגְנוּז וְהַצָּפוּן יִזְכָּה.

ואגב אִסְפַּר לֵךְ סְפוּר מְאֹד מְעַנִּין, הַגְּאוּן הַגְּדוֹל הַרַב קְרִיִּיזוּוֹיֶרְט זָכַר צְדִיק לְבִרְכָּה רַבָּה שֶׁל אַנְטוֹרֶפֶן חָלָה בַּמַּחֲלָה הַמְּמַאֲרַת רַחֲמָנָא לִיְצֻלָן, וְאָף אֶחָד לֹא יָדַע מְזֵה, וְנָסַע אֶל הַגְּאוּן הַצְּדִיק הַסְּטִיפְלֶעַר זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ וְשִׁפְךְ לְפָנָיו אֶת מֶרֶץ לְבוֹ וְכוּ', עָנָה וְאָמַר לוֹ הַסְּטִיפְלֶעַר זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ: אָנּוּ אוֹמְרִים בְּכֹל בִּקְרָא אֶת הַבְּרִיִּיתָא "אֵלוֹ דְּבָרִים שְׂאִין לָהֶם שַׁעוֹר וְכוּ', בַּקּוֹר חוֹלִים וְהַכִּנְסַת כֶּלָּה וְהַלְוִית הַמַּת" וְכוּ', וְכֵן אָמַר לוֹ, מִצַּד אֶחָד כְּתוּב "בַּקּוֹר חוֹלִים", וּמִצַּד שְׁנַי כְּתוּב "הַלְוִית הַמַּת", וּבְאֲמֻצָּע כְּתוּב "הַכִּנְסַת כֶּלָּה", וְלִכֵּן הַמְּשִׁיךְ הַסְּטִיפְלֶעַר זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ וְאָמַר לוֹ: אִם תַּעֲסַק בְּמִצְוֹת הַכִּנְסַת כֶּלָּה, אֲזִי תִרְאֶה שְׂתַהֲיֶה לֵךְ אַרְיִכוּת יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת, כִּי מִצְוֹת הַכִּנְסַת כֶּלָּה עוֹמְדַת בֵּין חוֹלָה וּבֵין מַת, וְלִכֵּן רָאָה לְעֵסַק בְּמִצְוָה רַבָּה זוֹ בְּהַצָּנַע שְׂאָף אֶחָד לֹא יָדַע מְזֵה שְׂזָה בְּאֵ מִמֶּה, וְתִרְאֶה יְשׁוּעָה. וְכַמּוֹכֵן שֶׁהַגְּאוּן קִים אֶת זֶה, וְהַאֲרִיךְ יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת בְּמִשְׁךְ עֲשָׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה, וְזֶה נִתְגַּלָּה רַק אַחַר שֶׁנִּפְטַר, וְאִזְ הִתְחִילוּ לְסַפֵּר אֲנָשִׁים בְּלֵי שַׁעוֹר עַל גְּדֹל הַזְּכוּת

שְׁהִיְתָה לְאָדָם הַזֶּה, שֶׁהֲצִיל מֵאוֹת רַבּוֹת שֶׁל זִוְגוֹת שֶׁהוּא חָתַן אוֹתָם, רוֹאִים מְכַל זֶה אֶת מַעֲלַת מִצְוֹת הַכְּנָסֶת כְּלָה.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שְׁתַּמִּיד נֹזֶכֶה לְהִתְעַסֵּק בְּמִצְוֹת הַכְּנָסֶת כְּלָה לְחַפְּהָ שָׁזֶה מִהַמִּצְוֹת הַכִּי גְדוּלוֹת.

הַמֵּאֲחִיל לָךְ שֶׁבֶת שְׁלוֹם...

## ג' תשפח.

**לְאַחֲרוֹנָה יֵשׁ לִי חֲלֻשָׁה גְדוֹלָה בְּאַמוּנָה, וְאֲנִי מֵאֲד מְבַלְבֵּל. לְמָה זֶה קוֹרָה לִי?**

**שְׂאֵלָה:**

**מֵאֵת רוֹנִי:** לְכַבוֹד הַצַּדִּיק מִיְבִנְאֵל.

לְאַחֲרוֹנָה יֵשׁ לִי חֲלֻשָׁה גְדוֹלָה בְּאַמוּנָה, וְאֲנִי מֵאֲד מְבַלְבֵּל. לְמָה זֶה קוֹרָה לִי?

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב שֶׁבֶת קָדֵשׁ לְסֹדֵר תְּצַוֶּה, ז' אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל רוֹנִי נְרוּ יְאִיר

לְנֶכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (שיחות הַר"ן סימן ל"ב) יֵשׁ עֲבֵרוֹת שֶׁהֵם מְכַנְּסִים כְּפִירוֹת בְּאָדָם, וְיֵשׁ שְׂבָאִים עֲלֵיהֶם מִחֲשָׁבוֹת עַל הָאֲמוּנָה מִחֲמַת שֶׁלֹּא נוֹלְדוּ בְּקִדְשָׁה כְּרְאוּי, וְיֵשׁ שֶׁהוֹסִיפוּ עַל זֶה מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים שֶׁעָשׂוּ בְּעִצְמָם, כִּי יֵשׁ עֲבֵרוֹת שֶׁהֵם מְזִיקִים וּפּוֹגְמִים אֶת הָאֲמוּנָה, וְלִזְהָ צְרִיכִין בּוֹשָׁה וְלֵב נִשְׁכָּר, שְׂמִי שְׂיֵשׁ לוֹ חֲקִירוֹת וּמִחֲשָׁבוֹת אֵלּוֹ חֵס וְשְׁלוֹם רְאוּי לוֹ לְהִתְבַּיֵּשׁ מֵאֲד עַל אֲשֶׁר נוֹלַד בְּגִשְׁמִיּוֹת כְּזֶה אוֹ שֶׁעָשָׂה מַעֲשִׂים כְּאֵלּוֹ שְׂבָא לִזְהָ שֶׁיְּבוֹאוּ לוֹ מִחֲשָׁבוֹת כְּנֶגֶד אֲמוּנָתָנוּ

הקדושה "וימלא כבוד הוי"ה את כל הארץ" (במדבר י"ד כ"א) כי (ישעיה  
 ג') "מלא כל הארץ כבודו", ועליו באים מחשבות חס ושלום לגרשו  
 ולעקרו חס ושלום מאלקים חיים אשר הוא חי החיים יתברך ויתעלה  
 שמו. ואין צריך לבאר גדל הבושה שאוי שיהיה לו כשבאים עליו  
 מחשבות כאלו חס ושלום, ועל ידי בושה ולב נשבר על ידי זה מגרש  
 ומשבר החקירות והמחשבות הנ"ל.

ובאמת אמונה הוא ענין חזק מאד וחייו חזקים מאד על ידי  
 אמונה, כי כשיש לו אמונה אפלו כשבאים עליו יסורים חס ושלום,  
 אזי יוכל לנחם עצמו ולהחיות את עצמו כי השם יתברך ירחם עליו  
 ויטיב אחריתו, והיסורים הם לו לטובה ולכפרה, ובסוף ייטיב לו  
 השם יתברך בעולם הזה או בעולם הבא. אבל מחקר שאין לו אמונה,  
 כשבא עליו איזה צרה אין לו למי לפנות ואין לו במה להחיות את  
 עצמו ולנחם את עצמו. והמשפיל יבין דברים אלו מאליהו ויבין דבר  
 מתוך דבר כי אי אפשר לבאר הכל בכתב. והפלל, שעקר הוא האמונה  
 בלי שום חקירות כלל, ובזה יהיה חזק לעולם, בעולם הזה ובעולם  
 הבא, ולעולם לא ימוט אשרי לו.

גם זאת צריך לדעת, שיש נשמות פשרות שנוולו בכשרות  
 וגם לא קלקלו מעשיהם שאין באים עליהם כלל מחשבות כאלו,  
 ואפלו כשמדברים בפניהם מענינים אלו לא אכפת להם כלל ואינו  
 מבלבל דעתם כלל, וזה דומה כמו שמדברים מתאווה הידוע בפני  
 סריס שבודאי אינו מבלבל דעתו כלל, כן אלו האנשים פשרים אינם  
 שומעים כלל ואינו נכנס באזניהם כלל עניני חקירות ובלבולים.

ולכן העצה היא לחזר בתשובה שלמה על חטאיו ועוונותיו  
 המרבים שמעלימים ומכסים את אמתת מציאיותו יתברך, ומכניסים  
 בו ספקות באמונה, ומפני זה הוא סובל מה שהוא סובל, כי המאמין  
 האמתי שמאמין שאין בלעדיו יתברך כלל, ודבר גדול דבר קטן לא  
 נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, עד כדי כך שאמרו  
 חכמינו הקדושים (חולין טז) אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם

בן מכריזין מלמעלה; שאדם לא מקבל מכה קטנה באצבע קטנה אם לא מכריזין על זה קדם מלמעלה - אדם כזה הוא תמיד שש ושמת, כי הוא יודע שמה שהקדוש ברוך הוא עושה זה בודאי לטובתו, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ד') כשאדם יודע שכל מארעותיו הם לטובתו, זאת הבחינה היא מעין עולם הבא, ותמיד נותן תודה להקדוש ברוך הוא על החסדים והרחמים הגמורים שעושה אתו, ותכף ומיד כשאדם נופל בעצבות ובמרירות ובדכאון והוא ברגז על הקדוש ברוך הוא, בזה הוא מראה שאין לו אמונה כלל, כי אם היתה לו אמונה היתה תמיד שש ושמת על כל מה שעובר עליו בין בטיבו ובין בעיקו, ואמרו חכמינו הקדושים (ברכות ס:) לעולם יהא אדם רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד.

ולכן צריכים הרבה הרבה להתפלל להקדוש ברוך הוא שיזכה לאמונה ברורה ומזככת, ובכל יום ויום יבוא מחדש אליו יתברך ויבקש על עצמו רחמים מרבים שיזכה לאמונה, וירגיש את אמתת מציאותו יתברך עליו, ומי יתן שתאמר תפלה זו בכל יום:

רבנו של עולם, חוס וחמל עלי וזפני לבוא לאמונה ברורה ומזככת, לדעת בידיעה ברורה שאתה מנהיג את עולמך בחסד וברחמים בצדק ובמשפט, ואזכה להרגיש את מציאותך איך שאתה נמצא ואין בלעדיך נמצא. אנא חוס וחמל על נפשי האמללה שחטאתי עויתי פשעתי לפניך, ופגמתי בכריתי, שעל ידי זה נתבלבלו אצלי הדעת והשכל, עד שאני מלא קשיות וספקות עליך, שהן הן הקלפות המסבבות אותי מחמת רבוי עוונותי המרבים. זכני לסלק ממני את כל הספקות והבלבולים שמבלבלים את דעתי ומוחי, ומעקמים את לבבי שיהיו לי קשיות עליך, רחם עלי שאזכה למח נקי ולהרגיש תמיד אותך, ועל ידי זה בעצמו אזכה לתקן את כל מה שקלקלתי, כי אתה גלית לנו על ידי ראש צדיקיך אשר על ידי אמונה אתה סולח על כל העוונות שהאדם חטא נגדך, ולכן חוס ורחם עלי שאזכה

לְאִמּוֹנָה בְרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, וְלֹא יַעֲלוּ עַל לְבִי שׁוֹם סְפָקוֹת וְקִשְׁיוֹת  
 בְּאִמּוֹנָה הַקְדוּשָׁה, אֲדַרְבֵּה, תִּמְלֹא אֶת לְבָבִי עִם אוֹרֵךְ הָאֵין סוּף  
 בְּרוּךְ הוּא שְׂאֵזְכָּה לְהַרְגִישׁ אוֹתְךָ עַל פְּנֵי תְּמִיד, וְלֹא אֶסִיחַ דַּעְתִּי  
 מִמְּךָ כְּרַגַע. וְאַף שְׂאֵנִי יוֹדֵעַ שְׁלִפִי גִדֹּל קִלְקוֹל מַעֲשֵׂי וְעֶרְבּוֹב  
 דַּעְתִּי וּבִלְבוֹל מַחֲשַׁבְתִּי אֵינִי רְאוּי לְהַגִּיעַ לְזֶה, עִם כָּל זֹאת אֶתָּה  
 הָאֵל רַחוּם וְחַנוּן הַמְּרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתֶיךָ, חוּס וְרַחֵם עָלַי שְׂאֵזְכָּה גַם  
 בֶּן לְהַגִּיעַ אֶל שְׁלֵמוֹת הָאִמּוֹנָה, עַד שֶׁתְּמִיד אֵזְכָּה לְהַרְגִישׁ אוֹתְךָ  
 עַל פְּנֵי, וְלֹא אֶסִיחַ דַּעְתִּי מִמְּךָ כָּלֵל, אֲלֵא תְּמִיד תִּהְיֶה לְפָנַי עֵינִי,  
 שְׁעַל יָדַי זֶה אֵזְכָּה לְעֵבֵר עַל כָּל הַקְטָנוֹת וְהַדְּחָקוֹת שְׂאֵנִי עוֹבֵר  
 עֲכָשׁוּ. אֲנִי מִמְּךָ אָבִי שְׁבִשְׂמִים, זְכֵנִי בְּמַתְנַת חֲנֹם לְהַגִּיעַ לְאִמּוֹנָה  
 בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת שְׁעַל יָדַי זֶה אֵזְכָּה לְהַכִּלֵּל בְּךָ מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם,  
 אֲמֵן סְלָה.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שְׁתַּבְּשֶׁר לִי תְּמִיד בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמָּחוֹת.

הַמְּאַחֵל לְךָ שְׁבַת שְׁלוֹם...

## ג' תשפט.

**אֲנִי מֵאֵד אוֹהֶבֶת אֶת הַמְּרָאָה וְהַמּוֹנְטְלִיּוֹת שֶׁל הָאִשְׁכַּנְזִים.  
 הָאֵם עָלַי לְהַתְּפֹשֵׁר עַל מִישָׁהוּ מִסְגָּנוֹן אַחֵר?**

**שְׂאֵלָה:**

**מֵאֵת לִיאֵת:** שְׁלוֹם לְכָבוֹד הַרְבֵּה הַגָּאוֹן שְׁלִיט"א, וְתוֹדָה רַבָּה  
 עַל הַיִּחּוּס.

עוֹד כְּפֹה נְדָדְשִׁים אֶהְיֶה בַּת עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ, וְהַתְּחַלְתִּי לְשִׁמְעַ  
 הַצָּעוֹת וְלִצְאָת לְפָגִישׁוֹת. אֲנִי אוֹהֶבֶת אֶת הַמְּרָאָה הָאִשְׁכַּנְזִי  
 עִם הַלְחָיִים הַיְרֻדוֹת-אֲדָמוֹת וְהַפְּנִים הָעֵדִינוֹת, וְאֶת הַתְּרַבּוֹת  
 הָאִשְׁכַּנְזִי - הַהִשְׁקָעָה בְּחַנוּךְ הַיְלָדִים וּבְמִשְׁפָּחָה, אֶף הַבְּעִיָּה  
 שֶׁהַצָּעוֹת שְׂאֵנִי מְקַבְּלֵת לֹא תוֹאֲמוֹת אֶת הַצְּפִיּוֹת שְׁלִי - או



שְׁמַצִיעִים לִי בַחֲרוּרִים בְּהִירִים שְׂאִינָם עֲדִינִים, או שְׁמַצִיעִים לִי  
 בַחֲרוּרִים כֹּהִים שְׁמַתְגָּלִים כְּבִישָׁנִים.  
 לְאַחֲרוֹנָה הִצִּיעוּ לִי בַחֲרוּר כֹּהֵה, וְשִׁמְעֵתִי עֲלִיו דְּבָרִים מִמֶּשׁ  
 טוֹבִים, אֲבָל קִשָּׁה לִי לְלַכֵּת עַל זֶה, כִּי זֶה לֹא מֵה שְׂאִנִי רוֹצֶה -  
 אֲנִי רוֹצֶה בַחֲרוּר לָבוֹן, עִם פְּנִים עֲדִינּוֹת וּלְחַיִּים וְרַדּוֹת.  
 אֲנִי מֵרְגִישָׁה שֶׁהָרָצוֹן הַזֶּה מוֹרִיד לִי הֶרְבֵּה אֹפְצִיאוֹת לְזוּגִיאוֹת  
 וּבִגְלָלוֹ אֲנִי מֵתְאַכְזֶבֶת בְּכֹל פֶּעַם מִחֻדָּשׁ. מֵה עָלִי לַעֲשׂוֹת:  
 הֵאֵם אֲנִי צְרִיכָה לְחַכּוֹת לְבַחֲרוּר הָעוֹנָה לְתֵאֵר הַזֶּה, או  
 לְהַתְפַּשֵּׁר וּלְנַסּוֹת קִשָּׁר רְצִינִי גַם עִם בַּחֲרוּר כֹּהֵה? תּוֹדָה רַבָּה.

### תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב שַׁבַּת קֹדֶשׁ לְסֹדֵר הַצְּנוּהָ, ז' אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֵל לִיאֵת תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

הַגַּעַת כָּבֵד לְגִיל עֲשָׂרִים וְשֵׁשׁ, וּלְדַעֲתִי עֲדִין יֵשׁ לָךְ שְׁכָל שֶׁל  
 יְלָדָה בַת שֶׁבַע אוֹ שְׁמוֹנָה, אוֹ אוֹלֵי פָחוֹת מִזֶּה, כִּי בְּמָקוֹם שֶׁתִּסְתַּכְּלִי  
 עַל הַמַּדּוֹת שֶׁל בַּחֲרוּר, אֵת מְדַמֵּינַת כָּל מִינֵי דְמִיוֹנוֹת שֶׁלֹּא מֵתְאִימִים  
 לְגִיל שְׁלֹךְ וְכו'.

יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁתִּזְכְּכִי לְמַצֵּא בַּחֲרוּר עִם מַדּוֹת טוֹבוֹת וְעִם  
 לֵב טוֹב, שֶׁזֶה עֵקֶר הַיְפִי שֶׁל בַּחֲרוּר, כִּי יָכוֹל לִהְיוֹת בַּחֲרוּר שֶׁנֶּרְאָה יְפֵה  
 תֵּאֵר מִבְּחוּץ וְכו', אֲבָל מִבְּפָנִים הוּא רְקוּב מְאֹד וְעִם מַדּוֹת מְשֻׁחָתוֹת,  
 וְאִישׁ רַע וּבִלְיַעַל, קִמְצָן, וְצָר עֵינַי וְכו' וְכו', אִז מֵה כָּבֵד שֶׁנֶּה בַּחֲרוּר  
 כִּזֶּה? וְלָכֵן אֵל תַּעֲשֵׂי מֵהַעֲקָר טָפֵל וְהַטָּפֵל עֵקֶר, וְכֵן אֵל תַּהֲיֵי בְּרַנִּית,  
 וְאִז תִּמְצָאִי אֶת בֶּן זוּגֶיךָ הַשֵּׁיךְ לְשֵׁרֵשׁ נִשְׁמַתְךָ, וְתִזְכְּכִי לְכַנּוֹת בֵּית נְאֻמָּן  
 בִּישְׂרָאֵל.

הַמְּאַחֵל לָךְ שַׁבַּת שְׁלוֹם...

## ג' תשצ.

### לאחרונה התחלתי ללמד על פי סדר דרך הלמוד, ויש לי כמה שאלות בענין

#### שאלה:

**מאת אהרן:** שלום לכבוד הרב הצדיק מוהרא"ש שליט"א. אני בעל תשובה כשנתיים, מתקרב בתחלת דרכו לרבנו נחמן מברסלב, ומשתדל ללמוד את תורתו וליישם את עצותיו. נתקלתי אתמול בקנטרס הנפלא 'סדר דרך הלמוד', ואגיד את האמת שבהתחלה זה די הרתיע אותי, כי לא הסתדר לי איך אפשר לסיים כל כך הרבה ספרים בשנה אחת, אך בכל זאת החלטתי לנסות להתחיל, ויש לי כמה שאלות:

א. לגבי למוד משניות: אני לומד בכל יום כחמש עשרה משניות עם פרוש 'קהתי'. האם זה מספיק?  
 ב. לגבי למוד גמרא וזהר: הבנתי שצריכים לגרס את הגמרא וזהר למרות שלא מבינים כלום, השאלה היא איך אצליח להבין אי פעם מה שאני לומד, בזמן שאני לא יודע ארמית? אולי כדאי לי לגרס במקום זה את התרגום של הזהר, שאותו כן אצליח להבין?

ג. לגבי למוד השלחן ערוך: האם למוד מהיר של שלחן ערוך עם הרמ"א, ולמוד של כמה הלכות עם משנה ברורה זה טוב?

ד. בענין למוד המדרשים: כתבתם שצריכים ללמוד את כל המדרשים. על איזה מדרשים מדבר מלבד מדרש רבה ומדרש תנחומא?

ה. מלבד כל זאת, צריכים ללמוד גם את ספרי רבנו, וכן מקרא ומוסר וכו', כמה צריך ללמוד מכל ספר?

אני מתנצל על רבוי השאלות, אבל זה מאד חשוב לי. תודה רבה.

## תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר כי תשא, ט' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אהרן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

יען שאתה בתחלת התשובה וכו', הייתי מיעץ לך ללמד קדם הרבה הלכה, והיה טוב מאד שתתחיל ללמד "קצור שלחן ערוך ילקוט יוסף", קדם שתהיה בקי בהלכה, תדע מה מתר ומה אסור, ואיך יהודי צריך להתנהג, ועל זה תשים את הדגש יותר מכל הלמודים, וכן תלמד בכל יום חמש עם התרגום, ואם יצא לך גם עם פרוש רש"י מה טוב ומה נעים, וכן מה שאתה לומד משניות עם פרוש קהתי זה טוב מאד, ולדעתי יותר מזה אתה לא צריך עכשו ללמד, כי קדם אתה צריך ללמד את יסודות היהדות שזה הלכה - לדעת איך יהודי מתנהג, וכשתהיה בקי בזה אז אתה יכול להתחיל ללמד גמרא, שהיום יש פרושים מאד מאד קלים שמשבירים את הגמרא, ומתרגמים את השפה הארמית וכו', וכן גם לזהר יש היום פרוש שמתרגם את שפת הזהר שהוא תרגום וכו'.

העקר אל תבלבל את עצמך מרבוי הלמודים כי אז לא תלמד

כלום, רק תקים את זה, ואז תצליח בחיך.

ומה שאתה שואל איך יכולים להספיק כל כך? הרי זה מה שחכמינו הקדושים אמרו (דברים רבה פרשה ח' סימן ד') הטפש הזה תמה איך יכולים ללמד כל כך הרבה, אמר רבי ינאי: למה הדבר דומה? לכפר שהיה תלוי באויר. טפש אומר מי יוכל להביאו? ופקח אומר לא אחד תלה אותו? מביא סלם או קנה ומוריד אותו. כך כל מי שהוא טפש, אומר: אימתי אקרא כל התורה? ומי שהוא פקח מהו עושה? שונה פרק אחד בכל יום ויום עד שמסיים כל התורה כלה; וכן אמרו (תנחומא פנחס י"א) למה נמשלה תורה לתאנה? שרוב האילנות הזית והגפן והתמרה נלקטין באחד, והתאנה נלקטה מעט מעט. וכך התורה

- היום לומד מעט ולמחר הרבה לפי שאינה מתלמדת לא בשנה ולא בשתיים; ולכן העקר תשתדל ללמד בכל יום מעט ועוד מעט ועוד מעט, וכך תוכל להספיק הרבה מאד.

בענין המדרשים וכו', גם כן יש לה עוד זמן לזה, כי יש המון מדרשים, כגון מדרש רבה, מדרש תנחומא, פרקי דרבי אליעזר, מכילתא, תורת כהנים, ספרי וכו' וכו', אבל יש לה עוד זמן על זה, ואם תלמד כמו שצינתי לה, אזי תזכה במשך השנים לעבר על הכל.

העקר תעשה כל מה שביקלתך להיות בשמחה, כי ככל שבר ישראל שש ושמח עם מצוותיו יתברך, בזה הוא מגלה את טהר לבבו שפונתו לשמים, וכמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות שמחה סימן א') כשאדם עושה מצוה בשמחה בידוע שלבו שלם עם אלקיו, כי שמחת המצוה מראה את טהר הלב של האדם, שפונתו לעשות רצונו יתברך באמת בלי שום חשבונות פרטיים, ואתה צריך לדעת שאצל הקדוש ברוך הוא שרוייה רק שמחה, ולכן אם אדם הוא תמיד שמח, בידוע שהוא נמצא אצל הקדוש ברוך הוא, אבל הרגע שהוא שבור ורצוץ וכו' וכו', ידע שהוא עדין רחוק מהקדושה, ולכן עקר התשובה להיות תמיד רק בשמחה שאנחנו נבראנו מזרע ישראל ולא עשנו גויים כגויי הארצות, שהשמחה הזו עולה על כל השמחות.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתמיד תבשר לי בשורות משמחות.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשצא.

**כָּל הַזְמַן אֲנִי נִמְצָא בְּמִלְחָמָה עַל שְׁמִירַת הַבְּרִית.  
מָה עוֹשִׂים?**

**שְׁאֵלָה:**

**מֵאת יוֹסֵף:** לְכַבֹּד הָרַב הַקְּדוֹשׁ שְׁלוֹם.  
אֲנִי מִתְחַזֵּק כְּבָר הַמוֹן זְמַן, וְהֵייתִי בְּצִיּוֹן שֶׁל רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ כְּבָר פְּעָמִים, אֲךָ קִשָּׁה לִי מְאֹד לְשָׁמֵר אֶת הַבְּרִית, וְלִמְרוֹת שְׁאֲנִי קוֹרָא אֶת הַתְּקוּן הַכִּלְלִי עַדִּין קִשָּׁה לִי וְאֲנִי נִכְשָׁל.  
הַעֲנִין הַזֶּה מְבִיא אוֹתִי לְעֻצְבוֹת וְאִינְנִי יוֹדֵעַ מָה אֲנִי - צַדִּיק אוֹ רָשָׁע. אֲנִי מְנַסֶּה לְשָׁמֵר עַל הַבְּרִית אֲךָ לֹא מִצְּלִיחַ, וְנוֹפֵל וְקוֹם עֲשׂוֹת פְּעָמִים. כָּל הַחַיִּים אֲנִי נִמְצָא בְּמִלְחָמָה הָאֲרוּרָה הַזֹּאת, וְזֶה לֹקַח לִי אֶת כָּל הַכּוֹחוֹת. אֲנִי כְּבָר לֹא יְכוּל, וְאֲנִי חַיֵּב לְהִתְחַתֵּן, נִמְאָס לִי מִהַעֲבֵרָה הָאֲרוּרָה הַזֹּאת וְאֲנִי רוֹצֵה לִהְיוֹת יְהוּדֵי כְּשֶׁר מָה עוֹשִׂים כְּבוֹד הָרַב?

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר כִּי תִשָּׂא, ט' אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל יוֹסֵף נְרוּ יָאִיר

לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֲשֶׁרִיךְ וְאֲשֶׁרִי חֲלַקְךָ שְׂזִכִּיתָ לִהְיוֹת אֶצְל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, וּבִבְדֻאֵי רַבְּנוּ ז"ל יָקִים אֶת מַה שֶּׁהִבְטִיחַ לְכָל מִי שֶׁבָּא אֶל צִיּוֹנוֹ הַקְּדוֹשׁ - שְׁאֲפֵלוּ אִם עֲצָמוֹ וְגִבְהוֹ חֲטָאִיו וּפְשָׁעָיו יַעֲשֶׂה לוֹ טוֹבָה נְצִיחִית, וְלִכְּן תִּרְאֶה לְהִתְחַזֵּק בִּיתֵר שְׂאֵת וּבִיתֵר עַז לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי הַקְּלִפָּה הַמְּחַטָּאת אֶת הָאָדָם בְּפָגַם הַבְּרִית - הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה נִקְרֵאת לִילִי"ת, עַל שֵׁם הַיְלָלָה שֶׁמְכַנִּסָּה בְּאָדָם עֲצָבוֹת וְדַכְאוֹן, וְחֲתָךְ וּמִיד כְּשֶׁאָדָם נִמְצָא בְּעֻצְבוֹת וּבְדַכְאוֹן כְּבָר נִכְשָׁל בְּפָגַם הַבְּרִית הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה.

וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קס"ט) אִם אָדָם תָּמִיד שֶׁשׁ וְשִׁמְחָה, עַל יְדֵי זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֶצְמוֹ שׁוֹמֵר אוֹתוֹ שְׁלֵא יִכְשַׁל בַּפָּגָם הַבְּרִית, וּבְאַמַּת אֲתָה צְרִיךְ לְדַעַת שְׁפָגָם הַבְּרִית מִכְּנִיס בְּאָדָם עֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת וְכוּ' וְכוּ', וְזֶה סוֹכֵב חֲלִילָה, כְּשֶׁאָדָם עֲצוּב אֲזִי הוּא נִכְשַׁל בַּפָּגָם הַבְּרִית הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה וְכוּ', וְכִשְׁאָדָם נִכְשַׁל בַּפָּגָם הַבְּרִית וְכוּ', עַל יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה בְּעֲצָבוֹת וּבְדַכְאוֹן וְכוּ', וְלִכֵּן עֵקֶר הַעֲצָה רַק לַעֲשׂוֹת כָּל מָה שְׁבִיכְלָתוֹ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה.

וְהִנֵּה מוֹהֲרַנְי"ת ז"ל כָּתַב (לקוטי הַלְכוֹת יוֹם הַכַּפּוּרִים הַלְכָה א' אוֹת א') מִי שֶׁאִינוּ נְשׂוּי הוּא פָּגוּם בַּבְּרִית, וְלִכֵּן הַקְּפִיד רַבֵּנוּ ז"ל מְאֹד מְאֹד לְהִתְחַתֵּן מִה שֵׁיטֵר מֵהָר, וְלֹא לְהִיּוֹת בְּרֵרֵן, כִּי הִרְגַע שְׁאָדָם מִתְחַתֵּן יֵשׁ לוֹ פֶת בְּסֵלוֹ, וְאֲשֶׁתוֹ תִשְׁמַר אוֹתוֹ מִהַחֲטָא הַמְּגַנֵּה הַזֶּה שֶׁל הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, וְלִכֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מָה שְׁבִיכְלָתוֹ לְהִתְחַתֵּן, וְאִז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצֵּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תשצב.

**אֲנִי סוֹבֵל מִרְדִּיפָה עֲצֵמִית שְׁמִפִּילָה אוֹתִי לִיאֹוֶשׁ וְעֵבְרוֹת. מָה הַעֲצָה?**

**שְׂאֵלָה:**

**מֵאֵת אוֹר:** לְכַבֹּד הָרַב הַגָּאוֹן רַבֵּי אֱלִיעֶזֶר שְׁלֵמָה שִׁיק שְׁלִיט"א. קִדְּם כָּל, בְּרַצוֹנִי לְהַגִּיד תּוֹדָה עַל כָּל מָה שֶׁהָרַב עוֹשֶׂה יוֹם יוֹם לְטוֹבוֹת כָּלל יִשְׂרָאֵל.

בְּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה כְּבֵר כְּפֹה שְׁנַיִם, וְעַדִּין בְּשִׁלְבֵי הַתְּחִזְקוֹת, חֵלֶק גָּדוֹל מִמְּנֶה בְּזָכוֹת הַסֵּפֶר מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ, שְׁנוֹתַי לִי כַח גָּדוֹל, וְאֲנִי מְשִׁתַּדֵּל לְלַמֵּד מִמֶּנּוּ בְּכָל יוֹם.

אֲנִי סוֹבֵל מִבְּעֵיָה שֶׁל הַקְּפָדָה יִתְרָה עַל דְּבָרִים שְׂאֵף אֶחָד לֹא

מתניחם אליהם - העצבים שלי גורמים לי לחשב שגפולתי בעברה, ואז הרדיפה העצמית מביאה אותי לכעס על הסביבה ומתוך כך להגיע לנפילות אמתיות, ואז היאוש והעצבות גורמים לי לפל בלי הפסקה.

הדבר היחידי שעוצר את זה, הוא שאני עושה תשובה שמוספקת אותי, אבל אז ההקפדה גורמת לי לחשב שאני לא מתחרט מספיק ולא מקבל לעתיד, או שהודוי לא היה טוב, ואז אני נתקף בחלישות הדעת ונופל שוב ושוב. אני מותש מהמצב, ולא יודע מה לעשות. אשמח לעצתכם המחכימה. בברכת בריאות והצלחה, ותודה רבה על הכל, אור.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר כי תשא, ט' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אור גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך שהתחזקות צריכים כל החיים, כי כך אמר מוהר"ת ז"ל: על כל כפית התעוררות - צריכים צלחת שלמה של התחזקות, כי עוברים על כל אחד נסיונות קשים ומרים עד מאד, כמו שאמר רבנו ז"ל למוהר"ת ז"ל (חיי מוהר"ן סימן תקי"ט) כל מה שאתה רואה בעולם הוא רק בשביל הבחירה, כי כל העולם ומלואו לא נברא רק בשביל הבחירה, כי מנסים את כל אחד בכל מיני נסיונות לראות במה יבחר וכו', ולכן אשרי אדם שזוכה לבחור במדת השמחה, והוא תמיד שש ושמת, ואפלו שעוברים עליו משברים וגלים, הוא יודע שהכל ממנו יתברך.

ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ד') כשאדם יודע שכל מארעותיו הם לטובתו, זאת הבחינה היא מעין עולם הבא, ותמיד נותן תודה להקדוש ברוך הוא על החסדים והרחמים הגמורים שעושה אתו, ואל תחשב שזה כל כך קל, כי בשעה שעוברת על

אדם איזו צרה וכו', נדמה לו שזה סוף העולם וכו', ולא רואה את סוף המנהגה החשוכה שסבבו אותו וכו', עם כל זאת למד אותנו רבנו ז"ל איך שיכולים להפך את המרירות למתיקות, את החשך לאור, וכמובא בזהר (הקדמה ד) שכל יום יוצא בת קול מהשמים ואמרת: "מאן מנכון די חשוכא מהפכן לנהורא, וטעמין מרירא למתקא, עד לא ייתון הכא. מאן מנכון דמחכאן בכל יומא לנהורא דנהיר וכו' מאן דלא מצפה דא בכל יומא בההוא עלמא, לית ליה חולקא הכא"; [מי מכם יכול להפך את החשך לאור ואת המרירות למתיקות עד שלא יבא לעולם הבא וכו', מי מכם שמחכה בכל יום לאור הגנוז שיתגלה בעולם וכו'. מי שלא יכול להראות את זה בעולם הזה, אין לו חלק בעולם הבא]. מכל זה רואים את מעלת האדם שאפלו שעוברות עליו כל מיני חשכות ומרירות וכו' וכו', אף על פי כן הכל הוא מהפך לטובה, ואף שזה לא קל, כי אתה צריך לדעת שאין לך אדם שלא עובר עליו משברים וגלים צרות ויסורים מרירות ומכאובים וכו' וכו'.

עם כל זאת ראוי לנו לילך עם הגלוי שגלה רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קצ"ה) על הפסוק (תהלים ד') "בצר הרחבת לי" - הינו שגם אפלו בהצרה בעצמה, השם יתברך מרחיב לנו, כי אם יסתכל האדם על חסדי השם יתברך, יראה שאפלו בעת שהשם יתברך מצר לו, גם בהצרה בעצמה השם יתברך מרחיב לו ומגדיל חסדו עמו, וזה "בצר הרחבת לי" - הינו אפלו בתוך הצרה בעצמה, נתת לי הרחבה בתוכה, מלבד מה שאנו מצפים שהשם יתברך יושיענו בקרוב מכל הצרות, ויטיב עמנו מאד, אך אפלו גם בהצרה בעצמה מרחיב לנו.

עקר מה שאתה צריך לעבד עליו זה רק על נקדת השמחה, כי כל הצרות והיסורים והמרירות שעוברים עליך זה רק מחמת חסרון השמחה, כי אם היית תמיד שש ושמח לא היה חסר לך שום דבר, ומכל שכן שלא היית בא לידי כעס, שזה הדבר הכי גרוע שרק יכול להיות, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"ח) שהכעס דוחה מהאדם את כל הפרנסה, ואפלו שנגזר עליו שיהיה לו הרבה



כסף וכו', על ידי כעס הוא כמו ידיו דוחה את זה וכו', ומדת הכעס זו המדה הכי מגנה שרק יכולה להיות, עד כדי כך שאמרו בזהר (תצוה קפ"ב.) במאי אתידע לקרבא בר נש בהדיה או לאתמנעא מניה? [איך יכולים לדעת אם מתר להתקרב אל האדם הזה או להתרחק ממנו?], ברוגזיה ממש ידע ליה בר נש, וישתמודע מאן איהו, [בכעסו של אדם מתודעת מהות כל האדם ומתגלה מי הוא]. אי ההיא נשמתא קדישא נטר בשעתא דרוגזוי אתי עליה, דלא יעקר לה מאתרהא, בגין למשרי תחותיה ההוא אל זר [אם אדם שומר על עצמו לא להיות בכעס כדי שלא תהיה נעקרת ממנו נשמתו], דא איהו בר נש כדקא יאות, דא איהו עבדא דמאריה, דא איהו גבר שלים. [זה הוא אדם כמו שצריך להיות, הוא עבד של הקדוש ברוך הוא והוא אדם השלם]. ואי ההוא בר נש לא נטיר לה, ואיהו עקר קדושה דא עלאה מאתריה, למשרי באתריה סטרא אחרא, ודאי דא איהו בר נש דמריד במאריה, ואסיר לקרבא בהדיה ולאחברא עמיה [ואם האדם הזה לא שומר על עצמו לא להיות בכעס, והוא עוקר את הקדושה ממנו, ונכנסת בו סטרא אחרא, האדם הזה הוא מורד בהקדוש ברוך הוא ואסור להתקרב אליו].

ודא איהו (איוב י"ח ד') "טרף נפשו באפו" - איהו טריף ועקר נפשיה בגין רוגזיה, ואשרי בגויה אל זר [אדם שהוא בכעס הוא עוקר את הנפש שלו ושורה בו הסטרא אחרא], ועל דא כתיב (שם) "חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו", דההיא נשמתא קדישא טריף לה, וסאיב לה בגין אפו [מי שבכעס הנשמה שלו בורחת ממנו, והוא מטמא את עצמו]; ואמר האריז"ל: את כל העברות יכולים לתקן וכו', אבל מי שפועס הוא עוקר את הנשמה שלו לגמרי וכו', וקשה להחזיר לו את נשמתו וכו', ולכן סובל מה שסובל וכו'.

ראה לומר את התפלה הזו בכל יום אפלו כמה פעמים ביום, וזה יועיל לך מאד מאד לשבר את הכעס והרציחה ממה, ותהיה תמיד שש ושמח, ועל ידי זה תהיה נכלל באין סוף ברוך הוא:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מְלֵא טוֹב  
 מְלֵא רַחֲמִים, מְלֵא רְצוֹן, שְׁתַּהֲיֶה בְּעֶזְרִי, וְתִשְׁמְרֵנִי וְתִצְלֵנִי מִן  
 הַכַּעַס וּמִן הַרְגָז וּמִכָּל מִינֵי קְפִידוֹת. וְתִגַּן עָלַי בְּרַחֲמֶיךָ וְתִשְׁמְרֵנִי  
 תְּמִיד, וְאַפְלוּ בְּשַׁעַה שְׁאֲבוּא חֵס וְשְׁלוֹם, לִיְדֵי אֵיזָה כַּעַס, תַּחֲמַל  
 עָלַי בְּרַחֲמֶיךָ וְתִצְלֵנִי שְׁלֵא אֶפְעַל בְּכַעֲסִי שׁוּם אַכְזָרִיוֹת  
 כָּלֵל. רַק אֲזַכֶּה לְשֹׁבֵר וְלִהְפֹּר הַכַּעַס בְּרַחֲמָנוֹת, וְאֲזַכֶּה לְהַתְגַּבֵּר  
 עַל יִצְרֵי לְשֹׁבֵר הַכַּעַס וְלִהְפֹּךְ הַכַּעַס לְרַחֲמָנוֹת, לְרַחֵם דִּיקָא  
 בְּרַחֲמָנוֹת גְּדוּלָה בְּמָקוֹם שֶׁהֵייתִי רוֹצֵה לְכַעַס חֵס וְשְׁלוֹם. וְלֹא  
 יִהְיֶה בִּי אֵל זָר וְלֹא אֶשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל גֵּבֵר, שְׂזָה נֶאֱמַר עַל הַכּוֹעֵס,  
 שְׁנַחֲשֹׁב כְּאֵלוֹ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה:

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה יְדַעְתָּ כַּמָּה קָשָׁה לָנוּ לְשֹׁבֵר וּלְכַבֵּט  
 מִדָּה רְעָה זֶה שֶׁל כַּעַס וְקְפִידוֹת, כִּי כְּשֶׁמִּתְחִיל הַכַּעַס לְבַעַר בְּנוֹ  
 חֵס וְשְׁלוֹם, כְּמַעַט אֵין אָנוּ בְּדַעַתְנוּ, וְקָשָׁה עָלֵינוּ לְכַבוֹת אֵשׁ  
 הַכַּעַס וּלְכַבְּשׁוֹ. עַל כֵּן רַחֵם עָלֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ, וְהִיָּה בְּעֶזְרָנוּ  
 וְשִׁמְרָנוּ וְהִצִּילָנוּ תְּמִיד בְּרַחֲמֶיךָ וְחֶסְדֶּיךָ הַגְּדוּלִים, וְעֶזְרָנוּ לְשֹׁבֵר  
 וּלְכַבֵּט מִדַּת הַכַּעַס וְקְפִידוֹת מְעַלֵּינוּ וּמַעַל גְּבוּלָנוּ, וְלֹא נִכְעַס  
 לְעוֹלָם, וְלֹא אֶהְיֶה שׁוּם קַפְדָּן כָּלֵל, רַק אֲזַכֶּה לְהִיּוֹת טוֹב לְכָל  
 תְּמִיד מַעַתָּה וְעַד עוֹלָם, אָמֵן סְלָה.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹצֵיא אוֹתְךָ מֵהַפַּח שְׁנִפְלַתְּ אֵלָיו וְתִהְיֶה תְּמִיד  
 שֵׁשׁ וְשֵׁמֶחַ, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת מִשְׁמַחוֹת.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרַכָּה וְהִצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תשצג.

### יש לי שאלה לגבי נסח ה'לשם יחוד' שלפני הנחת תפלין

#### שאלה:

**מצאת אלי:** לכבוד קדשת האדמו"ר שליט"א, שלום וברכה. יש לי שאלה שאני הולך אתה כבר הרבה זמן: בסדור "עת רצון" ישנו 'לשם יחוד' לפני הנחת התפלין שהנסח שלו מעורר שאלה, וזהו הנסח: "יהי רצון מלפניך השם אלקינו ואלקי אבותינו שתהא חשובה מצות הנחת תפלין לפני הקדוש ברוך הוא כאלו קימתיה בכל פרטיה ודקדוקיה". ולכאורה, זה נשמע שיש כביכול שני אלקים! האם זו בעיה בנסח או שיש הסבר לדבר? אשמח לתשובה, תודה רבה ורפואה שלמה.

#### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר כי תשא, ט' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אלי גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

הנסח הזה מובא בכל הסדורים, ואדרבה, אנו מבקשים ממנו יתברך בלשון כבוד ש"יהי רצון מלפניך השם אלקינו ואלקי אבותינו שתהא חשובה מצות הנחת תפלין לפני הקדוש ברוך הוא" וכו' וכו', כי אנחנו מדברים אליו יתברך בכבוד, שרוצים שתתקבל ותהא חשובה הנחת תפלין שאנחנו מניחים לפניך וכו' וכו' ולא חס וחלילה שיש שתי רשיות, אדרבה, הוא יתברך נמצא ואין בלעדיו נמצא, וכשאדם מתפלל להקדוש ברוך הוא, אזי יש עשר לשונות של תפלה, ובאיזה לשון שרק מתפלל הקדוש ברוך הוא שומע אותו, ויכול להיות בתפלה אחת שאדם מערבב שתיים או שלש לשונות של

תפלה וכו' וכו', וזה לא חס ושלום כאלו יש שתיים או שלש רשיות, חס מלהזכיר דבר כזה, אלא אדם צריך לדבר אל הקדוש ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו כגון "אני מאד מאד מבקש אותך שמה שאני עושה עכשו בשבילך שיהיה חשוב מאד בעיניך" וכו', כך הוא גם כן בתוך הנסח של הלשם יחוד לפני הנחת תפלין.

וכך צריך אדם להרגיל את עצמו - לדבר עם הקדוש ברוך הוא בשפה כזו שתמיד ירגיש שהוא מדבר עמו ותברך כאשר ידבר איש אל רעהו, שזה המתנה שקבלנו מרבנו ז"ל - להיות פתוח עם הקדוש ברוך הוא ולבקש ממנו לתברך כל מה שצריכים וכו', כי אין עצה אחרת אלא תפלה.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתמיד נחזיק בחרב התפלה, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (מדרש תהלים קמ"ט) פיהם של ישראל תרפם, שנאמר (תהלים קמ"ט) "וחרב פיפיות בידם".

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשצד.

**האם יש דרך צנועה ונאותה שבה מתר לבחורה לפנות לבחור שבו היא מענינת?**

**שאלה:**

**מאת רות:** שלום לצדיק, ותודה מראש על הזמן שאתה מקדיש בעבורי.

רציתי לשאל את דעתך, כי רק לפיה אפעל: האם יש דרך צנועה ונאותה שבה מתר לבחורה לפנות לבחור שבו היא מענינת?

ובנוסף, איך אפשר לזכות לבטחון עצמי? אני לא מרגישה

יפה ובעלת ערך, ולא תמיד מוצאת את הדרך לחזק את נפשי  
וגופי. רפואה שלמה ושבת שלום.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר כי תשא, ט' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל רות תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

טוב מאד שתשלחי איזה שליח אל הבחור להגיד לו שיש  
עבורו שדוץ טוב, ויצייע אותך, שזה עבודה של שדכן, ואת לא צריכה  
להתבייש, כי סוף כל סוף את צריכה להתחתן וכו'.

העקר את צריכה לבקש את הקדוש ברוך הוא שיזמין לך את  
הבחור ששייך אל שרש נשמתך, ולא יהיו שום עפובים בדרך, אלא  
אם זה שלך משרש נשמתך שיבוא מה שיותר מהר, ותוכלי להתחתן  
לשם שמים.

ובזה שתרגילי את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא על ידי  
זה תבני לעצמך את הבטחון העצמי ולא תהיי סגורה בתוך עצמך,  
ומכל שכן שלא תחיי בדמיון שאת לא יפה וכו' וכו', את צריכה  
לדעת שאת הכי יפה בעולם וכו', ולזה זוכים על ידי שמרגילים את  
עצמם לדבר בשפת האם אל הקדוש ברוך הוא בתמימות ובפשטות  
גמורה, וזה בונה את הערך שלך, כי כלנו בני ובנות הקדוש ברוך  
הוא, וכשמדברים אל אבינו שבשמים על ידי זה אנחנו מרגישים  
קרובים אליו, ויודעים שיש לנו אבא שדואג בשבילנו, ולכן אף פעם  
אל תגידו דבר כזה שאת לא יפה וכו', וכן שאין לך שום ערך וכו',  
אסור לדבר ככה, אדרבה, את הכי יפה בעיניו יתברך, ויעזר הקדוש  
ברוך הוא שתזכי למצא את בן זוגך ששייך לשרש נשמתך ותתחתני  
מה שיותר מהר.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשצה.

**הייתי בקשר זוגי במשך שבעה חדשים, ומאז שנפרדנו אינני יודע האם לחזור אליה ולהתחתן או להמשיך הלאה**

**שאלה:**

**מאת יהודה:** לצדיק שלום ורפואה שלמה!  
אני בן שלשים ושתיים, גרוש כבר חמש שנים ועדין ללא ילדים. הייתי בקשר זוגי של שבעה חדשים עם אשה גרושה עם ילדה, ולאחרונה נפרדנו משקול אישי.  
אני שוקל לחזור אליה ולהתחתן אתה למרות שיש לה ילדה, אף אני מאד מבלבב ולא יודע מה לעשות. האם תוכל לייעץ לי?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר כי תשא, ט' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יהודה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

קדם כל אתה צריך לדעת שאסור לחיות עם אשה בלי חפה ונשואין כי זה עוון חמור מאד מאד, ואתה צריך לדעת שעל הכל הקדוש ברוך הוא מוחל, אבל לא על זנות וכו', ואין על זה תרוץ שמתגבר עלי יצרי וכו', כי הבחירה חפשית, אם רוצים - עושים, ואם לא רוצים - לא עושים, ולכן אתה מכרח לחזור בתשובה שלמה, כי אחרת אני מכרח להגיד לך שחכמינו הקדושים אמרו (בראשית רבה פרשה כ"ו סימן ה') על הכל הקדוש ברוך הוא מאריך אפו חוץ מן הזנות; ואמרו (במדבר רבה פרשה ט' סימן ז') אמר הקדוש ברוך הוא על הכל אני כובש, ועל הזמה אני כועס; ואמרו (תנחומא בראשית) על הכל הקדוש ברוך הוא מותר, חוץ מן הזמה והזנות; ועל כן אתה צריך לעשות את החשבון - הרי אתה גרוש כבר חמש שנים ולא מצאת את בת

זוגה, והנה מצאת גרושה עם ילדה, והיתה ביניכם שפה משתפת כי עליו הראיה שהייתם ביחד שבעה חדשים, ולכן למה שלא תתחתן אתה? מה אתה מחכה עד שתהיה בן ארבעים וחמש וכו', ומי יודע אם תמצא אז אשה וכו'.

אדם צריך לחזור בתשובה שלמה אליו יתברך ולעשות את רצונו יתברך, ולא להיות לבד, כי התורה הקדושה אמרה (בראשית ב' י"ח) "לא טוב היות האדם לבדו", ואמרו (יבמות סב:) אמר רבי תנחום אמר רבי חנילאי: כל אדם שאין לו אשה שרוי בלא שמחה, בלא ברכה, בלא טובה. ולכן אל תעשה פה שום שקולים אישיים, ואם היית יכול להיות אתה שבעה חדשים, תוכל להיות אתה שבעים שנה וכו', ולכן אל תהסס מלהתחתן אתה, ותהיה ברכה והצלחה במעשה ידיכם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשצו.

**חבר שלי רוצה לתת לבתו את השם 'נויה'. האם זה שם טוב עבורה?**

**שאלה:**

**מאת אבירם:** שלום לכבוד הצדיק.

במזל טוב נולדה בת לחבר טוב שלי, והוא בקש ממני לשאל אתכם בענין השם: הוא ואשתו פנו לרב מסים שאני לא יודע מי הוא, ושאלו אותו מה דעתו בענין השם 'נויה'. הרב ענה שהשם טוב, רק לא מתאים לתאריך שבו היא נולדה, ואני לא מבין איך תאריך הולדה קשור לשם של הילד.

בהתחשב שארץ חיים הוא לא דתי, יכול להיות שיהיה להם קשה לקבל שמות כמו שרה, רבקה, רחל, לאה וכו', ורציתי לדעת: האם השם הראשון שהצע - 'נויה' הוא מספיק טוב

או שְׁכַדְאֵי לְתַת שָׁם אַחַר? וְאִם לֹא, אַז אֵיזָה שָׁם כֵּן לְתַת? יֵשׁ  
 לְצִיָּן שֶׁהַפְּעוּטָה נִמְצְאָת כְּכֹר שְׁבוּעַ לְלֹא שָׁם בְּגִלּוֹל הַסְּגִיָּה הַזֹּאת.  
 הַמֵּאֲחֵל לְצַדִּיק רְפוּאָה שְׁלֵמָה, וְשִׁבְעָזְרַת הַשָּׁם נִרְאָה בְּבִיאַת  
 מְשִׁיחַ בְּמַהְרָה, אָמֵן.

### תשובה:

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר כִּי תִשָּׂא, י' אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל אַבְיָרִים נְרוּ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אֲתָה צָרִיךְ לְדַעַת שְׁעַם שְׁמוֹת לֹא מְשַׁחֲקִים, כִּי הַשָּׁם הוּא הַנְּפֶשׁ,  
 כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב') "וְכָל אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא  
 שְׁמוֹ", וְלָכֵן צָרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשָׁמֵר לֹא לְתַת לִילְדִים שְׁמוֹת בְּדוּיִים  
 שְׂאִיִן לָהֶם שׁוֹם עֶרֶךְ וְיִסוּד כָּלֵל וְכוּ'.

שְׁמוֹת זֶה לֹא מְשַׁחֲקִים יְלָדִים וְכוּ', וְזֶה לֹא קָשׁוּר לְתַאֲרִיכִים כָּלֵל,  
 כִּי אֵין לְזֶה שׁוֹם מְקוֹר שֶׁהַשָּׁם יִהְיֶה קָשׁוּר לְתַאֲרִיכִים, זֶה רַק דְּמִיּוֹן  
 שֶׁהִמְצִיאָו בְּעֲלֵי דְמִיּוֹנוֹת וְכוּ'.

כָּל הַיְלָדִים שֶׁסּוֹבְלִים סְבָל, הֵן בְּנִים וְהֵן בָּנוֹת, זֶה רַק מִצַּד  
 הַשְּׁמוֹת שֶׁנִּתְּנָו לָהֶם שֶׁהֵם מְצוּצִים מֵהָאֲצָבַע וְכוּ', וְאַחַר כֵּן הַיְלָדִים  
 סוֹבְלִים, כִּי הַנְּשִׂמָה הִיא רוּחַנִית, וְכִשְׁמַתְלַבֶּשֶׁת בְּגוּף גִּשְׁמִי צָרִיכָה  
 שָׁם שֵׁשׁ לוֹ עֶרֶךְ, וְזֶה לֹא קָשׁוּר אִם הָאָדָם דָּתִי אוֹ חֹס וְשְׁלוֹם לְהַפְּךָ  
 וְכוּ', אֲנַחְנוּ בְּלָנוּ יְהוּדִים מְאֻמִּינִים בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכָלֵנוּ בְּנֵי  
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים י"ד א') "בְּנִים אַתֶּם לַהֲוִי"ה  
 אֱלֹהֵיכֶם", וְלָכֵן מַה טוֹב וּמַה נְעִים לְתַת שָׁם תַּנְ"כִי שֶׁזֶה הֵכִי טוֹב,  
 עַל שָׁם נְבִיאִים אוֹ צְדִיקִים מְפָרְסְמִים וְכוּ', וְאוֹתוֹ דְּבַר עִם בָּנוֹת וְכוּ'.  
 וְיִכּוּלִים לְקַרְא שָׁם מְלֹא כְּאֲשֶׁר הַכְּתִיב זֶה דְּבַר אֶחָד וְהַקְרִי זֶה דְּבַר  
 שְׁנֵי, כְּגוֹן כְּשֶׁנּוֹתְנִים אֶת הַשָּׁם 'שְׂרָה' יְכוּלִים לְקַרְא אוֹתָהּ 'שׁוּרִי' אוֹ  
 'שִׁיר' וְכוּ', וְזֶה נִקְרָא שָׁם כְּנוּי וְכוּ' אוֹ שָׁם חֶבֶה וְכוּ', אֲבָל הַשָּׁם  
 הַמְקוּרִי זֶה 'שְׂרָה'. אוֹתוֹ דְּבַר יְכוּלִים לְקַרְא אֶת הַשָּׁם הַמְקוּרִי 'מְרִים',



וְשֵׁם הַכְּנוּי וְכוּ' אוֹ שֵׁם הַחֲבֵה וְכוּ' זֶה 'מַאִיה', אֲבָל הַשֵּׁם הַמְּקוּרִי נִשְׁאָר 'מַרְיָם'.

וְלָכֵן צְרִיכִים מְאֹד לְשׁוֹמֵר אֵיזוֹה שֵׁם נוֹתְנִים, כִּי לְמַה לְגַרֵם שֶׁהִילְדִים יִסְבְּלוּ כָּל הַחַיִּים סָבָל מִיֵּתֵר כְּשֶׁנִּכְנָס דְּמִיּוֹן בְּרֹאשׁ הַהוֹרִים לְתֵת שְׁמוֹת שְׂאִין בָּהֶם שׁוֹם עֲרֹךְ כָּלֵל.

לְצַעְרֵי הָרַב אֲנִי מִכְּרַח לְהַגִּיד לָכֵם שְׁלֵשׁ 'נוֹיָה' אֵין שׁוֹם עֲרֹךְ כָּלֵל, וְעַדִּיף כָּבֵד לְתֵת אֶת הַשֵּׁם 'יָפָה'.

אֲנִי מִכְּרַח לְהַגִּיד לָכֵם אֶת הַמְּצִיאוֹת שֶׁלֹּא כְּדַאי לְשַׁחֵק עִם שְׁמוֹת, כִּי אַחַר כֵּן הִילְדִים רַק יִסְבְּלוּ כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם בְּחַנּוּם, כִּי הַשֵּׁם זֶה הַנֶּפֶשׁ שֶׁל הַנְּשֻׁמָה וְכוּ', וְלָכֵן לְמַה לְצַעֵר אוֹתָהּ בְּחַנּוּם וְכוּ'?

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִכְנִיס בְּנוֹ דַעַת וְשִׁכְלֵי שְׁנִזְכָּה לְצִיַּת אֶת דְּבָרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים שְׂאֲמָרוּ (בְּרֻכּוֹת ד:) מְנָא לֵן דְּשָׂמָא גְרִים? אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: דְּאָמַר קָרָא (תְּהִלִּים מ"ו) "לָכֵן חֲזוּ מַפְעָלוֹת הַיְי"ה אֲשֶׁר שָׂם שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ" - אֵל תִּקְרָא שְׁמוֹת אֲלֵא שְׁמוֹת. וּמוֹבָא בְּמַהֲרָש"א (שם) שְׁפַעְלַת הַיְי"ה נִמְשָׁכִים אַחַר הַשֵּׁם שֶׁל הָאָדָם שֶׁהוּא הַגּוֹרֵם.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרֻכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תשצז.

**הָאֵם חַיִּבִים לְהַתְּבוּדַד דּוֹקָא שְׁעָה שְׁלֵמָה? וְהָאֵם זֶה מִכְּרַח לְהִיּוֹת בְּשָׂדָה אוֹ בֵיעֵר?**

**שְׂאֵלָה:**

**מֵאֵת מִשָּׂה:** אֲנִי מְאֹד רוֹצֵה לְזַכּוֹת לְהַתְּבוּדַד בְּכָל יוֹם לְהַשֵּׁם וּתְבַרְךָ שְׁעָה שְׁלֵמָה, אֲךָ מְאֹד קוֹשֶׁה לִי לְהַתְּמִיד בְּכָךְ. הָאֵם חַיִּבִים לְהַתְּבוּדַד דּוֹקָא שְׁעָה אוֹ שְׂאֶפְשֵׁר גַּם פְּחוּת? וְהָאֵם

חִיבִים לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה בְּשׂוּדָה אוּ בַיעָר אוּ שְׁאִפְשֹׁר בְּכֹל מְקוֹם?  
תּוֹדָה רַבָּה!

**תשובה:**

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר כִּי תִשָּׂא, י' אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל מִשֶּׁה נָרוּ יְאִיר

לְנֶכֶן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אָמַר לָךְ, בְּזֶה הָעוֹלָם אָדָם צָרִיךְ לַעֲבֹד עַל נִקְדָּה אַחַת -  
לְזִכּוֹת לְהַכִּיר אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא לְהַסִּיחַ דַּעַת מִמֶּנּוּ כַּרְגֵעַ,  
וְזוֹ הַשְּׁלֵמוֹת הַכִּי גְדוֹלָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (תהלים ט"ז) "שׁוֹיִתִּי הוֹי"ה לְנִגְדֵי  
תְּמִיד", וְכִשְׁאָדָם מְכַנְּסִים תְּמִיד אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַחֲוֹ וְדַעְתּוֹ, אֲזִי  
הוּא מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, כִּי מֵאַחַר שְׂאִין  
לְפָנָיו אֵף אַחַד רַק הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בַעֲצֻמוֹ כְּבִיכּוֹל, כִּי כָּל כֶּף נִכְלָל  
בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, עַד שְׁלֹא רוֹאֶה וְלֹא שׁוֹמֵעַ וְלֹא מְרַגֵּשׁ כְּלוּם רַק  
אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְהִנֵּה יְדוּעַ (חיי מוה"ר"ן סימן תל"ח) שֶׁפִּעַם  
אַחַת הָיָה רַבְּנוּ ז"ל מְדַבֵּר עִמָּנוּ, וְהָיָה מְרַבֵּה לְדַבֵּר אֲזִי מַעֲנִין מַעֲלַת  
הַהִתְבּוּדוֹת, וְהָיָה מְפַלֵּיג מְאֹד בְּשִׁבְחַת מַעֲלַת גְּדֻלַּת הַנְּהַגָּה זוֹ לְדַבֵּר  
עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלְהַשִּׁיחַ וּלְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָמַר  
שְׂאִי אִפְשֹׁר לְצוּרֹת לְאֲנָשִׁים שִׁינְהִיגוּ הַנְּהַגָּה זוֹ כִּי אִם שְׂעָה אַחַת בְּיוֹם,  
כִּי אִי אִפְשֹׁר לְהַכְּבִיד עֲלֵיהֶם יוֹתֵר. אֲבָל בְּאֲמַתַּת הָיוּ צְרִיכִים שְׁתַּהֲיָה  
לָהֶם כָּל הַיּוֹם הַתְּבוּדוֹת.

וּבְאֲמַתַּת מַה שִׁיךְ שִׁיְהִיָּה לְאָדָם כָּל הַיּוֹם הַתְּבוּדוֹת? הֲרִי אֶת  
הַשְּׁלֵשׁ תְּפִלוֹת הַקְּבוּעוֹת - שְׁחֲרִית, מְנַחֵה וְעֶרְבִית מְכַרְחִים לְהַתְּפַלֵּל,  
לְאָכַל וּלְבָרֵךְ לְפָנָיו וְאַחֲרֵי צְרִיכִים, וְלִלְמַד כָּל יוֹם תּוֹרָה מְכַרְחִים,  
וְכֵן לַעֲסֹק בְּמִשְׁאֵ וּמִתֵּן גַּם כֵּן צְרִיכִים, וְאִם כֵּן אֵיךְ שִׁיךְ לְהַתְּבוּדָה  
כָּל הַיּוֹם? אֵלָּא רַבְּנוּ ז"ל רוֹצֵה לְהַחֲדִיר בְּנוֹ שְׁנֵדַע בִּידְעָה בְּרוּרָה  
וּמְזַכַּת אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֲלָקוֹת גְּמוּר הוּא,  
וְהוּא נִמְצָא וְאֵין בְּלַעֲדָיו נִמְצָא, וְלִכֵּן מֵהֲרַגַע שְׂאָדָם פּוֹתַח אֶת הָעֵינַיִם

בעת שמתעורר מהשנה וכו', עד הרגע שסוגר את העינים בעת שהולך לישן וכו', שידבר עמו יתברך, כי כשמברר לאדם בידיעה ברורה אשר אין בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, אזי הוא תמיד ידבר עמו יתברך, ובין כך הוא מתפלל את השלש תפלות הקבועות - שחרית, מנחה וערבית, וגם אז הוא משלב בתוך גסח התפלה שיחה בינו לבין קונו וכו' וכו', וכן בשעה שאוכל מדבר עמו יתברך, וכן בשעה שעוסק במשא ומתן הוא מדבר עמו יתברך, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"ה) שהלמוד שלומד תורה הוא בחינת שנה שנותן נחא להמחין מהדבקות, וכן משא ומתן הוא בחינת שנה שנותן נחא להמחין מהדבקות, עין שם.

והכלל שרבנו ז"ל רצה שכל היום נדבר עמו יתברך, אך היות שלא כל אחד מחזיק במדרגה זו שיהיה לפני עיניו אשר אין בלעדיו יתברך כלל, לזאת פדאי ליחד לעצמו איזו שעה ביום או בלילה, ואז לבוא לדבר עמו יתברך, אשר אין למעלה מהעבודה הקדושה הזו - להרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא בתמימות ובפשיטות גמורה, ולחזור בתשובה שלמה, ולפי זה אם לאדם קשה גם שעה אחת, אזי יהיה חזק לדבר אל הקדוש ברוך הוא אפלו דבור אחד, ועוד דבור, והכי טוב לדבר חמש דקות, ואחר כך עוד חמש דקות, וכך במשך היום יצטרפו כל החמש דקות שדבר מהרגע שקם עד שהלך לישן לשעה, וצריכים להיות מאד מאד חזק בזה. ולכן הרגל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא אשר כל דבור ודבור שמדברים אליו יתברך זו הצלחה נצחית, הצלחה כזו אשר אין לתאר ואין לשער כלל, והלואי שתוכל לגנוב בכל יום מדי פעם חמש דקות, וזה לא כל כך קשה, אבל למעלה בשמים חמש דקות זה מזעזע את כל העולמות, כי אפלו דבור אחד שמדברים אליו יתברך, זה דבר גדול מאד, ומוהר"נ ז"ל אמר "גרויסע פינף מינוט" - חמש דקות זה דבר גדול מאד, ויכולים לפעל אז הרבה דברים.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתמיד נעסק בזה, כי כך אמרו חכמינו

הקדושים (מנא דבי אליהו רבה פרק ט"ו) לפי שכל המרבה שיחות ותפלות, הם המלוים אותו עד שיגיע לבית עולמו; אין עוד דבר שמלוה את האדם עד הרגע האחרון כמו השיחה בינו לבין קונו, וכשאדם מרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא, אזי הוא אף פעם לא לבה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תשצח.

**בעלי סלק אותי מהבית, ומאז אני מתלבטת מה לעשות.  
מה דעתכם?**

**שאלה:**

**מאת שמחה סימה:** אני נשואה לבעלי עשרים וארבע שנה ויש לנו שלש בנות. בשבוע האחרון היו כמה ימי נתק ארכים בהם בעלי התעלם ממני ולא רצה להשלים אתי. במהלך השבת גם לא דברנו, והמצב גרר אותי להקניט אותו, אז הוא קם וקלל אותי, תפס אותי בכח וזרק אותי כמה פעמים לכאן הדלת ודרש שאסתלק מהבית. הרגשתי מאימת מאד ובהלם, והזמנתי לו משטרה מרב פחד.

זו לא פעם ראשונה שהוא מסלק אותי מחייו, ובפעמים הקודמות השלמתי אתו כי לא רציתי לפרק את המשפחה, אף כעת אינני יודעת לאן פנינו מועדות, ונראה לי שעדיף לי להיות בלעדיו, כי הוא מזיק לבריאותי הנפשית. מה עצתכם?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר כי תשא, י' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל שמחה סימה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מִכְרַח לְהַגִּיד לְךָ שְׁכַפִּי שְׁאֵנִי מִבֵּין מִמְּכַתְּבְךָ אֶת לֹא אִשָּׁה קְלָה וְכוּ', נוֹטָה מְאֹד לְכַעַס וְכוּ', וְכִשְׁלֹא הוֹלֵךְ כְּמוֹ שְׂאֵת רוֹצֶה, אֶת מַקְנִיטָה אֶת בַּעַלְךָ וּמוֹשַׁכֵּת לוֹ אֶת הָעֶצְבִּים וְכוּ', עַד שֶׁהוּא מִתְפָּרֵץ וְכוּ', וְכִשְׁכַּבְר מִתְפָּרֵץ, אֲזִי מֵר מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁקָּרָה אֲצִלְכֶם. מֵה לַעֲשׂוֹת שְׁבַעֲלֶךָ הוּא לֹא בְּמִדְרָגָה כְּזוֹ שֶׁלְמַד בִּישִׁיבֵת קָלָם הַמְפָרְסֵמֶת בְּתַקוּן הַמְדוּת וְכוּ', שֶׁשָּׁמָּה לְמַדוֹ לְסַבֵּל וְלְסַבֵּל וְכוּ' וְלִכְן הִרְגַע שֶׁהָאִשָּׁה מְעַצְבֶּנֶת אֶת בַּעֲלָהּ מֵאִיזוֹ בְּחִינָה שְׂרֵק לֹא תִהְיֶה, הִיא צְרִיכָה לְרַעַת שְׁלֹא יִקַּח הַרְבֵּה זְמַן שֶׁהָעֶצְבִּים שֶׁל הַבַּעַל יִתְפּוֹצְצוּ וְכוּ', וְהוּא יוֹצֵא אֶת כָּל הַכַּעַס וְהִרְצִיחָה עֲלֶיהָ וְכוּ'. אֲנִי לֹא מַצְדִּיק מֵה שְׁבַעֲלֶךָ עֲשֵׂה, כִּי לֹא מַגְבִּיהִים יָדִים עַל אֶף אַחָד, כִּי כִּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (פְּנִיחֵי דִּינֵי ג' ח): הַמְגַבִּיחַ יָדוֹ עַל חֲבֵרוֹ אֶף עַל פִּי שְׁלֹא הִכְהוּ נִקְרָא רִשָּׁע, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת ב' י"ג) "וַיֹּאמֶר לְרִשָּׁע לָמָּה תִּכֶּה רַעֲךָ" - לָמָּה הַכִּיתָ לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא לָמָּה תִּכֶּה, אֶף עַל פִּי שְׁלֹא הִכְהוּ נִקְרָא רִשָּׁע; וּמְכַל שֶׁכֵּן לֹא עַל אִשָּׁה יִהְיֶה אִיךָ שִׁיחֶיהָ, יְהוּדִי לֹא נוֹתֵן מִכּוֹת לְאִשָּׁה, אִינן דְּבַר כְּזֶה בִּיהֲדוּת, אֶלָּא הַגּוֹיִים מִתְנַהֲגִים כְּכֹה, אֲבָל אֲצִל יְהוּדִים אֶף פְּעַם לֹא שָׁמְעוּ דְּבַר כְּזֶה, עִם כָּל זֹאת, גַּם הָאִשָּׁה צְרִיכָה לְרַעַת שֶׁהַבַּעַל הוּא גַם כֵּן רַק בְּשׂוֹר וָדָם, וְלֹא צְרִיכִים לַעֲצֹבֵן אוֹתוֹ וְלִהְקַנִּיט אוֹתוֹ כְּשֶׁזֶה לֹא הוֹלֵךְ כְּפִי שֶׁהִיא רוֹצֶה וְכוּ'.

עַם הַדְּבָרוֹת תְּמִיד מַגִּיעִים לְדֶרֶךְ הַכִּי טוֹבָה, וְזוּג שְׂרוּצִים לְהַצְלִיחַ בְּחַיֵּי נְשׂוּאֵיהֶם צְרִיכִים לְהִיּוֹת וְתַרְנִים, וְכָל זוּג שְׂמוֹתָרִים אַחַד לְשֵׁנֵי הֵם מְצַלִּיחִים לְבָנוֹת בֵּית בְּרִיא. הַבַּעַל צְרִיךְ לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת הָאִשָּׁה, וּלְהַפֵּךְ הָאִשָּׁה צְרִיכָה לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת בַּעֲלָהּ, וּשְׁנֵיהֶם צְרִיכִים לְלַמֵּד אֶת נִקְדוּת הַחֲלֻשָׁה שֶׁל הַזּוּלָת, כְּדִי לֹא לְהַקְנִיט וּלְהַכְאִיב לוֹ אוֹ לָהּ וְכוּ' בְּמָה שְׁכּוֹאֵב לָהֶם, וְאִם יִתְנַהֲגוּ בְּצוּרָה כְּזוֹ יִבְנוּ בֵּית חֲזָק וּבְרִיא שֶׁהִילְדִים יְצַלִּיחוּ בְּחַיֵּיהֶם, כִּי הִילְדִים מַחְקִים אֶת הַהוֹרִים בְּכָל דְּבַר, וּלְצַעֲרָנוּ הָרַב בְּבֵית שְׂרוּאִים שֶׁהָאָבָא נוֹתֵן מִכּוֹת לְאָמָא, אוֹ הָאָמָא נוֹתֵנֶת מִכּוֹת לְאָבָא, הִילְדִים הָאֵלוֹ הֵם גְּדֻלִּים בַּעֲלֵי מוֹמִין בְּנַפְשָׁם וְלֹא מְצַלִּיחִים בְּחַיֵּי נְשׂוּאֵיהֶם, וְיֵשׁ מְצַבִּים כְּאֵלוֹ

שֶׁבְכֻלָּל לֹא רוֹצִים לְהִתְחַתֵּן מִפְּנֵי שְׁנִכְנִסָּה בָּהֶם פֶּחַד וַיִּרְאֶה שְׁגָם אֲצֵלָם יִקְרָה דְּבַר כְּזֶה.

וְלִכֵּן צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשָׁמֵר הֵן הָאִשָּׁה לֹא לְעֲצֹבָן אֶת הַבַּעַל כְּדֵי לְהוֹצִיא אוֹתוֹ מִשְׁוֵי מִשְׁקָל וְכוּ', וְהֵן הַבַּעַל צָרִיךְ מְאֹד מְאֹד לְכַבֵּד אֶת הָאִשָּׁה, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּבֵא מִצִּיעָא נט.). לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם זֶהִיר בְּכַבּוּד אִשְׁתּוֹ, שְׂאִין בְּרָכָה מְצוּיָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם אֵלָּא בְּשִׁבִיל אִשְׁתּוֹ, שְׁנֶאֱמַר (בְּרֵאשִׁית י"ב) "וּלְאַבְרָם הֵיטִיב בַּעֲבוּרָהּ". וְהֵינּוּ דְאָמַר לְהוּ רְבָא לְבָנֵי מְחוּזָא 'אוֹקִירוּ לְנִשְׁיֵיכוּן כִּי הִיכִי דִתְתַעֲתְרוּ' [תְּכַבְּדוּ וְתִיקְרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם כְּדֵי שֶׁתְּתַעֲשְׂרוּ], וְאָמַר רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטֵי מוה"ר"ן חֶלֶק א' סִימָן ס"ט) שְׁעָקַר הָעֲשִׁירוֹת בָּא בְּזִכּוֹת הָאִשָּׁה.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁשֵׁמוֹ 'שְׁלוֹם' יֵשִׁים שְׁלוֹם בֵּינֵיכֶם, וְתִרְאוּ מֵהַיּוֹם וְהִלָּא לְכַבֵּד אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת מִשְׁמַחוֹת תְּמִיד.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תשצט.

**נְכַשְׁלַתִּי בְּהִסְתַּכְּלִיּוֹת אֲסוּרוֹת בְּאִינְטֶרְנֵט וְנִפְלַתִּי לְפָגֶם הַבְּרִית. מָה עוֹשִׂים?**

**שְׁאֵלָה:**

**מַאת אֲשֵׁר:** שְׁלוֹם וּבְרָכָה.

בְּעֵבֶר נְכַשְׁלַתִּי בְּהִסְתַּכְּלִיּוֹת אֲסוּרוֹת בְּאִינְטֶרְנֵט וְנִפְלַתִּי חֲזָק מְאֹד לְחַטָּא שֶׁל פָּגֶם הַבְּרִית. אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁזֶה חֲטָא חֲמוּר מְאֹד, וְכִבֵּר תְּקוּפָה אַרְכָּה שְׂאֲנִי נִשְׁמַר מְזֶה וּמִשְׁתַּדֵּל בְּכָל דְּרָף לְשָׁמֵר אֶת הַבְּרִית. אֲנִי שׁוֹמֵר שִׁבְתִּי, מְנַיֵּחַ תְּפִלִּין וּמִתְפַּלֵּל, אָבֵל לְמִרוֹת שֶׁלֹּא חָסַר לִי כְּלוּם יֵשׁ לִי מִין עֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת לֹא מוּבְנִים.

אני מקבל עלי לא לחטא יותר לעולם, ומתחנן שתעזר לי לצאת מזה.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר כי תשא, י' אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אשר נרו ואיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, חכמינו הקדושים אמרו (סנהדרין מה). אין יצר הרע שולט אלא במי שעניו רואות; ואמר החכם "אין חוצץ בפני התאוה כעצימת העינים", ואמר "אין לך אבר באברי האדם שיגרום לו מכשול כמו העינים", ולכן הבחירה בידי האדם, אם הוא רוצה - הוא מסתכל בכל מיני לכלוף וזבל ובא לידי קשוי אבר וכו', וזה מביא אותו לידי פגם הברית הוצאת זרע לבטלה שזה מטמטם לו את המוח והדעת, ואמרו (ירושלמי ברכות פרק א' הלכה ה') ליבא ועינא תרי סרסורי דחטאה, אמר הקדוש ברוך הוא אי יהבית לי ליבא ועינא, אגא ידע דאת לי, כי צריכים מאד מאד לשמר על העינים לא להסתכל בראיות אסורות שזה משגע את האדם לגמרי.

וכשאדם חוזר ומסתכל בשקוץ תעוב זהום וערם, בודאי יבוא לידי פגם הברית וכו', ולא רק זה אלא הוא ישתגע לגמרי, כי מי שנכנס בתאוה הזו של הסתכליות רעות, הוא נעשה משגע לגמרי, ומאבד את השכל שלו, כמו שכתוב (דברים כ"ח ל"ד) "והיית משגע ממראה עיניך אשר תראה", כי מי שלא שומר על העינים שלו נעשה משגע ממש פשוטו כמשמעו, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"ו) שרב המשגעים משתגעים רק מחמת תאות נאוף, ולכן הבחירה בידיך אם בן להסתכל או לא להסתכל, ואל תאמר שכבר כל כך נלכדת שאתה לא יכול להפסיק וכו', כי בפרוש אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ק"י) לאחד ששאל אותו כיצד הוא הבחירה, השיב לו בפשיטות: שהבחירה היא ביד האדם בפשיטות, אם רוצה - עושה,

ואם אינו רוצה - אינו עושה וכו'. [נכתב מוהרנ"ת ז"ל: ודבר זה הוא נצרך מאד לדעת, כי כמה בני אדם נבוכים בזה מאד, מחמת שהם מרגלים במעשיהם ובדרכיהם מנעוריהם מאד, על כן נדמה להם שאין להם בחירה, חס ושלום, ואינם יכולים לשנות מעשיהם. אבל באמת אינו כן, כי בודאי יש לכל אדם בחירה תמיד על כל דבר, וכמו שהוא רוצה עושה].

בודאי מי שמסתפל תמיד רחמנא לישזבן על ערם וכו', שזה שקורן תעוב וזהו וכו', יהיה מחו פגום לגמרי, וישתגע מזה, וכל אלו שנכנסו בתאוה הזו להסתפל על נשים וכו' וכו', פשוט השתגעו לגמרי וכו', ולא יכולים לחשב ישר וכו', וזה בדיוק כמו שאדם מכור לסמים שקשה מאד מאד להגמל מזה, כי להסתפל באינטרנט בכל הזבל והלכלוך והגעל נפש וכו', זה בדיוק כמו שאדם מכור לאלפיהול וכו' או לסמים וכו', ומאד מאד קשה לצאת מזה, וככל שאדם יותר ימשך לזה יותר ישתגע, עד שיש בני אדם שכל כך נכנסו בתאוה זו, שקשה להם מאד מאד לצאת מזה, כי הם מכורים לזה לגמרי, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (סוטה ג) אין אדם עובר עברה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות; ואמרו (תנחומא נשא) אין המנאפים נואפים עד שתכנס בהם רוח שטות; ואין עצה אחרת רק תפלה לבקש ממנו יתברך בכל יום ויום:

רבונו של עולם! חוס וחמל עלי ותן לי דעת ושכל ובינה לדעת ולהבין ולהפיר אותך, ולידע שאתה נמצא ואין בלעדריך נמצא, ואתה צופה ומביט עלי תמיד, ואזכה לשמר על עיני, ולא אפשל בשום ראיות אסורות המטמטמים את המוח והדעת, ומעקמים את הלב בעקמומיות, ומכניסים באדם ספקות באמונה. אנא חוס וחמל עלי וזכני שאזכה תמיד להסתפל רק עליך עד שאבין ואשכיל בעיני שכלי באפן ברור בידיעה ברורה, איך שאתה מחיה ומנהיה ומקיים את כל הבריאה פלה, כי הרי הכל רק לבוש לגבי האין סוף ברוך הוא, ועל ידי זה אזכה לטהר את



עיני, שתמיד אסתכל רק על השכל שבכל דבר, הינו האלקות המחיה את הדבר הזה, ועל ידי זה אזכה לשמירת העינים, לשמור מלהסתכל בכל מיני תועבות שיש עכשו בעולם, שמרני אל פי חסיתי בך, והצילני מעתה לעזוב את דרפי הרעה שהרגלתי את עצמי מנעורי להסתכל על כל אשה שעוברת על הרחוב, עד שנעשיתי משגע מזה, חוס וחמל עלי ותן לי דעת ושכל להפיר אותך באפן שאזכה לצאת מההרגל הרע הזה, ואזכה להכלל בך לגמרי, עד שלא תהיה לפני מראה עיני רק אמתת מציאותו יתברך, ולא אתאווה לשום דבר גשמי מהבלי העולם הזה.

מלא רחמים טוב לכל, טוב ומטיב, טוב ומטיב לרעים ולטובים, טוב באמת תמיד, הטוב פי לא כלו רחמיה והמרחם פי לא תמו חסדיה, רחם עלינו ברחמיה הרבים והצילנו מרע עין מכל הבחינות - הן שלא יהיה לנו שום עין רעה כלל, הן שלא תשלט בנו שום עין רעה משום אדם ומשום נברא שבעולם. ותביט עלי בעינה הטוב בעינא חדא דרחמי ותמשיך ותשפיע עלי טוב עין. ותשמרני ותצילני שלא תהיה עיני רעה כלל בגדלת חברי ובגדלת כל העולם כלו. ותצילני מפגם הראות ותשמרני תמיד שלא אסתכל בשום דבר המביא לידי הרהורים חס ושלום, ולא בשום דבר הפוגם את העינים. העבר עיני מראות שוא בדרךך חייני. הצילני מעין נואפת. שמרה נפשי והצילני אל אבוש פי חסיתי בך. וכל מה שחטאתי עויתי ופשעתי לפניך ופגמתי בעיני בשוגג ובמזיד באנס וברצון, והרע בעיניך עשיתי מנעורי עד היום הזה, על הכל תמחל ותכפר ותסלח לי, אלוה סליחות חנון המרבה לסלח. ותזכני מעתה להיות טוב עין בכל הבחינות בקדשה ובטהרה גדולה כרצונך הטוב באמת.

ותצילנו שלא ישלט בנו שום עין רעה משום רע עין שבעולם, ולא יזיק לנו עינם הרעה כלל, הן בגשמיות הן ברוחניות, בגוף ונפש וממון. ותשמר צאתנו ובואנו לחיים

טובים ולשלוש מעתה ועד עולם, כי אין לנו על מי להשען כי אם עליך לבד אבינו שבשמים. כי אשרינו עתה סבבנו עיניהם ישיתו לנטות בארץ. צרי ילטש עיניו לי. אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי עזרי מעם יהוה עשה שמים וארץ: כי אליך אלהים יהוה עיני בכה חסיתי אל תער נפשי. עיני תמיד אל יהוה כי הוא יוציא מרשת רגלי. אליך נשאתי את עיני הישבי בשמים. הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם כעיני שפחה אל יד גברתה כן עינינו אל יהוה אלהינו עד שיחננו. חננו יהוה חננו כי רב שבענו בוד.

זכני מעתה לישוב הדעת אمتי, עד שאזכה לזכר בעלמא דאתי, שיבוא היום שאצטרף לעזב את זה העולם, ואיך אבוא לפניך אז, ולכן פתח לבי ודעתי באפן שאזכה מעתה רק להשתוקק לראות את אלהותך המחיה ומהוה ומקים את כל הבריאה בלה, ועל ידי זה אזכה לקדש את עיני, עד שתמיד אזכה לראות את שמותיך הקדושים לפני עיני, ואזכה לקיים בשלמות שויתי יהוה לנגדי תמיד, ועל ידי זה תפל עלי וראה גדולה לרעד ולפחד ממך, והיראה תביא אותי לאהבה גדולה לאהב אותך, עד שאזכה להכלל בך מעתה ועד עולם, אמן סלה.

תאמין לי, אם תתפלל בכל יום אליו יתברך לשמירת העינים, אז כל החיים שלך יהיו חיים אחרים לגמרי, כי עקר האדם הוא העינים, ולכן קח על עצמך מהיום והלאה לשמר את העינים ואז טוב לך כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תת.

**אין לי תקשרת טובה עם בעלי, ואני לא מרגישה  
שמחה אתו**

**שאלה:**

**מצאת טלי:** לכבוד הצדיק הקדוש. השם יאריך ימיכם בטוב ושנותיכם בנעימים ויוסיף לכם כח לפרסם את רבנו ולתת לכלנו עצות מחזקות בעבודת השם. אני ובעלי נשואים יותר מעשר שנים ובזכותכם יש לנו ילדים מקסימים, אבל קשה לומר שיש לנו נחת מהם. אני מנסה ליצר עם בעלי תקשרת טובה, אבל הוא מתקשה לעמוד במה שהוא מקבל על עצמו ויש לכך השלכות בחיי היומיום. אני לא מרגישה שאני שמחה אתו וכמעט שאני מרימה ידים. מה עושים?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר כי תשא, י"א אדר א' ה'תשע"ד.

**שלום רב אל טלי תחיה**

**לנכון קבלתי את מכתבך.**

כל הבעיה שיש לך ולבעלך - שאתם שניכם לא שמחים בחלקכם, וכמאמר התנא (אבות פרק ד') איזהו עשיר? השמח בחלקו; הקדוש ברוך הוא נתן לכם מתנה ילדים מקסימים, ואתם יכולים להיות הכי מאשרים בחייכם וכו', עם כל זאת אתם מחפשים בעיות מתחת לאדמה, ממש כאלו כפה אתכם שד וכו', ואני מכרח להגיד לכם שזה אחד מהסימנים של מחלת הפרעה נפשית וכו' - את רוצה שבעלך יהיה הכי משלם, כי הרי את האשה הכי משלמת וכו', וכן הוא רוצה ממך שאת תהיי הכי משלמת מאחר שהוא הכי משלם וכו', וזה פשוט חלק מהמחלה של אובססיה וכו', שאת רוצה מבעלך

מה שאין לו וכו', ולא יכול לתת לך וכו', וכן להפך הוא רוצה ממך מה שאין לך וכו', ואת לא יכולה לתת לו וכו', וזה פשוט מחלה שמציעים את עצמם על לא דבר, בשעה שיכולים לחיות חיי אשה ולכן מה טוב ומה נעים אם תלכו אל גוף שלישי שיתקן את החסרון הזה שיש לכם וכו', ויראה לכם את היפי שיש בשניכם במקום לראות את החסרונות שיש בשניכם וכו', ודבר זה מצוי מאד בין זוגות שפשוט לא מסתדרים רק מחמת מחלה שנקראת אובססיה וכו', שאז מחפשים חסרונות אחד על השני מתחת לאדמה וכו'.

ולכן הגיע הזמן שתצאו מזה, ועל פי דרך רבנו ז"ל ועצותיו הקדושות יכולים בקלות להגיע לזה, לעלות על דרך המלך, והוא שרבנו ז"ל למד אותנו (לקיטי מוהר"ן חלק א' סימן רפ"ב) לחפש ולבקש ולמצא את הנקודות טובות שיש בו ושיש באחרים, ותכף ומיד שמוצאים רק את הטוב אצל הזולת וכן אצל עצמו, אז חיים חיים מאשרים, חיים שמחים ועלזים, וכבר לא חסר שום דבר.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתכניסו את הדבורים האלו בתוך לבכם, ובמקום שתענו את עצמכם וכו', תתחילו להנות אחד מהשני וכו', ולעזר אחד לשני שזו השלמות שאדם צריך להגיע בזה העולם, רק למצא את הטוב והיפי של עצמו ושל הזולת, ואז יצליח בחיים...  
המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תתא.

**האירה בבית שלנו קשה מאד, ואנחנו עומדים לפני קרע רציני. איך אפשר לתקן את המצב?**

**שאלה:**

**מאת ראובן:** לכבוד הרב שלום.

אני ואשתי לא מסתדרים יחד, כבר הלכנו אל כפא יועצי

נשואין והוצאנו המון כספים בתקוה שהם יעזרו לנו, אך שום דבר לא הועיל. המצב בבית קשה מאד ואנחנו עומדים לפני קרע רציני, שאולי לא יהיה נתן לאחוי.  
אודה מאד לרב שידיריך אותי איך לתקן את המצב לפני שיהיה מאחר תודה מעמק הלב, ראובן.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר כי תשא, י"א אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ראובן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שרבנו ז"ל דבר (שיחות הר"ן סימן רס"ג) מענין בני הנעורים, ששכיח מאד שנעשה קלקול ביניהם ובין נשותיהם ונפרדים זה מזה איזה זמן, ולפעמים נעשה מזה פרווד לגמרי חס ושלום. ואמר שזה מעשה בעל דבר שמניח את עצמו על זה מאד לקלקל השלום של בני הנעורים כדי שיתפסו במצודתו חס ושלום על ידי זה. כי הוא אורב על זה מאד לתפסם בנעוריהם על ידי קלקול השלום בית חס ושלום, שגורם בערמומיותו לקלקל השלום שביניהם.

והאריך בשיחה זאת, כי זה מאד מאד נחוץ לאברכים לדעת איך להתנהג עם האשה, כי לצערנו הרב היום יש כל מיני אנשים פגומים וכו', שהם אומרים שהם מתמחים בעניני שלום בית וכו', ולוקחים הרבה כסף וכו', ונקראים מפרסמים לעניני שלום בית וכו', ובאמת נתקם אצלם מה שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"א) שיש מפרסמים ומנהיגים שאינם יכולים להנהיג את עצמם, ואיך ינהיגו את אחרים? ולכן צריכים מאד מאד לשמר מאנשים כאלו וכו', וככלל זה יהיה בידך - אם אחד רוצה כסף כדי לעשות שלום בית, הוא כבר שקרן גדול מאד, והוא לא מענין שיהיה אצלך שלום בית, כי הוא ימשך את זה לכל הפחות לחצי שנה או לשנה, כי הרי

זו הפרנסה שלו, וככה, אם הוא יגמר עם זה אחת-שתיים וכו', אז לא יחזרו אליו, ולכן צריכים מאד מאד לשמר מאנשים כאלו.

בודאי גם עכשו יש אנשים צדיקים שעוסקים לעשות שלום בית לשם שמים, ואין להם שום כוונה אחת אלא לעשות שלום בית איש לאשתו, שזו המצוה הכי גדולה, שזה היה עסקו של אהרן הכהן, ובודאי לא לקח כסף כדי לעשות שלום בית, אלא מסר את נפשו פשוטו כמשמעו להשלים בין איש לאשתו, ובשכר זה שהשלים ביניהם, עזר הקדוש ברוך הוא שנפקדו בזרע של קימא וקראו את השם של הבן על שם אהרן, וכך אמרו חכמינו הקדושים (אבות דרבי נתן פרק י"ב סימן ג') כמה אלפים היו בישראל שנקראו שם אהרן, שאלמלא אהרן לא בא זה לעולם, שהיה משים שלום בין איש לאשתו ומדווגין זה עם זה והיו קורין שם הילוד על שמו.

על כל פנים, איך שהוא, אם תציתו את רבנו ז"ל בתמימות ובפשיטות, אז יהיה לכם השלום בית הכי יפה ומצלח שרק יש בחיים, והוא אשר איש ואשה צריכים להיות ותרגים אחד לשני, ולתת תשומת לב אחד לשני, וזה שלמות הבית, ועל ידי זה ממילא יש אהבה והבנה הדרית. אבל הרגע שרוצים אחד להשתלט על הזולת, דעו לכם שזה הסמ"ך-מ"ם שבא לשבר את הבית, הזהר הקדוש קורא איש לבדו פלג גופא, חצי גוף, נמצא כשאדם מתחתן זה גוף שלם, כמו שכתוב (בראשית ב' כ"ד) "ודבק באשתו והיו לבשר אחד", הינו שניהם חצי חצי, וביתם הם שלם, מה שאין כן כשאחד רוצה להשתלט על הזולת, זה הסמ"ך-מ"ם, הינו ששים על ארבעים, אני יותר ממך וכו', והרגע שהבעל או האשה חושבים שאחד יותר מהשני עם עשרה אחוזים, והוא פחות ממני עם עשרה אחוזים, זה כבר נקרא סמ"ך-מ"ם - ששים על ארבעים, ולכן כל מי שרוצה שלום בית אמתי, צריך לדעת שהאיש והאשה הם גוף אחד, וכמו שאמר החכם מפל האדם (קהלת ד') "טובים השנים מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם: כי אם יפלו האחד יקים את חברו ואילו האחד

שיפול ואין שני להקימו: גם אם ישכבו שנים וחס להם ולאחד איך יחס".

ולכן אם רוצים שלום בית אמתי, זה צריך להיות משני הצדדים - הן מהבעל והן מהאשה, לותר אחד לשני, ואז הם חצי חצי שתפים שלמים, ותמיד יחיו ביחד באהבה ובהבנה הדדית, ויצליחו בחיי נשואיהם, ולכן תפסיקו כבר לריב וכו', תפסיקו כבר לחפש אחר החסרונות של השני וכו', ותתחילו לראות רק את הטוב והיפי של השני, ואז תהיו הכי מאשרים בחייכם, ואתם לא שמים לב איך שהסמ"ך-מ"ם רוצה לשבר לכם את הבית? עד שמצאתם אחד את השני והתאהבתם יחד וכו', ולכן עכשו בא הנחש הקדמוני ומקנא בכם ורוצה להפריד ביניכם וכו', ולכן תעשו כל מה שביקלתכם מהיום והלאה לדון אחד את השני לכף זכות, ולמצא רק את הטוב אצל השני, וזה יביא ביניכם קשור יחד, ואהבה משתפת, ותבנו בית נאמן בישראל, ויצאו מאתכם ילדים בריאים בנפשם וברוחם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תתב.

**איך יתכן שלפעמים הצדיק מברך מישהו והברכה לא מתקיימת?**

**שאלה:**

**מאת יוסף:** שלום לכבוד מוה"רא"ש.

יש לי שאלה שמציקה לי, ואשמח שהצדיק יענה לי: קורה שלפעמים הולכים לצדיק גדול כדי להתברך מסנו בעניני רפואה או ישועה מסוימת, והצדיק מברך שתהיה רפואה שלמה או הצלחה במה שצריך, אף הברכה לא מתקיימת. מדוע זה קורה? ואיך אפשר להתחזק כשנתקלים במצב

כִּזְהָ? בְּקִשָּׁה תַעֲנֶה לִי, כִּדִּי שְׁלֵא יִהְיוּ שׁוּם סְפָקוֹת בְּלִבִּי חַס  
וְחֻלִּילָה.

### תשובה:

בְּעִזְרוֹת הַשָּׁם וַתְּבַרְךָ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר כִּי תִשָּׂא, י"א אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל יוֹסֵף נְרוֹ יְאִיר

לְנֶכֶן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

קִדְּם כָּל, אֶתְּהָ צְרִיף לְדַעַת שְׁפָדִי לְקַבֵּל בְּרָכָה מִצְדִּיק צְרִיכִים  
כְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ אֶת הַבְּרָכָה, וְהַכְּלִי הַזֶּה הוּא אֲמוּנַת חַכְמִים, כְּכֹל  
שְׂאָדָם יֵשׁ לוֹ אֲמוּנַת חַכְמִים כֵּן יִרְאֶה נְסִים וְנִפְלְאוֹת אֲצֵל הַצְּדִיק,  
כְּמוֹ שְׂאָמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן מ"ב) עַל יְדֵי אֲמוּנַת  
חַכְמִים, שְׂמֵאֲמִין שְׁכָל דְּבִרְיָהֶם וּמַעֲשֵׂיהֶם אֵינוּ פְּשׁוּט, וַיֵּשׁ בָּהֶם רְזִין,  
עַל יְדֵי זֶה מְלַבִּישׁ אֶת הַקִּשּׁוּט בְּלִבּוֹשֵׁי דְנִהְרִין, כִּי הַכֹּל תְּלוּי רַק  
כְּפִי הָאֲמוּנַת חַכְמִים שֵׁישׁ בְּאָדָם, אִזּוֹ הוּא יִרְאֶה נְסִים וְנִפְלְאוֹת שְׂדוּד  
הַטָּבַע מִמֶּשׁ. כִּי בְּאֲמַת הַצְּדִיק הוּא נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא,  
וּכְשֵׂאָדָם בָּא וּבּוֹכָה וּמְסַפֵּר לוֹ אֶת כָּל צְרוּתָיו וְכוּ' שְׁנַכְנַס בָּהֶם וְכוּ',  
וּמִבְּקֵשׁ בְּרָכָה מִהַצְּדִיק וְכוּ', וְהוּא מְאֲמִין בְּבִרְכוֹת שְׁלוֹ, בּוֹדָאֵי יִרְאֶה  
יְשׁוּעוֹת גְּדוּלוֹת, כְּמוֹ שְׂאָמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן קפ"ו) מַה  
שְׂמִסְפְּרִין מוֹפְתִים מִהַצְּדִיקִים שְׂבַמְדִּינוֹת קִיר"ה (דוּיִן), הוּא מַחֲמַת  
שְׂאֲנִשְׂיָהֶם הֵם אֲנָשִׁים כְּשָׂרִים וּמְאֲמִינִים בְּהַצְּדִיקִים, כִּי עַל יְדֵי אֲמוּנָה  
שְׂהֵם מְאֲמִינִים בְּדַבְּרֵי הַצְּדִיק, עַל יְדֵי זֶה נִתְגַּלֵּין מוֹפְתִים.

כִּי בְּאֲמַת הַצְּדִיק בּוֹדָאֵי מְלֵא מוֹפְתִים, וְכִשְׂהוּא מְאֲמִין בְּהַצְּדִיק  
וְנוֹתֵן עֵינָיו וְלִבּוֹ עַל דְּבַרֵי הַצְּדִיק, עַל כָּל דְּבוּר וְדְבוּר, כִּי מְאֲמִין שְׁכָל  
דְּבַרְיוֹ אֲמַת וְצֹדֵק, וּבִכְוִנָה מְכוּנַת, אִזִּי אַחַר כֵּף כְּשֵׂבֵא לְבִיתוֹ, כָּל מַה  
שְׂיִאָרַע אוֹתוֹ, הוּא מְסַתְּפֵל הֵיטֵב עַל כָּל דְּבַר שְׂיִאָרַע לוֹ, וּמִבִּין לְמַפְרַע  
בְּדַבְּרֵי הַצְּדִיק שְׂדַבֵּר עִמוֹ בְּהִיוֹתוֹ אֲצֵלוֹ, שְׂזֶה הִיְתָה כְּוִנַּת הַצְּדִיק  
שְׂרָמְזוֹ לוֹ בְּתוֹךְ דְּבָרִים שְׂדַבֵּר עִמוֹ, וְכֵן כָּל דְּבַר וְדְבַר שְׂיִזְדַּמֵּן לוֹ, הוּא  
מּוֹצֵא הַכֹּל בְּדַבְּרֵי הַצְּדִיק לְמַפְרַע, שְׂרָמְזוֹ לוֹ שְׂהִיָּה כֵּן, נִמְצָא שְׂנַעֲשֶׂה



ונתגלה המופתים על ידי זה; נמצא שהכל תלוי כפי האמונת חכמים שיש לאדם, אז הוא יראה את הנסים והנפלאות שיעשה עמו הקדוש ברוך הוא בזכות הצדיק שמתפלל בעדו ומברך אותו.

עם כל זאת, אמר רבנו ז"ל (לקיטי מוהר"ן חלק א' סימן רכ"ג): כשהצדיק צריך לבקש מאת השם יתברך, יכול להיות שלא ימלאו בקשתו, כי (זהר וירא ק"ה): 'זמנין דשמע וזמנין דלא שמע' וכו', אבל יש צדיק שיכול לגזר ולומר אני אומר שיהיה כן. וזה בחינת (במדבר ו') "פה תברכו וכו' אמור להם". הינו שאני אומר שיהיה כן "יברכה הוי"ה וישמרך" וכו'; כי הרבה פעמים לוקחים את התפלות והברכות של הצדיק לדרברים אחרים, ולכן אסור לשאל שאלות וקשיות על הצדיק, כי בודאי הכל בחשבון גדול, ולא כדאי להקנס במחשבות שיבלבלו אותה.

הקדוש ברוך הוא ימתיק ממך את כל הדינים על ידי פלא עליון, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תתג.

**רבנו אמר שבתחנון צריך לפל על יד שמאל. איך אני, כאטר יד, צריך לנהג?**

**שאלה:**

**מאת שמואל:** לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א. קדם כל, ברצוני לברך את הצדיק שיצקה להוציא מהכח אל הפעל את כל רצונותיו, ויצליח לבנות את יבנאל עיר ברסלב בתכלית השלמות, ולגלות את רבנו ז"ל בכל העולם כלו, אמן כן יהיה רצון.

רבנו-אומר שבתחנן צריך לפל על יד שמאל. איך אני, כאטר  
יד, צריך לנהג? תודה רבה.

### תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר כי תשא, י"א אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל שמואל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אצל העולם נוהגים לפל בתחנן על יד ימין ולא על יד שמאל,  
מפני כבוד התפלין, לא כן רבנו ז"ל שאמר (חיי מוהר"ן סימן תמ"ח)  
שפעם אחת היה בדרך והתפלל שחרית ונפל על פניו על ימינו כנהוג  
עכשו, ובא אליו רבי סעדיה גאון ואמר לו שגם בשחרית צריכים לפל  
על שמאל, עיין שם. ומאז רבנו ז"ל נפל על פניו על שמאלו, וכמובן  
שמאז כל אנשי שלומנו חסידי ברסלב נופלים בתחנן על יד שמאל,  
והדבר הזה מובן ממילא שמי שאטר יד צריך גם הוא לפל על היד  
השניה איפה שהוא מניח את התפלין.

הקדוש ברוך הוא יעזר שנוזקה להקפיד מאד מאד בדבר זה  
לומר בכל יום תחנן, כי זו התפלה הכי גבוהה, כידוע שסדר התפלות  
הולך נגד הדר' עולמות - עשיה יצירה בריאה ואצילות, וכשמגיעים  
לאצילות אז דיקא נופלים על פניהם ומוסרים את נפשם אליו יתברך,  
ופועלים מה שצריכים ככו' וכו', ולכן אשרי מי שנוהר להגיד בכל  
יום תחנן שזה עקר התפלה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תתד.

**האם עלי לותר על חוגי ההתעמלות שלי כדי שאוכל להיות יותר עם הילדים?**

**שאלה:**

**מאת טלי:** לכבוד הצדיק הקדוש. השם יאריך ימיכם בטוב ושנותיכם בנעימים, ויוסיף לכם כח לפרנס את רבנו. אני משתתפת בחוגי התעמלות לנשים והם מאד משמחים אותי, הבגיה היא שבגלל שהם מתקיימים בשעות הערב אני צריכה להשאיר את הילדים עם בעלי או עם ביביסיטר. מצד אחד זה משמח אותי מאד, ומצד שני אני בקשי רואה את הילדים. האם עלי לותר על החוגים?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר כי תשא, י"א אדר א' ה'תשע"ד.

שלום רב אל טלי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

יש פתגם עממי "אי אפשר לאכל את העוגה ולהותירה שלמה"; כל דבר שאדם רוצה הוא צריך לדעת תכף ומיד שהוא יצטרך להקריב משהו בשביל זה, ודבר זה שיך בכל פרט ופרט בחיים, אם רוצים משהו צריכים לדעת שזה יעלה על חשבון משהו אחר, ולכן את צריכה להחליט מה שאת רוצה, ויכולים לחלק - ללכת רק יומים בשבוע ושאר הימים להיות עם הילדים.

דבר זה יכולים ללמד על כל פרט ופרט בחיים, שאם רוצים משהו צריכים לדעת שצריכים גם להקריב עבור זה. יעזר הקדוש ברוך הוא שיתן לנו את הדעת והשכל ונתחזק בכל פרט ופרט בחיים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תתה.

**האם מתר לסרק את הזקן כשנוצרים בו קשרים למרות שזה יגרם לתלישת שערות?**

**שאלה:**

**מאת איתי:** לכבוד הצדיק, שלום וברכה.  
לפעמים נוצרים קשרים בזקן, וכשרוצים לפתח אותם נתלשות שערות. אני יודע שיש מעלה גדולה לשערות הזקן, ודרך בא השפע לאדם, ולכן אני שואל: האם אפשר לסרק את הזקן כדי שהוא יהיה מסדר או שלא כדאי לעשות זאת מחשש לתלישת שערות?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר כי תשא, י"א אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל איתי נרו יאיר  
לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (שיחות ה"ן סימן נ"א) גם בתמימות אסור להיות שוטה, זאת אומרת שאדם צריך לדעת בכל דבר מה כן ומה לא. בודאי הזקן הוא דבר גדול מאד מאד, ואסור להוריד את הזקן, כי הוא צנור השפע וכו', עם כל זאת אם נקשר לו הזקן וכו' בודאי צריך לתקן את זה וכו', וכן אפשר לסרק את הזקן כדי שיהיה מסדר, וידוע איך שרבנו ז"ל מאד מאד הקפיד על דברים אלו, ולכן כל דבר אדם צריך לשקל מה כן ומה לא וכו' וכו', כי גם בתמימות אסור להיות שוטה, וצריכים להבין ענין לבה.

יעזר הקדוש ברוך הוא שיהיה לנו את השכל והדעת איך להתנהג בכל פרט ופרט בחיים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תתו.

**אני ואבא שלי מתוכחים בענין רכישת טלויזיה. מה דעתכם בענין?**

**שאלה:**

**מאת נוי מאור:** שלום לכבוד מוהרא"ש.  
ברצוני להגיד לך תודה רבה על כל הטובות שאתה עושה עבורי, ותודה על כל התפלות שלך.  
אבא שלי בנה יחידת דיור חדשה צמודה לבית, ואני עברתי לגור בה. בקשתי ממנו שיקנה לי טלויזיה עבור יחידת הדיור והבטחתי לו שהיא לא תשמש לשטיות, אף הוא לא הסכים ונוצר בינינו ויכוח. לבסוף סכמנו שנשא אל את הצדיקה, וכפי שהוא יפסק לנו - נעשה. מה דעתכם בענין?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר כי תשא, י"א אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נוי מאור נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שהאבא מוסר את נפשו בשביל לבנות לך דירה שיהיה לך איפה לגור, ובודאי הוא עוזר לך בשאר הענינים וכו' - הן כלכלית והן נפשית וכו' וכו', ולכן איפה הכרת הטוב נגד האבא? ולכן כל זמן שאתה צריך את האבא אתה מכרח לצית אותו, כי גדול הסמוך על שלחן אביו נקרא קטן, וכל זמן שאדם צריך להגיע אל האבא וכו' הוא נקרא קטן וכו', אזי עליו לצית את אביו ככל אשר יאמר יעשה, ואם תהיה כבר עצמאי שלא תצטרך להגיע אל שלחן אביו, אז באמת תהיה גדול ותעשה כל מה שאתה רוצה, אבל כל זמן שאתה מכרח את אביו אסור בשום פנים ואופן לשלם רעה תחת טובה, וזה פשוט.

עכשו עצם העבדה של טלויזיה או מחשב שמחבר אל אינטרנט וכו', או שאר כלי משחית וכו', שיכולים לראות בזה כל מיני שקוץ תעוב זהום ערם ונאוף וכו', וכו', עליך לדעת שזו סכנה מאד מאד בבית, כי רבים חללים הפילו כלים טמאים אלו שבסוף נשבר השלום בית, כי רואים שמה סרטים וכו' ואיך שרבים ביניהם וכו', ועוד דברים יותר גרועים מזה וכו' ולומדים מזה וכו', וכך נשבר הבית, ולכן תקים מה שאמרו חכמינו הקדושים (חולין מ"ד): הרחק מן הכעור ומן הדומה לו.

הקדוש ברוך הוא יצליח את דרכך ובכל אשר תפנה תשפיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תתז.

**האם זה נכון שיש ימים שבהם לא כדאי לצאת לדרך?**

**שאלה:**

**מאת רני ישראל:** שמעתי שהאר"י ז"ל אמר שיש ימים מסוימים שבהם לא טוב לצאת לדרך. האם זה נכון? ואם כן, באילו ימים מדובר? והאם נוהגים כף גם בדורנו?

**תשובה:**

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר כי תשא, י"א אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל רני ישראל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שכל יום יש בו מזל טוב, וכל יום הוא יום מצלח, וכבר גלה רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן פ"ד) שבכל יום

וְיוֹם נִפְתַּח הָאוֹר הַגָּנוּז שֶׁמֵאִיר בּוֹ הָאוֹר הָאֵינְן סוֹף בְּרוּךְ הוּא בְּגִלּוּי רַב וְנִפְלֵא מְאֹד, אֲךָ יֵשׁ נִחְשִׁים וְעֵקֶרְבַּיִם וְכוּ', שֶׁהֵם הַמַּחְשָׁבוֹת הַטּוֹרְדוֹת שֶׁמְבַלְבְּלוֹת אֶת מַחְשַׁבְתּוֹ שֶׁל הָאָדָם עַד שֶׁנִּעְלָם וְנִסְתָּר מִמֶּנּוּ הָאוֹר לְגַמְרֵי וְכוּ', וְלָכֵן כָּל יוֹם וְיוֹם הוּא יוֹם מְצַלַּח מְאֹד, וְאֶסוּר לְבַלְבֵּל אֶת עֲצָמוֹ מִדְּבָרִים כְּאֵלוֹ.

מֵה שֶׁכֵּן כָּתוּב מִהָאָרִיז"ל (פְּרִי עֵץ חַיִּים שְׁעַר הַשְּׁבֵת פָּרָק א') זֶה שְׁבִיּוֹם שְׁלִישִׁי וּבִיּוֹם רְבִיעִי אִזְ צְרִיכִים לְהִרְבוֹת בְּמַצּוּוֹת מְעַשְׂיוֹת דִּיקָא, כִּי בִיּוֹם שְׁלִישִׁי נִגְמַרְתָּ לְלַכֵּת הַנֶּפֶשׁ מִהַשְּׁבֵת שְׁעַבְרָה, וּבִיּוֹם רְבִיעִי מִתְחִילָה לְבוֹא הַנֶּפֶשׁ מִהַשְּׁבֵת שְׁבָאָה, וְלָכֵן בְּשָׁנֵי הַיָּמִים הָאֵלוֹ צְרִיכִים לְהִרְבוֹת בְּמַצּוּוֹת מְעַשְׂיוֹת דִּיקָא, אָבֵל כִּכָּה אֵינְן לְבַלְבֵּל אֶת עֲצָמוֹ שִׂיּוֹם זֶה לֹא טוֹב וְיוֹם זֶה כֵּן טוֹב, וְרַבְנּוּ ז"ל הִתְנַגֵּד לָזֶה וְאָמַר שֶׁכָּבֵל יוֹם וְיוֹם מֵאִיר הָאוֹר הַגָּנוּז מִשֶּׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית, וְלוֹלֵי הַנִּחְשָׁיִם וְהָעֵקֶרְבַּיִם וְכוּ', שֶׁהֵם הַמַּחְשָׁבוֹת הַמְבַלְבְּלוֹת אֶת הָאָדָם וּמְטָרִידוֹת אוֹתוֹ וְכוּ', הִזְיָה גַם כֵּן זוֹכָה לְרֵאוֹת אֶת זֶה.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יְאִיר עֵינֵינוּ בְּאוֹר תּוֹרָתוֹ תָּמִיד.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תתח.

**יֵשׁ לִי מִדֵּי יוֹם רַק שְׁעָה אַחַת פְּנוּיָה לְלִמּוּד תּוֹרָה. מֵה  
כְּדָאֵי לִי לְלִמּוּד בְּשְׁעָה הַזֹּאת?**

**שְׂאֵלָה:**

**מֵאֵת אוֹר:** שְׁלוֹם רַב לְכַבוֹד הַגָּאוֹן מוֹרְנוּ וְרַבְנּוּ הָרַב אֱלִיעֶזֶר  
שְׁלֹמֹה שִׁיק נְשִׁלִּיט"א.

תּוֹדָה רַבָּה לָרַב עַל הַתְּשׁוּבָה לְשִׂאלְתִּי בְּמַכְתְּבֵי הַקּוּדֹם, וְאֲנִי  
מֵאחֵל לָכֶם בְּרִיאוֹת, אֲרִיכוֹת יָמִים וְהַצְלָחָה בְּכָל.

יש לי מדי יום רק שְׁעָה אחת פְּנִיָּה לְלִמּוּד תּוֹרָה. מה כּוֹדאי לי ללמד בְּשַׁעָה הזו?

### תשובה:

בְּעִזְרוֹת הַשָּׁם וּתְבָרָךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר כִּי תִשָּׂא, י"א אָדָר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל אֹר וְנֹר יָאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

פֶּעַם בָּא יְהוּדֵי אֶל הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ רַבֵּי יִשְׂרָאֵל סְלַנְטֵר זָכַר צְדִיק לְבִרְכָה, וְאָמַר לוֹ שְׂאִין לוֹ רַק חֲצִי שְׁעָה בְּיוֹם לְלַמֵּד, וְשָׂאל אוֹתוֹ מַה יוֹתֵר טוֹב לְלַמֵּד בְּחֲצִי שְׁעָה הַזֹּאת? עָנָה וְאָמַר לוֹ: בְּחֲצִי שְׁעָה הַזֹּאת תִּלְמַד מוֹסֵר. וְשָׂאל אוֹתוֹ הַיְהוּדֵי: רַבֵּי, וּמִתִּי אֶלְמַד שְׁלֶחֶן עָרוּךְ וּגְמָרָא וְכוּ'? עָנָה וְאָמַר לוֹ הַגָּאוֹן: אִם תִּלְמַד חֲצִי שְׁעָה מוֹסֵר בְּיוֹם, יִתּוּדַע לְךָ שִׁישׁ לְךָ יוֹתֵר מִחֲצִי שְׁעָה בְּיוֹם וְכוּ'.

כִּי בְּאֵמַת אָדָם לֹא שָׁם לֵב כַּמָּה זְמַן הוּא מְבַזְבֵּז בְּהֶבֶל וּבְרִיק, וְהוּא כְּבָר לֹא תוֹפֵס אֵיךְ שִׁיכוֹלוֹת לְעֵבֵר לוֹ שְׁעוֹת בְּמִשְׁךְ הַיּוֹם בְּלִי מַעַשׂ וּבְלִי כְּלוּם וְכוּ' וְכוּ', וּבְכָבֵר אָמַר הַחֶכֶם "אָדָם דּוֹאֵג עַל אַבּוּד דְּמִיּוֹ וְאִינוֹ דּוֹאֵג עַל אַבּוּד יְמִיו. דְּמִיּוֹ אֵינֶם עוֹזְרִים וְדְמִיּוֹ אֵינֶם חוֹזְרִים", וְכֵן אָמַר "שׁוֹטֵה מֵתְאָבֵל עַל אַבּוּד דְּמִיּוֹ, וְלֹא יִשִּׁית עַל אַבְדּוֹת יְמִיו", כִּי אָדָם אֵינוֹ שָׁם לֵב שְׁבָכָל רִגַע וְדַקָּה הוּא מֵת וְכוּ', כִּי אֵף פֶּעַם לֹא יִחְזְרוּ לוֹ הַרְגָעִים וְהַדַּקּוֹת הָאֵלוּ שְׁמִבְזָבֵז, וּמִכָּל שְׂכָן הַשְּׁעוֹת, וּמִכָּל שְׂכָן וְכוּ' וְכוּ' שְׂכָן הַיָּמִים.

וְלִכֵּן אָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן רפ"ד) לְאָדָם אֶחָד שֶׁהִתְנַצַּל לְפָנָיו שְׂאִין לוֹ פְּנָאֵי לְלַמֵּד מִחֲמַת שְׁעוּסָק בְּמִשָּׂא וּמִתֵּן, אָמַר לוֹ רַבְּנּוּ ז"ל: אֵף עַל פִּי כֵן, רְאוּי לוֹ לְחַטֵּף אֵיזָה זְמַן לְעַסֵּק בְּתוֹרָה בְּכָל יוֹם. וְאָמַר, שְׁזוּהוּ מַה שְּׂאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקָּדוֹשִׁים (שְׁבַת ל"א) שְׁשׂוֹאֲלִין אֶת הָאָדָם 'קְבַעְתָּ עֵתִים לְתוֹרָה?' - קְבַע הוּא לְשׁוֹן גְּזֵלָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (מְשַׁלֵּי כ"ב) "וְקְבַע אֶת קְבַעֵיהֶם נִפְשֵׁי"; הֵינּוּ שְׁשׂוֹאֲלִין אֶת הָאָדָם, אִם גְּזַל מִן הַזְּמַן שֶׁהוּא טְרוּד בְּעַסְקִיו, אִם גְּזַלְתָּ מֵהֵן עֵתִים לְתוֹרָה, כִּי



צריך האדם לחטף ולגזל עתים לתורה מתוך הטרדא והעסק דיקא; אשרי מי שמכניס את הדבורים האלו בתוך לבו, ואז טוב לו כל הימים, כי אל רב טוב הגנוז והצפון יזכה על ידי שמירת הזמן.  
המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תתט.

**אני מרגישה שלעולם לא אוכל לתקן את אשר קלקלתי,  
וזה שובר אותי מאד**

**שאלה:**

**מאת כרמית:** שלום לכבוד הרב.

כבר שנים אני סוחבת אתי צער גדול שאני לא מוצאת לו שום מרפא: בילדות שלי, ואחר כך בהתבגרות היו לי מדות רעות מאד. זה מתחיל בכך שגרמתי צער רב להורי והתנהגתי אליהם בחסר כבוד הורים מזעזע, וממשיך בשקרים, בגנבות ועוד...

פחד אימים נופל עלי לראות מול העינים מה שאני כותבת, כי מעולם לא העזתי לומר למישהו איזה אדם רע אני, אף כאן באלמוניותי אני מעזה לכתב קצת מהרע ששלט בי והביא אותי לאסורים חמורים ביותר.

היום כבר מספר שנים אני מנסה לשוב בתשובה, בנגוד לתקופה ארכה שבה אפלו לא נסיתי לחזר בתשובה מתוך יאוש, כי היה ברור לי שאין לי תקנה, אף גם היום, כשאני מנסה לבטל ממני את הרע ולהתחזק בעבודת השם, עדיין יש לי תחושה שהמקרה שלי אבוד, ורק המחשבה על הגזלות שגזלתי מעבירה בי חלחלה, כי איך בכלל אפשר לתקן דבר כזה?

פגעתי בחיי בהמון אנשים, ועכשו אני לא רוצה לפנות אליהם

ולבקש סליחה, כי בטח הם שָׁכחוּ כָּבֵר מֵהַכֵּל וְאִין לִי עֵינַי  
לְעוֹרֵר אֶצְלָם אֶת הַרְגָּשׁוֹת הַשְּׁלִילִים כָּלפִי.  
כּוֹאֵב לִי נוֹרָא מֵהַמְצַב הַזֶּה, וְאִנִּי מֵרְגִיֶּשֶׁה שְׂזָה מִשָּׂא כָּבֵד שֶׁל  
צַעַר שְׂאֵנִי לֹא מִצְלִיחָה לְהַשְׁתַּחֲרֵר מִמֶּנּוּ. אוֹדָה מְאֹד לְכַבֹּד  
הָרַב אִם יַעֲנֶה לִי וְיִתֵּן לִי תַקוּהָ. תּוֹדָה רַבָּה.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר כי תשא, י"א אדר א' ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל כְּרַמִּית תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֶת צְרִיכָה לְדַעַת שְׁתֻּשׁוּבָה מוֹעִילָה עַל כָּל דְּבָר בְּעוֹלָם, כִּי אֵין  
לָךְ דְּבָר הַעוֹמֵד נֶגֶד הַתְּשׁוּבָה, וְלִכֵּן תִּרְאִי לְחֹזֵר בְּתֻשׁוּבָה שְׁלָמָה עַל  
כָּל הָעֵבֶר שְׁלָךְ, וְתַעֲשִׂי הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, וְעַקֵּר הַתְּשׁוּבָה הוּא לְשַׁכַּח אֶת  
הָעֵבֶר לְגַמְרֵי וְלַעֲשׂוֹת בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רִגְעַת תְּשׁוּבָה שְׁלָמָה,  
וְשְׁלָמוֹת הַתְּשׁוּבָה הוּא חֲרָטָה עַל הָעֵבֶר וְקַבְלָה עַל לְהַבָּא, וְלִהְתַּוֹדֵת  
עַל כָּל מָה שְׁעָשָׂה, וְלֹא יַחֲשֹׁב יוֹתֵר מִזֶּה, כַּמּוּבָא בְּרַמְבַּ"ם (פָּרָק ב')  
מֵהַלְכוֹת תְּשׁוּבָה הִלְכָה ב') וּמָה הִיא הַתְּשׁוּבָה? הוּא שְׂיַעֲזֹב הַחוּטָא חֲטָאוֹ,  
וְיִסְרֹו מִמַּחֲשַׁבְתּוֹ, וְיִגְמַר בְּלִבּוֹ שְׁלֹא יַעֲשֶׂהוּ עוֹד, שְׁנֵאמַר (יִשְׁעִיָּה נ"ה)  
"יַעֲזֹב רָשָׁע דְּרִכּוֹ" וְגו' וְכֵן יִתְנַחֵם עַל שְׁעָבֶר, שְׁנֵאמַר (יִרְמְיָה ל"א) "כִּי  
אֲחִירֵי שׁוֹבֵי נַחֲמָתִי", וְיַעֲיֵד עֲלָיו יוֹדַע תַּעֲלוּמוֹת שְׁלֹא יֵשׁוּב לְזֶה הַחֲטָא  
לְעוֹלָם, שְׁנֵאמַר (הוֹשֵׁעַ י"ד) "וְלֹא נֹאמַר עוֹד אֶלְקִינוּ לְמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ" וְגו'  
וְצָרִיךְ לְהִתְוֹדֵת בְּשִׁפְתָיו וְלֹאמַר עֲנִינּוֹת אֵלוֹ שְׁגָמַר בְּלִבּוֹ.

וְלִכֵּן אֵל תְּבַלְבְּלֵי אֶת עֲצֻמְךָ מֵהָעֵבֶר כָּלֵל, תַּתְּחִילִי לַעֲשׂוֹת רַק  
מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְלִכְבֹּד אֶת הַהוֹרִים בְּכָל מִינֵי כְבוֹד, וְאָמְרוּ  
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (קִידוּשֵׁין ל"א): מְכַבְּדוּ בְּחַיָּיו וּמְכַבְּדוּ בְּמוֹתוֹ - כְּמוֹ  
שְׁצָרִיכִים לְכַבֵּד אֶת הַהוֹרִים בְּחַיֵּיהֶם, כֶּן צְרִיכִים לְכַבֵּד אוֹתָם לְאַחַר  
מוֹתָם. וְאֵיךְ מְכַבְּדִים אוֹתָם לְאַחַר מוֹתָם? עוֹסְקִים בְּמִצְוֹת לְזַכּוֹתָם,  
וְזֶה לָהֶם לְנַחַת רוּחַ גְּדוּלָה מְאֹד בְּשָׂמִים, וְכֵן אִם גָּנְבוּ וְגִזְלוּ, אָמְרוּ  
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בִּיצָה כ"ט). גִּזְלֵנוּ וְאֵינוּ יוֹדַע לְמִי גִזְלֵנוּ - יַעֲשֶׂה בָּהֶם

צרכי רבים; ובודאי אם יודעים ממי לקחו כסף צריכים להחזיר להם, ויכולים לשלח את זה גם על ידי הדאר אם מתבישים מהם וכו', אבל אם לא יודעים ממי גזלו וגנבו, אז עושים מזה צרכי רבים.

העקר לזכר מה שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן קי"ב) אם אתה מאמין שיכולים לקלקל - תאמין שיכולים לתקן, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ע"ח) אין שום יאוש בעולם כלל, אין דבר כזה להתיאש, תמיד יכולים לתקן את הכל, ולכן תעשי התחלה חדשה ותתחילי לאהב את עצמך, כי כמו שיש לאו "לא תשנא את אחיך בלבבך" שאסור לשנא את הזולת, כמו כן אסור לשנא את עצמו, ואסור להפיל את עצמו, אלא להתחזק בכל מיני התחזקות שבעולם, והקדוש ברוך הוא בודאי ימחל לך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תתי.

**כתוב בספר המדות "אל תתפלל בבית שבנה בעל מחלקת". למה הכונה?**

**שאלה:**

**מאת אמתי:** לכבוד הצדיק, שלום וברכה.  
רבנו אומר בספר המדות: "אל תתפלל בבית שבנה בעל מחלקת". איך אפשר לזהות בית שבנה על ידי בעל מחלקת? ומה יוצא לנו מהסעיף הזה הלכה למעשה? תודה על הכל.

**תשובה:**

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר כי תשא, י"א אדר א' ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אמתי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רַבְּנּוּ ז"ל אָמַר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת תְּפִלָּה סִימָן ל"ב) אֵל תִּתְפַּלֵּל בְּבֵית שְׁבָנָה בְּעַל מַחְלָקָת; וַיֵּשׁ לּוֹמַר בְּפִשְׁטוֹת שְׁזָה סוֹכֵב עַל בֵּית הַכְּנֶסֶת, כִּי אֵיפֹה מִתְפַּלְלִים אִם לֹא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת? וְלָכֵן בֵּית הַכְּנֶסֶת שְׁשִׁיף לְבַעַל מַחְלָקָת לֹא כְּדַאי לְהִתְפַּלֵּל שָׁמָּה, וְאַפְלוּ לְהַכְנִס שָׁמָּה לֹא כְּדַאי, כִּי מַחְלָקָת זֶה הַדָּבָר הַכִּי גְרוּעַ שָׂרֵק יָכוֹל לְהִיּוֹת, וְכִף אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּמִדְבַר רַבָּה פֶּרֶשָׁה י"ח סִימָן ד') כְּמָה קָשָׁה הַמַּחְלָקָת, שְׁבֵית דִּין שֶׁל מַעְלָה אֵין קוֹנְסִים אֲלָא מִבֵּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְמַעְלָה, וּבֵית דִּין שֶׁל מִטָּה מִבֵּן י"ג, בְּמַחְלָקָתוֹ שֶׁל קִרְחַ תִּינוּקוֹת בֶּן יוֹמָן נִשְׂרָפוּ וְנִבְלָעוּ בְּשִׂאוֹל תַּחְתִּית, דְּכָתִיב (בְּמִדְבַר ט"ז כ"ז) "וּנְשִׂיהֶם וּבְנֵיהֶם וְטַפָּם וַיִּרְדּוּ הֵם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם חַיִּים שְׂאֵלָה".

וְלָכֵן אֲשֶׁרֵי מִי שְׁבוֹרַח מִבֵּית הַכְּנֶסֶת שֵׁשׁ שָׁמָּה מַחְלָקָת, וַיְדוּעַ מָה שְׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יְכֻמוֹת צ"ו:) שְׁהִיָּה בֵּית הַכְּנֶסֶת בְּטַבְרִיָּה שְׁנַחֲלָקוּ שָׁם רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי עַד שְׁנִקְרַע סֵפֶר תּוֹרָה בַּחֲמָתוֹ, וְהִיָּה שָׁם רַבִּי יוֹסִי בֶּן קִיסְמָא, אָמַר: תְּמִיָּה אָנִי אִם לֹא יִהְיֶה בֵּית הַכְּנֶסֶת זֶה עֲבוּדַת כּוֹכָבִים, וְכֵן הָוָה. עַד כְּדֵי כִף הַחֲמִירוּ שְׁאַפְלוּ מַחְלָקָת לְשֵׁם שְׁמַיִם אֲסוּר שְׁתִּהְיֶה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְזֶה מָה שְׁרַבְּנּוּ ז"ל מְלַמֵּד אוֹתָנוּ הַלֵּכָה לְמַעֲשֵׂה שְׁבֵית הַכְּנֶסֶת שְׁבָנָה בְּעַל מַחְלָקָת אֵל תִּתְפַּלֵּל שָׁם, כִּי מָה אַתָּה צָרִיף לְהַכְנִס בְּמָקוֹם כְּזֶה שֵׁשׁ שָׁם מַחְלָקָת? וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת מְרִיבָה סִימָן נ"ח) מַחְלָקָת בָּא עַל יְדֵי חֲבוּרַת רְשָׁעִים; וְלָכֵן אֲשֶׁרֵי מִי שְׁבוֹרַח מֵהֶם וְאֵין לוֹ שׁוֹם שְׁיָכוֹת עִמָּהֶם, וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (שָׁם סִימָן פ"ד) בְּכָל בְּעָלֵי מַחְלָקָת נִתְגַּלְגְּלִים שָׁם נִיצוּצֵין מְנַשְׂמַת דָּתָן וְאִבְרָם.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁמַר אוֹתָנוּ מִכָּל מִינֵי בְּעָלֵי מַחְלָקָת תְּמִידָה.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשְּׁמַיִם...

**תָּם וְנִשְׁלָם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !**

הַסֵּפֶר הַזֶּה נִדְפַס

לְכָבוֹד נְשֻׁמַּת

חֲסִידָא וּפְרִישָׁא, מְנוֹרָה הַטְּהוֹרָה,

אֲסִפְקֻלְרִיא הַמְּאִירָה

מֵאוֹר עֵינֵינוּ חַיִּית נַפְשֵׁנוּ, מְקָרֵב לְבָבוֹת

יִשְׂרָאֵל לְאֲבֵיהֶם שְׁבַשְׁמִים

מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ

הַרְבֵּה הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק

מוֹהַר"ר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׁלֹמֹה זִלְה"ה

בֶּן

הַגַּה"צ רַבִּי מְנַחֵם זָאב זַ"ל

עָלָה בְּסַעֲרָה הַשְּׁמַיְמָה

י"ז שְׁבַט תשע"ה

תְּהֵא נְשֻׁמַּתוֹ צְרוּרָה בְּצִרוּר הַחַיִּים תַּחַת

בְּנַפֵּי הַצַּדִּיקִים בְּגֵן עֵדֶן, זְכוּתוֹ וְצַדִּיקוֹתוֹ תִּגְן

עָלֵינוּ וְעַל כָּל הָעוֹלָם שְׁנֹזֶכֶה לְהַנּוֹת מֵאוֹרוֹ

הַבְּהִיר וְהַתְּגַלוֹת כְּבוֹד שְׁמִים

שְׁפַעַל וְעָשָׂה בְּעוֹלָם

הספר הקדוש הזה נדפס  
לעילוי נשמת

הרבנית הצדקת

מרת **יחנא שפרה** ע"ה

בת הרה"צ רבי אשר ישעיה

ראטענברג מקוסון זצ"ל

בת מרת **סאסיא** ע"ה

אשת עטרת ראשינו

כ"ק אדמו"ר

רבי אליעזר שלמה זצוק"ל

נפטרה ט"ז תמוז ה'תשע"ה

ת.נ.צ.ב.ה



הספר הקדוש הזה נדפס  
לעילוי נשמת  
הגאון הצדיק  
רבי מנחם זאב זי"ע  
בן הגאון הקדוש  
רבי אלכסנדר זי שא הי"ד  
נפטר ד' תשרי ה'תשס"ג  
ת.נ.ע.ב.ה

\*\*\*

ולעילוי נשמת  
הרבנית הצדקת  
מרת מלכה ע"ה  
בת הגאון הצדיק  
רבי חיים שלמה ז"ל  
נפטרה חי' חשוון תש"ן  
ת.נ.ע.ב.ה



הספר הקדוש הזה נדפס  
לעילוי נשמת  
הגאון הצדיק  
רבי אשר ישעיה הלוי  
ראטטענבערג זצ"ל  
נלב"ע ר"ח ניסן ה'תש"ע  
ת.נ.צ.ב.ה

\*\*\*

ולעילוי נשמת  
הרבנית הצדקת  
מרת סאסיא ע"ה  
נלב"ע ט' סיון ה'תשמ"א  
ת.נ.צ.ב.ה





הספר הקדוש הזה נדפס

לעילוי נשמת

הגאון המפורסם

רבי בנימין ז"ל

בן הגאון הצדיק

רבי מנחם זאב זי"ע

נפטר ה' אלול תשס"ח

ת.נ.צ.ב.ה



## הספר הבא יכול להיות לזכותך...

באפשרותך להקדיש ספר:

לעילוי נשמת, לרפואה שלמה,  
לזרע בר קיימא, לשלום בית,  
לזיווג הגון, להצלחה...

התקשרו עכשיו:

טלפון: 04-6650050

פקס: 04-6650049

הספר הקדוש

הזה נדפס לזכות

שי בן אפרת

ליסה בת שרה

אדל, שרה, אליעזר שלמה,

יהונתן, אביגיל מלכה

בני ליסה

להצלחה, לישועה,

ופרנסה בשפע,

ושזיכו לבית

משלהם בקרוב

הספר הקדוש הזה הודפס  
לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים  
שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

שלום בן יעל  
יעל בת ציביה  
מרים בת רבקה  
רחמים בן יאסי  
יעקב בן רחל  
שלומית בת אורה  
רון בן ריימונד  
שולמית בת מנוחה  
עוז אפרים בן בלומה  
רבקה בת לאה  
שושנה בת אסתר מלכה  
אורה בת אסתר מלכה  
אופיר רפאל בן גאולה  
גאולה בת סיסה  
אתי אסתר בת דליה  
יעחק בן לאה  
אסתר בת דונה דבורה  
אורית בת חנה  
ישראל בן ורדה  
שילת בת אורית  
לירן אליהו בן משה דוד  
אורה בת אסנת  
אלון אהרון בן גילה  
נורית בת נעמי  
יונה בן שולמית  
ספיר הודיה בת גלית  
מאיר בן זיווה  
אלינור בת שמחה  
פרחיה בת רינה  
לרפוי תמר בת שמחה  
ויונה בת רחל  
אליהו אליעזר בן יעל  
לאה חפציבה בת דליה

מורן נחשון בת מזל  
לרפוי ליאת שרה בת צילה  
עמית נועה בת ציפורה  
אביאל בן סגולה  
מלכה בת גילה  
בנימין בן אהרון  
הדסה בת תמר (נאנאג"אן)  
עמוס בן גילה  
דבורה בת רבקה  
ישראל בן אראלה  
כרמית בת שרה  
יוסף חי בן אורלית  
בת אל שמחה בת אסנת  
יעקב עמרם בן שרה  
אורלית בת שרה  
נחמן ישראל בן אורלית  
סימא בת ברכה  
שרגא בן חנה  
ציפורה פייגא בת שרה וב"ב  
שפיקה בת מרים  
תקוה בת שפיקה  
יעל בת שרה  
אברהם בן דוי  
אריה בן רות  
רונית שפרה בת מינה  
מרים בת שרה  
מיכאל דוד בן חנה  
דרור יצחק בן דליה  
דליה בת רוברט  
טל כהן בן רות מסעודה  
חנה אניטה בת שרה  
ניסים רועי בן טובה  
חיה מושקא בת רוחמה רחמונא

לרפואת הרבנית  
יחנא שפרה בת סאסיא  
לרפוי לירן בן סוזאן  
אברהם בן פרידה  
סוזאן בת רבקה  
חנה בת יפה וב"ב  
שמעון מאיר בן חנה  
שחר הדסה בת חוה  
צוף ישעי בן תמר  
בת שבע בת רוחמה  
אסתר בת רוחמה  
דן בן אסתר  
יעל טובה בת עירית  
רחלי בת דורית  
יוסף בן יפה  
אסף בן כרמלה  
רוז בן יעל  
משפחת אריאל  
מיכל בת לאה  
נאורה בת מיכל  
יעקב בן לאה  
מעייין אדל בת גילה  
דוד בן רחל  
כרמלה בת שרה  
רינה בת זיזל  
חובב בן מרים  
אליעזר שלמה שמעון בן מרים  
מאיר אליהו בן דליה  
גולן בן אסתר  
כרמית בת מרים לורע בר קיימא  
ישראל בן פרידא פיגא  
שרה בת שרה  
גל נחשון בן לאה

הספר הקדוש הזה הודפס  
לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים  
שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

תהילה בת שירה יהודית  
שלמה בן שרה  
אברהם בן מול  
אסתר בת רינה  
יעקב בן סילביה  
יפית בת אילנה  
דורית בת שושנה  
עומר רחמים בן סלימה  
ליאור יצחק בן רות  
סמדר בת ריזין  
מלכה בת סמדר  
אליעזר שלמה בן סמדר  
נתן בן רחל  
לודמילה בת סופיה  
דוד בן לודמילה  
משפחת תפוחי  
ודים בן גינדה  
גליה בת קולט  
דוד רועי בן שרה אורית  
שלמה בן קלודין שרה  
אביעד בן קלודין שרה  
מיכל בת קלודין שרה  
אסתר מלכה בת ליהי  
אדל בת ליהי  
גולן בן מרגלית  
רחל בת דונה דבורה  
רויטל בת רות  
משפחת שמחי  
אברהם בן ישי וב"ב  
אנדריי בן בלה  
משפחת טויטו  
משפחת טרייסמן  
שיראל בת אורית

יואב בן שושנה  
שמעון בן תרצה  
יצחק ישראל בן מרים  
מורן בת בריו"ט  
מאיר בן רחל וב"ב  
נחמן נתן בן שמחה  
שרה בת מרים  
יעקב בן שרה קלוטילד  
יפה בת חנה  
יצחק בן בטחה  
דנסה בת בטחה  
נפתלי בן רחל  
רבקה בת מרים  
נתן בן רחל  
פנינה חנה בת יהודית  
אדי בן רונית לזיווג  
שאול בן עליזה  
אסף בן רונית  
ליאור בן עליזה  
אליעזר שלמה בן רינה  
סחר שני שושנה בת ענת  
צבי בן חנה טובה  
רבקה בת חנה טובה  
מרדכי אליהו בן גילה  
אסתר בת יפה  
אליעזר שלמה בן אסתר  
יאיר בן עדינה  
מלכה בת שמחה  
עידו בן מיכל ליאור  
שושנה בת אורלי  
נחמן בן אדל  
שרה בת יפה  
מרים בת שירה יהודית

אברהם בן חדוה  
יסכה בת רויטל  
אליעזר שלמה בן יסכה  
רחל בת יסכה  
אסתר מלכה בת יסכה  
פייגא בת יסכה  
רפאל נועם מאיר בן חנה  
גליה בת יעל  
יניב בת תקוה  
אליעזר שלמה בן יניב  
מלכה בת יניב  
רמי חיים בן תקוה  
הרצל טוביה בן לאה  
דינה בת גרסיה  
ישי בן שרה סוטה  
חנה ברכה בת נחמה  
אופיר בן אילנה  
אבישג בת דינה שמחה  
משה בן ברוריה  
מיכל רונית בת שרה  
אברהם בן ורד  
הודיה רחל בת ורד  
יהודה בן שרה  
רבקה בת לאה  
יוסף בן סומבול  
מנשה בן חנה  
שמואל ג'פרי בן נוגה  
לרפוי מלכה בת זהבה  
מנחם זאב בן מלכה  
מלכה בת דבורה דיל-ברא  
רונן בן מול  
אליעזר שלמה בן רות  
אביגיל

הספר הקדוש הזה הודפס  
לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים  
שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

תומר עמוס בן רבקה  
הלן בת דוד ואסתר  
יורי בן סופיה  
סופיה בת יודקה  
שרה ריבה בת אטה  
מרים טבנסקי בת יודקה  
טל מנשה בן יעקב וחנה  
איליה בן גינדה  
פריץ בן יחזקאל  
חנה בת רגינה  
ניסים עבדלחק בן ועישה  
מזל בת מסעוד ופרחה אמיתי  
אורלי בת עליזה  
ישעיהו ישראל בן לאה איטה  
ר' אליהו בן עיישה  
רחמים בן אהובה  
שרה בת יקוט  
יקוט בת חנה  
פליקס מסעוד אשר בן  
עליזה גזליה  
ליאור בת שרה  
שרה זהרה בת סעידה  
לואזה בת חסן  
משה בן לאה  
ליזט בת פרחה  
יעקב בן שלום  
יחזקאל בן עזרא מאיר  
סעידה בת עזרא מאיר וחנני  
אשר בן סוליקה

נתי נתנאל בן חנה  
שרה בת כרמלה כרמית הודיה  
רבקה בת כרמלה כרמית הודיה  
יפתח בן אורלי  
אברהם בן שמחה ומנשה  
חיים שמעון בן וידה  
איתי אלימלך בן רבקה וגבריאל  
חנה בת ויקטוריא  
אסתר בת ויקטוריא  
בת אור בת אסתר  
דלית בת חנה  
אורה בת דלית  
מיכל רינה בת נינה  
עידית בת אני  
ניבב בן עליזה  
יגאל יוסף בן רבקה וחיים  
שפי שפרה בת רחל  
יוסף חיים בן אילנה  
הודיה בת רחל  
תורג'מן רות בת רחל  
מרדכי בן סולונג שולה  
מרסל בת נעימה  
חיים אמיל בן מרסל  
דנה בת מרסל  
נועה בת מרסל

\*\*\*

לעילוי נשמת

רבי אליעזר שלמה  
בן מלכה  
חיים בן מרים  
מרים בת מסעודה  
רחל בת שרה

אביאל משה בן אורית  
יעל בת אורית  
אדל בת אורית  
סמדר בת ורדה לזרע בר קיימא  
משפחת עובד  
להצלחת משפ' מלכה והילדים  
אמנון ורוחמה בסל  
משה וגילה בשארי  
לרפ' שושנה זוהרה בת צביה  
שלמה חי בן דיאנה לזיווג הגון  
צדוק ושרית מלמד ומשפ'  
משפ' גרמה בועז  
נעימה נעמי בת ויקטוריא  
עזרא בן נעימה נעמי  
ירדנה שמחה בת צ'חלה  
רחל  
שרה רחל מלכה בת ירדנה שמחה  
נועה רבקה בת ירדנה שמחה  
יעקב בן נעימה נעמי  
מיכל בת נורית  
גל בת מיכל  
ליהי בת מיכל  
עומר יחזקאל בן מיכל ויעקב  
נירית בת נעימה נעמי  
רונון אלישע בן אביבה  
רן בן נירית  
ניר בן נירית  
לירון בן נירית  
רודי שי דוד בן מרגלית  
אבי בן תמר  
מלכה בת דנה דינה  
יחזקאל בן אברהם וצ'חלה רחל  
צביה חביבה בת צ'חלה רחל



**מוקד אחד  
לכל הישועות**

**04-6656666**



**זיווג, פרנסה, הצלחה,  
זרע בר קיימא, רפואה שלמה,  
שלום בית, חיזוק, הדרכה, שמחה...**



# הבטחת הצדיק מיבנאל

כ"ק אדמו"ר מוהרא"ש זצוקלל"ה

אשר ה' יתנו  
אל קדשי יונתנו  
ימשינו אצמנו  
יחיינו ואהיה  
ואל אנוה אל  
אמי שגא אל  
ישועה שלימה  
בחזק או בחנה  
את ציונים אל  
אלת כל ספר  
אני מדליח אהם  
ציונים מן השמים

(מתוך צוואת מוהרא"ש, עמוד י')



# הספר הבא יכול להיות לזכותך...

באפשרותך להקדיש ספר:

לעילוי נשמת, לרפואה שלמה,  
לזרע בר קיימא, לשלום בית,  
לזיווג הגון, להצלחה...

התקשרו עכשיו:

טלפון: **04-6650050**

פקס: **04-6650049**

# הסדרה המרתקת שכבשה רבבות קוראים ברחבי הארץ והעולם

הירשם עכשיו  
והצטרף למעגל המנויים!

**49 ש"ח בלבד למנוי ומקבלים:**

כל כרך חדש שיוצא עד הבית  
2 הקדשות בכל כרך להצלחה או לעילוי נשמת



טופס הוראת קבע מצורף בסוף הספר



סוד ה' לִירָאוּ וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם  
זֶה שְׁמוֹ נֶאֱמָה לוֹ

# תִּקּוּן הַכֹּלְלִי

תִּקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד לְכֻלְלִיּוֹת  
הַחֻטָּאִים וְהוּא פָּגַם הַבְּרִית, רַחֲמֵנָא לִיעֲלֵן

\*

וּמִסְגָּל מְאֹד גַּם לְפִרְנֶסֶה וּלְהַצְלָחָה  
בְּכֹל הָעֲנִינִים בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת  
אֲשֶׁרֵי מִי שְׂיֵאמְרֵם בְּכֹל יוֹם

\*

יְסֹדוֹ, תִּקְנוּ, גְּלוּ וְצִוְהָ לְפִרְסְמוֹ לְכֹל  
יִשְׂרָאֵל, רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא,  
אוֹר הַגְּנוּז וְהַצֶּפוּן, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה,  
אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ  
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ

\*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי  
חִסִּדֵי בְּרֶסְלָב  
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

## תְּקוּן הַפְּלִילִי

טוב לומר לפני אמירת העשרה מזמורים:

הַרְיֵנִי מִקְשֵׁר עֲצָמֵי בְּאֲמִירַת הָעֶשְׂרָה מְזַמְּרִים אֵלָיו לְכֹל הַצְּדִיקִים  
הָאֲמִתִּיִּים שְׁבֻדוֹרָנוּ, וּלְכֹל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים שׁוֹכְנֵי עֶפְרָיִם, קְדוֹשִׁים  
אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּהָ, וּבַפֶּרֶט לְרַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ, צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, נִחַל  
נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, רַבְּנוּ נַחֲמָן בֶּן פִּיגְאָ, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, שְׁגִלָּה  
תְּקוּן זֶה.

לְכוּ נִרְנְנָה לִי נְרִיעָה לְצוֹר יִשְׁעֵנוּ: נִקְדְּמָה פָּנָיו בַּתּוֹדָה, בְּזַמְרוֹת  
נְרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹל יִי, וּמִלֶּךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר:

הַרְיֵנִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבַּח אֶת בּוֹרְאֵי, לְשֵׁם יְחוּד  
קוֹדֵשׁ בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתָּה בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוּ עַל יְדֵי הַהוּא טְמִיר  
וְנַעֲלֵם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

**טז** \* מִכְּתָם לְדוֹד, שְׁמֵרְנֵי אֵל כִּי חֲסִיתִי בָךְ: ב אָמַרְתָּ  
לִי אֲדֹנָי אַתָּה, טוֹבָתִי בַל עָלִיךְ: ג לְקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ  
הַמָּהָ, וְאֲדִירִי כָּל חֲפָצֵי-בָם: ד יָרְבוּ עֲצָבוֹתֶם אַחַר מְהָרוּ  
בַל אֲסִיף נִסְפִיהֶם מִדָּם, וּבַל אֲשָׂא אֶת שְׁמוֹתֶם עַל שְׁפָתַי: ה  
יִי מְנַת חֲלָקִי וְכוֹסִי, אַתָּה תוֹמִיךְ גּוֹרְלִי: ו חֲבָלִים נִפְלוּ-לִי  
בְּנַעֲמִים, אֶף נִחַלְתָּ שְׁפָרָה עָלַי: ז אֲבָרְךָ אֶת יִי אֲשֶׁר יַעֲצֵנִי,  
אֶף לִילוֹת יִסְרוּנֵי כְלִיּוֹתַי: ח שׁוֹיֵתִי יִי לְנִגְדֵי תְמִיד, כִּי  
מִימֵינִי בַל אֲמוֹט: ט לֶכֶן שָׁמַח לְבִי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי, אֶף בְּשָׂרִי  
יִשְׁכַּן לְבַטַח: י כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשָׂאוֹל, לֹא תַתֵּן חֲסִידְךָ  
לְרֵאוֹת שְׁחַת: יא תוֹדִיעֵנִי אֲרַח חַיִּים שְׁבַע שְׁמַחוֹת אֶת פָּנֶיךָ,  
נְעֻמוֹת בִּימִינְךָ נִצַּח:

**לב** \* לְדוֹד מִשְׁפִּיל אֲשֶׁרִי נִשְׁוִי פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה : ב אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יִחְשָׁב יִי לֹו עֹוֹן, וְאִין בְּרוּחוֹ רְמִיָה : ג כִּי הִחַרְשָׁתִי בְּלוֹ עֲצָמִי, בְּשִׂאֲגָתִי כָּל הַיּוֹם : ד כִּי יוֹמָם וּלְיָלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדָךְ נְהַפֵּךְ לְשִׂדִי, בְּחִרְבְּנֵי קִיץ סֵלָה : ה חֲטָאתִי אוֹדִיעֶךָ וְעוֹנִי לֹא כִסִּיתִי, אֲמַרְתִּי אוֹדָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִי, וְאַתָּה נִשְׂאֵת עֹוֹן חֲטָאתִי סֵלָה : ו עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסִיד אֲלֶיךָ לַעַת מִצּוּא רַק לְשִׁטָּף מִיָּם רַבִּים, אֲלִיו לֹא יִגִּיעוּ : ז אַתָּה סֵתַר לִי\* מִצַּר תִּצְרֵנִי רְנִי פֶלֶט תִּסּוּבְּנֵי סֵלָה : ח אֲשִׁכִּילֶךָ וְאוֹרֶךְ בְּדַרְךָ זֶה תִּלְךָ, אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינַי : ט אֵל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפָרָד אִין הָבִין בְּמַתַּג וְרִסֵּן עֲדִיו לְבָלוֹם, בַּל קָרַב אֲלֶיךָ : י רַבִּים מִכְּאוּבִים לְרַשָּׁע וְהַבּוֹטֵחַ בִּי, חֹסֵד יִסּוּבְּכֶנּוּ : יא שְׂמַחוּ בִּי וְגִילוּ צְדִיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב :

**מא** \* לְמַנְצַח מִזְמוֹר לְדוֹד : ב אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל, בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יִי : ג יִי יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ, וְאֵל תִּתְּנֵהוּ בְּנַפְשׁ אִיבִיו : ד יִי יִסְעֲדֵנוּ עַל עֶרֶשׁ דְּוִי, כָּל מִשְׁכָּבוֹ הִפְכֵת בְּחֵלּוֹ : ה אֲנִי אֲמַרְתִּי יִי חֲנֻנִי, רַפָּאָה נַפְשִׁי כִּי חֲטָאתִי לָךְ : ו אוֹיְבֵי יֵאמְרוּ רַע לִי, מְתִי יָמוּת וְאֶבֶד שְׁמוֹ : ז וְאִם בָּא לְרֵאוֹת שְׂוֹא יְדַבֵּר, לְבוֹ יִקְבֹּץ-אֹוֹן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יְדַבֵּר : ח יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ כָּל שֹׁנְאֵי, עָלַי יִחְשְׁבוּ רָעָה לִי : ט דַּבֵּר בְּלִיעַל יִצּוּק בּוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא יוֹסִיף לְקוּם : י גַּם אִישׁ שְׁלוּמִי אֲשֶׁר בְּטַחְתִּי בּוֹ אוֹכַל לַחֲמִי, הַגְּדִיל עָלַי עֶקֶב : יא וְאַתָּה יִי חֲנֻנִי וְהַקִּימֵנִי, וְאֲשַׁלְּמָה לָּהֶם : יב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי חִפְצָתְּ בִּי, כִּי לֹא יִרְיעַ אִיבֵי עָלַי : יג וְאֲנִי בְּתַמִּי תִּמְכֵת בִּי, וְתַצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם : יד בְּרוּךְ יִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

\* אחר אתה סתר לי - צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

**מב** \* למנצח משכיל לבני קרח: ב כאיל תערג על אפיקי  
 מים, כן נפשי תערג אליך אלהים: ג צמאה נפשי לאלהים  
 לאל חי מתי אבוא, ואראה פני אלהים: ד היתה לי דמעתי  
 לחם יומם ולילה, באמר אלי כל היום איה אליך: ה  
 אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי פי אעבר בסף אדם עד  
 בית אלהים בקול רנה ותודה המון חוגג: ו מה תשתוחחי  
 נפשי ותהמי עלי הוחילי לאלהים פי עוד אודנו ישועות  
 פניו: ז אלהי עלי נפשי תשתוחח על כן אזכרך מארץ  
 ירדן, וחרמונים מהר מצער: ח תהום אל תהום קורא  
 לקול צנוריה כל משבריה וגליה עלי עברו: ט יומם יצוה יי  
 חסדו ובלילה שירה עמי, תפלה לאל חי: י אומרה לאל  
 סלעי למה שכחתי למה קדר אלך בלחץ אויב: יא ברצח  
 בעצמותי חרפוני צוררי, באמרם אלי כל היום איה אליך:  
 יב מה תשתוחחי נפשי ומה תהמי עלי הוחילי לאלהים פי  
 עוד אודנו ישועת פני ואלי:

**נט** \* למנצח אל תשחת לדוד מכתם בשלח שאול וישמרו  
 את הבית להמיתו: ב הצילני מאיבי אלהי ממתקוממי  
 תשגבני: ג הצילני מפעלי און, ומאנשי דמים הושיעני: ד  
 פי הנה ארכו לנפשי יגורו עלי עזים, לא פשעי ולא חטאתי  
 יי: ה בלי עון ירצון ויכוננו עורה לקראתי וראה: ו ואתה  
 יי אלהים צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקד כל הגוים אל  
 תחן כל בגדי און סלה: ז ישובו לערב יהמו ככלב ויסוכבו  
 עיר: ח הנה יביעון בפיהם חרבות בשפתותיהם, פי מי  
 שמע: ט ואתה יי תשחק למו תלעג לכל גוים: י עזו אליך  
 אשמרה פי אלהים משגבי: יא אלהי חסדי יקדמני, אלהים  
 יראני בשררי: יב אל תהרגם פן ישפחו עמי הניעמו בחילך

והורידמו, מגננו אדני: יג חטאת פִּימוֹ דְּבַר שְׁפָתֵימוֹ וְיִלְכְּדוּ  
 בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֲלֵה וּמִכְחַשׁ יִסְפְּרוּ: יד כִּלְה בַחֲמָה כִּלְה וְאִינְמוֹ  
 וַיִּדְעוּ כִּי אֱלֹהִים מִשְׁלַ בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֵלָה: טו וַיִּשְׁבוּ  
 לְעָרֵב יֵהֱמוּ כִּכְלָב וַיִּסּוּבְכוּ עִיר: טז הִמָּה יִנְיַעוֹן לְאַכְל, אִם  
 לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיֵנוּ: יז וְאִנִּי אֲשִׁיר עֲזָךְ וְאַרְנָן לְבַקֵּר חֲסֵדְךָ כִּי  
 הָיִיתָ מִשְׁגָּב לִי וּמְנוּס בְּיוֹם צָר לִי: יח עֲזִי אֱלִיָּה אֲזַמְרָה, כִּי  
 אֱלֹהִים מִשְׁגָּבֵי אֱלֹהֵי חֲסָדֵי:

**עז** א לְמִנְצַח עַל יְדוּתוֹן לְאַסְף מִזְמוֹר: ב קוֹלִי \*אֵל אֱלֹהִים  
 וְאַצְעָקָה, קוֹלִי אֵל אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי: ג בְּיוֹם צָרְתִי אֲדַנִּי  
 דְרָשְׁתִּי יָדִי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוּג, מֵאֲנָה הִנָּחַם נַפְשִׁי: ד  
 אֲזַכָּרָה אֱלֹהִים וְאֶהְמִיָּה, אֲשִׁיחָה וְתִתְעַשֵּׂף רוּחִי סֵלָה: ה  
 אֲחֻזַּת שְׁמֵרוֹת עֵינַי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים  
 מִקֶּדֶם, שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכָּרָה נִגְיַנְתִּי בְּלִילָה עִם לִבִּי  
 אֲשִׁיחָה, וַיִּחַפֵּשׁ רוּחִי: ח הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדַנִּי, וְלֹא יִסְיָף  
 לְרִצוֹת עוֹד: ט הָאָפֶס לְנֻצַח חֲסֵדוֹ, גָּמַר אֲמַר לְדָר וְדָר: י  
 הַשְּׁכַח חֲנוּת אֵל אִם קָפֵץ בְּאֶף רַחֲמָיו סֵלָה: יא וְאֲמַר חֲלוּתִי  
 הִיא שָׁנוֹת יָמִין עֲלִיוֹן: יב אֲזַכּוֹר מַעֲלָלֵי יְהוָה כִּי אֲזַכָּרָה  
 מִקֶּדֶם פְּלֶאֶף: יג וְהִגִּיתִי בְּכָל פְּעֻלָּךְ, וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:  
 יד אֱלֹהִים בְּקִדְשׁ דְּרָכֶךָ מִי אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה הָאֵל  
 עֹשֶׂה פֶלֶא, הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים עֲזָךְ: טז גִּאֲלַת בְּזָרוּעַ עֲמָךְ בְּנֵי  
 יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף סֵלָה: יז רְאוּךָ מִיָּם אֱלֹהִים רְאוּךָ מִיָּם יַחֲלוּ,  
 אֶף יִרְגְּזוּ תַהֲמוֹת: יח זָרְמוּ מִיָּם עֲבוֹת קוֹל נִתְנוּ שְׁחָקִים, אֶף  
 חֲצִצִּיף יִתְהַלְכוּ: יט קוֹל רַעֲמָךְ בְּגִלְגָּל הָאִירוֹ בְּרָקִים תִּבְל, וְ  
 רְגִזָּה וְתַרְעֵשׁ הָאָרֶץ: כ בֵּינֵם דְּרָכֶךָ וּשְׁבִילְךָ בְּמִים רַבִּים  
 וְעַקְבוֹתֶיךָ לֹא נִדְּעוּ: כא נְחִית כְּצֹאן עֲמָךְ בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

\*\* באמרוך אל אלהים תכוון המילוי כזה: אלי"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם

**צ** \* תפלה למשה איש האלהים אדני מעון אתה היית לנו בדר ודר: ב בטרם הרים ילדו ותחולל ארץ ותבל, ומעולם עד עולם אתה אל: ג תשב אנוש עד דפא, ותאמר שובו בני אדם: ד פי אלף שנים בעיניך פיום אתמול פי יעבר ואשמורה בלילה: ה זרמתם שנה יהיו, בבקר כחציר יחלף: ו בבקר יציץ וחלף, לערב ימולל ויבש: ז פי כלינו באפה, ובחמתך נבהלנו: ח שתה עונתינו לנגדה, עלמנו למאור פניך: ט פי כל ימינו פנו בעברתך, פלינו שנינו כמו הגה: י ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת שמונים שנה ורהבם עמל ואון, פי גז חיש ונעפה: יא מי יודע עז אפה, וכיראתך עברתך: יב למנות ימינו פן הודע, ונבא לבב חכמה: יג שובה יי עד מתי, והנחם על עבדיך: יד שבענו בבקר חסדה, ונרננה ונשמחה בכל ימינו: טו שמתנו פימות עניתנו, שנות ראינו רעה: טז יראה אל עבדיך פעלה, והדרך על בניהם: יז ויהי נעם אדני אלהינו עלינו, ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

**קה** \* הודו ליי קראו בשמו, הודיעו בעמים עלילותיו: ב שירו לו זמרו לו, שיחו בכל נפלאותיו: ג התהללו בשם קדשו, ישמח לב מבקשי יי: ד דרשו יי ועזו, בקשו פניו תמיד: ה זכרו נפלאותיו אשר עשה, מפתיו ומשפטי פיו: ו זרע אברהם עבדו, בני יעקב בחיריו: ז הוא יי אלהינו בכל הארץ משפטיו: ח זכר לעולם בריתו, דבר צוה לאלף דור: ט אשר פרת את אברהם, ושכועתו לישחק: י ויעמידה ליעקב לחק, לישראל ברית עולם: יא לאמר לה אתן את ארץ כנען, חבל נחלתכם: יב בהיותם מתי מספר, כמעט וגרים בה: יג ויתהלכו מגוי אל גוי, מממלכה אל

עם אחר: יד לא הניח אדם לעשקם, ויוכח עליהם מלכים: טו אל תגעו במשיחי, ולנביאי אל תרעו: טז ויקרא רעב על הארץ, כל מטה-לחם שבר: יז שלח לפניהם איש, לעבד נמפר יוסף: יח ענו בכבל רגלו, ברזל באה נפשו: יט עד עת בא דברו, אמרת יי צרפתהו: כ שלח מלך ויתירהו, משל עמים ויפתחהו: כא שמו אדון לביתו, ומשל בכל קנינו: כב לאסר שריו בנפשו, וזקניו יחכם: כג ויבא ישראל מצרים, ויעקב גר בארץ חם: כד ויפר את עמו מאד ויעצמהו מצריו: כה הפך לבם לשנא עמו, להתנכל בעבדיו: כו שלח משה עבדו, אהרן אשר בחר בו: כז שמו כם דברי אתותיו, ומפתים בארץ חם: כח שלח חשך ויחשך, ולא מרו את דברו: כט הפך את מימיהם לדם, וימת את דגתם: ל שרץ ארצם צפרדעים, בחדרי מלכיהם: לא אמר ויבא ערב, כנים בכל גבולם: לב נתן גשמיהם ברד, אש להכות בארצם: לג ויך גפנם ותאנתם, וישבר עץ גבולם: לד אמר ויבא ארבה, וילק ואין מספר: לה ויאכל כל עשב בארצם, ויאכל פרי אדמתם: לו ויך כל בכור בארצם, ראשית לכל אונם: לז ויוציאם בכסף וזהב, ואין בשבטיו כושל: לח שמח מצרים בצאתם, כי נפל פחדם עליהם: לט פרוש ענן למסך, ואש להאיר לילה: מ שאל ויבא שלו, ולחם שמים ושבועם: מא פתח צור ויזובו מים, הלכו בציות נהר: מב כי זכר את דבר קדשו, את אברהם עבדו: מג ויוצא עמו בששון ברנה את בחיריו: מד ויתן להם ארצות גוים, ועמל לאמים יירשו: מה בעבור ישמרו חקיו, ותורתיו ינצרו הללויה:

קלז א על נהרות בכל שם ישבנו גם בכינו, בזכרנו את ציון: ב על ערבים בתוכה תלינו כנרותינו: ג כי שם שאלונו שובינו דברי שיר ותוללינו שמחה, שירו לנו משיר ציון: ד

אִיךָ נָשִׁיר אֶת שִׁיר יְיָ עַל אֲדַמַּת נֹכַח : ה אִם אֲשַׁכַּחךָ יְרוּשָׁלַם  
 תִּשְׁכַּח יְמִינִי : ו תִּדְבַּק לְשׁוֹנֵי לֶחְכֵי אִם לֹא אֲזַכְּרֶנּוּ אִם לֹא  
 אֲעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֹחֲתִי : ז זָכֹר יְיָ לְבְנֵי אָדוּם  
 אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ, עַד הַיְסוּד בָּה : ח בַּת  
 בְּכַל הַשְׂדוּדָה אֲשֶׁרִי שִׁישַׁלֵם לָךְ, אֶת גְּמוּלָךְ שְׂגַמְלֵת לָנוּ : ט  
 אֲשֶׁרִי שִׁיאַחֲזוּ וְנִפְץ אֶת עַלְלִיךָ אֶל הַסֶּלַע :

**קב** \* הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶל בְּקֹדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֲזוֹ : ב  
 הַלְלוּהוּ בַגְּבוּרָתוֹ, הַלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדָלוֹ : ג הַלְלוּהוּ בַתְּקִיעַ  
 שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בַנֶּבֶל וְכִנּוֹר : ד הַלְלוּהוּ בַתֶּף וּמְחוּל,  
 הַלְלוּהוּ בַמְנִים וְעַגְב : ה הַלְלוּהוּ בַצִּלְצְלֵי שְׁמַע, הַלְלוּהוּ  
 בַצִּלְצְלֵי תְרוּעָה : ו כָּל הַנְּשָׂמָה תִהְלֵל יְהוָה הַלְלוּיָהּ :

אחר שסיים תהלים יאמר זה :

מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְיָ שָׁבוֹת עִמּוֹ יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׁמַח  
 יִשְׂרָאֵל : וְתִשׁוּעַת צְדִיקִים מִיְיָ מֵעוֹזֵם בְּעַת צָרָה : וַיַּעְזְרֵם יְיָ וַיִּפְלְטֵם  
 יִפְלְטֵם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ :